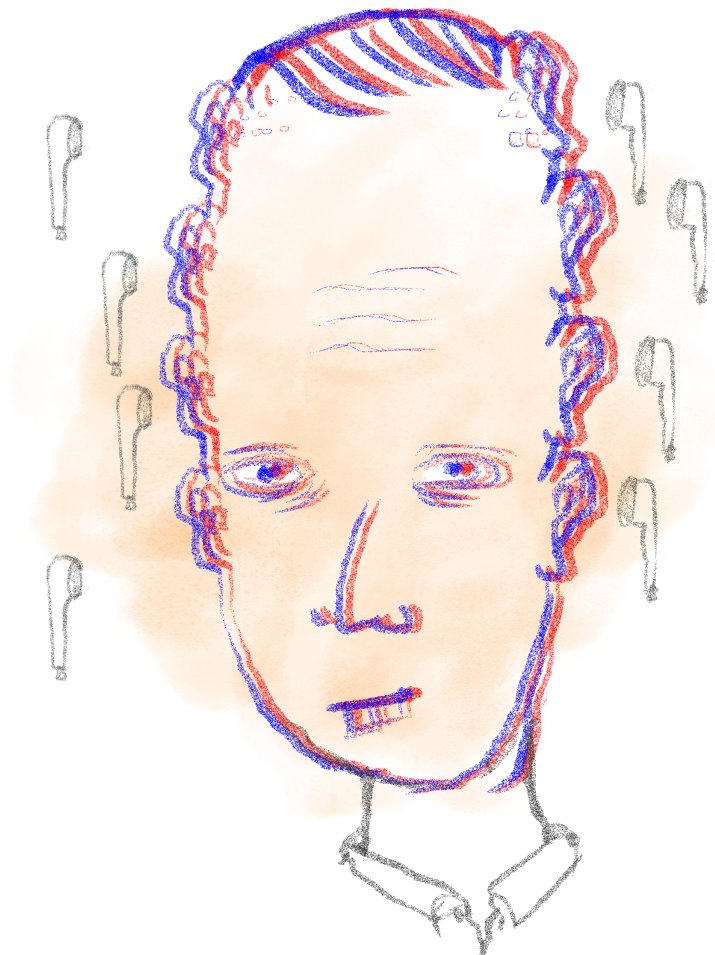

Podcastlytteren som hverdagskurator

En undersøgelse af podcastlytning som praksisfænomen i hverdagen

Ph.d.-afhandling af
Sigrid Nielsen Saabye
Januar 2020

Sigrid Nielsen Saabye. Aarhus, Danmark. Januar 2020.

Sigrid Nielsen Saabye:

Podcastlytteren som hverdagskurator

- En undersøgelse af podcastlytning som praksisfænomen i hverdagen

A dissertation submitted for the degree of Doctor of Philosophy in Media Studies at the School of Communication and Culture, Arts, Aarhus University, Denmark

Hovedvejleder: Iben Have (lektor)

Bivejleder: Per Jauert (lektor emeritus)

Forside-illustration af David Ramirez Gomez

Sigrid Nielsen Saabye
Institut for Kommunikation og Kultur
Afdeling for Medievidenskab og Journalistik
Arts
Aarhus Universitet
Danmark
ssaabye@cc.au.dk

ISBN: 978-87-7507-508-9

DOI: 10.7146/aul.425

TAK

Der er mange mennesker, jeg skylder en tak for at have hjulpet mig undervejs i arbejdet med denne ph.d.-afhandling.

Først og fremmest en stor tak til min hovedvejleder, Iben Have. For dine mange råd, perspektiver, sparring og opmuntringer gennem hele forløbet. Som vejleder har du bidraget med den perfekte blanding af både professionalismisme og faglig tyngde, men samtidig også åbenhed, interesse, støtte og empati. Du har ikke blot været en uvurderlig hjælp i arbejdet med selve afhandlingen, men også en god kollega og en tro væbner, der har bakket mig op, givet mig gode råd og generelt hjulpet mig med at klare de mange andre opgaver og udfordringer, som arbejdet som ph.d.-studerende byder på.

Jeg vil også sige stor tak til min bivejleder (og tidligere hovedvejleder), Per Jauert. Du har ydet en kæmpe indsats ved bl.a. at give grundig, skarp og altid meget konstruktiv og venlig feedback på mit arbejde - selv i perioder, hvor jeg hverken kunne forlange eller forvente det af dig. Det var faktisk også dig, der på sin vis plantede frøet til denne afhandling, for jeg havde aldrig søgt ph.d.-stipendiet i første omgang, hvis ikke du havde foreslået den mulighed – og troet på mine evner i den retning - efter at have været vejleder på mit speciale.

Jeg vil også gerne sige tak til Ane Kathrine L. Gammelby for vores gode frokostsamtaler, for at inspirere, lytte og udveksle både perspektiver, erfaringer og frustrationer over arbejdet med vores respektive afhandlinger. Mange tak også til mine kontormakkere gennem tiden – Marie Højlund, Maja Sonne Damkjær, Emanuele Andreoli og Line Hassall Thomsen – for et godt mix af hygge, gode råd og arbejdsro. Og til alle de andre gode kollegaer, jeg har snakket med på gangene på Helsingforsgade – ingen nævnt, ingen glemt.

Jeg skylder ligeledes en stor tak til alle de informanter, som frivilligt har brugt tid på at svare på mine mange spørgsmål. I har rundhåndet delt ud af jeres personlige oplevelser og givet mig nogle helt fantastiske – og i flere tilfælde rørende – perspektiver fra jeres hverdag med podcasts.

Og så er der jo også hele min familie, som alle på hver sin måde har hjulpet mig igennem ph.d.-forløbet:

En stor tak til min søster, Sandra, for at have opmuntret mig og været sparringspartner, engelsk-korrekturlæser og ikke mindst min personlige proceskonsulent igennem hele forløbet – bl.a. i starten, hvor du hjalp med at sætte nogle gode rammer for arbejdet med ansøgningen, men også da jeg skulle udvikle mit første undervisningsforløb i podcast-

produktion, var du en stor hjælp. Også en stor tak til min kunstner-svoger, David, som har lavet den flotte forside til denne afhandling.

Tak til mine forældre, Lisbeth og Steen, for at hjælpe med en masse praktiske ting på hjemmefronten og især for at tage jer af børnene i de perioder, hvor arbejdspresset var lidt ekstra stort. Og en ekstra tak skal min far have for som korrekturlæser at have kæmpet sig igennem de flere hundrede siders afhandling.

Sidst, men bestemt ikke mindst, skal der lyde en kæmpe stor tak til min allernærmeste familie: min mand, Peter, og mine børn, Viggo og Kaja, for opbakningen og for tilliden til mine evner, men især for på daglig basis med jeres blotte tilstedeværelse og nærvær at minde mig om, at denne ph.d.-afhandling langt fra er det vigtigste i mit liv.

1. INTRODUKTION: Relevans, spørgsmål og struktur	8
1.1 Relevansperspektiver.....	11
1.2 Skitsering af undersøgelsens struktur og spørgsmål.....	13
1.2.1 Forskningsspørgsmål.....	14
RQ1: Lyttepraksis.....	14
RQ2: Brugsmotiver, udvælgelse og funktioner	14
RQ3: Kontekstuelt forankrede lytteoplevelser.....	15
1.2.2 Afhandlingens struktur – undersøgelsesprocessen og afhandlingens form.....	15
2. BAGGRUND: Projektets historiske og forskningsmæssige placering	18
2.1 Podcastens historie og begrebsudvikling.....	18
2.1.1 Anvendt podcast-definition.....	19
2.1.2 Podcastens rødder: internettet og amatører	20
2.1.3 Fra demokratisk græsrodsmedie til big business?.....	21
2.2 Placering i feltet: projektet i relation til eksisterende forskning.....	23
2.2.1 Podcastfeltet: podcast og podcasting	23
Kommunikationsfaglige, journalistiske og medievidenskabelige perspektiver på podcasten	25
Podcastlytning: bruger og modtagerstudier	26
2.2.2 På tværs af felter: projektets tværfaglige forankring	31
3. METODE: Standpunkt, principper og praksisser.....	34
3.1 Ontologisk og epistemologisk standpunkt: om undersøgelsens genstand, formål og resultater	34
3.1.1 Projektets forskningsgenstand og fremgangsmåde.....	34
3.1.2 Mine egne forforståelser indrammer fænomenet.....	36
Schutz: hverdagslivet og podcastens 'for at-funktioner'	37
3.1.3 Essentielle resultater: ét svar på et meningsspørgsmål.....	40
3.2 Metodologi – metodiske principper	41
3.2.1 Hermeneutisk del: fortolkninger af fortolkninger.....	41
Metodiske principper for den hermeneutiske del - oversigt.....	42
Princip 1: Åbenhed.....	43
Princip 2: Fokus på fordomme	45
Princip 3: Fler-perspektivitet.....	47
Princip 4: Afprøvende, udforskende og tilpassende tilgang	48
Min rolle - som forsker, som menneske	50
3.2.2 Fænomenologisk del: italesættelsen af praksiserfaringer.....	52
Metodiske principper for den fænomenologiske del – oversigt.....	52
Princip A: Fra beskrivelse til refleksion	52
Princip B: Tidsafstanden som værktøj	54
Princip C: Om ikke at tage det givne for givet.....	55
Princip D: Refleksionstid og forskellige udtryksmuligheder.....	56
Princip E: Medbestemmelse og inddragelse af informanter i metodetilrettelæggelsen	59
3.3 Metodiske praksisser	60
3.3.1 Oversigt over metode-typer og informanter:	60
3.3.2 Rekruttering af informanter	61
Indledende kontakt.....	61
Konsekvenser af rekrutteringsstrategien.....	62

Udvælgelse af metode-type	63
3.3.3 Om de anvendte metoder - typer af empiri	63
Interviewformen.....	63
Logbøger med øvelser	67
Workshops med legoklodser.....	70
3.3.4 Databehandlings- og analyseprocessen	73
Fase 1: Transskriberings- og organiseringsfase	74
Fase 2: Åbnefase	76
Fase 3: Ordnefase	82
Fase 4: Lukkefase.....	92
4. ANALYSE: Fire perspektiver på podcastlytning	95
5. Praxis: Udvælgelse, skræddersyning og lyttemodus	96
5.1 Udvælgelse af podcastindhold.....	96
5.1.1 Skræddersyning til egen profil – fordybelse og nørderi i emner, genrer og lyd.....	96
5.1.2 Inspiration til nye podcasts – podcast-udforskning	99
5.2. Skræddersyning til lytteforholdene.....	99
5.2.1 Den detaljeorienterede, opmærksomhedsberegrende lytter	100
5.2.2 Indholdet tilpasses situationen – eller omvendt?	101
5.2.3 Typiske lyttesituationer.....	103
Multitasking som et must.....	104
Muligheder for koncentration og fordybelse	106
(Lytte)Tid vs. lyttelyst	107
5.2.4 Lyttertologi og podcastlytning som overvejende primær aktivitet.....	109
5.2.5 Skræddersyning som det muliges kunst	110
5.3 Teoretiske refleksioner: Den fokuserede lyttemodus – et resultat af valgfriheden?.....	111
5.3.1 Flertallige aktiviteter og rettetheder mod lyden	113
5.3.2 Podcastlytning som hovedsageligt primærlytning	115
5.3.3 Hvad afgør lytteformen? - En trekantsmodel som forklaringsramme	116
Lyttekonteksten	118
Lyden	118
Lytteren	120
5.3.4 Valgfriheden personliggør og forpligter	121
5.4 Valgfriheden og podcasten som et flow	124
5.4.1 Podcasten som en serie.....	124
5.4.2 Lytteren som programplanlægger: om at sætte en krog i podcast-flowet	126
Systematisering: Opdeling i faste og boblere.....	126
Abonnementsfunktionen som automatiseringsredskab	127
5.4.3 Podcasten som et forløb: tilpasning af og til flowet.....	128
Podcastlytteren som flow-koordinator: rækkefølge og tid	129
Vurdering af udvalgets og forløbets omfang	129
Komprimering og modificering af podcastens eget flow.....	130
Når serialiteten forpligter: Podcastflowets trofaste følgere.....	131
Podcasten som hverdagsrutine og hverdagsbekendtskab	132
5.4.4 Betydningen af valgfrihed.....	133

5.5	<i>Teoretiske refleksioner: Flow, push, pull og kontrol</i>	135
5.5.1	Pull: lytteren i kontrol, udvælger enkelt-enheder	136
5.5.2	Push: podcasten som et flow, der sætter en krog i lytteren	137
	Podcasten som serie, rutine og ritual	137
	Følger-mentalitet - mellem suspense og world-building	138
	Podcasten som flow - størrelse, tid og taktfasthed	140
5.5.3	Podcastlytteren som flow-koordinator og zapper	141
	Podcastens flow: en rækkefølge af enkeltstående lytteaftaler	146
5.5.4	Podcasten mellem push- og pull-medie	147
6.	Oplevelser: Forestillinger, nærvær og fællesskab	149
6.1	<i>Opvågning i hverdagen: Når den grå hverdag ophøjes til mindeværdige oplevelser</i>	149
6.1.1	Indre og ydre billeder: den sansede verden og den indre billedbog	150
6.1.2	Aktiveret opmærksomhed og udhævninger af hverdagen	151
6.2	<i>Teoretiske refleksioner: imaginære verdener og fysiske rum</i>	152
6.2.1	Blindhed og imaginære rum	153
6.2.2	Dobbeltsyn: Når (billeder fra) forskellige verdener kobles sammen	154
6.2.3	Nyfortolkninger og fornyet opmærksomhed	156
6.3	<i>Samvær, nærvær og fællesskab i og på tværs af tid og rum</i>	157
6.3.1	Lyttebiografer og live-optagelser: faktatjek og fællesskabsfølelser	157
6.3.2	Fællesskaber på tværs af tid og rum – værdier og livsanskuelser på abonnement	159
6.3.3	Et personligt medie med indbygget socialitet	160
	Sociale lytterrelationer omkranser lytteaktiviteten	162
	Sociale og personlige relationer: I stemmernes og vennernes verden	163
	Stemmernes nærvær og samtidighed: Oplevelsen af der-og-før som her-og-nu	164
6.4	<i>Teoretiske refleksioner: Tilstedeværen, lytterfællesskaber og intimitet</i>	166
6.4.1	Et oplevet personligt medie	166
6.4.2	Oplevet tilstedeværen i tre rum: dér, her og andetsteds	167
6.4.3	Når stemmen taler, er Vi sammen	169
6.4.4	Asynkrone lytterfællesskaber: praksis-, interesse- og værdifællesskaber	171
6.4.5	Liveness når det ikke er live: applicering af liveness-begrebet til et non-lineært medie	174
6.4.6	Sammenfatning: Podcasten som et personligt, intimt og fællesskabende medie	176
7.	Funktioner: Podcastens rolle i hverdagen	178
7.1	<i>Fravalg som afskærmning - podcasten som alternativt rum og virkelighedsflugt</i>	178
7.1.1	Fravalg af kaos	179
	Fra kaos til orden og ro	180
7.1.2	Fravalg af indholdstomhed	181
7.1.3	Podcastens tid og rum – podcasten som en tidsmaskine	182
7.2	<i>Tilføjelse af merværdi – et rum for fordybelse, horisontudvidelse og selskab</i>	183
7.2.1	Podcasten som kilde til lærdom og viden	183
7.2.2	Podcasten som et åbent rum	187
7.2.3	Selskabelighed med de ønskede	188
7.3	<i>Mental-synkronisering – om at afstemme det indre og det ydre rum</i>	189
7.3.1	Podcasten som stemnings sætter og humørregulator	189
	Podcasten som beroligende middel	190

7.3.2 Podcasten som regulator af mental stimulation og tankevirksomhed	191
7.4 Effektivisering – multitasking giver merværdi i hverdagen	193
7.4.1 Podcasten som effektiviseringsredskab: en tidsøkonomisk tankegang	193
7.5 Teoretiske refleksioner: Podcasten som hverdagsredskab	195
7.5.1 Podcastlytteren som projektleder: podcastens mange for-at-funktioner	195
Hverdagens små og store projekter	195
7.5.2 Hvad siger podcastens for-at om hverdagen?	197
8. Mediet: Podcasten som medie – fra et brugerperspektiv	201
8.1 Hvad er podcast? Ifølge informanterne	201
8.1.1 Podcast er on demand	201
8.1.2 Hvad er podcasten uden sine programmer?	203
8.1.3 Hvad kendetegner podcastens indhold? – indfødte, personlige lydfortællinger	205
8.2 Podcasten vs radioen – on demand vs linearitet	206
8.2.1 Radioen er lineær	208
Lineær radio lyder anderledes	209
Lineær radio (kan) bruges og opleves anderledes	210
8.3 Podcasten i relation til andre medier	212
8.4 Teoretiske refleksioner: Et medie, der minder lidt om radio	213
8.4.1 Hvad er et medie?	214
Medier i praksis	215
8.4.2 Mit begreb om mediet – og podcasten	216
8.4.3 Podcast- og radiomediet: en lidt for oplagt sammenligning?	217
Forskelle og ligheder	218
Sammenligning ift. mediernes tre områder	220
9. KONKLUSION OG PERSPEKTIVER	224
9.1 Forskningsprojektets fokus og hovedbidrag	224
9.1.1 Analytiske konklusioner	224
9.1.2 Podcasten som hverdagsligt bearbejdningsrum og social brobygger	227
9.1.2 Metodisk bidrag	229
9.2 Perspektiver for fremtidig forskning	229
10. LITTERATURLISTE	232
BILAGSFORTEGNELSE	245
DANSK RESUMÉ	247
ENGLISH ABSTRACT	250

1. INTRODUKTION: Relevans, spørgsmål og struktur

I 2006 arbejdede jeg fuld tid som *altnuligmedarbejder* hos et lille pr- og mediebyureau i Viby J. Jobbet bestod mestendels af praktiske og lettere rutineprægede opgaver, såsom rengøring, madlavning, opvask og pakkeri-arbejde. Jeg arbejdede stort set altid alene, og arbejdet krævede sjældent meget af min tankevirksomhed. Nogle gange – ofte, faktisk – kedede jeg mig. Jeg anskaffede mig derfor en lille mp3-afspiller, som også havde radiofunktion. Det trivielle arbejde blev således bevæggrunden for min debut som dedikeret radiolytter.

Når jeg nu gik rundt og arbejdede med P3 i høretelefonerne, synes jeg pludselig ikke længere, at det var så surt at skulle vaske tallerkener af eller skrubbe toiletter. Med de mange mennesker (ofte håndværkere), der ringede ind til kanalen og gav deres besyv med, fik jeg en fornemmelse af, at jeg ikke var den eneste, der var i gang med dagens (mere eller mindre trivielle) arbejde, for det var der mange af lytteropkaldene, der vidnede om. Jeg følte, at min arbejdsplads pludselig udvidede sig ud over de fysiske betonvægge i bygningen: jeg følte mig som en del af et større arbejdende folk, der var oppe og i gang rundt omkring i hele det danske land. Derefter blev arbejdet, med hjælp fra musikken og værternes positive og humoristiske tilgangsvinkel til emnerne, pludselig mindre trist og langsommeligt, fordi jeg ikke tænkte så meget over det længere: jeg kunne nærmest bare slappe af og nyde stemningen i radioflowet, imens kroppen udførte det, der nu skulle gøres. Sidst men ikke mindst gav nyhedsudsendelserne hver time mig en oplevelse af ikke kun at følge med i men også være en del af et større samfund derude uden for virksomhedens mure. Et samfund og en omverden, som konstant var i gang.

Senere blev P3 dog lidt for ensformigt til mit praktiske arbejde, og jeg søgte derfor over på P1 for at få lidt mere *gods* til hjernen. Men det var ikke ligefrem alle udsendelser og emner, jeg fandt lige fængende. Da fandt jeg ud af, at P1 lagde mine yndlingsprogrammer ud som podcasts, så jeg ikke behøvede at nøjes med de udsendelser, der aktuelt blev udsendt i løbet af arbejdsdagen, men kunne lytte til de programmer, der passede mig, lige når det passede mig. Ret hurtigt endte det med, at jeg fandt frem til så meget godt indhold, at jeg oftest lod helt være med at bruge radio-funktionen på min afspiller og kun hørte podcasts. Jeg husker ikke hvordan, men en dag stødte jeg så på en udenlandsk podcast, *This American Life*, der bragte de mest forunderlige, personlige men samtidig sande historier fortalt af ofte helt almindelige mennesker i journalistisk bearbejdet form. Denne podcast blev for mig trædestenen til udforskningen af en hel underskov af andre podcasts, både danske og engelsksprogede, mange af dem *indfødte* podcasts, der aldrig havde været forbi

broadcastradioens æter, før de blev lagt ud på nettet. Mine radiolyttervaner var nu blevet erstattet af nye: podcastlytning.

Med podcasts i ørerne oplevede jeg ikke på samme måde som med radioen at blive integreret i det omkringliggende, pulserende samfund udenfor virksomhedens døre, men jeg følte snarere, at jeg tog del i en anden, parallel verden – en verden som var meget større, mere interessant og mangefacetteret end den konkrete fysiske verden, jeg aktuelt gik rundt og støvsugede, vaskede op og tømte skraldespande i. Samtidig var den på en underlig måde mere social, spækket med oplevet nærvær fra de personer, der talte i podcastene, til trods for deres usynlighed og visheden om, at der reelt var tale om optagede stemmer fra fortiden. Når jeg gik der og lyttede fokuseret til deres tale, fik jeg indtryk af at komme helt tæt på personerne bag – nærmest at være i nærkontakt med dem. Jeg blev så optaget af det, jeg hørte, at jeg ikke længere registrerede hverken skraldespandene, de beskidte tallerkner eller tiden i det hele taget.

Senere i 2010, da jeg var begyndt på min uddannelse på Aarhus Universitet, hang denne interesse for radio og podcast stadig ved, og på medievidenskab arbejdede jeg både teoretisk og empirisk med radiolytning både i min bacheloropgave og mit speciale.

Men her undrede jeg mig over, at podcast-fænomenet indenfor radioforskningen i flere tilfælde - både i begyndelsen, ved podcastmediets fremkomst og senere – blev betragtet som en ny digitaliseret udgave eller forlængelse af radiomediet (Berry, 2006; Madsen, 2009; Loviglio & Hilmes, 2013, s. 1-2; Hilmes, 2013, s. 43-44 og 49; Menduni, 2007, s. 16; Shaw, 2010; Edmond, 2015; Kreutzfeldt, 2015). Det harmonerede ikke med mine egne oplevelser - hverken mine personlige lyttererfaringer eller de indsigter, jeg havde fået gennem studierne på medievidenskab.

Der syntes nemlig, efter min opfattelse, at være dels mange ligheder, men især også væsentlige forskelle på det at være hhv. radiolytter og podcastlytter – både hvad angår vilkår og oplevelsespotentialer for lytningen. Som podcastlytter oplevede jeg selv, at jeg lyttede på en helt anden måde: jeg var mere opmærksom og fokuseret på podcastene, end jeg var, når jeg lyttede til radioens strøm. En målrettethed og dedikation, som var tilvejebragt af det forhold, at jeg som podcastlytter var min egen programplanlægger, der havde udvalgt konkret indhold, der matchede både mit humør, mine personlige interesser og den situation, indholdet skulle anvendes i. Og som podcastlytter oplevede jeg samtidig, at indholdet ikke længere havde samme funktion som det, der kom ud af radioæteren: hvor radioen, som beskrevet, forbandt mig med det aktuelle, pulserende og aktive omkringliggende samfund¹, følte jeg snarere at podcasten tog mig med på en rejse væk fra min aktuelle position, ud i og rundt omkring i verden – en rejse, der overskred både tid og rum, og hvor jeg kom helt

¹ Som i øvrigt også er den kernefunktion, Larsen kommer frem til i sine studier af radiolytningens hverdagslige betydning og funktion om morgenen (Larsen, 2001, s. 32-33).

tæt på, satte mig ind i og fordybde mig i konkrete emner, mennesker, hændelser og oplevelser. Jeg antog derfor – i modsætning til nævnte radioforskning - at man ikke uden videre kunne sammenligne podcasten med radiomediet uden at sætte fokus på de væsentlige forskelle herimellem. Jeg savnede især undersøgelser, der skelnede mellem det at lytte til et radioprogram og et podcastprogram - selv når programmet indholdsmæssigt måtte være præcist det samme i form af en optagelse af et tidligere udsendt radioprogram. For det var min opfattelse, at de to meget forskellige brugsmuligheder og -forhold måtte medføre væsensforskellige oplevelser af og tilgange til indholdet, forskellige måder at lytte på samt forskellige brugsværdier hos lytteren.

Det var disse tanker, erfaringer og perspektiver, der motiverede mig til at igangsætte dette ph.d.-projekt om podcastlytning, som jeg påbegyndte i foråret 2014. Hermed satte jeg mig for empirisk at udforske podcastlytning som en særlig form for mediebrugspraksis, der kun i begrænset omfang kunne kædes sammen med eksisterende undersøgelser og analyser af radiolytning.

Da jeg begyndte på projektet i 2014 var podcast-fænomenet stadig ikke helt almindeligt og velkendt for alle, og jeg måtte ofte komme med forklaringer, når jeg skulle fortælle udefrakommende om mit projekt – hvad var podcasts for noget, blev jeg ofte spurgt, og var det ikke bare radio? Senere i efteråret 2014 udkom den nu verdensberømte amerikanske true crime-podcast *Serial*, og den var med til at sætte gang i podcastlyttertallene verden over – også herhjemme i Danmark. Herefter mødte jeg i stigende grad forståelse for og engagement i mit projekt, og jeg skulle ikke så ofte længere forklare, hvad det var jeg arbejdede med og hvorfor.

I dag skriver vi 2020, og podcasten bliver nu af både forskere og branchefolk omtalt som et medie i hastig udvikling og udbredelse. Podcasts er et fast element i de fleste radio- og broadcastinstitutioners portefølje, og mange mediehuse og virksomheder har også taget podcasten til sig som et branding- og marketingværktøj. En branche har udviklet sig omkring podcastmediet, særligt i USA, og der gøres i tiltagende grad forsøg på at udvikle nye forretningsmodeller for podcasten. Podcasting er i stigende grad blevet professionaliseret, og paletten af amatør- og niche-podcasts fremtræder i dag side om side med større resourcekrævende produktioner i diverse podcatcher-apps.

17% af den amerikanske befolkning over 12 år lyttede, ifølge Edison Research, til podcasts ugentligt i 2018 (Edison Research, 2019, s. 17). Ifølge DR Medieforskning lyttede 18% af danskerne over 12 år til podcasts ugentligt i 2018, imens den ugentlige podcastlytning specifikt for gruppen af danskere mellem 15 og 31 år var oppe på 31% (Christensen, 2019, s. 13). I den nye rapport for 2019 fremgår det, at 24% af danskerne over 12 år lyttede til podcasts ugentligt i 2019 (Christensen, 2020, s. 9-10). Disse tal er kun steget år for år. Alligevel er der stadig kun begrænset viden om mediet set fra et lytterperspektiv – især empirisk viden, der rækker ud over downloadtal for enkeltpodcasts. Det er således (stadig-

væk) højaktuelt at få besvaret helt basale spørgsmål om, hvordan podcast-mediet bliver brugt og oplevet, og ikke mindst hvilken betydning det har – og hvilken rolle lytterne giver det - i deres hverdagslige liv og praksis. Dette videnshul forsøger jeg at fylde ud med nærværende afhandling.

1.1 Relevansperspektiver

Jeg finder et forskningsprojekt om podcastlytning relevant af især tre årsager:

1) **Lytter podcastlytteren anderledes end radiolytteren?:**

For det første udspringer projektet af ovenstående refleksioner over podcastmediet og podcastlytning i relation til det mere velkendte radiomedie og radiolytning: Projektet skal finde frem til podcastlytningens *særtræk* og vise, på hvilke måder dette praksisfænomen ikke blot er sammenlignelig med, men også adskiller sig fra radiolytning. Projektet relaterer sig således grundlæggende til radioforskningens felt, med henblik på at kunne nuancere, modificere og bygge videre på nogle af radioforskningens resultater på receptionsområdet.

2) **Podcasten som afsæt for udforskningen af on demand-mediebrug:**

Podcastlytning betragtes som en særegen lyttepraksis, der i langt højere grad indebærer en aktiv og selekterende mediebruger, der har kontrol over medieindholdet. Samtidig er on demand-mediebrug og streaming en generel medietendens, der breder sig i disse år i kraft af digitaliseringen af medierne, f.eks. ift. tv-mediet, hvor streamingtjenester muliggør, at man som seer kan tilgå alverdens tv-programmer på et selvvalgt tidspunkt (Tryon, 2013; Robinson, 2017; Jenkins, 2006, s. 253-254)². Her anser jeg podcasten som et godt fokuspunkt for at undersøge on demand-mediebrug (og streamingkultur) og de udvælgelsesmotiver og –strategier ift. medieindhold, der gør sig gældende her. Fordi der *er* vitterligt frit valg på alle hylder for podcastlytteren: det er stadigvæk - og har altid været - standarden, at podcasts er gratis for lytterne, og de er typisk tilgængelige for alle med adgang til internettet³. Derfor er der meget sjældent begrænsninger for og variationer i adgangen til programindhold for den enkelte lytter, hverken i form af geografiske barrierer for modtagerforhold eller betalingsmure og lignende økonomiske forhindringer. Podcasten er (stadig) i allerhøjeste grad et medie *fra alle til alle* – det er kun internetadgang, sprogkundskaber og afspilningsudstyr (typisk en smarttelefon kombineret med høretelefoner), der udgør minimumskravene for at kunne lytte til alverdens podcasts. Sammenlignet med f.eks. en on demand-tv-seer, der sjældent på lovlig vis har ad-

² Det samme var tilfældet da jeg påbegyndte ph.d.-projektet i 2014.

³ Om end der for tiden gøres flere forsøg på at udvikle nye forretningsmodeller for podcasting, der indebærer, at man lukker indhold inde bag betalingsmure, som jeg vil komme nærmere ind på senere.

gang til alverdens tv-programmer på én gang, så er det mere eller mindre dét scenarie, der gør sig gældende for podcastlytteren (Strover & Moner, 2014, s. 238-239). Så når jeg undersøger udvælgelsespraksis for podcastlyttere, så er der i høj grad tale om en undersøgelse af netop det *frie on demand-valg*, hvor jeg ser på, hvilke behov og ønsker til medieindholdet, der vægtes højere end andre, og det er i minimal grad økonomiske hensyn og tekniske begrænsninger, der kommer til at præge undersøgelsen. En undersøgelse af podcastlytning som mediepraksis og specifikt udvælgelsen af podcasts til lytning muliggør således en undersøgelse af, hvordan det frie on demand-valg administreres og håndteres af den enkelte. Og ikke mindst, hvilken betydning dette frie valg har for mediebrugeren og den brugspraksis og -oplevelse, valget muliggør hos podcastlytteren.

3) Mikro-analyser - Podcasten i et hverdagsligt og mediesociologisk perspektiv:

Udover at kaste lys på podcastlyttepraksissens særegenhed ift. radiolytning samt at undersøge podcastlytteres håndtering af indholdsudvælgelsen som et skoleeksempel på on demand-mediebrug, så har ph.d.-projektet også et bredere mediesociologisk og fænomenologisk hverdagssociologisk sigte. Lidt kringlet men kort kan man kalde det *hverdagslivs-mediesociologi*. Mediesociologi omhandler "...den rolla media har i samfunnet, og korleis media spelar ei rolle for relasjonar mellom menneske og grupper som utgjør samfunnet." (Aalberg & Elvestad, 2005, s. 10) Jeg er ligeledes interesseret i, hvilken rolle podcasten spiller, men her er fokus hovedsageligt på det enkelte individ og dennes hverdagsliv – og de forskellige situationer, aktiviteter og sociale relationer, som disse rummer. Ikke på et bredt perspektiv på større grupper i samfundet. Det er netop ved at indsnævre interessefeltet til mikro-niveauet – til det hverdagslige liv og de enkelte individers praksis og oplevelser heri – at min undersøgelse ligner den fænomenologiske hverdagssociologi. Den fænomenologiske hverdagssociologi, der har Alfred Schutz som nøglefigur, bestræber sig nemlig på at undersøge og beskrive hverdagslivet - i fænomenologiske termer kaldt *livsverdenen* – og dets essentielle strukturer samt "...at redegøre for den måde, hvorpå subjektiviteten er impliceret i konstruktionen af social mening, sociale handlinger og situationer samt sociale verdener." (Jacobsen & Kristiansen, 2005, s. 175) På samme måde har jeg med dette projekt en ambition om at beskrive og forstå den enkelte podcastlytter og dennes hverdagspraksisser, oplevelser, forståelser og fortolkninger i omgangen med podcastmediet i en hverdagslig kontekst.

I min undersøgelse betragter jeg således podcastlytteren med afsæt i Schutz' fænomenologiske hverdagslivssociologi som teoretisk rammeperspektiv: Podcastlytteren som havende en handlings- og projektorienteret tilgang til sit aktuelle hverdagsliv og hverdagslige situationer, og podcasten som en (medieteknologisk) genstand blandt mange, der kan anvendes som et potentielt middel til realiseringen af bestemte hverdagsprojekter. Jeg er således interesseret i at undersøge, hvilke typer af projekter

podcasten inddrages i – herunder hvad der kendetegner de *for-at-motiver*, som podcasten her anvendes til at realisere. Hvilke brugsfunktioner og hvilket indhold tages i brug, i hvilke situationer og ikke mindst hvorfor og til hvad? Dette er således nogle af de vigtigste spørgsmål, jeg har sat mig for at undersøge med nærværende forskningsprojekt, idet jeg kaster et blik på forskellige podcastlytteres varierende og forskelligartede brug af podcasten, betragtet som en form for hverdagsligt redskab som indgår i – og hermed får en funktion og betydning i – lytternes både små, afgrænsede og store, generelle *hverdagslivsprojekter*.

Med dette blik på podcasten kommer jeg med min undersøgelse til at belyse, hvilken rolle og funktion podcasten får i forskellige menneskers hverdagsliv. Samtidig – og sekundært – kommer undersøgelsen hermed også til at kunne fortælle noget om dette hverdagsliv, som podcasten inddrages i: den giver et særligt perspektiv på informanternes hverdagsliv og den måde, de oplever, betragter og håndterer bestemte dele heraf, nemlig de dele, som podcasten viser sig at være relevant for. Jeg tilnærmer mig altså en forståelse af podcastlytternes målsætninger og menings-skabelse i hverdagslivet ved at undersøge deres praksis-relation til podcasten – deres *for-at-motiver* med podcastlytningen.

I afsnit 3.1.2 uddyber jeg de væsentligste aspekter ved Schutz' fænomenologiske sociologi, der således har udgjort grundpræmisserne for min teoretiske rammesætning og perspektiv på undersøgelsens problemstilling og genstand.

1.2 Skitsering af undersøgelsens struktur og spørgsmål

Jeg ønsker med dette ph.d.-projekt at undersøge, hvad der kendetegner hverdagslig podcastlytning som praksisfænomen, idet jeg undersøger, hvordan podcasts udvælges, anvendes og opleves. Hvilken indflydelse har det på tilgangen til udsendelserne og lytteformen, at man selv udvælger det specifikke indhold samt tid og sted for lytningen? Hvordan udvælges indholdet, og hvad går vi efter som lyttere, når vi er vores egne programplanlæggere? Hvilken betydning får (gives) disse podcastprogrammer i en hverdagslig kontekst, og hvilken rolle kommer podcasten hermed til at spille?

Mit ærinde med projektet er således først og fremmest deskriptivt at afdække podcastlytning som praksisfænomen, sådan som den tager sig ud i forskellige hverdagslige situationer og aktiviteter hos forskellige danske lyttere. Jeg har fokus på den hverdagslige kontekst for mediebrugen og på, hvordan den enkelte podcastlytter udvælger og forholder sig til den specifikke lyttesituation, som podcasten inddrages i, men også hvordan disse omgivelser og aktiviteter, som podcastlytningen foregår i, spiller ind på lytteoplevelsen. Endvidere undersøger jeg de forskellige udvælgelsesstrategier og brugsmotiver, der ligger bag denne mediebrug, og søger at danne et overblik over, hvilke hverdagslige logikker og praksisser, podcasten især bliver inddraget i og synes at være særligt relevant for.

For podcastlytteren anses valget – dvs. en stillingstagen til relevansen af et specifikt programindhold ud af uendeligt mange mulige – som en uundgåelig præmis for mediebrugen, og ved at undersøge ikke blot hvordan men også hvorfor og til hvad disse lydprogrammer inddrages i hverdagen, kan studiet også bidrage med indsigter i den bredere kontekst: hverdagslivet.

1.2.1 Forskningsspørgsmål

Arbejdstitlen for mit ph.d.-projekt har været: *Podcastlytning som lyttepraksis - en undersøgelse af brugen, situationerne og motiverne bag podcastlytning*. I tråd med undertitlen placerer jeg mine forskningsspørgsmål indenfor tre tilsvarende temaer, som gennemgås nedenfor: *lyttepraksis*, *brugsmotiver/udvælgelse/funktioner* og *kontekstuelt forankrede lytteoplevelser*. Førstnævnte udgør det deskriptive grundlag og udgangspunktet for de to efterfølgende, der er særlige fokuseringer heraf. De tre felter lapper selvsagt også over hinanden indholdsmæssigt (idet man f.eks. ikke kan isolere udvælgelsespraksis fra f.eks. hensyn til brugssituationen eller hidtil erfarede lytteoplevelser).

RQ1: Lyttepraksis

Spørgsmål:

- a) Hvad karakteriserer podcastlytning som (medie-)praksis?
- b) Hvordan bliver podcasts brugt og i hvilke situationer?

Beskrivelse:

Med disse spørgsmål ønsker jeg at undersøge, og senere beskrive, hvordan podcasts helt konkret bliver brugt, på hvilke forskellige måder og med hvilke forudsætninger. Jeg vil her besvare de helt grundlæggende spørgsmål til praksis: hvad lyttes der til, hvor ofte og hvor længe, hvorhenne, med hvilke redskaber/devices etc. Besvarelsen af disse spørgsmål indebærer samtidig et indblik i nogle af de grundlæggende strukturer og aktiviteter, der udgør de adspurgte podcastlytteres hverdag, herunder brugen af andre medier.

RQ2: Brugsmotiver, udvælgelse og funktioner

Spørgsmål:

- a) Hvordan bliver podcasts udvalgt og med hvilke motiver for øje?
- b) Hvilke funktioner får podcastmediet hermed i en hverdagslig kontekst?

Beskrivelse:

Jeg ønsker med dette fokus at belyse og forstå udvælgelsespraksisser. Når man som podcastlytter har frit valg på alle *program-hylder*, hvordan navigerer man så? Jeg formoder, at det enkelte podcastprogram bliver udvalgt ud fra brugerens interesse, herunder ønsket om

at programmets indhold skal matche dels fremtidige lyttesituationer og de aktiviteter, der foregår heri, dels lytterens brugsmotiver i form af både små og store, kortsigtede som langsigtede, hverdagslivsprojekter.

Man kan lytte til en podcast af mange grunde og med flere (også på én gang) hensigter for øje. Man kan f.eks. lytte for at føle sig i selskab med dem, der taler i podcasten, og i fællesskab med dem, der lytter. Man kan lytte for at blive klogere på et givent emne og for at udvide sin horisont. Og i mere kortsigtet forstand kan man f.eks. lytte til en podcast for at skærme sig for de lyde, der er i en bestemt hverdagssituation. Her ønsker jeg at undersøge, hvad det enkelte programindhold kan bruges til for den enkelte lytter, og hvad han/hun grundlæggende vil med det og bruger det til, hvor ubevidst og rutinepræget dette motiv end måtte være.

RQ3: Kontekstuelt forankrede lytteoplevelser

Spørgsmål:

- a) Hvordan opleves podcastlytningen i situationen, og hvordan opleves relationen mellem hhv. podcastindholdet (auditiv kontekst), lytteren (personlig kontekst) og lyttesituationen (fysisk kontekst)?
- b) Hvad er lytteren rettet mod, både kognitivt, opmærksomhedsmæssigt og relationelt/socialt, gennem lytteforløbet?

Beskrivelse:

Med disse spørgsmål zoomer jeg ind på podcastlytningens konkrete kontekster, og hvordan lyttekontekst og lydindhold for podcastlytteren opleves at påvirke hinanden gensidigt. F.eks. kan podcasten antageligt anvendes som et slags stemnings-/humør-regulerende værktøj, hvormed lytterens oplevelse af omgivelserne og de personer, der måtte befinde sig heri, også bliver præget af den af podcasten skabte stemning. Omvendt påvirker den fysiske lyttekontekst og de aktiviteter og den position, lytteren indtager heri, formodentlig også den måde, han/hun lytter på og hermed oplevelsen heraf. Oplevelsen af relationen mellem podcast-indhold og lyttekonteksten og det indbyrdes påvirkningsforhold, der er herimellem, antages således at have betydning for, hvilken rolle podcasten kommer til at spille for den enkelte. Fordi det har en betydning for, hvilke brugsmuligheder lytteren ser i mediet i forhold til de mulige situationer, hvor vedkommende kan lytte, og dermed hvornår podcasten inddrages i hverdagen og til hvad.

1.2.2 Afhandlingens struktur – undersøgelsesprocessen og afhandlingens form

Ph.d.-projektet har en overordnet eksplorativ interesse, hvorfor jeg i undersøgelsesprocessen er gået åbent og induktivt til værks. Derfor er både forskningsspørgsmålene og også de konkrete metodiske fremgangsmåder blevet justeret undervejs i processen, i takt med at

mine forskningsinteresser og fokus er blevet formet af både teoretiske men især empiriske observationer.

Overordnet er forskningsprojektet som undersøgelsesproces foregået i tre relativt afgrænsede faser:

- 1) En åbningsfase, hvor jeg har læst mig ind på og holdt øje med forskningslitteratur indenfor emnet podcast og podcasting og relateret radioforskning og -lytterundersøgelser. Denne fase er påbegyndt før opstarten af ph.d.-projektet, idet det udgjorde forarbejdet og grundlaget for ansøgningen til ph.d.-stipendiet, hvor jeg mente at have identificeret et videnshul, som ph.d.-projektet skulle hjælpe med at udfylde.
- 2) En lang fase bestående af empirisk arbejde og sideløbende læsning af metode-teoretisk og filosofisk litteratur. Her blev empirien hentet ind, baseret på grundige metodiske overvejelser, der blev videreudviklet løbende.
- 3) Til sidst en fase bestående af analyse- og skrivearbejde, hvori jeg også sideløbende har læst og inddraget litteratur og teori, der ansås som relevant for de analytiske pointer, jeg udviklede på baggrund af empirien.

Som denne faseinddeling også vidner om, har projektet i høj grad været induktivt og empirisk motiveret og funderet, og teoretiske overvejelser og bearbejdningsarbejder har i høj grad været forbeholdt den sidste fase, hvor de empirisk funderede indsigter er blevet nuanceret og kvalificeret hermed. Af samme årsag fylder metodeovervejelser, -redegørelser og detaljerede empiriske analyser meget i denne afhandling, og det metodiske design udgør i sig selv et selvstændigt bidrag, idet de enkelte metoder og deres samlede synergi overvejes grundigt.

Selve den skriftlige dokumentation af undersøgelsen og dens resultater – afhandlingen – er selvsagt udformet efterfølgende, retrospektivt, og er af samme grund ikke struktureret kronologisk men som en samlet argumentrækkefølge.

Udover nærværende indledende kapitel er afhandlingen inddelt i fire øvrige hovedkapitler: ét baggrundskapitel og to hovedkapitler efterfulgt af et kort afrundende og konkluderende kapitel. Først kommer således et baggrundskapitel, der rammesætter projektet teoretisk og historisk samt placerer det i relation til eksisterende forskningsfelter. I det efterfølgende hovedkapitel gennemgår jeg min metode og begrundelserne for de trufne valg. Med afsæt i mit videnskabsteoretiske standpunkt formulerer jeg ni overordnede metodiske principper og gennemgår herefter mine konkrete metodiske praksisser, der er udformet i overensstemmelse hermed. Dernæst følger et omfattende analysekapitel, der er inddelt i fire temaer om hhv. praksis, oplevelser, funktioner og podcasten betragtet som et medie. I hver af disse tematiske afsnit gennemgås undersøgelsens empiriske og analytiske resultater, som efter-

følgende behandles ved at inddrage relevant litteratur. Til sidst afsluttes med et afrundende kapitel, hvori de vigtigste resultater opsummeres, og hvor jeg vender blikket fremad og anviser relevante veje for et videre forskningsarbejde med emnet.

2. BAGGRUND: Projektets historiske og forskningsmæssige placering

I dette kapitel vil jeg først skitsere podcast-fænomenets korte udviklingshistorie, og herunder også udviklingen og betydningerne af begrebet podcast samt min egen brug heraf. Herefter viser jeg, hvorledes min afhandling positioner sig i og på tværs af eksisterende forskningsfelter.

2.1 Podcastens historie og begrebsudvikling

I nedenstående vil jeg kort skitsere podcastens historie, siden fænomenet opstod i 2004. Men inden jeg gør det, vil jeg først reflektere over begrebets betydning og specificere min egen brug heraf.

Begrebet podcasting blev opfundet af journalisten Ben Hammersley i 2004, som i sin artikel om fænomenet anvendte betegnelsen som én mulighed ud af tre forslag til, hvad man kunne kalde dette nye fænomen: "But what to call it? Audioblogging? Podcasting? GuerillaMedia?" (Hammersley, 2004)

Podcast-begrebet er, som et relativt nyt begreb og med sin oprindelse i engelsk, stadig ved at finde sig til rette både i det danske hverdagsprog men også i ordbøgerne, hvor det udlægges på varierende vis. Sammenligner man forskellige danske og engelske ordbogsoplag, finder man, at der på tværs af ordbøgerne er nogenlunde enighed om, at en *podcast* er en lydfil tilgængeliggjort via internettet, imens begrebet *podcasting* betegner handlingen at tilgængeliggøre disse lydfiler online (DDO Online, 2009a; DDO Online, 2009b; OED Online, 2008a; OED Online, 2008b; Retskrivningsordbogen, 2020; CD Online, 2020a; Heilesen 2012). Der er derimod modsatrettede præciseringer ordbøgerne imellem, blandt andet ift.:

- 1) Om muligheden for at downloade filen er en forudsætning for, at der er tale om en podcast, eller den blot skal være tilgængelig online (f.eks. som stream).
- 2) Om muligheden for at abonnere (vha. et RSS-feed) på podcasten, således at filerne downloades automatisk, er en forudsætning for, at der er tale om en podcast.
- 3) Om der kun er tale om tilgængeliggjorte lydfiler, eller om indholdet også kan være videofiler.
- 4) Om indholdet kun er radio- og tv-programmer, eller om dette blot er en mulighed (dvs. om det også kan være indhold, der aldrig har været broadcastet i radioen eller på tv).

Variationen i ordbøgernes definitioner af begrebet skyldes, at podcasten som fænomen har været under forandring, primært på grund af teknologiske udviklinger, udbredelsen af disse

teknologier samt forandringer i, hvordan disse anvendes. I starten af podcastens historie var podcastlytning nogenlunde konkret defineret som det at downloade en fil via internettet på sin computer, evt. overføre denne til et mobilt afspilningsapparat (typisk en mp3-afspiller) og herefter afspille den på et selvvalgt tidspunkt. Sidenhen er smartphonen blevet udviklet og udbredt i store dele af verden, og ditto muligheden for at gå på internettet med disse mobiler. Med allestedsnærværende muligheder for at streamer selv store mængder af data på sin mobile enhed, og det tilmed til en relativt overkommelig pris, er download-praksissen og incitamentet for at opbygge et offline bibliotek til senere brug blevet utidssvarende (Perks & Turner, 2018, s. 112; Ægidius, 2017). Abonnement og især download er i dag ofte blot en mulighed, som i mange tilfælde fravælges – fordi de teknologiske brugsmuligheder har ændret sig.

Hvorfor podcastens indhold i enkelte tilfælde defineres snævert som værende udelukkende radio- eller tv-programmer (punkt 4 ovenfor) har dog andre forklaringer. Det skyldes bl.a., at en betragtelig del af alle de podcasts, der er tilgængelige i dag, rent faktisk er optagelser af radioprogrammer (der først og fremmest er udsendt i radioen inden de udkom som podcasts). En anden forklaring er, at podcastmediet siden sin fremkomst i 2004 er blevet sammenlignet med radioen og i nogle tilfælde betragtet som identisk hermed. Det vil jeg uddybe i afsnit 8.4.3, som netop handler om podcastens relation til radiomediet.

2.1.1 Anvendt podcast-definition

Med afsæt i overvejelserne ovenfor anvendes i denne afhandling følgende definitioner på begreberne podcast og podcasting:

- En podcast er en digital lydfil tilgængeliggjort på internettet.
- Podcasting refererer til det at distribuere/tilgængeliggøre digitale lydfiler via internettet.

Herudover er der følgende forhold, der typisk gør sig gældende, men som ikke er nødvendige for at tale om hhv. podcast(s) og podcasting:

- Podcasts udkommer ofte i serier, der udgives løbende – et podcastprogram består således af flere *episoder*, hvor podcastprogrammet er rammebegrebet for hele udsendelsesrækken af enkelte episoder.
- Podcasts udkommer typisk, så de er tilgængelige som download, men de kan også streames og hermed afspilles uden forudgående download.
- Der er ofte mulighed for at abonnere på podcastprogrammer vha. et RSS-feed, således at nyudgivne episoder af det enkelte podcastprogram downloades automatisk til en podcatcher, så snart de udkommer.

Jeg inkluderer ikke videofiler i min definition af podcasts. Dette skyldes, at det er lydfiler og ikke video-filer, der i langt overvejende grad henvises til, når ordet anvendes – lyd-podcast

er langt det mest udbredte fænomen. Desuden findes der også et andet begreb for distribueringen af videofiler til download over internettet, nemlig *vodcasting* (CD Online, 2020b).

Som ovenstående viser, er podcast-begrebet meget bredt, idet det kan bruges som betegnelse for mange forskellige ting, lige fra praksisser og teknologier til distribueringsforhold og konkrete filer. Hvad angår den konkrete specificering af podcast-begrebet, har jeg også valgt at gå åbent og empirisk til værks i dette forskningsprojekt, idet en væsentlig del af undersøgelsen netop også går ud på at undersøge, hvad det er for et fænomen. Jeg har derfor fra starten betragtet og behandlet det som et fænomen i bred forstand – podcast-fænomenet – som jeg har undersøgt fra et subjekt-perspektiv. Gennem fænomenologiske undersøgelser af, hvorledes podcasten som fænomen opleves og fremtræder for mine informanter, er jeg kommet frem til min egen kondensering og præcisering af podcast-fænomenet, informeret af min empiri: nemlig at podcasten, set fra dette perspektiv, kan betragtes som et medie. Udover at anvende podcast-begrebet som betegnelse for selve lydfileerne samt distribueringen heraf, vil jeg derfor også i denne afhandling anvende begrebet som betegnelse for et medie: podcast-mediet. Hvordan (og hvorfor) jeg definerer podcasten som et medie, uddyber jeg i afsnit 8.4.

I næste afsnit vil jeg give en kort indføring i podcastens korte men relativt begivenhedsrige historie.

2.1.2 Podcastens rødder: internettet og amatører

Podcasten har sine rødder dybt begravet i internettets digitale muld. Det kom frem i 2004 som et online fænomen muliggjort af en sammenkædning af eksisterende, udbredte og relativt alment tilgængelige teknologier og praksisser: RSS-teknologien (Really Simple Syndication), mp3-formatet og transportable mp3-afspillere, weblogging og de forholdsvis økonomisk overkommelige og brugervenlige lydredigeringssoftwares, som udbredtes online (Berry, 2006, s. 143; Bottomley, 2015a, s. 164).

RSS-teknologien blev udviklet som en måde for følgere af diverse blogs at strukturere og overskue indholdet, idet man med RSS-feedet kan abonnere og hermed automatisk blive notificeret om nyt indhold, uden hele tiden at skulle monitorere sine foretrukne blogs. Med relativt billigt lydoptager-udstyr tilgængeligt (i en vestlig målestok), samt simple lydredigeringssoftwares online, fik det skriftlige blogger-univers hurtigt en lydlig pendant – audioblogs – som, kombineret med RSS-teknologien, *podcatchere* (softwares og apps, der kan anvendes til at finde, hente, strukturere og afspille podcasts) og transportable lydafspillere som f.eks. Apples iPod, tilsammen udgjorde den teknologisk-praktiske del af et nyt fænomen: podcasting og podcast-lytning (Berry, 2006, s. 145; Bottomley, 2015a, s. 166; Madsen, 2009, s. 1195). En anvendelse af en vifte af teknologier der, vel at mærke, ikke er hverken udviklet eller markedsført af nogen bestemt aktør, men derimod opstået *nedefra*, gennem

forskellige aktørers og vækstlags anvendelser og kombinationer af diverse tilgængelige teknologiske redskaber (Berry, 2006, s. 144).

Det er også på sin vis fra virksomheden *Apple*, at selve ordet stammer, idet podcasting er en sammentrækning af ordet iPod og broadcasting. Hermed skal ikke forstås, at hverken begrebet eller fænomenet bag er udviklet af *Apple* - iPod'en var blot en af de mest udbredte bærbare mp3-afspillere, da podcast-begrebet blev opfundet, hvorfor navnet (af Hammersley) blev anvendt som et slags synonym herfor. Selvom *Apple* ikke står bag udviklingen af begrebet, må virksomheden dog siges at have haft – og har stadigvæk – vægtig indflydelse på fænomenets udvikling, idet deres podcatcher (podcast-delen af *iTunes*) har været den klart mest anvendte og dermed også er en gængs indgang til og administrator af podcast-kredsløbet online, hvor podcast-appen siden 2014 har været fast inventar i enhver iPhone på markedet (Bottomley, 2015a, s. 164 og 166; Madsen, 2009, s. 1195).

2.1.3 Fra demokratisk græsrodsmedie til big business?

Det er værd at bemærke, at afsender-siden af podcastmediet, podcasterne, som udgangspunkt ikke var professionelle lydproducenter eller radiofolk. Som et blogging-fænomen, der startede på internettet, var de første podcastproducenter muligvis teknisk kyndige individer, men ikke nødvendigvis (måske endda sjældent) medievanter eller øvede i det at producere lydindhold. Podcasten kan på sin vis – og særligt i begyndelsen af mediets historie – betegnes som en form for *DIY*-, *borger*- eller *græsrodsmedie*, som var blottet for de *gatekeepere*, der kontrollerer de traditionelle massemedier, og hvor alle i princippet kunne komme til orde: alle kan lave en podcast, hvis man blot har adgang til internettet og en eller anden form for optage-udstyr (Berry, 2006, s.155; Madsen, 2009, s. 1193). Podcasts-sfæren var derfor dengang, og er stadigvæk i dag, også fyldt med podcasts produceret af *almindelige* mennesker, der ikke nødvendigvis hverken ved meget om eller gør meget ud af at tilrettelægge og producere programmerne, så de lyder godt. Derimod har de noget på hjerte, hvor podcasten er et tilgængeligt værktøj, hvormed de kan nå et (ofte mindre) publikum af ligesindede (Berry, 2006, s. 151). Podcasten og dens udvikling har generelt været præget af den *demokratiske open source*-mentalitet, der ligger bag de anvendte teknologier: som medie og teknologi ligger podcasten åben for alle, der har en interesse i at bruge eller lytte til det – ingen *ejer* podcasten (Berry, 2006, s. 145-146). Det gælder også rent økonomisk: podcasts kan som udgangspunkt afspilles gratis, og det er altså ikke adgangen til selve indholdet, man kan tjene penge på som podcast-producent eller –netværk.

Men hvad der startede som en slags lydlig del af internettet blev også hurtigt et emne i radioverdenen, hvor broadcast-institutioner hurtigt meldte sig på banen og anvendte pod-

casten⁴. Især som et middel til at forlænge radioprogrammernes levetid og udvide radiotationernes rækkevidde, idet man kunne nå lyttere, der ellers ikke ville have hørt programmerne på udsendelsestidspunktet, ved at udsende optagede on demand-versioner af broadcastede radioprogrammer⁵ (Berry, 2006, s. 148; Bottomley, 2015a, s. 166; Madsen, 2009, s. 1200). Senere udviklede flere broadcastinstitutioner også deciderede podcast-programmer, der ikke var sendt i radioen først, men netop tiltænkt podcast-mediet (Cwynar, 2015; Sellas & Solá, 2019).

I 2015 argumenterede radio- og podcast-forskeren Bonini for, at podcast-mediet nu var gået ind i, hvad han betegnede som en *second age*, hvor det i højere grad end før var kendetegnet ved et eget, veletableret og voksende marked, et relativt professionaliseret produktionsmiljø samt en samlet lytterskare af en størrelsesorden, der begyndte at ligne et massemedie (Bonini, 2015).

Den amerikanske podcastjournalist Nicholas Quah inddelte ligeledes, i en artikel fra september 2019, podcasting-fænomenet i tre perioder: *Pioneræraen*, *Boom-årene* og *Big podcasting-æraen* (Quah, 2019).

Hvor pioneræraen refererer til podcastmediets græsrodsperiode, som beskrevet ovenfor, så indledtes boom-årene i 2014 med udgivelsen af den nu verdensberømte true crime-podcast, *Serial*. Denne bestemte podcast blev et vendepunkt, idet lyttertallene for podcasts steg markant verden over (naturligvis især i den engelsktalende del heraf) i kølvandet herpå, hvorefter mange flere populære podcasts udkom. Samtidig strømmede flere reklamepenge til, i takt med at flere lyttere kom til mediet, men også i kraft af at målinger af podcastlyttertallet for de enkelte podcasts (dokumentation til reklamebureauerne for effekten af annonceringen) blev udviklet og forbedret.

Quah peger herefter på året 2019 som det næste nye vendepunkt i podcastens historie: i februar 2019 gik *Spotify* nemlig for alvor ind på podcastmarkedet, idet de opkøbte *Gimlet Media* og *Anchor* - to store virksomheder indenfor branchen (hhv. en indholdsproducent og en distributionsplatform) - og proklamerede, at de havde til hensigt "...to become the world's leading audio platform." (Quah, 2019). Også *Google* har forud herfor vist vilje og interesse i mediet, da de i 2018 bl.a. begyndte at integrere podcasts i deres søgeresultater samt udgav deres egen podcast-app, *Google Podcasts*. Senest i efteråret 2019 er *Apple* også igen begyndt at røre på sig på podcastscenen med nye tiltag som f.eks. tilføjelsen af en selvstændig podcast-app nu også på Mac-computere med deres nyeste styresystem, ved at gøre det muligt at søge i transskriberinger af enkelte podcastepisoder samt ved at tilføje yderligere metadata som alternativ til de åbne RSS-standarder (Møller, 2019). Desuden ses

⁴ Som f.eks. den kommercielle radiostation *Virgin Radio*, der var den første britiske broadcaster, der begav sig ud i podcasting i 2005 (Berry 2006;148).

⁵ Jeg skelner bl.a. af denne årsag mellem *podcastede radioprogrammer* på den ene side og *indfødte podcasts* på den anden – hvor sidstnævnte udgør de podcasts, som oprindeligt er produceret til podcastmediet og ikke radioen.

i 2019 flere forsøg på at lave en form for podcast-version af *Netflix*, dvs. en abonnements-tjeneste for podcasts, hvor udvalgte podcasts samles som eksklusivt indhold bag en betalingsmur. Det gælder f.eks. den amerikanske virksomhed, *Luminary*, der startede sit abonnementsbaserede podcast-plattform op i foråret 2019, imens den danske pendant hertil, podcast-abonnementstjenesten *Podimo*, blev lanceret for det danske lytterpublikum i efteråret 2019 (Luminary, 2020; Podimo, 2020).

Meget tyder således på, at Quahs skitsering af podcastens udviklingshistorie kan vise sig at være rammende - at podcastbranchen synes at være godt på vej til at udvikle nye forretningsmodeller, og at det er en branche, der er ved at være modnet, især i USA, men også i andre (især vestlige) lande. Tiden vil nu vise, om de nye abonnementsordninger udgør en farbar forretningsmodel for podcastbranchen, eller om lytterne stadig er for forvænte med, at podcastindhold per definition er gratis.

2.2 Placering i feltet: projektet i relation til eksisterende forskning

I forhold til den eksisterende forskningslitteratur placerer nærværende afhandling sig i et tværfelt. I det følgende vil jeg først redegøre for, hvorledes ph.d.-projektet udfylder en tom plads indenfor det relativt nye og voksende podcastfelt. Herefter viser jeg, hvordan det desuden relaterer til og bidrager på tværs af flere felter, der på forskellig vis relaterer sig til lytning som mediebrugspraksis og oplevelse.

2.2.1 Podcastfeltet: podcast og podcasting

Litteratur om podcast og podcasting kan overordnet inddeles i fire kategorier. For det første er der **guides og håndbøger** om, hvordan man kan producere og forme indhold til mediet, som retter sig mod forskellige områder som journalistik, undervisning og forretning/markedsføring (Heilesen, 2012, s. 179). For det andet er der litteratur indenfor disciplinerne datalogi og ingeniørvidenskab, der behandler de **tekniske og teknologiske aspekter** ved mediet (ibid). For det tredje er der en hel del forskning, der beskæftiger sig med podcast-fænomenet ift. **læring, undervisning, uddannelse og vidensformidling** – herunder studier af podcasten anvendt som undervisning, enten som supplement eller alternativ hertil, studier af podcasten anvendt som et læringsredskab, hvor brugerne lærer ved selv at producere podcasts, samt studier af podcasting som en form for professionel kommunikation i forskning, i virksomheder og i kulturinstitutioner (ibid., s. 180-182; Llinares, Fox & Berry, 2018, s. 7). Sidst men ikke mindst er der podcaststudier indenfor **kommunikations-, journalistik- og medieforskningen**, som især er kommet frem i perioden omkring 2010 og frem, hvor podcasten især er begyndt at blive betragtet ud fra en bredere mediekontekst. De første to kategorier vil jeg ikke uddybe nærmere, da de ikke er relevante for nærværende afhandling.

Hvad angår den tredje kategori – podcasts som læring, formidling og undervisning – vil jeg i gennemgangen nedenfor inddrage de specifikke studier, der er relevante for mit perspektiv på podcastlytning. Og så vil jeg i det følgende uddybe og give et overblik over den fjerde kategori, nemlig podcaststudier indenfor kommunikations-, journalistik- og medieforskningen.

De første mange år efter podcastfænomenets fremkomst i 2004 har det primært været behandlet akademisk som et undertema inden for andre medie- og kommunikationsfaglige forskningsdiscipliner, især journalistik og radioforskning. Litteratur om podcasting fra et medie- og kommunikationsfagligt perspektiv har faktisk aldrig været særligt omfattende, og det er først relativt sent i podcastmediets udviklingshistorie, at der er blevet sat fokus herpå og lavet mere omfattende studier heraf. Så sent som i 2015 beskrev den fremtrædende medie- og podcastforsker, Andrew J. Bottomley, det akademiske aktivitetsniveau ift. podcastfænomenet på følgende måde:

Yet, the subject has received scant sustained scholarly attention in the media and communication studies disciplines, even within the radio and sound studies sub-fields with which it is most closely affiliated. Moreover, much of the limited research on podcasting was conducted during the medium's infancy [...], and is sorely in need of updating and expansion. (Bottomley, 2015a, s. 165)

Hertil tilføjede han, at emner, der især var mangel på akademiske undersøgelser af, var "...issues related to the culture of podcasting, podcast audiences and listening practices, the format's technological properties, podcast aesthetics and style..." (Bottomley, 2015a, s. 165).

Men de seneste år synes podcastforskningen nu at være godt på vej mod at udvikle sig til et selvstændigt forskningsfelt inden for medie- og kommunikationsforskningen. Det blev synligt bl.a. med udgivelserne af særlige podcast-sektioner og -symposier i radiotidsskrifterne *Journal of Radio and Audio Media* i 2015 samt *The Radio Journal* i 2016 (Bottomley, 2015c; Lindgren & Hilmes, 2016b). Her introduceredes podcast-symposiet i *Journal of Radio and Audio Media* i 2015 med førnævnte Bottomleys artikel med titlen *Podcasting: A Decade in the Life of a "New" Audio Medium*, imens redaktørerne Lindgren og Hilmes introducerede podcastudgaven af *The Radio Journal* i 2016 med disse indledende ord om podcasten betragtet bl.a. som en medie(indholds)form og distributionsplatform:

This issue contributes to a growing body of scholarly work about podcasting, exploring the ways we understand it as a form and as a distribution platform, and thinking through its relationship with radio. It's timely to focus an issue of a journal dedicated to studies of radio and audio media on podcasting, as the field of sound production continues to grow and the power of audio is increasingly discussed in mainstream media. (Lindgren & Hilmes, 2016a)

Udviklingen af podcastforskningen som et selvstændigt felt blev især tydeligt med udgivelsen af to bøger dedikeret udelukkende til behandlinger af podcasting-fænomenet, hhv.

antologien *Podcasting – New Aural Cultures and Digital Media* i 2018 med Llinares, Fox og Berry som redaktører samt bogen *Podcasting - The Audio Media Revolution* af Spinelli og Dann i 2019. Antologien fra 2018 fokuserer især på producenterne og produktionskulturene indenfor podcasting som branche, men dykker samtidig tekstanalytisk ned i bestemte podcasts og undersøger, hvordan de formmæssigt formidler og udvikler bestemte genrer og stilarter indenfor lydproduktion. Også podcast-bogen fra 2019 er fokuseret på den voksende podcastindustri og tekstanalytiske behandlinger af de forskellige former for indhold og genreudviklinger, der kommer herfra, og er af samme grund primært baseret på interviews med fremtrædende (primært amerikanske) podcastproducenter. Men den bidrager desuden med interessante perspektiver på, hvordan disse producenter på forskellig vis mobiliserer og engagerer lyttere i on- og offline møder, der rækker udover selve lytteaktiviteten.

Kommunikationsfaglige, journalistiske og medievidenskabelige perspektiver på podcasten

Hvor podcasten før primært blev behandlet medie- og kommunikationsfagligt i radioforskningen, hvor den, som nævnt (afsnit 1.1), primært blev betragtet som en slags digital variant eller forlængelse af radiomediet, så er der begyndt at forme sig et selvstændigt podcastfelt, hvori podcastfænomenet betragtes på sine egne præmisser og (i nogle tilfælde) som et selvstændigt medie, der deler egenskaber med, men ikke er identisk med radiomediet – en pointe, som især den fremtrædende radio- og podcastforsker, Richard Berry, gentagne gange har plæderet for de seneste år (Berry, 2015; Berry, 2016a; Berry, 2016b; Berry, 2018).

Medie- og kommunikationsfaglige perspektiver på podcastfænomenet omfatter bl.a. studier af podcastproducenterne selv og den voksende podcastbranche, hvor der især fokuseres på podcasternes roller og motivationer for at podcaste, deres tilgang til mediet og genre- og formmæssige nyskabelser samt disse aktiviteterets betydning for branchen, for mediesystemet og i det bredere kulturelle og samfundsmæssige perspektiv (Cwynar, 2019; Florini, 2015; Florini, 2017; Fox, 2008; Markman, 2012; Markman & Sawyer, 2014; Meserko, 2015a; Meserko, 2015b; Murray, 2019; Symons, 2017; Tiffe & Hoffmann, 2017; Tran, 2019; Vrikki & Malik, 2019; Yee, 2019; Sellas & Solá, 2019; Yeates, 2018).

Andre perspektiver omfatter undersøgelser af podcasten i et forretningsmæssigt perspektiv og som kommunikations-, markedsførings- og brandingværktøj (Swanson, 2010; Haygood, 2007; Sellas, 2018; Crofts, Fox, Retsema & Williams, 2005; Ritter & Cho, 2009) samt tekstanalytiske perspektiver på bestemte podcasts (især podcasten *Serial*), bestemte podcastgenrer (især true crime, comedy og storytelling) og disses betydninger for genreudviklinger, for lytterne samt indholdets samfundsmæssige rolle og betydning (McHugh, 2018; McHugh, 2017; McHugh, 2016; Rae, Russell & Nethery, 2019; Meserko, 2014; Sharon & John, 2019; Madsen & Potts, 2010; Fauteux, 2015; Barrios-O'Neill & Collins, 2018; Berry, 2015; Boling, 2019; Bottomley, 2015b; Buozis, 2017; Euritt, 2019; Greer, 2017; Hancock,

2016; Hancock, 2018; Lindgren, 2016; Madsen, 2009; McMurtry, 2016; Wake & Bahfen, 2016; Yardley, Kelly & Robinson-Edwards, 2018; Meserko, 2015a; Salvati, 2015).

En del af litteraturen inden for kommunikations- og medievidenskaben har desuden søgt at give en overordnet karakteristik af podcastmediet og dets status ift. udviklinger indenfor bl.a. indhold, teknologi og lytterskarer, ofte med et bud på mediets fremtid og især set i relation til radiomediet (Berry, 2006; Berry, 2016a; Berry, 2016b; Bonini, 2015; Markman, 2015; Sterne, Morris, Baker & Freire, 2008; Morris & Patterson, 2015; Tulley, 2011; Wrather, 2016).

En anden gruppe af forskningslitteratur indenfor dette felt har primært været optaget af podcastens relation til broadcastingindustrien, hvordan podcasting bliver taget op af traditionelle medie- og broadcastinstitutioner – især radiostationer – og hvordan dette får betydning for industrien og udviklingen af indhold (Patterson, 2016; Madsen, 2009; Dubber, 2013; Cwynar, 2015; Menduni, 2007; Murray, 2009; Pérez, 2012; Sellas, 2012; Sellas & Solá, 2019).

Podcastlytning: bruger og modtagerstudier

Hvor modtagerperspektivet inddrages i varierende grad i ovennævnte studier, så findes der dog kun få studier af podcastlytning med et receptions- og modtagerperspektiv som det primære ærinde. Fraværet af dybdegående forskningslitteratur om podcastlytning bliver især tydeligt i den afrundende artikel af podcastsymposiet i *Journal of Radio and Audio Media* fra 2015, hvori medieforskeren Kris M. Markman bemærker:

Notably, systematic research on podcast listening is absent, save for one small survey by Berry. While many of these articles discuss podcast audiences, particularly with regards to how they interact on social media, as a whole podcasting scholarship seems to have ceded listening studies to industry groups such as Edison Media Research... (Markman, 2015, s. 242)

Hun runder således af med at efterlyse forskning i, bl.a. hvordan lyttere bruger mediet og hvordan og hvorfor, de bliver tiltrukket af forskellige typer podcasts (Markman, 2015, s. 242).

Flere studier søger at nærme sig en forståelse af den typiske podcastlytter og dennes lytteform og brug af podcastmediet ved enten at betragte dets teknologiske beskaffenhed og de deraf afledte brugsmuligheder og lytteomstændigheder eller ved medietekstanalytisk at undersøge, hvilken form for lytterengagement (bestemte) podcasts form- og indholdsmæssigt lægger op til (Spinelli & Dann, 2019; Rae et al., 2019; Meserko, 2014; Sharon & John, 2019; McHugh, 2017; Barrios-O'Neill, 2018; Swiatek, 2018; Soltani, 2018; Berry, 2016a). Men der er meget få, der undersøger *faktisk* mediebrug og lyttere gennem empiriske studier, frem for disse potentielle og intenderede lytteformer, som teknologien og medieteksterne synes at lægge op til.

Dog findes enkelte empirisk orienterede studier, som her bør præsenteres mere udførligt:

For det første laver Sup Park (2017) en survey-baseret receptionsanalyse af forskellige amerikanske og sydkoreanske lytteres forståelser, fortolkninger og oplevelser af en bestemt podcast-genre, nemlig *citizen news podcasts*, hvor han især fokuserer på lytternes vurderinger af indholdets troværdighed og forskelle herimellem i de to lande (Sup Park, 2017). Men da interessen ligger i opfattelsen af en bestemt form for indhold, og dennes relation til og betydning for journalistikkens rolle og status generelt, kommer undersøgelsen langt fra i dybden med lytternes brug og oplevelser af mediet i sig selv, ej heller indholdets sær egenhed som podcast-specifikt indhold.

Herudover har Nyre lavet et slags eksperimentelt studie af ti lytteres oplevelser og vurderinger af tre forskellige typer lydindhold anvendt i det urbane rum: musikplaylister, liveradio og podcasts (Nyre, 2015). Her er informanternes vurdering, at musikplaylisten egner sig bedst til at bevæge sig rundt i det urbane rum, idet de to andre typer lydindhold kræver for meget koncentration. Men der tages her ikke højde for lytternes egne indholdsmæssige præferencer og deres brugspraksis' betydning for brugen og oplevelsen af de forskellige typer medieindhold, idet det fra forskerens hånd er prædefineret, hvilke tre specifikke stykker lydindhold, samtlige ti informanter skal lytte til indenfor de tre kategorier af audiomedier. Studiet giver derfor ingen væsentlige indsigter i en realistisk form for podcastlytter-adfærd og -oplevelser, idet indsigter i podcastmediets væsentlige særtræk hos brugeren – valgmuligheden, og hermed muligheden for selv at udvælge specifikt indhold, der matcher lytterens interesser og lyttekonteksten – hermed er udeladt fra undersøgelsen. Studiet synes derfor snarere at kunne sige noget om informanternes opfattelser af de specifikke programmer og musiknumre, som Nyre har udvalgt til dem, end det siger noget om disse tre lydmediers generelle relevans for den urbane lytter.

Chadha, Avila og Gil de Zúñiga har lavet et studie, hvori de gennem survey-undersøgelser med 1.159 informanter undersøgte demografien af amerikanske podcastlyttere, samt hvorvidt der er en sammenhæng mellem det at være podcastlytter og at være politisk aktiv. Undersøgelsen konkluderede, at podcastlytterne skilte sig ud ift. gennemsnittet af den amerikanske befolkning på parametrene etnicitet, køn og indkomst: "If you are male, non-White, and earn a lot of money, you are more likely to use podcasts." (Chadha et al., 2012, s. 397). Desuden fandt de, at podcastlyttere også er politisk aktive – online og offline - i højere grad end gennemsnitsbefolkningen. Hvor denne undersøgelse i en amerikansk kontekst kan bruges til at forudsige, hvem podcastlytterne er i demografiske termer, så giver den ingen brugbare indsigter i, hvordan, hvornår, hvad og hvorfor disse lyttere faktisk lytter til podcasts.

Der er desuden lavet en række undersøgelser af (især studerende) podcastlytteres brug af og motiver for at bruge podcastmediet ud fra en Uses and Gratifications-tilgang (herefter U&G). Her kan nævnes følgende fem undersøgelser:

I 2010 lavede McClung og Johnson et survey-baseret U&G-projekt med 354 informanter om podcastlytteres motivationer for at bruge mediet (McClung & Johnson, 2010). Her finder de frem til følgende fem grunde til at lytte: 1) for underholdningens skyld, 2) fordi de er praktiske og bekvemmelige at bruge, da man selv kan vælge indhold og tid og sted, 3) fordi man har mulighed for at gemme indholdet til senere og opbygge sit eget bibliotek, 4) pga. reklamerne i podcastene og tilslutningen hertil og 5) pga. det sociale aspekt ved mediet, idet man kan snakke med andre om indholdet (ibid., s. 88-89). Det vurderes endvidere, at imens disse fem motiver prægede næsten 60% af informanternes besvarelser, så var det særligt motiv nummer 2 og især nummer 5, der syntes at være afgørende for mediebrugen. At dette sociale aspekt syntes at fylde så meget i undersøgelsen, kan til dels anses som en konsekvens af forskernes måde at rekruttere informanter til deres spørgeskemaer: de har nemlig rekrutteret informanter ved at dele spørgeskemaerne i forskellige online fora, der netop er fokuseret på nogle emner og temaer, som behandles i specifikke populære podcasts. Så det at informanterne i mange tilfælde allerede befinder sig i en social kontekst, hvor man deler og diskuterer bestemte emner, kan være et tegn på et generelt behov i den specifikke gruppe af informanter. Ikke desto mindre kan disse kernemotiver hos undersøgelsens podcastlyttere godt sammenlignes med nærværende undersøgelsesresultater, om end McClung og Johnssons resultater ikke er dybdegående, men hovedsageligt er begrænset til disse motiv-overskrifter – dette er en generel svaghed ved disse kvantitative U&G-undersøgelser, der anvender spørgeskemaer som primære og (i flere tilfælde) eneste metode.

Også Swanson har lavet en undersøgelse af motiverne for at lytte til podcasts – dog her med fokus på collegestuderende, som han har rekrutteret til et online survey (Swanson, 2012). Han har heri også spurgt ind til de 223 informanternes foretrukne podcast-genrer samt typiske situationer. Intentionen med undersøgelsen er at åbne op for perspektiver og give et foreløbigt indtryk af informantgruppens opfattelse og brug af mediet – den foregiver ikke at kunne give fuldstændige resultater herom. Resultaterne af undersøgelsen er, at de studerende i høj grad mener, at det primære udbytte ved at bruge mediet er adspredelse/underholdning og den sociale, afledte dimension ved mediet ved, at man kan snakke (med) om indholdet med venner og bekendte. Derudover viste det sig, at målgruppen i høj grad *multitaskede*, imens de lyttede, idet de lavede en hel masse andre ting imens de lyttede: bl.a. (i høj grad) at læse og studere (det er uklart her, om denne synkrone aktivitet er så udbredt i gruppen, fordi der er tale om brugen af undervisningsrelaterede podcasts eller ej), rengøring og andre huslige gøremål, transport og motion (ibid., s. 187). Selvom der er tale om en bestemt informantgruppe og en anden metode, så kan nogle af disse resultater godt sammenlignes med nærværende undersøgelse, både hvad angår motiver og lyttesituationer.

Med henblik på at kunne bidrage med vejledende indsigter i anvendelsen af podcasting i undervisnings- og læringssammenhænge har også Chung og Kim i 2015 lavet en U&G-undersøgelse af collegestuderendes motivationer for at bruge podcastmediet (Chung & Kim, 2015). Også her anvendes et spørgeskema (besvaret af 636 informanter) med prædefinerede spørgsmål baseret på tidligere U&G-forskningsarbejde om lignende former for mediebrug (tv-sening og internet-brug). Chung og Kim finder således frem til, at underholdning/adspredelse samt det praktiske og bekvemmelige ved mediet, idet man selv har kontrol over indhold og tid og sted, er de to væsentligste faktorer, der afgør, om de studerende vil bruge mediet. Dertil kommer to andre væsentlige behov, mediet kan bidrage til at dække, nemlig den sociale dimension ved muligheden for at snakke med andre om indholdet samt opnåelsen af viden og information, også ift. uddannelsesmæssige motiver. At sidstnævnte uddannelsesorienterede brugsmotiv er fremtrædende i resultaterne er muligvis en konsekvens af rekrutteringsformen, hvor man har rekrutteret informanter gennem uddannelseskanaler og efterlyst studerende *som* studerende. Desuden har surveyet også rummet specifikke spørgsmål til brugen af podcastmediet til uddannelsesrelaterede formål. Jeg vurderer på baggrund heraf, at om end resultaterne godt kan relateres til nærværende undersøgelses interesser, så bidrager studiet ikke med væsentlige indsigter hertil.

Boling og Hull undersøger specifikt true crime-podcastlytteres motiver for at lytte til true crime podcasts gennem et U&G-studie baseret på et online survey besvaret af 308 informanter (Boling & Hull, 2019). Fokus er således på en særlig form for podcastlyttere, der lytter til denne bestemte genre, og herudover har Boling og Hull særlig interesse i at kortlægge køns- og aldersrelaterede forskelle i motiverne og brugen af podcastene samt at undersøge podcastlytternes brug af og interesse i true crime-genren i andre medier. Informanterne er rekrutteret via online fora om forskellige populære true crime-podcasts, idet det antages, at true crime-podcast-lyttere generelt er aktive på sociale medier og søger at interagere med podcast-værter herigennem (Boling & Hull, 2019, s. 97). Resultaterne af undersøgelsen var bl.a., at de væsentligste motivationsfaktorer for at lytte til true crime-podcasts var hhv. underholdning, praktisk/bekvemmelighed (at medieindholdet er gratis og nemt at bruge) samt kedsomhed (at mediet f.eks. inddrages i forbindelse med *kedelige* aktiviteter). Hvor førstnævnte motivationsfaktor primært fortæller noget om medieindholdet, dvs. her specifikt true crime-genren, så angår de resterende to motivationsfaktorer i højere grad podcastmediet og dets brugsmuligheder, hvilket derfor er relaterbart til nærværende undersøgelse.

Sidst men ikke mindst har Perks og Turner sidste år udgivet en artikel om deres kvalitative og grounded theory-orienterede U&G-undersøgelse af forskellige podcastlytteres oplevelser af og med podcastmediet (Perks & Turner, 2018). Modsat ovenstående U&G-studier går de her kvalitativt til værks og baserer undersøgelsen på fem fokusgrupper (både ansigt-til-ansigt og online) med i alt 23 informanter, der diskuterer 10 overordnede temaer. Empirien

bearbejdes og analyseres efterfølgende vha. en grounded theory-tilgang. Herudfra finder de frem til i alt fem fremtrædende overordnede temaer, som både udgør nye, fremspirende typologier for dette specifikke medie og samtidig udfolder og udvider eksisterende typologier indenfor U&G-forskningen – resultater som, grundet den kvalitative metodiske fremgangsmåde, bliver væsentlig mere dybdegående, nuancerede og perspektivrige end de ovenstående beskrevne U&G-undersøgelser. De fem temaer, undersøgelsen finder frem til, er: 1) erstatningen af forhenværende mediebrug med podcastbrug (her er det primært (musik)radio og tv, der erstattes med podcastbrug, fordi podcastmediet tilbyder nogle muligheder, som er mere tiltrækkende og passende til mediebrugerens behov), 2) brugertilpasning (sammenlignelig med ovenstående U&G-studiers omtale af podcasten som et praktisk og bekvemmeligt medie: det giver mulighed for kontrol over egen mediebrug mht. indhold og tid og sted, hvilket giver en oplevelse af handlekraft og effektivitet), 3) multitasking (giver også en følelse af effektivitet hos mediebrugereren, idet podcastlytningen kan kombineres med andre aktiviteter – især kobles interessant og lystbetonet indhold med kedelige, ikke-lystbetonede aktiviteter som transport og rengøring, og herved tilføres der en lærings- og informations-dimensions til ellers kognitivt indholdstomme situationer), 4) parasociale relationer (lytterne oplever en form for medieret social relation med værterne i podcastene, af både indholds- og brugs-relaterede årsager) og 5) sociale muligheder og frustrationer (podcasten giver mulighed for sociale relationer før og efter selve lytteaktiviteten, men samtidig oplever flere informanter frustrationer over, at ikke alle er bekendte med eller interesserede i at bruge podcastmediet). Dette studie er i høj grad sammenlignelig med nærværende undersøgelse, både hvad angår metodisk fremgangsmåde, informantgrupper og ikke mindst resultater, og vil derfor i høj grad blive inddraget i analysen, der hvor der er de væsentligste forbindelser mellem undersøgelsesernes resultater og perspektiver.

Resultater fra ovenstående U&G-undersøgelser inddrages og diskuteres i nærværende afhandlings analyseresultater i det omfang, de er relevante ift. at få udfoldet og diskuteret disse. Grundet min undersøgelses åbne, eksplorative og induktive tilgang og ambitioner er studierne gennemgået ovenfor først inddraget på den anden side af analysefasen og er således ikke brugt som analytiske pejlemærker forud for den empiriske indsamling, databehandling og analysearbejde.

Med undtagelse af især sidstnævnte studie af Perks og Turner, så vidner ovenstående gennemgang af podcastfokuserede (primært U&G-) studier, at den eksisterende forskning om podcastlyttere og podcastlytning er mangelfuld, idet den både er sparsom, fragmentarisk (den fokuserer i flere tilfælde på meget specifikke aspekter, ofte relateret til uddannelse og læring) og til en vis grad også overfladisk, foreløbig og utidssvarende. U&G-forskningen leverer i de fleste tilfælde kun overfladiske overskrifter over aktuelle og potentielle motiver og behovstilfredsstillelse, der ikke i tilstrækkelig grad kommer i dybden med at belyse forskellige brugeres specifikke brug og oplevelser med mediet, og som kun i meget ringe

grad inddrager perspektiver på og tager højde for de specifikke brugssituationer og kontekster, som podcasten bliver anvendt i. Dette er i de fleste tilfælde en direkte konsekvens af den metodiske fremgangsmåde, der er anvendt i studierne, hvor der i høj grad sættes lid til, at spørgeskemaer udarbejdet på baggrund af eksisterende U&G-typologier kan anvendes til at indfange og forstå den aktuelle brug af podcastmediet, og hvor disse kvantitative metoder ikke formår at indfange nuancerne i og de væsentlige relationer imellem de forskellige behovs- og motivations-typologier, de fremsætter.

Ovenstående gennemgang af litteraturen indenfor podcastfeltet demonstrerer således et videnshul: der mangler dybdegående undersøgelser og indsigter i podcastlytning som individuel mediebrug og de forskellige brugsmotiver, erfaringer og oplevelser, lyttere har med mediet i deres konkrete hverdag, samt netop sammenhængen mellem podcasten og hverdagen og podcastmediets betydning og rolle heri. Det er dette videnshul, som nærværende forskningsprojekt skal bidrage til at udfylde.

2.2.2 På tværs af felter: projektets tværfaglige forankring

Som vist i ovenstående er nærværende forskningsprojekt således et vigtigt empirisk bidrag til et relativt nyt men voksende forskningsfelt – podcastfeltet – idet det belyser podcastfænomenet fra et lytterperspektiv og herigennem redegør for podcastens rolle og betydning som medie i en hverdagslig kontekst. Dette anser jeg som afhandlingens væsentligste sigte. Men projektet er samtidig også tværfagligt og trækker både på og deler interesser og perspektiver med flere andre fagfelter af forskellig karakter.

Overordnet har jeg med nærværende projekt mit hovedafsæt i det medievidenskabelige fagfelt, hvorfra jeg specifikt søger at udfylde et videnshul vedrørende podcastmediet og brugen heraf - dvs. at jeg udbygger podcastfeltet indenfor rammerne af medieforskningen. Men indenfor dette medievidenskabelige forskningsfelt indskriver jeg mig desuden i flere andre underforskningsfelter, som mit projekt relaterer sig til, og som ræsonnerer med i min undersøgelse.

Det gælder især radioforskningen, der i denne afhandling i høj grad fungerer som indgangsvinkel og sammenligningsgrundlag for forståelsen af podcastfænomenet (Chignell, 2009; Crisell, 1994; Dubber, 2013; Hendy, 2000; Loviglio & Hilmes, 2013; Scannell, 1996) – herunder særligt studier af radiolytning (f.eks. Douglas, 1999; Larsen, 2000; Lacey, 2013b; Åberg, 1999). Her er det især forskningsspørgsmål nr. ét (RQ1) om podcastlytning som praksis, der er aktuel, hvor nærværende ph.d.-projekt bidrager teoretisk til at klargøre forskelle og ligheder imellem hhv. podcast- og radiomediet – set fra et lytterperspektiv – samt til at nuancere forståelsen af radiolytning som praksis. Helt konkret trækker undersøgelsen desuden på (og bidrager som sammenligning hertil) radioforskeren Bent Steeg Larsens empiriske undersøgelser, hvor han med sin afhandling i 2000 belyste radiomediets

rolle og funktion i et hverdagsligt perspektiv (Larsen, 2000). Larsens projekt deler endda nogle af de samme teoretiske perspektiver, idet han også tager afsæt i Schutz' hverdags-sociologi som rammesætning for fænomenet, hvilket gør resultaterne ydermere sammenlignelige.

Jeg skriver mig samtidig ind i et omfattende og veletableret felt indenfor medievidenskaben, nemlig publikums- og mediereceptionsforskningen, hvor jeg bl.a. deler forskningsinteresse med U&G-tilgangen med min grundlæggende interesse i, hvad mediebrugere gør med medierne, hvilke funktioner disse medier hermed får i deres liv og hvilke sociale og psykologiske behov, de hermed er medvirkende til at tilfredsstille (Katz, Blumler Gurevitch, 1973, s. 509; Jensen, 2012, s. 157; Schrøder, Drotner, Kline & Murray, 2003, s. 37; Soto-Sanfiel, 2012, s. 72). Jeg deler desuden U&G-tilgangens blik på mediebrugere som aktive, målrettede og bevidste omkring egen mediebrug og egne behov (Katz et al., 1973, s. 510; Schrøder et al., 2003, s. 37; Soto-Sanfiel, 2012, s. 72-73), idet dette giver mening i forhold til podcastmediet, som i vid udstrækning er et personligt, individuelt medie, der kræver en aktiv stillingtagen hos den enkelte bruger både ift. indhold og teknologi (dette uddybes i afsnit 3.1.2). Selvom jeg på flere punkter også adskiller mig fra U&G-tilgangen både konceptuelt, teoretisk og metodisk⁶, så bidrager undersøgelsesresultaterne stadig med konkrete empiriske indsigter i podcastlytters formål, motiver og *nytteværdier* ift. at inddrage podcasten i hverdagslige gøremål, hvilket taler ind i U&G-tilgangens interesseområde og overordnede spørgsmål om, hvilket indhold og hvilke medier der bruges hvornår og til hvilke formål.

Inden for publikumsforskningen retter ph.d.-projektet sig også mod domesticeringsteoretiske og mediesociologiske studier, der interesserer sig for mediers hverdagslige betydning og integration i brugernes daglige praksisser. Her tilslutter jeg mig til dels domesticeringsteoriens teoretiske vinkling og interesseområde, idet domesticeringsteorien er et teoretisk rammeværk og en forskningstilgang, der har som ambition at beskrive og analysere "...processes of (media) technology's acceptance, rejection and use." (Berker, Hartmann, Punie & Ward, 2006, s. 1), og hvor der i videst mulige omfang forsøges at tage højde for "...the complexity of everyday life and technology's place within its dynamics, rituals, rules, routines and patterns." (ibid). I tråd hermed søger jeg med afhandlingen netop at opnå et konkret empirisk blik på, hvordan podcastlytning som mediebrug relaterer sig til brugerens konkrete hverdagskontekst og livsførelse – og hvordan vekselvirkningen herimellem udspiller sig.

⁶ Det gælder især den metodiske tilgang, hvor det primært er kvantitative metoder og spørgeskemaer, der dominerer i U&G-studier, men f.eks. også forskellen mellem på den ene side at kigge isoleret på individets sociale og psykologiske behov, som medierne skal tilfredsstille, og så på den anden side at inddrage betydningen af de konkrete situationsbestemte og sociale mediebrugskontekster, som jeg inddrager aktivt i min undersøgelse.

Med nærværende ph.d.-projekt orienterer jeg mig desuden ift. hele det nyere forskningsfelt, der beskæftiger sig med on demand-mediebrug, on demand-kultur og streaming-kultur, hvilket indenfor det medievidenskabelige forskningsfelt især er fremtrædende indenfor tv-forskningen (f.eks. Strover & Moner, 2014; Mikos, 2016; Tryon, 2013; Robinson, 2017). Det gælder især RQ2, der har fokus på samme temaer som dette felt, idet jeg hermed søger at belyse udvælgelsespraksisser og -logikker ved det frie on demand-valg, som podcastlytteren antages at have. Samtidig er jeg med ph.d.-projektet også opmærksom på betydningen af den serielle organisering af podcastens indhold ift. udvælgelsespraksissen og lytterengagementet, hvilket også gør forskningen indenfor serialitet og især receptionsstudier af serielt organiseret medieindhold særligt relevant (Allen & van den Berg, 2014).

Udover disse forskningsfelter, der alle placerer sig indenfor det medievidenskabelige fagfelt, deler jeg desuden i høj grad interesser og perspektiver med et andet nyere fagfelt, nemlig sound studies. Det gælder især de underforskningsfelter heri, der beskæftiger sig med lydmedier og forskellige lyttekulturer, -former og -praksisser, herunder undersøgelser af mobil lytning af musik, lydbøger mv., hvor jeg også (især mht. RQ3) deler interessen og blikket for lyttekonteksten, den situationelle forankring af lyttepraksissen og dennes betydning (Sterne, 2012; Bull, 2007; Gram, 2013; Have & Pedersen, 2016; Williams, 2007; Schafer, 1993; Chion, 2016).

Som et sidste felt, jeg vil nævne her, indskriver ph.d.-projektet sig desuden grundlæggende i et hermeneutisk fænomenologisk projekt, der består i at søge at beskrive podcastlytning som praksisfænomen samt forstå, hvordan det opleves og spiller en rolle i menneskers hverdagslige liv. Her søger jeg også at bidrage teoretisk med projektet i form af en slags fænomenologisk begrebsafklaring: en indkredsning og afgræsning af podcast-fænomenet i bred forstand, der tager afsæt i informanternes oplevelse heraf.

3. METODE: Standpunkt, principper og praksisser

Første del af dette kapitel handler om projektets ontologiske og epistemologiske standpunkt i den hermeneutiske fænomenologi. Af dette standpunkt udleder jeg ni principper for min metodiske fremgangsmåde, som jeg præsenterer i kapitlets anden del. I den tredje del gennemgår jeg min metode skridt for skridt.

3.1 Ontologisk og epistemologisk standpunkt: om undersøgelsens genstand, formål og resultater

I nedenstående redegør jeg for mit videnskabsteoretiske udgangspunkt og for, hvilken betydning dette har for undersøgelsens interesseområde, perspektiver og resultater. Herunder introducerer jeg den hermeneutiske filosofis teoretiske og filosofiske grundprincipper i den rækkefølge og det omfang, det har relevans for de nævnte punkter.

Projektet er en hermeneutisk fænomenologisk undersøgelse af podcastlytning som praksisfænomen: fænomenologisk hvad angår især erkendelsesinteressen - hermeneutisk hvad angår den metodiske fremgangsmåde og forståelsen af undersøgelsens grundpræmisser (Sloan & Bowe, 2014, s. 1296). Jeg tager således erkendelses- og videnskabsteoretisk udgangspunkt i den hermeneutiske fænomenologi, sådan som denne bliver udlagt af bl.a. Van Manen (1990 og 2014), Laverty (2003), Sloan & Bowe (2014) og LeVasseur (2003). Konkret tager jeg filosofisk afsæt i Heideggers ontologiske fænomenologi og Gadammers filosofiske hermeneutik⁷, der tilsammen danner grundlag for mit ontologiske og epistemologiske standpunkt, som min metodologi og metodiske praksisser er baseret på.

I de følgende afsnit introducerer jeg elementer af Heideggers ontologiske fænomenologi og Gadammers filosofiske hermeneutik idet jeg viser, hvordan de har betydning for mit projekt og min forskningspraksis, herunder specifikt hvordan vi kan forstå og betragte forskningsprojektets undersøgelsesobjekt, fremgangsmåde, teoretiske rammesætning samt resultaternes beskaffenhed og kvalitet.

3.1.1 Projektets forskningsgenstand og fremgangsmåde

Målet med ph.d.-projektet er at undersøge, hvordan forskellige danskere udvælger, bruger og oplever lydpodcasts i deres hverdagsliv. Mine forskningsspørgsmål angår dels lyttepraksisser og dels oplevelser, erfaringer og refleksioner forankret i disse praksisser. Basalt set

⁷ Som også bygger videre på Heideggers ontologiske fænomenologi.

kan mit ærinde formuleres kort: at undersøge podcastlytning som praksisfænomen samt dettes betydning i forskellige danskeres hverdagsliv. En lyttepraksis som vel at mærke indgår i alle mulige andre former for hverdagspraksisser, både medierelaterede og ikke-medierelaterede.

Projektets forskningsobjekter er således konkrete menneskers handlingsmotiver, oplevelser, refleksioner, praksiserfaringer, og mit forskningsmæssige ærinde er at opnå en dybdegående beskrivelse og forståelse heraf.

I min fortolkning af podcastlytning som praksisfænomen henholder jeg mig til en bred definition af fænomenet som bestående af både fysiske objekter, handlinger, situationer og omstændigheder sådan som de opleves af podcastlytteren (LeVasseur, 2003, s. 416). Jeg undersøger således ikke kun podcastlytternes oplevelser af den konkrete podcastteknologi, som det fysiske objekt, der muliggør lyttepraksis og lytteoplevelser, men også deres oplevelser af selve podcastens lydige indhold og hele lyttesituationen, sådan som den fremstår for lytteren – alle disse omstændigheder anses som aspekter af praksisfænomenet podcastlytning. Podcastlytning som et hverdagsligt fænomen rummer således potentielt mange forskellige brugs- og oplevelsesmuligheder, idet flere forskellige aspekter af fænomenet kan vise sig at få betydning i det hverdagslige møde hermed, det være sig f.eks. den konkrete fysiske håndtering af podcasten via en smartphone-app, oplevelsen af en bestemt podcastværts stemme, samt oplevelsen af hvordan en podcasts lyddesign og stemning evt. kontrasterer med de aktiviteter og de omgivelser, lytteren befinder sig i i lytteøjeblikket. Bredden i mine analyseresultater afspejler netop denne mangesidighed ved fænomenet.

Projektets genstandsfelt består derved af fænomener, som ikke kan observeres direkte, men som jeg i stedet skal forsøge at forstå via menneskers italesættelser heraf: deres beskrivelser af egne hverdagspraksisser og –oplevelser med podcasts. Jeg skal altså hermeneutisk fortolke podcastlytternes eget deskriptive, fænomenologiske arbejde⁸, og undersøgelsen er således både et fænomenologisk og hermeneutisk studie af danskeres hverdagslige lyttepraksis med podcasts:

...phenomenology because it is the descriptive study of lived experience (phenomena) in the attempt to enrich lived experience by mining its meaning; hermeneutics because it is the interpretive study of the expressions and objectifications (texts) of lived experience in the attempt to determine the meaning embodied in them. (Van Manen, 1990, s. 38).

Med begrebet hermeneutisk fænomenologi betegner jeg hermed mit projekt som værende en undersøgelse af, hvordan podcastlytning som praksisfænomen fremtræder og opleves i forskellige danskeres hverdag, men hvor denne indsigt i fænomenet netop anses for at være forudsat og baseret på en (uundgåelig) fortolkningspraksis af disse menneskers samt mine egne udlægninger heraf. En fortolkningspraksis som følger nogle specifikke hermeneutiske

⁸ Hvilket samtidig også er hermeneutisk, idet deres beskrivelser også er fortolkninger.

grundprincipper, draget som en konsekvens af den måde vi som mennesker grundlæggende antages at være i og forholde os til verden, nemlig som fortolkende, intentionelt rettede og historiske væsener.

3.1.2 Mine egne forforståelser indrammer fænomenet

Med afsæt i den hermeneutiske fænomenologi anser jeg den menneskelige bevidsthed som værende *intentionel*, hvilket betyder, at den altid er rettet mod *noget*⁹: menneskets væren i verden er kendetegnet ved en konstant *rettethed*¹⁰ mod verdens fænomener (Schiermer, 2013, s. 47; LeVasseur, 2003, s. 411). Mennesket er i verden, ikke som et isoleret subjekt, der nøgternt betragter og registrerer verden, men derimod er mennesket en uløselig del af denne verden og står i et konstant aktivt relaterende, forstående, fortolkende og ikke mindst gørende og brugende forhold til denne, idet det konstant agerer og handler med verden og brugstingene heri med bestemte projekter og motiver for øje (Heidegger, 2007, s. 35 og 92; Schiermer, 2013, s. 20 og 47).

Samtidig er mennesket *kastet* ind i en bestemt verden, ind i en bestemt *historicitet*, kultur og kontekst. Det handler derfor ikke fuldstændigt frit og forudsætningsløst i verden, men hele dets væremåde, handlemuligheder og forståelse er derimod formet – og sker på baggrund - af dels de omstændigheder, situationer og begivenheder, det selv er og har været en del af, samt den historie, der går forud herfor og har præget menneskets aktuelle virkelighed (Gulddal & Møller, 1999, s. 34; Laverty, 2003, 24). Både Heidegger og senere Gadamer understreger endvidere forståelses- og fortolkningsakten som menneskets grundlæggende måde at være i verden på, og mennesket kan ud fra denne optik beskrives som et historisk og fortolkende væsen, der konstant fortolker og forstår verden på baggrund af sine *fordomme* eller *forforståelser* heraf, dvs. forventninger baseret på tidligere erfaringer¹¹ (Gadamer, 2004, s. 255; Laverty, 2003, s. 24-25; Gulddal & Møller, 1999, s. 32-33; Jørgensen, 2009, s. 73 og 75). Forforståelser forstås her konstruktivt som en slags fleksible skabeloner eller udlægninger af forskellige sagsforhold, som vi bruger til at gå til og forstå verden med (Gadamer, 2004, s. 254 og 258) - og som hele grundlaget for forståelse overhovedet (Laverty, 2003, s. 26; Gulddal & Møller, 1999, s. 35).

Fortolkningspraksissens perspektiv-afhængige beskaffenhed betyder, at fortolkningen er en uendelig proces, hvor vi aldrig begriber sagen, som den er *i sig selv*, men altid ser en bestemt vinkel herpå, baseret på det konkrete ståsted, fortolkeren befinder sig (Laverty, 2003,

⁹ Det være sig både fænomener, der eksisterer som fysiske objekter i verden, og dem, der ikke gør.

¹⁰ Heideggers omformulering af begrebet intentionalitet (Schiermer, 2013, s. 56).

¹¹ Forforståelser er en slags begrebsmæssige strukturer, som vi går til verden med. I en hermeneutisk fænomenologisk forståelsesramme hænger begrebet forforståelse direkte sammen med intentionalitetsbegrebet, idet det betegner den tilgang og forventning om sagens beskaffenhed, baseret på de forudgående erfaringer man har haft, som man går til sagen med i forsøget på at forstå denne.

s. 26 og 28; Jørgensen, 2009, s. 87). Dog er det vigtigt at understrege, at denne erkendelses perspektiv-afhængighed dog ikke udmunder i ren relativisme, hvor alle fortolkninger er lige gode. Forståelse er altid forståelse af *noget*, hvormed nogle perspektiver og fortolkninger er mere relevante end andre. God forståelse kræver åbenhed overfor sagen selv, hvor man konstant forsøger at kvalificere sine forforståelser, så de bedst muligt *indfanger* den verden, man møder – det handler netop ikke om, modsat, at få verden til at passe ind i de fordomme, man i forvejen har om den. Åbenhed overfor og villigheden til at lade en given sag *sige én noget* er forudsætningen for forståelse (Gadamer, 2004, s. 256).

I tråd hermed anser jeg forforståelser som uundgåelige men også nødvendige elementer i en enhver (ny) forståelse af et hvilket som helst fænomen. Selvom jeg kan forsøge at bevidstgøre mig selv om samt *rydde op i* og kvalificere de forforståelser, jeg går til et givent fænomen med, så kan jeg aldrig gå fuldstændigt fordomsfrit til noget og betragte det som et *view from nowhere*, ej heller a *view by nobody* (Schiermer, 2013, s. 62): Enhver forståelse af et fænomen sker på baggrund af en bestemt rettedhed mod dette fænomen, formet af forudgående forforståelser heraf, og af det specifikke (og historiske) fortolkende menneskes ståsted og historik i form af tidligere erfaringer.

Senere, i afsnit 3.2.1, vil jeg redegøre for, hvorledes jeg forsøger at bevidstgøre mig selv om og inddrager egne forforståelser konstruktivt i arbejdet med undersøgelsen. Men først vil jeg her adressere de forforståelser, som jeg (uundgåeligt og nødvendigvis) går til undersøgelsen med, og som former, hvad det er, jeg ender ud med at kunne belyse hermed.

Selvom jeg forsøger i videst omfang at åbne mig overfor sagen og gå åbent og eksplorativt til værks i udforskningen og undersøgelsen af fænomenet podcastlytning, så kan jeg nemlig ikke undersøge fænomenet fra alle sider og i alle aspekter på samme tid. Enhver forståelse nedlægger et bestemt perspektiv på sagen, som ønskes forstået. I den forbindelse kan man sige, at min teoretiske rammesætning af fænomenet, hvor jeg tager afsæt i Schutz' fænomenologiske hverdagslivssociologi – som introduceret i afsnit 1.1 – er den *vinke* jeg overordnet lægger ned over fænomenet. Det er det perspektiv, hvorfra jeg betragter fænomenet, og samtidig indskrænker det min undersøgelse til at fokusere på visse aspekter heraf, som anses som særligt interessante. Jeg vil derfor i det følgende først kort uddybe nogle af de væsentligste perspektiver i Schutz' hverdagslivssociologi og herefter reflektere over, hvilken betydning mit afsæt heri har for det perspektiv, jeg anlægger i min undersøgelse.

Schutz: hverdagslivet og podcastens 'for at-funktioner'

Som teoretisk rammesætning for undersøgelsens problemstilling og genstand tager jeg afsæt i Schutz' fænomenologiske sociologi og her særligt hans forståelse af hhv. hverdagslivet, menneskets *naturlige indstilling* heri og dets praktiske omgang hermed.

Schutz overtog begrebet om *livsverdenen* fra Husserl, som han oversatte til det mere jordnære begreb: *hverdagslivets verden* (Schutz, 2005, s. 12). Hverdagslivets verden er den overordnede virkelighed, hvori mennesket lever og handler i konstant relation og interaktion med tingene og (med)menneskene heri. Menneskets almindelige værensform og rettethed i denne verden er kendetegnet ved det begreb, som Schutz ligeledes låner fra Husserl, nemlig den *naturlige indstilling*, som for Schutz betegner en naturlig, ureflekteret, uproblematisk tagen-for-givethed overfor verden, herunder dens subjekter og genstande (Schutz, 2005, s. 8-9). I den naturlige indstilling i hverdagslivet gør mennesket således brug af, hvad Schutz kalder for *den naturlige indstillings epoché*¹²: ”Det, mennesket i den naturlige indstilling sætter parentes om, er den tvivl, at verden og dens genstande kunne være anderledes, end de synes at være.” (Schutz, 2005, s. 107)

Menneskets værensform i hverdagslivets verden er desuden kendetegnet ved en praktisk interesse i og omgang med tingene heri, en konstant gørende og praktisk (be)handlende (med tingene og med medmenneskene) rettethed i verden (Schutz, 2005, s. 100). Hverdagslivets verden har mennesket:

...en særdeles praktisk og ikke teoretisk interesse i. Hverdagslivets verden er både scenen og genstanden for vore handlinger og interaktioner. Vi må beherske den, og vi må forandre den for at kunne realisere de mål, som vi, omgivet af vore medmennesker, stræber mod i denne verden. Vi virker ikke blot i verden, vi påvirker den også. [...] Det vil således være korrekt at sige, at vor naturlige indstilling til hverdagslivets verden er styret af pragmatiske motiver. (Schutz, 2005, s. 81)

I denne handlende omgang med hverdagen er mennesket optaget af at realisere sine *projekter*, dvs. en form for intentioner om og handleplaner for opnåelsen af bestemte fremtidsscenarier, bestemte visualiserede *tingenes tilstand*: ”Virksomhed er altså handling i verden, baseret på et projekt og kendetegnet ved intentionen om at fremkalde den planlagte tingenes tilstand ved hjælp af kropsbevægelser.” (Schutz, 2005, s. 85). Et projekt rummer således både en forestilling om resultatet af en eller flere afsluttede handlinger, samt en plan for disse handlinger:

Når vi udkaster projekter, indebærer det en foregribelse af fremtidige handlemåder i fantasien; [...] Jeg er nødt til at visualisere den tingenes tilstand, som jeg forventer, at min fremtidige handling vil medføre, før jeg trin for trin kan lægge en plan for den fremtidige måde at handle på, der vil resultere i denne tingenes tilstand. (Schutz, 2005, s. 43)

Disse hverdagslige projekter, som menneskets i den naturlige indstilling er rettet mod i hverdagen, rummer hermed også det, Schutz kalder for *at-motiver*, som er de mål, som handlingerne i realiseringen af projekterne skal føre til: ”Den tingenes tilstand, som den fremtidige

¹² Kan betragtes som det modsatte af den fænomenologiske epoché, hvor der herimod søges at sætte parentes om alle forforståelser af verden og dens eksistens i det hele taget.

handling skal tilvejebringe, og som under planlægningen er blevet foregrebet i fantasien, udgør for at-motivet for at udføre handlingen.” (Schutz, 2005, s. 45) I den handlende, projektorienterede omgang med hverdagslivets verden filtreres og ordnes verden konstant ud fra en vurdering af, hvad der har relevans for individets aktuelle projekter – og både genstande og medmennesker tildeles således opmærksomhed på baggrund af denne relevansvurdering (Schutz, 2005, s. 105).

Med afsæt i Schutz’ udlægning af menneskets værensform i hverdagslivets verden som min teoretiske rammesætning for undersøgelsen går jeg således til praksisfænomenet podcastlytning med en særlig rettedhed herpå, nemlig betragtningen af podcastlytningen som værende en praksis, der inddrages i menneskets motiverede, projektorienterede handling i hverdagen.

I min undersøgelse af udvælgelsen, brugen og oplevelsen af podcastene har jeg, som nævnt, derfor også et særligt fokus på motiverne bag disse aktiviteter. Jeg er specifikt interesseret i at vide, hvorfor podcastmediet inddrages i hverdagslivet, og hvad det bruges til. Jeg bygger altså mine forskningsspørgsmål på en grundlæggende præmis om, at alle disse lytterrelaterede handlinger i en eller anden grad er intentionelle – en præmis, som på sin vis kan betragtes som én af de egne fordomme, som jeg går til projektet med (Sloan, 2014, s. 1297).

Selvom mine informanter måske ikke altid er helt bevidste omkring, hvorfor de gør, som de gør, og ikke altid kan redegøre for logiske, fornuftsbaseede tanker bag hver podcastudvælgelse, så betragter jeg alligevel disse hverdagslige lyttepraksisser som intentionelle handlinger, dvs. som værende formålsrettede. Med formål eller hensigter, der enten ligger i selve handlingen (f.eks. at lytte for at lytte) eller udenfor handlingen (f.eks. at lytte for at få noget (bestemt) ud af det, der bliver sagt/hørt). At lytte til podcasts ansues hermed ikke som en (mulig) affektiv reaktion på et eller andet, der er hændt. Jeg antager, at selvom det kan være blevet en nok så rutinepræget, indgroet og ureflekteret del af et menneskes hverdagslige handlinger, så vil man altid et eller andet med det, når man tænder for et podcastprogram.

Sammenlignet med f.eks. traditionel (lineær) radiolytning og tv-sening, hvor man kan tænde for et apparat og se/høre det, der lige nu bliver sendt, antager jeg hermed også, at podcastlytning som praksis i højere grad indebærer stillingtagen på indholds niveau. Hvor vedvarende denne stillingtagen i udvælgelsen så rent faktisk er og bliver hos lytterne (dvs. i hvor høj grad udvælgelsen af programindholdet også bliver rutinepræget og ureflekteret over tid) skal undersøgelsen også gerne kunne belyse.

Dette perspektiv på podcastlytteren som en gennemgående aktiv og formålsbestemt mediebruger, der aktivt må udvælge og tage kontrol over mediebrugens hvad, hvornår og hvordan – og herunder også hvorfor - deler jeg i øvrigt også med både Boling & Hull (2019) og Perks

& Turner (2018), der begge anvender det som begrundelse for valget af undersøgelser, der tager udgangspunkt i U&G-traditionen.

3.1.3 Essentielle resultater: ét svar på et meningssspørgsmål

Mit epistemologiske og ontologiske udgangspunkt hentet fra den hermeneutiske fænomenologi har selvfølgelig stor betydning for hele mit forskningsprojekt, og især hvad det er for et *produkt* eller *resultat*, der kommer ud af mine undersøgelser, herunder undersøgelsens udsigelseskraft. Min empiriske analyse kommer ikke med nogen forklaringer på, hvordan noget *er*, ultimativt forstået. Derimod er det i bund og grund en fortolkning af mine respondents fortolkninger af egne oplevelser og erfaringer med podcast-lytning – ikke disse erfaringer som sådan (Sloan & Bowe, 2014, s. 1300; Van Manen, 1990, s. 54). For mit *datamateriale* i mine undersøgelser er forskellige (mestendels sproglige) fremstillinger og beretninger om fænomenet, som jeg fortolker for at få en grundig, udbygget forståelse af fænomenet – og vel at mærke ikke fænomenet selv: "...experiential accounts or lived-experience descriptions – whether caught in oral or written discourse – are never identical to lived experience itself." (Van Manen, 1990, s. 54). Dertil kommer mine egne erfaringer med podcasts (og livet i det hele taget), som uundgåeligt er med til at præge mine fortolkninger og forståelser heraf, på godt og ondt.

Mit forskningsresultat er derfor en slags *sam-konstrueret* (Sloan & Bowe, 2014, s. 1298) fortolkning af et fænomen, som ikke kan generaliseres og sættes på formel, men som derimod er baseret på de unikke perspektiver – og hermed indsigter – som mine informanter og jeg har kunnet bidrage med i kraft af vores personer, viden, erfaringer, positioner samt mine systematiske metoder og analyser (Schiermer, 2013, s. 29) – og som ville være anderledes, hvis jeg havde arbejdet på projektet på et andet tidspunkt, i en længere periode, inddraget andre informanter, eller hvis det var andre end mig, der havde undersøgt.

Samtidig er resultatet på undersøgelsen i en vis udstrækning også en besvarelse af et *meningssspørgsmål*, dvs. et perspektiv på et fænomen, som kan igangsætte refleksion over egen hverdagspraksis – og som til enhver tid vil kunne besvares anderledes og få en anden betydning afhængigt af, hvem der ser på det:

Phenomenological questions are meaning questions. They ask for the meaning and significance of certain phenomena. Meaning questions cannot be "solved" and thus done away with [...] they will need to be appropriated, in a personal way, by anyone who hopes to benefit from such insight. (van Manen, 1990, s. 23)

Gennem mine undersøgelser forsøger jeg at finde frem til en essentiel beskrivelse af, hvilken betydning podcastlytning har(/kan få) i hverdagslivet. Med ordet *essentiell* mener jeg vel at mærke ikke en form for absolut forklaring på eller sandhed omkring fænomenets faktiske væsen, men derimod en klar, dybdegående og meningsfuld beskrivelse af fænomenets betydning, sådan som det opleves i erfaringen hos forskellige mennesker

(Sloan & Bowe, 2014, s. 1300; van Manen, 1990, s. 39). At finde frem til en beskrivelse af fænomenets essens betyder altså i min optik: På baggrund af undersøgelser og fortolkninger af, hvordan fænomenet opleves af forskellige mennesker i forskellige situationer, at finde frem til meningsfulde *kernebeskrivelser* af podcastlytningens betydning i hverdagslivet (Sloan & Bowe, 2014, s. 1297).

3.2 Metodologi – metodiske principper

I dette afsnit vil jeg præsentere projektets metodologi, dvs. de grundlæggende principper og ideer, som har formet mine metodiske valg og konkrete handlinger i udformningen af undersøgelsesdesignet, og som er baseret på og udledt af det ontologiske og epistemologiske tankesæt i den hermeneutiske fænomenologi (Birks & Mills, 2011, s. 4; Van Manen, 1990, s. 27; Sloan & Bowe, 2014, s. 1293).

De konkrete, mere praktiske fremgangsmåder, som denne metodologi har betydet i undersøgelsesprocessens enkelte dele, vil jeg præsentere senere i de efterfølgende afsnit.

I kapitel 3.1.1 om undersøgelsens forskningsobjekt fastslår jeg, at min undersøgelse er et både fænomenologisk og hermeneutisk studie, idet det udgør en hermeneutisk fortolkning af mine respondenters fænomenologiske arbejde. Med andre ord: målet er fænomenologisk (et deskriptivt studie af levet erfaring), mens *midlet* til at nå dertil er hermeneutisk (en fortløbende fortolkning af italesættelser af - og hermed også i sig selv fortolkninger af – denne levede erfaring).

Metodologisk set forholder jeg mig derfor i dette afsnit til:

- 1) Hvordan jeg får mine informanter til at bedrive (og herunder også fortolke) dette fænomenologiske arbejde på deres almindelige, ureflekterede oplevelser i en, som oftest (formoder jeg), ureflekteret hverdagspraksis, og
- 2) hvordan jeg som forsker (hermeneutisk) fortolker dette fænomenologiske arbejde, herunder hvilken rolle jeg selv spiller som *mellemliddet* i og *designeren* af denne undersøgelsesproces, som både igangsætter, rammesætter og fortolker af informantens italesættelser.

Dette afsnit er således delt op i to dele, der omhandler punkt. 1 og punkt 2 – startende med den *hermeneutiske del* (punkt 2). I den næste del, *den fænomenologiske del* (her punkt 1), redegør jeg for min metodiske fremgangsmåde i det øjemed at få understøttet og igangsat selve italesættelsen af fænomenet.

3.2.1 Hermeneutisk del: fortolkninger af fortolkninger

Det, der især gør dette studie til netop et *hermeneutisk* fænomenologisk studie, er spørgsmålet om, hvordan jeg metodisk forholder mig til forforståelserne og min egen uundgåelige

og konstante rettethed mod fænomenet, jeg ønsker at undersøge – og for mulighederne for at tilsidesætte disse. Modsat transcendentalfænomenologien, der har som ambition at opnå *rene beskrivelser* af fænomenerne ved hjælp af metodiske greb kaldt *fænomenologisk reduction* og *epoché*, så holder jeg her fast på at betragte fænomenologien som en fortolkende proces, hvor forforståelsen er et grundvilkår og et uundgåelig afsæt for det overhovedet at forstå (Sloan & Bowe, 2014, s. 1294; Laverty, 2003, s. 24-25; Creswell, 2007, s. 57; LeVasseur, 2003, s. 411 og 413). Forforståelser kan ikke *parkeres* med den hensigt at forstå noget fordomsfri, og fortolkning kan heller ikke styres eller kontrolleres med metodiske *tankegreb*¹³. Ydermere er tanken om at eliminere alle forforståelser også absurd, ifølge Gadamer, idet de netop udgør forudsætningen for viden og indsigt i det hele taget og dermed også spiller en positiv rolle i vores stræben efter mening (Laverty, 2003, s. 25).

Metodiske principper for den hermeneutiske del - oversigt

Med mit ståsted i den hermeneutiske fænomenologi anser jeg det således ikke som en mulighed at *tømme* mig selv for fordomme. Men når jeg ikke kan komme udenom mine fordomme, hvordan forholder jeg mig så til dem rent metodisk?

En del af mit svar herpå er – som Gadamer - at betragte forforståelserne som en slags ståsteder eller *springbræt*, hvorfra jeg kan undersøge og gå i dybden med fænomenet. F.eks. pointerer Gadamer, at dét at forstå en tekst indebærer, at man er modtagelig overfor dennes *anderledeshed*, og det bliver man netop ved at have øje for ens egne fordomme om den:

...denne modtagelighed forudsætter hverken sagsmæssig 'neutralitet' eller sågar selvudslettelse; den indebærer derimod, at ens formeninger og fordomme fremhæves og tilegnes. Det gælder om at være bevidst om sin forudindtagetethed, således at teksten viser sig i sin anderledeshed og hermed får mulighed for at spille sin sagsmæssige sandhed ud imod ens egen formening. (Gadamer, 2004, s. 256)

Skulle vores fordomme vise sig ikke at være adækvate i forhold til at opnå en forståelse af et givent fænomen, vil de afsløre sig selv i det åbne, fortolkende møde med det andet, hvormed de forkastes eller modificeres (Gadamer, 2004, s. 255). Åbenhed samt bevidstheden om egne fordomme anser jeg derfor som værende af afgørende betydning for min egen tilgang og fortolkningspraksis i undersøgelsesprocessen.

I det følgende vil jeg præsentere en række af guidende metodiske principper, jeg har fulgt i min undersøgelse, som alle er afledte konsekvenser af dette syn på intentionalitetens og forforståelsernes rolle i min fortolkende praksis.

¹³ Konsekvensen er dog for Gadamer ikke helt at holde sig fra metodiske praksisser – de kan med fordel anvendes med hensigten at "...increase our level of understanding and to overcome limited perspectives...", så længe man holder sig in mente, at metoder aldrig er fuldstændig objektive, neutrale eller adskilte fra den, der anvender dem (Laverty, 2003, s. 25).

De metodiske principper, der har været styrende for den hermeneutiske del af min undersøgelse, herunder mit metodiske design og min egen rolle heri, kan skitseres med følgende punkter:

- Princip 1: Åbenhed
- Princip 2: Fokus på fordomme
- Princip 3: Fler-perspektivitet
- Princip 4: Afprøvende, udforskende og tilpassende tilgang

Princip 1: Åbenhed

For det første har jeg gennem hele projektet sørget for størst mulig åbenhed i min tilgang og møde med fænomenet, således at mine utilstrækkelige forforståelser kunne afsløre sig selv som værende netop dette, og jeg kunne forsøge at se sagen fra andre perspektiver og finde andre udlægninger.

På sin vis synes denne åbenhed at ligge som præmis for det overhovedet at lave undersøgelsen: jeg undersøger noget, fordi jeg bestræber mig på at forstå noget, jeg endnu ikke ved, og som jeg er nysgerrig for at blive klogere på. Denne nysgerrighed kan siges at indebære en reflekterende og *uafgjort* tilgang frem for en formodning om, at alt er, som man kender det (LeVasseur, 2003, s. 417). En nysgerrig åbenhed som indebærer, at man modificerer sine eksisterende begreber og forståelser.

Den uvidenhed og tvivl omkring, hvordan fænomenet skal opfattes, som min nysgerrighed beror på, har jeg så forsøgt at *kultivere* (Lavery, 2003, s. 23) og fastholde (LeVasseur, 2003, s. 419) gennem hele projektet for at styrke min åbenhed overfor emnet. Jeg har arbejdet induktivt og eksplorativt, hvilket i praktisk betyder, at jeg f.eks. har haft en meget lang empiriindsamlingsfase, hvor jeg har spurgt, talt og skrevet med mange mennesker og stillet dem nogle meget åbne spørgsmål, som tillod, at deres svar kunne bringe mig i mange forskellige retninger (og altså give mig nogle uventede og forskelligartede svar). Jeg udskød hermed en indsnævring af mine spørgsmål så længe som muligt og ligeså en egentlig analyse og bearbejdning af disse indkomne informationer og beretninger¹⁴.

Andre måder, jeg har forsøgt at være mest muligt åben overfor fænomenet, er at vente med at anvende teoretiske perspektiver til at betragte mine data samt at prøve hele tiden at stille

¹⁴ Jeg finder det ikke praktisk muligt helt at undgå analyse hverken i databehandlings- eller dataindsamlingsfasen, da jeg anser analyse som en grundlæggende del af det overhovedet at forstå. Således er jeg allerede på sin vis i gang med min analyse, når jeg interviewer en informant og, på baggrund af informantens svar, skal forsøge at forstå svarene og tage stilling til, hvad næste spørgsmål skal være, samt i hvilken retning interviewet skal gå. Når jeg stadigvæk mener, at jeg har forsøgt at udskyde min fortolkning, mener jeg, dels at jeg overordnet set har forsøgt at vente med at lægge mig fast på bestemte fortolkninger, og dels helt lavpraktisk at jeg har ventet med at analysere og kategorisere min empiri til forholdsvist sent i processen.

dumme spørgsmål til mine informanter for således at muliggøre, at forståelser, som umiddelbart synes åbenlyse og uundgåelige, kan vise sig ikke at være det¹⁵.

Hvad angår åbenhed over for fænomenet, kan jeg på den ene side synes at have en fordel, da podcasting er et relativt nyt fænomen (jvf. afsnit 2.2.1). Med LeVasseurs ord er jeg hermed ikke på forhånd blokeret for *friske* forståelser af fænomenet:

In the contemplation of a common object, such as a bird, for example, we are blocked from fresh understanding by our assumptions and familiarity with the object. Even our name for it interferes with what it might be, had we no label for it. Labeled and understood in terms of our prior categories, a bird cannot become a font of new experience. (LeVasseur, 2003, s. 418)

På den anden side er det også en ulempe for mig, at jeg ikke er på afstand – hverken tidsmæssigt, praktisk eller kulturelt – af fænomenet: Min undersøgelse drejer sig om hverdags- og praksiserfaringer med lydpodcasts, som jeg selv har, og længe har haft, personlig erfaring med igennem en del år.

For ikke at hænge fast ved mine egne erfaringer og oplevelser med podcasts har jeg derfor gennem hele undersøgelsen forsøgt at gå til mine informanter med forventningen om, at de ikke havde samme erfaringer som jeg – og hermed fastholde en åbenhed ved at efterlyse en dybdegående besvarelse af alle spørgsmål, også de mest *dumme* spørgsmål, hvor svaret syntes indlysende for mig. Jeg har forsøgt at forvente uventede svar, og har altså forsøgt at praktisere og signalere, hvad Kvale og Brinkmann (2008) kalder *bevidst naivitet* overfor mine informanter (s. 349). I mine informanters besvarelser har jeg bestræbt mig på åbenhed i form af lydhørhed overfor den andens formuleringer og sprogbrug for hermed at sikre, at jeg netop hører efter hvad den anden siger, og ikke hvad jeg tror, den anden siger: "...ligesom man i en samtale gradvist stiller sig ind på hinanden og sikrer sig, at man forstår det samme ved de samme ord og begreber." (Jørgensen, 2009, s. 77) Jeg har her afprøvet mine egne forståelser af informanternes beretninger ved direkte at fremlægge dem for dem, hvormed de kunne be- eller afkræfte, om min fortolkning svarede til deres udlægning (f.eks. DG;114-119¹⁶), og vi kunne åbne eller lukke samtalen for de vinkler på emnet, som de ikke fandt relevante eller kunne nikke genkendende til (F.eks. AE;43-48).

I databehandlings- og analyseprocessen har jeg bl.a. også styrket denne åbenhed i min fortolkning af empirien ved bl.a. at lave en meget minutiøs, detaljefokuseret og åben kod-

¹⁵ Min tilgang er hermed i høj grad sammenlignelig med en Grounded Theory-tilgang (Bryant og Charmaz, 2007 og Birks og Mills, 2011, s. 1-14). Men den adskiller sig også herfra på to væsentlige punkter: For det første er det ikke min hensigt at skabe ny teori om emnet, men derimod dybdegående, essentielle beskrivelser af fænomenet, som tidligere nævnt. Og for det andet er jeg af den opfattelse, at en fuldstændig *grounded* tilgang, som er hundrede procent empirisk baseret, er umulig, idet jeg aldrig vil kunne gå fuldstændig fordomsfrit og induktivt til sagen, som det forudsættes i grounded theory.

¹⁶ Indholdet af denne parentes er en henvisning til det empiriske informant-bilag, der indeholder alle logbogsdata om informanten Dagmar. En vejledning i, hvordan jeg henviser til den slags informant-bilag, kan læses i bilag S.

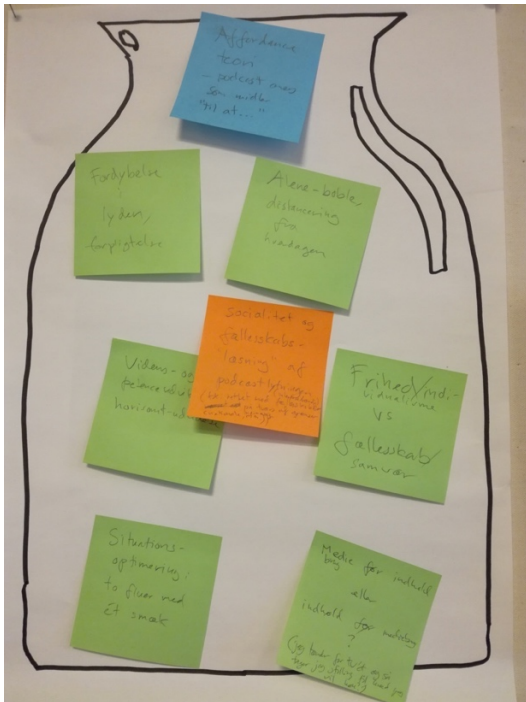
ningsproces, hvor jeg har ladet mine (mange) koder udspringe direkte som en tematisk kondensering af alle de forskellige udsagn, der var heri, i stedet for på forhånd at lægge mig fast på nogle koder, som jeg efterfølgende skulle få empirien til at passe ind i. Jeg har også forsøgt at sikre mig mod, at jeg for hurtigt lod mig rive med af egne, umiddelbare fortolkninger og forforståelser ved hele tiden at sammenligne min analytiske rammestruktur med fordelingen af de forskellige koder, som min gennemgang af dem havde frembragt.

Princip 2: Fokus på fordomme

If we simply try to forget or ignore what we already "know", we may find that the presuppositions persistently creep back into our reflections. It is better to make explicit our understandings, beliefs, biases, assumptions, presuppositions, and theories. We try to come to terms with our assumptions, not in order to forget them again, but rather to hold them deliberately at bay and even to turn this knowledge against itself, as it were, thereby exposing its shallow or concealing character. (Van Manen, 1990, s. 47)

Med mit metodologiske ståsted anser jeg, som sagt, forforståelser som uundgåelige. Men det betyder ikke, at jeg så må smide håndklædet i ringen og overgive mig hovedløst til mine personlige fordomme og indskydelser. Tværtimod er jeg som *professionel fortolker* (Jørgensen, 2009, s. 75-76) ekstra bevidst om min fordomsfuldhed, som jeg løbende forsøger at få frem i lyset og efterprøve. Konsekvensen bliver således, at jeg hele tiden må tænke over, hvordan jeg selv fortolker, hvad jeg selv tænker om fænomenet, hvad der vækker min nysgerrighed (ofte i de tilfælde, hvor mine fordomme viser sig utilstrækkelige eller meningsløse), og hvad jeg ikke finder interessant (muligvis erfaringer, der svarer til mine egne, og som jeg derved ikke, naturligt, stiller yderligere spørgsmål til). For at blive så bevidst som muligt om mine egne forforståelser og disses indflydelse på mit eget fortolkningsarbejde (Laverty, 2003, s. 25).

Konkrete metoder, jeg har anvendt for at gøre mig selv bevidst om egne fordomme, er bl.a. løbende at nedskrive mine erfaringer, forventninger, interesser og forventede resultater samt egne lytteoplevelser. Både i form af f.eks. dagbogsnotater og -refleksioner, nedfældet i et tekstdokument på min computer gennem hele undersøgelsesforløbet, i memoer i Nvivo i forbindelse med databehandlingen og på en plakat, der hang over mit arbejdsbord, som jeg har valgt at kalde "*Fortolkningskrukken*".

Billede 1: Tidligt billede af Fortolningskrukken, som jeg havde hængende på mit kontor

Fortolningskrukken er en illustration af en krukke, og er nok det nærmeste, jeg kommer en (min egen) form for epoché¹⁷. På den noterede jeg løbende, vha. post-its jeg satte derpå, de indfald og ideer jeg fik til tematiske kategorier, som dukkede op i min empiri. Hermed kunne jeg få mine fortolkninger frem i lyset, så jeg bedre kunne forholde mig til dem, i stedet for, at de forblev nogle betragtninger, der lå ubevidst og prægede min håndtering og tolkning af empirien. Samtidig kunne jeg også, ved at *skrive dem ud* af hovedet og hænge dem op, *parkere* dem midlertidigt, forstået på den måde, at jeg forholdte mig til dem som potentielle fortolkningsperspektiver, som jeg noterede, så jeg ikke behøvede at gå og huske på dem. Hermed blev de synlige og eksternaliserede, så jeg kunne vende tilbage til dem senere i analyseprocessen og overveje, hvorvidt de (stadig) var relevante og kunne bidrage konstruktivt til min undersøgelse, og om de skulle forfølges yderligere.

Et øget fokus på egne oplevelser og erfaringer kunne give mig en idé om, hvilke forventninger jeg havde til mine informanternes besvarelser af mine spørgsmål. Og så kunne det samtidig give mig et praj om, hvilke sider af sagen jeg måske skulle dykke mere ned i for at undgå, at mine egne erfaringer kom til at udgøre hele forklaringsgrundlaget herfor: fordi det måske var sider, som jeg selv umiddelbart kunne nikke genkendende til og derfor ikke nødvendigvis naturligt vil spørge nysgerrigt og undrende ind til. Og bevidstheden om egne forforståelser muliggjorde generelt, at jeg kunne undersøge dem og teste dem for deres

¹⁷ Her forstået, ikke som en konkret realiserbar kognitiv manøvre, men som et ideal eller en bestræbelse på størst mulig bevidsthed og synlighed omkring egne forforståelser.

gyldighed og brugbarhed i forhold til min undersøgelse – dvs. som en slags *fordoms-tjek* jeg kunne prøve af på mine informanter.

Hertil vil jeg desuden understrege, at jeg ikke kun anser mine forforståelser som et nødvendigt onde, men tværtimod som relevante på linje med mine informanters erfaringer og perspektiver, idet de også betragtes som *mulige og gyldige* erfaringer af fænomenet, og da de tilmed kan bidrage som konstruktive udkast til at angribe og forstå empirien fra første færd:

It is to the extent that *my* experiences could be *our* experiences that the phenomenologist wants to be reflectively aware of certain experiential meanings. To be aware of the structure of one's own experience of a phenomenon may provide the researcher with clues for orienting oneself to the phenomenon and thus to all the other stages of phenomenological research. [...] one's own experiences are the possible experiences of others... (van Manen, 1990, s. 57-58)

Fordomme kan således både fungere som skyklapper imod en åben fordybelse i fænomenet, når de er værst, og som trædesten for overhovedet at begribe emnet, når de er bedst. Det er min opgave som forsker at skelne skidt fra kanel, og det gør jeg ved hele tiden at forholde mig til min egen tilgang, erfaringer og refleksioner.

Princip 3: Fler-perspektivitet

Et andet guidende princip for min metodiske fremgangsmåde er en løbende bestræbelse på at inddrage flest mulige forskellige perspektiver på sagen - flest mulige alternative perspektiver og vinkler, som kunne *tvinge* mig til at se tingene fra forskellige sider. Det gjorde jeg konkret ved at inddrage forskellige informanter, forskellige former for empiri, ved senere at betragte empirien fra forskellige teoretiske vinkler men f.eks. også ved at anvende metaforer og kreative øvelser i mine interviews og logbogsforløb.

Metaforer kan bruges som et slags analytisk og metodisk redskab til at åbne op for og fremhæve de forestillinger, forståelser og rammesætninger, vi har på hverdagens ting, begivenheder og hændelser, som oftest er så almindelige, at de bliver gennemsigtige for vores dagligdags bevidsthed (Schiermer, 2013, s. 39-41 og 152-154). Metaforer er en uadskillelig del af vores sprog, og de organiserer, hvordan vi tænker om en bestemt sag, idet metaforbrugen, som en slags briller, strukturerer vores blik herpå, til at se bestemte sider af fænomenet og ignorere andre (Gauntlett, 2007, s. 144 og 149). Men jeg anser ikke blot metaforer som værende en rent sproglig ting, dvs. en kategori af ord, der virker på og kan anvendes på en bestemt måde. Tværtimod anser jeg - jf. Gauntlett (2007) (og hermed også Ricoeur og Lakoff og Johnson, som Gauntlett bygger på) og mit hermeneutisk fænomenologiske afsæt - metaforen som et aspekt ved hele den måde, vi tænker på: "...metaphors are not crucially about language at all, but are primarily *conceptual* mapping one idea onto another." (Gauntlett, 2007, s. 145) Metaforer er, ifølge Gauntlett, en slags *konceptuel kortlægning*

(Gauntlett, 2007, s. 149). Metaforer kan udtrykkes gennem sproget, men (som min LEGO-workshop også tydeligt kom til at vise) begrænser sig ikke hertil, men handler derimod generelt om "... the connection of concepts." (Gauntlett, 2007, s. 149) Som en konceptuel forståelses- eller begrebsramme anskues metaforen hermed som en slags *billedlige forforståelser* eller *konceptualiseringer*, som man kan begribe, beskrive og betragte verden med (Gauntlett, 2007, s. 151).

Følgelig brugte jeg dels metaforen analytisk ved at lave en slags *metafor-analyse*, hvor jeg satte fokus på metaforer i mine informanternes fortællinger og sprogbrug og undersøgte, hvad disse metaforer kunne fortælle mig om den måde, de betragtede det omtalte på. Hermed brugte jeg metaforen til at *fortykke* de forestillinger og perspektiver (og hermed forforståelser) på fænomenet, der lå implicit i sproget og vores dagligdagsbeskrivelser (Schiermer, 2013, s. 39). Men dels brugte jeg også metaforer metodisk som en form for åbnende redskab til at udforske fænomenet sammen med mine informanter. Mere herom i afsnit 3.2.2.

Princip 4: Afprøvende, udforskende og tilpassende tilgang

Overordnet set er jeg metodisk set gået eksplorativt og *afprøvende* til værks – både hvad angår hvilke emner, jeg har fulgt i de konkrete møder med mine informanter, men også i måden hvorpå jeg har indsamlet min empiri (interview, logbøger, øvelser mm.). Mit metodiske design har jeg ikke fastlagt helt, inden jeg gik i gang, og jeg har heller ikke på forhånd lavet et fast mål om, hvor mange informanter, jeg skulle have fat i og med hvilke metoder hver især. Disse ting er herimod tilrettelagt løbende på afprøvende vis og justeret efterhånden, som jeg har gjort mig erfaringer - ud fra et grundlæggende pragmatisk-praktisk perspektiv: hvad erfarer jeg, virker bedst til at belyse fænomenet?

Jeg har bevidst valgt at holde disse spørgsmål åbne i starten, for at skabe størst mulig åbenhed og sensitivitet ift. emnet, således at mine indledende forforståelser ikke kom til at snævre uhensigtsmæssigt ind fra starten og herved lukkede mine øjne for de nuancer, aspekter og kvaliteter, der rent faktisk kunne vise sig at være relevante for emnet. Min undersøgelse, mener jeg, lider heller ikke af mangel på fokus i sin endelige udformning. Indsnævringen og specificeringen af mine spørgsmål er blot sket løbende og *ad hoc*, baseret på og kvalificeret af de opdagelser og erfaringer, jeg har gjort mig¹⁸.

Metodisk afprøvende og fleksibel fremgangsmåde

Min eksplorative og afprøvende tilgang har i praksis betydet, at jeg har prøvet forskellige metoder og teknikker af på forskellige informanter og set, hvordan de virkede, og hvad der

¹⁸ Dette er endnu et punkt, hvor min metodiske tilgang lægger sig meget op ad grounded theory: analysearbejdet og -resultaterne er noget, der udvikler sig og ændres løbende gennem arbejdet (og mødet) med empirien.

var fordele og ulemper. Det er vel at mærke ift. flere parametre, nemlig: hvad der gav mest mening for undersøgelsen og for den enkelte informant, og hvad der pragmatisk kunne lade sig gøre ud fra omstændighederne. Jeg har således sat nogle mindre undersøgelser i gang, talt med enkelte informanter, fået dem til at afprøve forskellige metoder såsom interviews, logbøger og spørgeskemaer, reflekteret og evalueret løbende (på egen hånd og direkte med mine informanter), og således justeret lidt på de enkelte elementer (spørgsmål, øvelser, logistik/forløbsplan, teknologi) næste gang jeg anvendte samme metode. På denne måde forandredes og *forædledes* mine metoder hele tiden gennem hele undersøgelsesforløbet, baseret på de erfaringer, jeg løbende gjorde mig. Der findes, fra mit synspunkt, ikke en *perfekt* metode - eller et *optimalt* interview/logbogsforløb mm. – i stedet anskuer jeg alle mine møder med informanter som unikke men begrænsede perspektiver på eller indblik i fænomenet, hvis omstændigheder, forløb og kommunikation kan have været mere eller mindre hensigtsmæssige, og hvis udbytte altid skal vurderes og anvendes ud fra en grundig overvejelse af disse metodiske omstændigheder (Markham, 2013, s. 65). Dertil kommer, at vi alle som mennesker er forskellige, og kommunikationen mellem os derfor også forløber forskelligt – derfor har nogle metoder virket godt for nogle informanter, mens de ikke har fungeret for andre, ligesom kommunikationen mellem informanterne og mig også har forløbet mere eller mindre gnidningsfrit.

Undersøgelsens overordnede forløb og struktur: en bricolage

...I used varied sources and methods of data collection. This could be compared to the work of a 'bricoleur', a 'kind of professional do-it-yourself person' (Levi-Strauss 1966), with no single method used as the natures of the phenomena guided the choice of methods, including new techniques if needed (Becker 1998). (Standing, 2009, s. 22)

Det billede, som forsker i sygepleje, Mooi Standing, i ovenstående citat tegner af sig selv som en slags gør-det-selv-forsker, kan jeg på mange måder nikke genkendende til i mit arbejde. Dels i min måde at inddrage, omforme og således skræddersy metoderne, så de passer bedst muligt til at indfange den virkelighed, jeg forsøger at forstå. Dels idet jeg kombinerer teknikker såsom kreative øvelser, jeg selv har udviklet, med de mere velkendte og anvendte interview-teknikker og logbøger for at udforske, hvordan kombinationen heraf kan bidrage til nye vinkler og hermed anderledes eller, i bedste fald, mere dybdegående indsigter. Således fremstår min samlede undersøgelse og mit undersøgelsesdesign som en form for bricolage af forskellige perspektiveringer af det overordnede emne ”podcastlytning i hverdagen”, med de fordele og ulemper, de muligheder og begrænsninger, som mit unikke ståsted og arbejde har kunnet bidrage til. Processen har været fleksibel, hvor de enkelte empiriske observationer har fungeret som forskellige springbræt til at danne mig en samlet forståelse af fænomenet – en forståelse, som ikke er hverken endelig eller generaliserbar, men som når så dybt ned og så bredt ud, som det har været muligt – og som har givet mening – ud fra de muligheder (tids-, kompetence- og ressourcemæssige), jeg har haft.

Af samme grund skal de senere redegørelser for mine konkrete anvendte metoder (senere afsnit) anskues som en slags generaliserede metodiske *prototyper* eller *typologier* af de metoder, jeg har anvendt. Fordi jeg netop ikke har udformet én fremgangsmåde og holdt mig fast til den gennem hele forløbet. Der er således heller ikke kun anvendt én interviewguide eller bestemte faste øvelser, som alle informanter har været igennem, de findes derimod i flere versioner og varianter. Så når jeg kommer med eksempler herpå, er der tale om skitser af hovedtrækkene i mine interviewguides (skal læses netop som *guides*) samt de øvelser, jeg især har anvendt, med forskellige modifikationer. Man kan gennemgå præcist hvilke spørgsmål, der er blevet stillet, og hvilke øvelser, jeg har givet hvem, ved at læse bilagene, hvor samtlige interviewtransskriptioner, logbogsnoter og øvelsesbesvarelser er tilgængelige for læseren.

Min rolle - som forsker, som menneske

I dette sidste afsnit om den hermeneutiske del af mit metodologiske ståsted vil jeg kort sammenfatte, hvordan jeg opfatter min rolle som forsker og min betydning for det færdige resultat af undersøgelsen.

Som menneske fortolker jeg min omverden med afsæt i mine forforståelser, som er et produkt af mine tidligere erfaringer, min historicitet. Det får betydning i alle dele af undersøgelsen, heriblandt:

- I mine forskningsspørgsmål og indledende tilgang og vinkling af undersøgelsen, som er baseret på min egen erkendelsesinteresse, erfaring (teoretisk som personlig) og relation til emnet.
- I mine samtaler, interviews og korrespondancer med informanter, hvor jeg på ingen måde agerer som neutralt registrerende og kalkulerende udspørger men snarere som interesseret (og dermed personligt investeret) samtalepartner. I sådanne samtaler bærer jeg så at sige flere kasketter samtidig, idet jeg ikke kun har fokus på samtaleindholdsmæssige forløb men også forholder mig til f.eks. rolleforhandling ift. at samtalen på den ene side synes principielt at indebære en asymmetrisk relation – forsker overfor informant – mens der på den anden side reelt er tale om andre mere eller mindre vægtige relations-forhold – menneske overfor menneske – som baserer sig på bl.a. social status, køn, alder mm. (Kvale & Brinkman, 2008, s. 50-51). Det er en form for *social kunst*, jeg skal kunne beherske, hvor mine personlige, sociale evner og erfaringer har lige så stor betydning som mine videnskabelige og kognitive kompetencer.
- Ikke kun ift. informanterne men også i mine almindelige hverdagslige samtaler med venner, kolleger og bekendte om emnet og i relaterede læsninger, lytninger mm., forholder jeg mig til mine forskningsspørgsmål, og alle disse situationer og erfaringer har indflydelse på, hvordan jeg løbende betragter og forstår (og interesserer mig for

at forstå) emnet. Pointen er her, at min empiri, som er det materiale, som jeg baserer mine fortolkninger på, kun i teorien kan koges ned til at være den empiri, som jeg har udpeget og henvist til i denne afhandling, nemlig nedskrevne erfaringsfortællinger i form af transskriberede interviews, mailkorrespondancer, spørgeskemabesvarelser mm. I praksis er mine fortolkninger af emnet altid (allerede) også influeret af alskens erfaringer andre steder fra – fra min egen hverdag nu (i skrivende stund) som tidligere. Så selvom jeg forsøger at holde mit *videnskabelige* fokus på de kilder, jeg har medtaget her, så vil mit reelle *datamateriale* være langt mere omfattende, fordi min fortolkning aldrig kan sættes på pause.

- Min formidling af undersøgelsen og dens resultater: mine ordvalg og mit ordforråd er personligt, og min kommunikative evner har selvfølgelig stor betydning for, hvordan undersøgelsen kommer til at tage sig ud i formidlet form.

Med denne bevidsthed om mine forforståelser og min personlige betydning for undersøgelsesprocessen og dens resultater har jeg således formuleret (i ovenstående) forskellige strategier og principper, som skulle hjælpe mig til at gøre mig bevidst omkring mine egne perspektiver for herigennem at kunne fokusere, lede og kvalificere min fortolkningspraksis samt minimere indflydelsen af ukonstruktive fordomme. Samtidig betragter jeg også dette fortolknings-grundvilkår, som gælder for mennesket, som netop en nødvendighed for overhovedet at kunne belyse mit emne. Jeg finder ikke svar på mine forskningsspørgsmål gennem en nøgtern, registrerende tilgang. Der skal netop et menneskes vedholdende, åbne og interesserede fortolkningsarbejde til, både i den empiriske datagenerering og databehandling, for at kunne komme i dybden med emnet og få bragt alle nuancerne frem i lyset.

Mine analyser kan desuden aldrig gøres efter. Den indsigt, som mit projekt udmunder i, er mulig i kraft af det perspektiv, jeg kunne tilføje det. Det er et resultat af mit reflekterende og fortolkende møde med de mennesker og de ytringer, som mit unikke standpunkt og mine personlige fortolkningsevner giver mig. Resultatet af mine undersøgelser har karakteren af at være, ikke én endelig forklaring, men én kvalificeret og systematisk tolkning ud af mange mulige. Derfor fremsætter jeg min empiri, ikke for at andre skal kunne gøre den efter, men for at de kan vurdere kvaliteten af mine analyser – for at skabe transparens ift. undersøgelsens validitet og kvalitet. Samtidig kan jeg ikke fremvise og redegøre for *alle* influerende elementer i mit fortolkningsarbejde. I stedet fremviser jeg den empiri og de af mine forforståelser, som jeg, systematisk og stringent, har forholdt mig til.

Jeg vil altså aldrig helt kunne overskue og redegøre for grænserne af *mig selv* og mit felt. Men det faktum nedsætter ikke, som jeg anskuer det, værdien af mit arbejde og af undersøgelsens resultat. Tværtimod udmunder det i et perspektiv og en indsigt i emnet, som jeg netop har kunnet give en unik adgang til med de både muligheder og begrænsninger, som mit ståsted i livet rummer. Det er samtidig mit stringente, reflekterede analysearbejde – og

det at jeg overhovedet afsætter tid til at undersøge emnet samt anstrenger mig med at opnå en dybdegående beskrivelse og forståelse af det – der gør netop denne undersøgelse og dens indsigter mulige (Van Manen, 1990, s. 77; Sloan & Bowe, 2014, s. 1297).

3.2.2 Fænomenologisk del: italesættelsen af praksiserfaringer

Ifølge Van Manen beskriver Dilthey levet erfaring som en form for umiddelbar, før-refleksiv, ubevidst bevidsthed: *"Dilthey has suggested that in its most basic form lived experience involves our immediate, pre-reflective consciousness of life: a reflexive or self-given awareness which is, as awareness, unaware of itself."* (Van Manen, 1990, s. 35) Ligeledes betragter jeg podcastlytningen: som undersøgelsesfænomen er der tale om en hverdagslig praksis og praksiserfaring, som man som oftest ikke i selve handlingen og oplevelsen er reflekteret omkring, men som man snarere - i og forud for selve denne - har en umiddelbar og ureflekteret forståelse af – en forståelse, som man kun retrospektivt kan reflektere over og (gen)danne sig en forståelse af (Schutz, 2005).

Men hvordan får jeg så italesat det almindelige og det åbenlyse, det rutineprægede og hverdagslige, det ureflekterede og taget for givne? Det handler dette afsnit om, hvor jeg præsenterer forskellige metodiske principper for, hvordan jeg overfor mine informanter konkret har forsøgt at åbne op for en beskrivelse af den del af hverdagen, der til tider er så almindelig, at den bliver usynlig for os – dvs. hvordan jeg får mine informanter til at bedrive dette, førnævnte, fænomenologisk-deskriptive arbejde på deres dagligdags erfaringer og oplevelser som podcastlyttere.

Metodiske principper for den fænomenologiske del – oversigt

I de følgende afsnit præsenterer jeg de guidende metodiske principper for mine forsøg på at understøtte informanternes italesættelse af fænomenet. De kan skitseres i følgende punkter, som nedenstående afsnit uddyber:

- Princip A: Fra beskrivelse til refleksion
- Princip B: Tidsafstand
- Princip C: Om ikke at tage det givne for givet
- Princip D: Refleksion og forskellige (kreative) udtryksmuligheder
- Princip E: Medbestemmelse og inddragelse af informanter i metodetilrettelæggelsen

Princip A: Fra beskrivelse til refleksion

Jeg har både i mine interviews, dagbogsforløb og spørgeskemaer arrangeret mine spørgsmål således, at informanterne altid har skullet lægge ud på det beskrivende niveau for at danne et solidt deskriptivt grundlag for en senere refleksion af disse omstændigheders

betydning. Dvs. at informanterne er blevet bedt om først og fremmest at beskrive, hvad det er, de gør, hører, ser, bruger, hvor, hvornår og hvordan. Først herefter er samtalerne ledt over mod nogle mindre konkrete og praktiske spørgsmål som f.eks. stemning, udbytte af lytningen, oplevelse af tid, sted, social relation mm.

Denne bevægelse fra det konkrete og beskrivende niveau til det mere reflekterede og abstrakte har jeg eksempelvis også indrettet de øvelser, jeg har stillet logbogs-informanterne (mere herom senere), efter. Ikke blot i den enkelte øvelse, men også i øvelsernes udvikling set som et samlet forløb. Det gælder f.eks. logbogsøvelse nr. 2:

Ugens podcastsituationer. Udvælg 2-5 lyttesituationer (eller bare dem, du har haft) fra den kommende uge og beskriv hvad der skete, hvad du hørte og hvad du oplevede. Tag også et billede fra situationen, der sammenfatter lytteoplevelsen.

Tag evt. udgangspunkt i følgende spørgsmål:

1. Tid:
 - a. Hvornår på dagen?
 - b. Hvor længe lyttede du?
2. Rum:
 - a. Hvor befandt du dig?
 - b. Hvad var der omkring dig?
 - c. Var der andre personer omkring dig?
3. Aktivitet:
 - a. Bevægede du dig?
 - b. Bevægede dine omgivelser sig?
 - c. Interagerede eller talte du med nogle i dine omgivelser?
4. Lyd og indhold:
 - a. Hvilke(n) podcast lyttede du til?
 - b. Hvilket afspilningsmedie anvendte du?
 - c. Var der andre lyde omkring dig (og hørte du dem)?
5. Oplevelse:
 - a. Var det en god lytteoplevelse, og hvorfor/hvorfor ikke?
 - b. Hvordan oplevede du forholdet mellem podcast-indhold og fysiske omgivelser (f.eks. støj, distraktion, sammensmeltning af lyde mm.)?
 - c. Hvilken stemning var du i i lyttesituationen, og ændrede dit humør sig undervejs?
 - d. Andre oplevelser ift. oplevelse og lyttesituation?

Billede 2: Eksempel på formuleringen af Øvelse 2, fra bilag G, side 4.

Som man kan se i ovenstående øvelse, bedes informanten om at lægge ud med at beskrive de helt basale omstændigheder som hvornår, hvad, hvordan osv. Først herefter, i punkt 5, bliver informanten bedt om at beskrive sine oplevelser og stemning, hvilket kræver lidt mere refleksion at svare på. Denne øvelse nr. 2 omhandler samtidig overordnet set mest nogle deskriptive spørgsmål, hvorimod de efterfølgende øvelser på samme vis gradvist bevæger sig mod det mere abstrakte:

Øvelsesrækkefølge i første empiriindsamlingsfase:

1. Downloadtjek (Øvelse 1)
2. Ugens podcastsituationer (Øvelse 2)
3. Ranking og anmeldelse (Øvelse 3)
4. Betydningsfulde podcastoplevelser (Øvelse 5)
5. Podcast om podcasts – at lytte til podcasts er som at...? (Øvelse 6)

Billede 3: Eksempel på øvelsesrækkefølgen i første empiriindsamlingsfase. Fra bilag G, s. 1.

Hvor de første øvelser i første empiriindsamlingsfase går ud på at beskrive den konkrete lyttepraksis, dvs. en grundig beskrivelse af episode-downloads og situationerne, bevæger øvelserne sig lige så stille over mod at omhandle motiver, oplevelser, stemninger mm., som i øvelse nr. 3, hvor informanten skal udpege, prioritere (dvs. forholde sig til, hvad der er vigtigst) og anmelde konkrete podcasts i forhold til deres kvalitet og relevans for ham/hende og øvelse nr. 4, hvor informanten beskriver, hvilken personlig betydning en særlig lytteoplevelse har haft og hvorfor. Og i den sidste øvelse, nr. 5, skal informanten så at sige tænke *kreativt*, idet han/hun bliver bedt om at beskrive sin oplevede lyttepraksis vha. metaforer eller billeder.

Denne rækkefølge, fra konkret-deskriptivt til abstrakt-refleksivt, har jeg valgt, fordi jeg finder det nødvendigt først at få de basale, praktiske fakta på plads og klar i erindringen, før informanten hernæst kan reflektere over disse omstændigheders personlige betydning. Fordi denne, måske umiddelbart lidt banale, praksis netop udgør størstedelen af den levede erfaring, som man til hverdag sjældent tænker nærmere over men netop bare gør, præ-refleksivt (jf. min pointe om den *naturlige indstilling* i hverdagslivet, afsnit 3.1.2). Og fordi der i denne ureflekterede praksis netop gemmer sig en masse fænomenologiske indsigter i form af projekter og intentioner, erfaringer og umiddelbare forståelser af praksissens objekt, relevans og formål. Og sidst men ikke mindst med den *pædagogiske* pointe for øje, at det kan virke overvældende at starte en samtale med at skulle redegøre for abstrakte, personlige forhold og meningssammenhænge, som man måske aldrig har sat ord på før.

Princip B: Tidsafstanden som værktøj

Jeg har forsøgt at bruge tidsafstand som et konstruktivt element i mine informanternes reflek-sive arbejde (Jørgensen, 2009, s. 83-85; Gadamer, 2007, s. 284).

Dels har jeg forsøgt at få mine informanter til at kigge tilbage på deres podcast-lyttehistorik og se på udviklingen, og om der var nogle gennemgående træk, der karakteriserede deres lyttepraksis ift. indhold, aktiviteter, stemning mm. Her gør den forholdsvist store tidslige afstand mellem selve lytteoplevelsen og refleksionen herom, at erfaringen så at sige bliver *befriet* fra den praktiske, brugsrelaterede omgang med podcasten i selve lyttesituationen, hvilket kan gøre det nemmere for informanten at se mere *klart* på egen lyttepraksis og

herved indfange og sammenkæde de enkelte lytteoplevelser til et generelt overbliksbillede af lytningens hverdagslige betydning for ham/hende.

Andre gange har jeg herimod forsøgt at minimere tidsafstanden (mellem handling/oplevelse og beskrivelsen og refleksionen herom), for at komme tættere på fænomenet og den hverdagslige, præ-refleksive, brugende tilgang hertil. Det gælder primært logbogs-forløbene: her har jeg bedt informanterne om at rapportere om deres lytteoplevelser, hvis ikke lige efter, så i hvert fald i umiddelbar forlængelse af selve oplevelsen. Her har den korte tidsafstand skullet medvirke til, at informanten havde oplevelsen i *frisk* erindring og dermed havde nemmere ved at gengive nogle af de tanker, handlinger og oplevelser, som rent faktisk gjorde sig gældende. Men også at informanten hermed kunne gå på opdagelse i hver enkeltstående lytteoplevelse, nuancerne og de unikke aspekter herved.

En lille tidsafstand har altså muliggjort indsigter i den konkrete lyttepraksis i relation til den konkrete situation set i et kortsigtet perspektiv, mens en stor tidsafstand har tydeliggjort nogle andre, mere generelle, sider af denne praksis ift. hvilken funktion og betydning podcastlytningen overordnet tildeles i informantens hverdag.

Hos flere informanter - og især dem, der har skrevet logbøger - har jeg oplevet, at denne refleksive tilgang til podcastene er blevet overført til deres konkrete lyttepraksis på den måde, at de er blevet mere bevidste omkring deres omgang med podcastene, end de før havde været. Idet at de er blevet stillet til opgave at beskrive deres lyttepraksis, er de begyndt at tænke mere over, hvorfor de gør som de gør i selve situationen, og hvad de egentlig får ud af det¹⁹. På den måde kan man sige, at mit valg af metode kommer til at influere på min empiri, idet den påvirker selvsamme forhold, som den skal bidrage til at undersøge. Dette anser jeg som et uundgåeligt aspekt ved enhver form for kvalitativ empiri, der inddrager informanternes beretninger. Mit mål med undersøgelsen er som sagt heller ikke at danne mig en eksakt forklaring på, hvordan lige præcis de informanter, jeg taler med, inddrager podcasts i hverdagslivet, men derimod at forfølge og undersøge podcastens forskellige generelle og *potentielle* betydninger. Derfor er det ikke så afgørende, hvorvidt mine informanter lytter anderledes til podcasts efter at have reflekteret over denne praksis. Men det er selvfølgelig noget, jeg har været opmærksom på undervejs i mine undersøgelser.

Princip C: Om ikke at tage det givne for givet

Da jeg også var interesseret i informanternes praktiske gørem og laden med podcasts, var det nødvendigt at understrege over for dem, at alle hverdagsbeskrivelser havde relevans –

¹⁹ Et eksempel herpå er Søs, der i slutningen af dagbogsforløbet blev opmærksom på de situationer, hvor podcastlytningen influerer hendes mentale tilstand i en negativ retning, hvorfor hun valgte at lade være med at lytte til podcasts i de situationer (SS; 231). Dette var en erkendelse, hun nåede frem til igennem en samtale med sin kæreste, men også fordi hun var blevet opmærksom på disse specifikke situationer, idet hun løbende skrev logbogsnotater herom.

også de helt almindelige, for dem måske lidt banale, betragtninger og erfaringer. Jeg har derfor flere gange, og særlig i den indledende kontakt og information til mine informanter, bedt dem forsøge at slå deres kritiske sans fra og bare beskrive alt. Og så har jeg tydeliggjort denne interesse via mine spørgsmål, ved at stille *dumme spørgsmål* (jf. princip 1) og spørgsmål til helt basale detaljer - som et forsøg på at få beskrevet de ureflekterede sider af hverdagen samt at hive samtalen ned på et mere enkelt, deskriptivt niveau. Dels fordi at forsker-informant-relationen godt kunne bevirke, at mine informanter, som sagt, følte de skulle *præstere* over for mig, og dels fordi at de her helt *lavpraktiske* hverdagsbeskrivelser ellers ville kunne risikere at blive udeladt, fordi mine informanter tænkte, at de var for almene og selvfølgelige til at blive nævnt.

Princip D: Refleksionstid og forskellige udtryksmuligheder

Udover det, at de for mine informanter kan forekomme *usynlige hverdagsligheder* eller ligefrem *ligegyldigheder* (Gauntlett, 2007, s. 7), så er der samtidig aspekter og detaljer ved hverdagslivet, som kan være rigtig svære at få beskrevet fyldestgørende, fordi vi ikke nødvendigvis deler samme *sprog* for disse erfaringer og derfor ikke lægger den samme betydning i ordene, der bliver brugt til at beskrive. Samtidig har jeg stillet nogle spørgsmål, som var svære at besvare og forklare nu og her, umiddelbart som spørgsmålet blev stillet. Dels fordi det ikke er noget, man nødvendigvis har tænkt over før, og dels fordi det kan være svært at forklare med almindelige termer, hvad der er på spil.

Jeg har derfor forsøgt at udvikle metoder, der både muliggør refleksion over emnets betydning, og at informanterne kunne udtrykke sig på forskellige måder, der måtte passe dem bedst. Her vurderede jeg nemlig, at de metoder, jeg var vant til at bruge, såsom enkelt- eller fokusgruppe-interviews, ikke nødvendigvis var tilstrækkelige til at få indsigt i emnet – de måtte justeres og udbygges lidt først.

Kreativitet, refleksion og udtryksformer

I min jagt efter metoder, der kunne igangsætte refleksion hos min informanter, har jeg dels fundet inspiration fra designforskningens *probes*. Her har jeg særligt hentet inspiration fra Gaver, Dunne og Pacenti (1999) og fra Boehner, Vertesi, Sengers og Dourish (2007), ift. hvordan man kan anvende *cultural probes* – altså forskellige redskaber og hverdagslige artefakter, såsom notesbøger, landkort, postkort, kameraer etc. – som et kommunikativt middel til at åbne op for samtalen om hverdagen ved helt konkret at lade folk fortælle gennem arbejdet og omgangen med disse hverdagslige ting (Gaver et al., 1999; Boehner et al., 2007).

Men især medieforskeren David Gauntlett (2007) har jeg anvendt som inspirationskilde til at udvikle mine konkrete metodiske praksisser. Gauntlett præsenterer i sin bog *Creative Explorations – New approaches to identities and audiences* (2007) forskellige forsknings-

projekter, hvori emner undersøges ved at sætte informanter i gang med at skabe forskellige ting, lige fra fotografier og tegninger til videoer og magasin-forsider – og ikke mindst et af hans egne forskningsprojekter, hvor temaet identitet italesættes vha. metafor-modeller bygget af legoklodser (et metodisk greb, som jeg har taget videre i mit projekt, om end i min egen version). Disse såkaldte *kreative* metoder, som Gauntlett introducerer, er særligt anvendelige i de forskningsprojekter, hvor det emne, der undersøges, kan være svært at forklare og sætte ord på uden videre. Her søges alternative metoder, dels til at udvide kommunikationsmulighederne og -repertoiret for informanten, dvs. give mulighed for at udtrykke sig på andre måder end det sprogligt berettende. Dels til at afsætte tid til kreativt og skabende arbejde med forskellige materialer, hvormed informanten får mulighed for at reflektere over sit forhold til det pågældende emne:

Many people are inexperienced in transferring their thoughts about personal or social matters into the kind of talk that you would share with a researcher. It can also be difficult to talk instantly about abstract concepts such as identity or emotion. If participants are invited to spend time in the reflective process of making something, however, they have the opportunity to consider what is particularly important to them before they are asked to generate speech. (Gauntlett, 2007, s. 182-183)

Med begrebet *kreative metoder* mener jeg i denne henseende, på linje med Gauntlett, udtryksformer, hvor informanten udtrykker sig igennem et skabende arbejde med forskellige materialer: "...this is a very basic interpretation of creativity – that it involves creating a physical thing..." (Gauntlett, 2007, s. 25)

Dog vil jeg samtidig udvide denne ramme, idet jeg også anser sproglige, ikke-fysiske, imaginære produkter - som f.eks. metaforiske beskrivelser eller skriftligt arbejde som anmeldelsestekster - som værende kreative produkter. Der skal altså ikke papir, maling, modellervoks eller andre genstande på bordet for at anse noget som kreativt arbejde i min optik. Som Gauntlett (2007) også selv fremhæver i et citat af Ricoeur, så tilbyder metaforen nemlig: "...a reshaping of our way of looking at things which, in a sense, is no longer description, and surely is no longer representational [...] It is creative referentiality..." (Gauntlett, 2007, s. 145) Det kan altså godt være, at *materialet*, der arbejdes med i flere af de øvelser, jeg har anvendt i undersøgelsen, er sprogligt. Men øvelserne indebærer stadigvæk en slags kreativ proces, idet informanten bliver sat til at arbejde med spørgsmålet ved at skabe en eller anden form for produkt - fysisk som sprogligt - som svar herpå.

For at bidrage til, at mine informanter kunne udtrykke sig på forskellige måder, samt for at skabe tid til refleksion i arbejdet med en praktisk eller skabende opgave, har jeg således anvendt nogle metodiske greb, der virker indgribende på kommunikationen mellem mig og mine informanter. Det drejer sig her især om de forskellige øvelser, jeg har stillet de informanter, der har lavet logbøger: her har jeg - modsat interview-formen, hvor den enkelte informant i høj grad selv bestemmer, hvordan der skal tales om emnet og faktisk også om hvad – bestemt størstedelen af kommunikationsformen, ved at bede mine informanter om

at beskrive et bestemt aspekt ved podcastlytningen (f.eks. betydningsfulde oplevelser) og/eller beskrive det på en bestemt måde (f.eks. anvende anmeldelsesgenren eller en metafor). I bilag G ses en oversigt over de anvendte øvelser.

Disse små øvelser har jeg anvendt som redskaber til at igangsætte nogle andre former for refleksioner hos mine informanter, ved at få dem til at betragte emmet fra en lidt anderledes vinkel, eller ved at bruge nogle andre ord. F.eks. når informanter blev bedt om at lave en podcast om det at lytte til podcasts: hermed forholdt de sig til podcasten som genre, hvor de inddrog og byggede på deres viden og erfaring om de podcasts, de selv havde lyttet til, imens redigeringsarbejdet med egne indtalte formuleringer kunne igangsætte yderligere refleksion både over, hvordan de udtryksmæssigt kommunikerede deres budskaber, men også over indholdet og præciseringen af disse. Hermed kunne podcastproduktionsarbejdet hjælpe til at bevidstgøre, tydeliggøre og udvikle egne forståelser og tanker (Bolden & Nahachewsky, 2014, s. 24-25).

Metaforer

Jeg inddrog også øvelserne som et sprogligt redskab til at udvikle en alternativ formidling af mine informanters erfaringer. På linje med Schiermers betoning af metaforens erkendelsesledende og afdækkende potentialer (Schiermer, 2013, s. 39-40), inddrog jeg billeder og metaforer med den hensigt, at informanten hermed kunne overføre erfaringer og begrebsdannelse fra ét område til et andet, således at vi vha. dette alternative *billedsprog* i fællesskab kunne forfine vores beskrivelser og ikke mindst fortolkninger af emnet. Dvs. at informanten udvikler og nuancerer sine beskrivelser ved at finde alternative ord eller begreber herfor, og jeg afprøver mine fortolkninger af informantens beskrivelser ved at sætte dem i spil og sætte dem op imod den valgte metaforers univers. Metaforen blev inddraget som en metode til at udskifte informantens (og også min egen) implicite, vante metaforiske terminologi (altså det usynlige men dog virkningsfulde metaforiske indhold, der ligger i dagligsproget) med et andet, for hermed at kunne stille skarpt på og udforske de forskellige konceptualiseringer af emnet, som disse forskellige sprogbrug indebærer og muliggør.

Som Gauntlett også beskriver det, så kan metaforen på denne måde anvendes som et sprogligt hjælpemiddel til at overføre det *velkendte* som forklaring på det knap så tilgængelige og forklarlige: idet koncepter (billedlige beskrivelser) fra ét velkendt fænomen anvendes til at forklare og beskrive et andet fænomen, som kan være mere abstrakt og svært at beskrive (Gauntlett, 2007, s. 142, 147 og 151).

Et eksempel: Når informanten Birk valgte metaforen *Katedral* (BK;44) til at beskrive podcastlytningen, så tænkte jeg både på en katedrals fysiske form (murstenene, arkitekturen, det store, pompøse rum) og på det religiøse aspekt (de religiøse handlinger og ritualer, gudstroen). Ved i fællesskab at dykke ned i metaforen fandt vi frem til, at det var en kombination af disse to aspekter, Birk gerne ville udtrykke, nemlig at det at lytte til en podcast er som at være med til en gudstjeneste (dvs. med henvisning til det fysiske kirkerums samlende

effekt), og det at man alle som én jævnlige gennemgår det samme ritual, nemlig at lytte til denne bestemte podcast, som, trods sine variationer, ofte har nogle faste, genkendelige temaer og/eller stilistiske elementer.

At udskifte vokabular på denne måde kunne således hjælpe til både at anskue emnet fra en anden vinkel (en ny måde at spørge om det samme på, som fordrer et alternativt svar) og herved opnå nogle nye erkendelser, samtidig med at det kunne bidrage til udviklingen og udforskningen af et fælles sprog mellem informanten og jeg, som vi i fællesskab *stillede ind på*.

Princip E: Medbestemmelse og inddragelse af informanter i metodetilrettelæggelsen

Jeg har i vidt omfang inddraget mine informanter i de bagvedliggende metodiske tanker og beslutninger, så vi i fællesskab – i den indledende kontakt og ved justeringer af kommunikationsformen undervejs - kunne finde den bedst mulige måde at tale sammen om emnet. Dette med den begrundelse, at mennesker er forskellige, både ift. hvordan vi udtrykker os bedst og hvilke omgangsformer, vi er komfortable i. Dertil kommer, at vores hverdage ser forskellige ud, og dette skal metoden også kunne rumme. Så jeg inddrog informanterne fra starten - både for at finde ud af, hvordan vi ifølge dem bedst kunne tale om emnet og hermed forsøge at *skræddersy* metoden til den enkelte, så metoden blev så *sensibel* som muligt, men også for at finde ud af, hvordan det rent praktisk kunne lade sig gøre, så opgaven var overkommelig og kunne passes ind i informanternes kalender og hverdag. Et typisk eksempel på min indledende henvendelse til dem herom kan ses i bilag B.

Ved at gøre metoderne lidt fleksible og åbne for informanternes medbestemmelse mindske jeg også risikoen for, at mine metoder kom til at diktere, hvem der kunne bidrage til undersøgelsen (og hermed hvis perspektiver, der kom med). Her blev muligheden for at op- og (især) ned-skalere opgaverne også væsentlig: jeg havde i første empiriindsamlingsfase nogle informanter, der meldte fra undervejs, tilsyneladende fordi opgaven forekom uoverkommelig for dem at finde tid til. Dette var jeg ekstra opmærksom på i anden fase, hvor jeg ofte tydeliggjorde overfor mine informanter, at nedskalering og omstrukturering af opgaverne (især i logbogsforløbene), bestemt var accepteret.

Samtidig inddrog jeg også mine informanter i de metodiske overvejelser og beslutninger med ønsket om at *spille med åbne kort*, og for at naturligøre situationen mest muligt for de mennesker, jeg inddrog, så de kunne se meningen med måden, det blev gjort på, og ikke følte, der var en skjult dagsorden fra min side.

3.3 Metodiske praksisser

I de ovenstående afsnit har jeg redegjort for, hvordan jeg overordnet har forholdt mig metodisk ift. guidende principper for mine konkrete metodiske valg.

I de følgende afsnit vil jeg gå i detaljer med at beskrive, hvilke konkrete metoder jeg har anvendt for at få italesat undersøgelsens emne og besvaret mine forskningsspørgsmål.

3.3.1 Oversigt over metode-typer og informanter:

Undersøgelsen er baseret på følgende antal informant-bidrag fordelt på tre metode-typer (se nedenfor). Empirien er indsamlet over to omgange: første fase var august-marts 2015/2016 og anden fase var april-juni 2017.

- **Interviews (med øvelsesspørgsmål)** med i alt **13 informanter**: Almindelige individuelle interviews – de fleste hvor informanterne havde modtaget 2-3 spørgsmål, som de skulle tænke over inden interviewet. Interviewene har været mellem en halv til to timer, i gennemsnit cirka en times tid.
- **Logbogsforløb med øvelser** fra i alt **9 informanter**: Informanterne har besvaret nogle indledende spørgsmål på skrift, hvorefter de har skrevet og sendt logbogsnotater til mig løbende (typisk i mails men også via *Evernote*-notater) samt besvaret en øvelse ugentligt. Tidsrammen har som udgangspunkt været seks uger med fem øvelser fordelt herpå, men det har som oftest taget længere tid, fordi det har været fleksibelt, så informanterne kunne få det passet ind i hverdagen.
- **Workshop med konstruktions-øvelser** med legoklodser – én workshop med i alt **3 informanter**: Informanterne mødtes til et kort oplæg fra mig hvorefter de arbejdede med forskellige bygge-øvelser med legoklodser, som de derefter har præsenteret for hinanden.

I alt har 25 informanter således bidraget til min undersøgelse på forskellig vis. En oversigt over informanterne inkl. overblik over demografiske forhold, mediebrug og dataindsamlingsmetoder kan ses i bilag R.

Jeg har i første empiriindsamlingsfase desuden afprøvet spørgeskemaer som metode. Her var det et meget omfangsrigt spørgeskema, jeg havde oprettet i *SurveyXact*, hvor informanterne kunne besvare skriftligt i tekstboks under hvert spørgsmål. I alt 3 øvrige informanter (udover de 25 nævnt ovenfor) udfyldte et sådant spørgeskema, mens de informanter, der skrev logbøger også har besvaret et lignende men knap så omfangsrigt spørgeskema inden de påbegyndte logbogsforløbet. Hvor det fungerede fint med nogle skriftlige besvarelser omkring de helt grundlæggende praktiske forhold omkring lytningen (som f.eks. *hvilket afspilningsmedie bruger du?*), så gav det mig ikke særlig brugbare indsigter at anvende spørgeskemaet (eller hvad der måske snarere skal betegnes som et skriftligt interview) til

de 3 spørgeskema-informanter. Fordi jeg manglede muligheden for at stille opfølgende spørgsmål, og fordi besvarelsene i alt for høj grad bar præg af, at informanterne ikke havde afsat den nødvendige tid til at forholde sig til spørgsmålene til at kunne give tilstrækkeligt meningsfulde og brugbare svar herpå. Jeg valgte derfor efter første fase, at jeg ikke ville gå videre med denne metode, ikke som enestående metode i hvert fald (logbogsinformanterne i fase to har, som sagt, også besvaret en række spørgsmål inden de gik i gang). De tre (enestående) spørgeskemabesvarelser har jeg heller ikke inddraget eller behandlet i min videre undersøgelse.

3.3.2 Rekruttering af informanter

I dette afsnit præsenteres mine overordnede rekrutteringsstrategier, mens detaljerne herom kan findes i bilagene, som der også henvises til løbende.

Indledende kontakt

Jeg har opsøgt informanter ved at efterlyse podcastlyttere på tre sociale medier: *LinkedIn*, *Facebook* og *Twitter* (alle tre i første empiriindsamlingsfase, i anden fase kun de to førstnævnte) – de konkrete opslag kan ses i bilag A. Størstedelen af mine informanter har jeg fået kontakt til via *LinkedIn*, i mit perifere netværk (dvs. jeg kendte dem ikke, hverken personligt, professionelt eller af navn). De personer, jeg fik kontakt med via *Facebook*, var (naturligt nok, grundet *Facebooks* struktur, hvor mit opslag kun bliver synligt for dem, jeg er forbundet med som *venner*) *tættere* på i mit netværk, typisk én af mine bekendtes venner eller bekendte. De to informanter, jeg rekrutterede via *Twitter*, har reageret på et opslag (tweet) jeg skrev indeholdende hashtagget *#podcastdk* (se i bilag A, s. 2).

Valget af *LinkedIn*, *Facebook* og *Twitter* som rekrutteringskanaler er begrundet i ønsket om at henvende mig til så mange forskellige mennesker som muligt, og om ikke at begrænse mig til bestemte geografiske, sociale eller institutionelle forhold: de tre sociale medieplatforme er åbne for alle mennesker uanset baggrund, og der er desuden mulighed for at lave offentlige opslag, der kan læses af folk udenfor mine egne netværk på disse medier. Dog er informantgruppen, jeg har rekrutteret herigennem, samtidig formet af min kontaktflade på disse medier, og det er vel at mærke ikke alle mennesker, jeg har kunnet få kontakt til herigennem, da det bestemt ikke er alle, der er til stede og bruger alle tre medier. Især *LinkedIn* og *Twitter* kan siges at tiltrække nogle bestemte typer af mennesker: hvor *Facebook* er bredt anvendt i den danske befolkning, så henvender *LinkedIn* sig f.eks. mere til nogle professioner end andre. Min opgave har derfor været efterfølgende at sikre et så bredt felt af informanter som muligt ved at selektere på varierende demografiske parametre, ud af de personer, der henvendte sig på mine opslag.

I første rekrutteringsrunde (første empiriindsamlingsfase) fik jeg 34 tilbagemeldinger på mine henvendelser, mens jeg fik 60 i anden runde. Heraf har jeg udvalgt en række informanter, som jeg har taget videre kontakt til, og af disse kontaktede har en mindre del bidraget som informanter.

Jeg udvalgte potentielle informanter på baggrund af et *variationskriterium* og et *ubekendtheds-kriterium*. Dvs. at jeg for det første har forsøgt at opnå størst mulig variation i informanternes hverdagspraksis og demografiske baggrund, her specifikt ift. alder, profession og beskæftigelse samt bopælens geografiske placering, idet jeg antog, at jo større forskelle, der var på disse parametre, jo mere forskellig var disse menneskers hverdagsliv sandsynligvis. Denne variation var vigtig, idet jeg var interesseret i at finde ud af, hvordan podcasten spiller en rolle i forskellige former for hverdagsliv og livsformer. Ubekendtheds-kriteriet indebærer, at jeg har valgt de mennesker fra, som jeg kendte, enten som venner eller bekendte.

Konsekvenser af rekrutteringsstrategien

I bilag A ses, som nævnt, skærmbilleder af de rekrutteringsopslag, jeg har lavet på hhv. *Facebook*, *LinkedIn* og *Twitter*. Jf. ordlyden i disse opslag har jeg efterlyst såkaldte ”podcast-lyttende mennesker” og ”podcast-lyttere”. Risikoen ved disse ordvalg er, at jeg muligvis er kommet til at signalere, at jeg var på udkig efter en form for *superbrugere* eller *superlyttere*, idet jeg hermed indirekte har henvendt mig til mennesker, der på den ene eller anden måde skulle kunne identificere sig selv som værende *podcastlyttere* – og som gerne ville identificeres sådan ved evt. at melde sig i tråden under opslaget - og at dette måske kunne tolkes som indebærende en vis hyppighed og intensitet i lyttepraksissen. Desuden kan udtrykket ”deres daglige brug” være blevet misforstået af nogle, således at de har troet, at man skulle lytte til podcasts hver dag for at kunne blive taget i betragtning som potentiel informant, hvilket ikke var min hensigt med ordvalget. Alt i alt ser jeg således en mulighed for, at ordvalget i mine rekrutteringsopslag har bevirket, at jeg primært har henvendt mig til podcastlyttere, der har lyttet en hel del til podcast. Dette har jeg dog taget hensyn til i min udvælgelse af informanter efterfølgende, hvor et varierende omfang af lytteaktivitet også har været inkluderet i ovennævnte variationskriterie. Ser man på lytteaktivitetens omfang fordelt på informanterne i bilag R (side 12), kan man også se, at der netop er variation på dette punkt på tværs af de 25 informanter, der er endt med at bidrage til undersøgelsen, hvor nogle informanter må betegnes som storforbrugere af podcasts, mens andre lytter i begrænset omfang. I min informantgruppe lytter lidt over 1/3 (36%) til podcasts cirka 5-9 timer om ugen, mens fire informanter (16%) lytter til hele 10 timer eller mere om ugen. Det afspejler ikke nødvendigvis den gennemsnitlige danske podcastlytter men er derimod muligvis et resultat af mine egne rekrutteringsstrategier. Ambitionen om at opnå spredning ift. lyttertyperne, herunder hvor meget og hvor ofte de lyttede til podcasts, er jeg derfor muligvis ikke nået helt i mål med, idet jeg – i opslagenes ordlyd samt kanaler – evt. ikke i tilstrækkelig grad har rakt hånden ud til dem, der blot lytter til lidt og en gang imellem.

Udvælgelse af metode-type

De udvalgte informanter har alle (jf. princip E) modtaget en mail, hvori jeg præsenterede tre mulige måder, vi kunne lægge ud med at tale om emnet (se bilag B):

- 1) **Ved en almindelig samtale** (ansigt-til-ansigt, over telefon eller *Skype*) med åbne spørgsmål (en semistruktureret interviewguide).
- 2) **Ved at føre logbog kombineret med øvelser**, som jeg gav dem på ugebasis. Logbogen kunne udformes efter eget ønske. Som udgangspunkt opfordrede jeg blot informanten til at lave små beskrivelser af lytteoplevelser enten opsamlende på ugentlig basis eller løbende. De kunne selv vælge at skrive om det, indtale et lydmemor, sende mig et billede fra situationen, eller hvad der nu passede dem bedst. Sideløbende hermed sendte jeg dem små ugentlige opgaver eller øvelser.
- 3) Den sidste mulighed, jeg foreslog, var forskellig for de to indsamlingsfaser:
 - a) (Første fase): **Ved at svare på et spørgeskema**, der indeholdt en hel del åbne spørgsmål og masser af plads til tekst. Grundet utilstrækkelige svar (som nævnt tidligere) gik jeg væk fra denne metode i anden fase.
 - b) (Anden fase): **Ved at deltage i en workshop** med andre informanter, hvor man skulle tage udgangspunkt i øvelser med legoklodser som en måde at illustrere sine tanker på og som et afsæt at tale ud fra.

Nogle få af de informanter, jeg kontaktede først, blev bedt om specifikt at gøre én af disse ting, fordi jeg havde behov for en umiddelbar vurdering af deres relevans og anvendelsesmuligheder for fremtidige informanter. Men størstedelen af informanterne fik valget mellem tre muligheder, med muligheden for at foreslå justeringer eller alternativer hertil.

3.3.3 Om de anvendte metoder - typer af empiri

I det følgende vil jeg præsentere de konkrete metoder, jeg har anvendt: interviews, logbøger, øvelser og workshop med legoklodser.

Interviewformen

Jeg har foretaget et åbent, dialogisk og semistruktureret dybdeinterview (Sloan & Bowe, 2014, s. 1297) der i sin grundform ligner Kvale og Brinkmans definition af det *semistrukturerede livsverdensinterview*: "Et planlagt og fleksibelt interview, der har til formål at indhente beskrivelser af interviewpersonens livsverden med henblik på fortolkning af meningen med de beskrevne fænomener." (Kvale & Brinkman, 2008, s. 353)

Der var naturligvis variation i, hvordan de enkelte interviews forløb, men alle tog udgangspunkt i en interviewguide med åbne spørgsmål organiseret inden for bestemte temaer, men hvor informanten var medbestemmende i forhold til, hvilke emner vi skulle gå i dybden med, og med åbenhed for at samtalen kunne gå i uventede retninger. Efter hvert interview skrev

jeg en note, hvori jeg evaluerede interviewets forløb og noterede interessante tematiske nedslag, der dukkede op i samtalen (ses i bilag F) - nogle af disse nedslag gav også inspiration til noter i Fortolkningskrukken, som beskrevet i afsnit 3.2.1.

I de følgende afsnit vil jeg først præcisere, hvordan jeg betragter interviewformen som metode, og herefter uddybe fordele og ulemper ved at interviewe gennem *Skype*-opkald samt at inddrage forberedende spørgsmål forud for samtalerne.

Interviewformen som andet end en neutral kanal:

Dominating understandings of interviews circle around a metaphor of the interview as a tool and the outcome of the skilful use of it as a pipeline to the interiors of interviewees or the exteriors of [...] reality. (Alvesson, 1999, s. 25)

Jeg ser ikke, som Alvesson beskriver det i ovenstående citat, interviewet som et neutralt redskab eller kanal til at indfange viden om fænomenerne *derude* (det være sig oplevelsen af fænomenerne eller fænomenerne selv). Som interviewer er jeg ikke nogen minearbejder, der, med mine nøgterne, neutrale spørgsmål som skovl, graver den viden, informanten ligger inde med, ud (Kvale & Brinkman, 2008, s. 66). Interviewformen er på ingen måde neutral, lige meget hvor dygtig, rutineret og reflekteret interviewereren end er. Interviewet skal snarere ses som en metode til at generere eller konstruere viden om et givent emne. Hvor de udsagn, der kommer ud af samtalen, på ingen måde objektivt reflekterer de fænomener ude i verden, som de omhandler, men højst genfortæller, belyser eller perspektiverer disse (Kvale & Brinkman, 2008, s. 50). Interviewet kan således ansues som en form for åbent, italesat fortolkningsarbejde, der foregår i samarbejde mellem informant og interviewer.

Ved hjælp af otte metaforer opridser Alvesson (1999) de mange faldgruber, der kan være i eksekveringen af et kvalitativt interview, som gør, at interviewets resultater handler om mere og andet end det, interviewet var tiltænkt at skulle belyse. Det drejer sig bl.a. om, at interviewsituationen, -konteksten og den sociale (herunder kropssproglige) interaktion har stor betydning for, hvordan der tales, og hvad der tales om (Alvesson, 1999, s. 6-7). Nogle af disse kropssproglige og kontekstuelle påvirkninger bliver nedtonet, når interviewet foretages online via *Skype* – med både fordele og ulemper som resultat, hvilket jeg uddyber senere. Dertil kommer, at informanterne i høj grad kan være influerede af den rollefordeling, de tildeles og tildeler sig selv og hinanden før og undervejs i interviewet, samt deres ønske om at positionere sig heri, udtrykke en bestemt identitet og i det hele taget at give de andre et godt indtryk af dem selv, deres personlighed og det, de kommer til at repræsentere i interviewet (Alvesson, 1999, s. 9-10). Et eksempel herpå er, at flere af mine informanter syntes at understrege, hvor meget eller hvor lidt de brugte bestemte medier, hvilket kan tolkes som et forsøg på at positionere sig selv og hermed udtrykke en bestemt identitet knyttet til bestemte typer af mediebrug.

Desuden kan man, ifølge Alvesson, betragte interviewpersonen som en slags snoredukke i de gældende diskursers magt: dvs. man kan betragte informanten som talende ud fra – og begrænset til - de diskurser, der er tilgængelige om emnet på det pågældende tidspunkt (Alvesson, 1999, s. 18). Og interviewsamtaler lægger sig også ofte op ad en slags *kulturelle manuskripter*, dvs. normer for, hvordan man taler om bestemte ting, som hermed også virker begrænsende for, hvad der bliver udtrykt (Alvesson, 1999, s. 10). Det kommer delvist til udtryk i workshoppen med de tre informanter: her synes de i flere tilfælde at trække på deres viden bl.a. om podcastmiljøet og især om teknologiens udvikling, som danner grundlag for deres egne vurderinger i flere dele af samtalerne.

På trods af ovennævnte (og flere andre) *faldgruber*, anser jeg stadig interviewet som en frugtbar metode til at generere righoldig information – vel at mærke information, der også er rig på mange andre sagsforhold, diskurser, intentioner mm. end lige netop det emne, jeg anvender metoden til at belyse. Vigtigst er således, at jeg altid har disse mange alternative tolkninger in mente, når jeg analyserer og fortolker de udsagn, der er kommet ud af samtalerne. Som Alvesson også selv påpeger: "To give some space in research for knowledgeable subjects to say something that is well-informed and insightful about their experiences and social practices and see these statements as potentially informative about these phenomena [...] seems to be reasonable." (Alvesson, 1999, s. 20) Min pragmatiske, reflektive fremgangsmåde er således, at såfremt ovenstående eller andre forklaringer ikke fremstår som bedre, mere plausible tolkninger af de pågældende udsagn, jeg finder i interviewene, så antager jeg, at der muligvis er noget om det, der bliver sagt – dvs. så antager jeg, at det pågældende udsagn kan sige mig et eller andet om det fænomen, jeg har sat min informant til at fortælle mig om (Alvesson, 1999, s. 23-24). Det handler altså ikke om at finde den optimale metode, men om hele tiden at have øje for disse aspekter ved den valgte metode, når jeg efterfølgende analyserer og anvender min empiri.

Ansigt til ansigt vs. Skype

En betragtelig andel interviews foregik ikke ansigt til ansigt men i stedet over *Skype* (kun med lyd, ikke med video). Jf. princip E insisterede jeg nemlig ikke på, at samtalerne skulle foregå ansigt til ansigt, fordi jeg ikke ønskede, at et sådan krav til metoden skulle udelukke potentielle informanter fra at kunne bidrage med deres perspektiv.

Et telefon-lignende interview over *Skype* indebar både nogle begrænsninger, men bestemt også nogle fordele. Jeg kunne få fat i nogle mennesker, som ellers ikke ville have kunnet bidrage til undersøgelsen, fordi *Skype*-samtalen var mere fleksibel i forhold til tid og sted. En anden fordel, som jeg i høj grad oplevede ved *Skype*-interviewene var, at denne kommunikationsform ofte syntes at bidrage med øget åbenhed og fortrolighed i samtale-relationen: Jeg oplevede flere gange, at både informanten og jeg selv havde nemmere ved og hurtigere kom frem med personlige oplevelser og standpunkter. Det var her som om, det

i flere tilfælde forekom nemmere at forbinde sig til og åbne op overfor den anden, når man ikke skulle sidde ansigt til ansigt med den fremmede person, men kun skulle forholde sig til vedkommendes stemme og det, han/hun sagde. Så hvor det på den ene side kan være en fordel med den fysiske tilstedeværelse, ansigt-til-ansigt, fordi kropssproget og hele samtalekonteksten også er en kilde til information og forståelse af den berettendes ytringer, så kan manglen på samme altså også være frugtbar, fordi dette kropssprog og det sociale samspil, som den fysiske tilstedeværelse muliggør (og kræver), i høj grad også kan virke forstyrrende, og det kan for mange (inklusive mig selv) virke intimiderende at skulle sidde overfor et fremmed menneske og fortælle om personlige forhold²⁰ (Kvale & Brinkman, 2008, s. 169-170). Jeg har således oplevet, at jeg i *Skype*-interviewene bedre har kunnet koncentrere mig om samtalen, fordi jeg ikke samtidig skulle tage stilling til og kontrollere mit eget kropssprog og de signaler, vi begge ville sende hermed. Til gengæld var jeg begrænset til tonefaldet, stemmen og sproget som kilder til at forstå det, informanten sagde.

En anden fordel ved *Skype*-formen var også, at jeg bedre kunne skrive noter løbende og holde øje med, hvor vi var ift. min interviewguide, fordi jeg ikke skulle bruge tiden på at se på informanten og holde øjenkontakt. Dertil kommer, at *Skype*-interviewet flere gange viste sig at være en fordel i forhold til at få sat nogle konkrete eksempler på de podcasts, vi snakkede om, idet informanterne undervejs i interviewet kunne søge i og sende mig links til de podcasts, begivenheder mm., vi talte om.

En klar fordel, som ansigt til ansigt-samtalerne herimod havde i forhold til *Skype*-interviewene, var, at jeg fik adgang til informanternes egne hjem, hvor interviewene foregik (bortset fra interviewet med Jon, hvor vi var nødt til at mødes på en café). Dette gav mulighed for at få et visuelt indblik i en vigtig del af informanternes hverdag, idet hjemmet udgør en vigtig ramme herfor. Dog syntes denne kontekst ikke at være afgørende for projektet, og i *Skype*-interviewene var informanterne dog i de fleste tilfælde gode til også at beskrive og inddrage hverdagskonteksten i deres besvarelser af mine spørgsmål, så det synes ikke at være af afgørende betydning for mit projekt, at jeg i størstedelen af interviewene ikke havde adgang til dette ved selvsyn.

Inddragelse af forberedende spørgsmål før interview

Størstedelen af interview-informanterne har modtaget to-tre forberedende spørgsmål forud for samtalen. Dels for at konkretisere samtaleemnet, dels for at sætte gang i en refleksion om emnet, inden vi skulle tale sammen, så al den form for tankeaktivitet ikke skulle foregå under selve samtalen og hermed måske begrænses pga. følelsen af tidspress.

²⁰ Og her kan rollen som forsker hos mange tilmed blive tilskrevet yderligere uhensigtsmæssig negativ betydning.

Spørgsmålene har været følgende:

- 1) *Hvis du skulle bruge en metafor eller et billede til at beskrive, hvilken rolle podcasts spiller i din hverdag, hvad skulle det så være?*
- 2) *Fortæl om en lyttesituation, der gjorde særligt indtryk på dig, eller som du husker specielt tydeligt.*
- 3) *Hvis du skulle overbevise din ven/veninde om, at han/hun skulle give podcasts et skud, hvad ville du så sige til ham/hende?*

Spørgsmålene ligner meget nogle af de øvelser, jeg har stillet logbogsinformanterne, og formålet og tankegangen bag har også været den samme: at tilskynde til refleksion omkring nogle konkrete aspekter ved podcastlytningen og muliggøre en anden måde at tale om emnet på. Mere herom følger derfor i nedenstående afsnit, hvori jeg mere dybdegående beskriver mine hensigter med øvelserne.

Logbøger med øvelser

Logbogsinformanterne startede forløbet med at udfylde et spørgeskema med både baggrunds-/demografiske samt introducerende spørgsmål omkring deres forhold til podcasts. Derefter gik de i gang med at føre en lytte-logbog over en periode på minimum seks uger. Nogle logbogsinformanter skrev deres noter løbende i umiddelbar forlængelse af lyttesituationerne, andre valgte at notere på et senere tidspunkt, f.eks. sidst på dagen eller sidst på ugen. Desuden blev de hver uge givet en øvelse. Som regel modtog jeg øvelsesbesvareelserne i form af en skriftlig besvarelse på mail i slutningen af ugen.

Evernote vs. mails

Logbogsinformanterne udformede logbøgerne på den måde, der passede dem bedst (jf. princip E). Dog kan man inddele logbøgerne i to typer: mail-logbøger og *Evernote*-logbøger²¹. Sidstnævnte fik i høj grad lov at *leve deres egne liv* på den måde, at jeg læste med på sidelinjen, men som regel uden den store indblanding (enkelte gange kom jeg dog med opmuntrende og anerkendende kommentarer). Derimod udviklede mail-logbogsformen sig (dels på mit eget initiativ, men også pga. den kommunikationsform, som mailen lægger op til) ofte til en slags mailkorrespondance eller *skriftligt, asynkront* interview (Kvale & Brinkmann, 2008, s. 169). Dvs. at når informanterne sendte logbogsnoter til min mail, så læste jeg dem ofte med det samme og responderede herpå. Mit svar var som minimum en bekræftelse på modtagelsen og en anerkendelse for deres arbejde. Men ofte indeholdt mit svar også kommentarer og uddybende spørgsmål. Hermed udviklede flere af mail-logbøgerne sig til en slags *skriftlige interviews*, hvor jeg både fik forfulgt og dykket ned i nogle af de temaer, informanterne bragte på banen, og fik *luftet*, og be- eller afkræftet nogle af mine

²¹ *Evernote* er en notat-app til at skrive og dele noter online via smartphone og computer. Når informanterne har delt deres noter på *Evernote* med mig, har jeg kunne læse med synkront.

foreløbige tolkninger af deres beretninger. Denne *ping-pong* i logbogsforløbet har også præget deres logbogsnotater, fordi jeg på denne måde løbende har *korrigeret* og ledt dem i retningen af de spørgsmål og temaer, som jeg især har fundet interessant. Herimod har de, der har anvendt *Evernote*-formen, fået lov til at køre deres eget løb, med de fordele (f.eks. åbenhed og uafhængighed ift. mine forforståelser) og ulemper (f.eks. at det genererer data, jeg kan have sværere ved at forstå) det indebærer.

Mellem umiddelbarhed og refleksion

Som oplæg til logbogsinformanterne understregede jeg, at de skulle forsøge ikke at tænke alt for meget over, hvad de sendte mig, og at jeg var interesseret i både deres refleksioner men især også i deres umiddelbare tanker og konkrete handlinger. Logbogen anså jeg nemlig som det bedste redskab til indsigter i de *ufortolkede lyttesituationer* – dvs. beskrivelser og registreringer af hverdagslige praksisser og oplevelser - imens de mere reflekterede og generaliserende beskrivelser og bemærkninger er det kvalitative interviews force (jf. princip B og C). Hvor et interview er mere bagud-skuende, idet informanten skal berette om et emne på baggrund af sine erindringer herom, så kan logbogen som metode give mig nogle indsigter, der tidsligt og erfaringsmæssigt er *tættere* på informanternes faktiske praksis-situationer.

Mit oplæg til dem lød derfor bl.a. således (med inspiration fra van Manen om *protocol writing* (Van Manen, 1990, s. 64-65)):

Mit oplæg til, hvad du kan notere i de enkelte noter i lyttelogbogen er:

- Hvilke(t) podcast-program(mer) hørte du?
- Hvor længe lyttede du?
- Hvor befandt du dig, hvad og hvem var i dine omgivelser?
- Hvad lavede du imens du lyttede?
- Bemærkninger/kommentarer: hvis der var noget, du kom til at tænke over eller bemærkede. Det kan være alt – du skal endelig ikke holde dig tilbage, men husk: alt er som udgangspunkt interessant for mig! :-)

Gode råd til logbogsføringen:

- Forsøg så vidt muligt at holde dig på det **beskrivende** plan, hvor du beskriver det, du ser, tænker, mærker, hører, oplever - og forsøg ikke at gøre det for besværligt ved at ville forklare disse oplevelser og tanker.
- Tag udgangspunkt i den **konkrete** situation som fundamentet for dine beskrivelser.
- Nævn og beskriv gerne, hvis der er noget ved situationen eller oplevelsen, der skiller sig **særligt** ud - hvis der er noget du bemærker eller hæfter dig særligt ved.
- Tænk ikke alt for meget over sproglige formuleringer og hvorvidt det nu lyder eller ser godt ud eller ej - det er **ikke formen**, der har værdi i denne sammenhæng.

Billede 4: Skriftligt oplæg til logbogsinformanterne. Uddrag fra Bilag E, s. 1.

Hensigten med dette oplæg var altså at tilskynde informanterne til at holde sig på det *deskriptive, registrerende plan* så længe som muligt, før de begyndte at tænke over, hvilken betydning disse praksisser og oplevelser havde for dem i den konkrete situation og mere generelt. Det blev især efterlevet af de informanter, der nedskrev logbogsnotaterne umiddelbart efter, at de havde lyttet til en podcast. Herimod var andre logbogsinformanter mere opsamlende og evaluerende, idet de først nedskrev deres observationer og oplevelser flere timer eller dage efter. Men generelt ligger refleksionen så at sige *implicit* og uundgåeligt i handlingen at skrive logbog: det er umuligt helt at skrælle det fortolkende lag fra for at komme ind til mine informanternes *rene* beskrivelser af de oplevede fænomener (Van Manen, 1990, s. 66).

På baggrund af erfaringer fra de første logbogsforløb, hvor jeg oplevede, at informanternes engagement faldt drastisk i løbet af de første tre uger, besluttede jeg at lave en fast tidsplan på seks sammenhængende uger som oplæg til logbogsinformanterne i anden empiriindsamlingsrunde. Jeg vurderede, at en vished omkring forløbet samt muligheden for at planlægge herefter havde større værdi end friheden og fleksibiliteten ved første model.

Øvelserne:

Med mit princip D har jeg redegjort for incitamentet til at inddrage øvelser i empiriindsamlingen, navnlig som redskab til at give tid til refleksion i omgangen med kreativt skabende arbejde, samt som et kommunikativt redskab til at sætte ord på og konceptualisere oplevelser og erfaringer.

Nedenfor er en oversigt over, hvilke øvelser jeg har anvendt og en kort beskrivelse heraf. I bilag G beskriver jeg hver enkelt øvelse og modifikationerne heraf mere detaljeret, og her findes desuden en oversigt over øvelsesrækkefølgerne samt de anvendte øvelsesbeskrivelser til informanterne.

- **Øvelse 1: Downloadtjek – Hvad downloadede du sidst?:**
En øvelse, der skulle få informanterne til at beskrive egen udvælgelsespraksis ved at tage udgangspunkt i det, de senest havde downloadet.
- **Øvelse 2: Ugens podcastsituationer → Den typiske lyttesituation illustreret:**
Bestod i at få informanterne til at beskrive konkrete lyttesituationer. Først udelukkende med ord, senere vha. illustrationer eller fotos.
- **Øvelse 3: Ranking og anmeldelse:**
Øvelse der skulle få informanterne til at reflektere og vurdere, hvad de fik ud af at lytte til bestemte podcasts, ved at prioritere, sammenligne og skrive anmeldelser om dem.
- **Øvelse 4: Søg-find og redskaber:**
Et skema, hvori informanterne noterede fem favoritpodcasts, og herunder hvordan de havde fundet frem til dem, og hvilke situationer de egnede sig til og til hvad.

- **Øvelse 5: Betydningsfulde podcastoplevelser:**
Beskrivelser af podcastoplevelser, informanterne huskede særligt godt og/eller som havde gjort indtryk. Først på skrift, senere som lydfil/*podcast*.
- **Øvelse 6: Podcast om podcasts - at lytte til podcasts er som at...?:**
Øvelsen bestod i at få informanterne til at beskrive det at lytte til podcasts vha. en metafor eller et billede. Først i form af en lydfil/*podcast*, senere på skrift.

Workshops med legoklodser

Opbygningen af workshoppen er struktureret med inspiration fra bogen *Serious Work* (Blair & Rillo, 2016) om LEGO Serious Play™-metoden (herefter LSP), samt efter en vejledende samtale med min tidligere kollega, Anders Foss, som er uddannet LSP-facilitator. Fra en anden kollega fra digital design lånte jeg tre sæt med legoklodser til undervisningsbrug, hvis sammensætning og formål i høj grad mindede om dem, der specifikt bliver produceret til LEGO Serious Play™.

Formålet og tankerne bag LEGO-metoden

I afsnit 3.2.2 har jeg beskrevet metaforer som ikke blot en bestemt kategori af ord, men som en slags konceptualiseringer, som vi begriber og beskriver fænomener ved hjælp af. Og det er ligeledes den funktion legoklodserne er tiltænkt i denne workshop. Klodserne skal bruges som et metaforisk udtryksmiddel, som på mange måder minder om det, vi gør, når vi anvender de sproglige metaforer: nemlig at koble forskellige koncepter eller fænomener ved at sammenligne dem. Men i tilfældet med legoklodserne gør klodsernes materielle og taktile beskaffenhed, at de også kan sætte tankerne i gang på en anden måde end ord og den blotte tænkning kan. Her er altså nogle konkrete, fysiske genstande at tage afsæt i, som tilmed passer sammen og kan kobles på forskellige måder, og hvor visse klodser i forvejen er små *brugsklare* metaforer i sig selv, idet nogle dele ligner ting, vi kender fra hverdagen, imens andre dele er abstrakte former. LEGO-sættet bestod nemlig langt fra kun af almindelige firkantede legoklodser, men rummede bl.a. små hjerter, gennemsigtige kugler, der kunne åbnes, hjul, net og en hel masse figurer og genstande som vinglas, kikkerter, skeletter, tryllestave mm. Med LEGO-sættet havde informanterne således et udgangspunkt at tage afsæt i og lade sig inspirere af, nemlig en hel masse forskellige genstande (og de begreber og koncepter, som disse genstande repræsenterede), som kunne kobles på forskellig vis og herigennem igangsætte forskellige associationer og tanker hos dem, og som de kunne relatere til.

Formålet med klodserne var også, at de skulle kunne *fastholde* tankerne. Når modellerne først var bygget, var informanterne nødt til at tage udgangspunkt i og forklare dem i den senere præsentation for os andre. Dermed blev de på en måde tvunget til at være *loyale* overfor de tanker, de havde gjort sig under byggearbejdet, i stedet for at fortsætte ud af nogle alternative spor, som det ofte sker i almindelige fokusgruppe-samtaler.

Workshoppens opbygning:

I alt tre informanter deltog i workshoppen, der fandt sted i ét af universitetets mødelokaler og varede i alt tre timer.

Jeg indledte med at fortælle om formålet og rammerne for workshoppen. Herunder præsenterede jeg nogle *læresætninger* for workshoppen (se bilag H, s. 1), der skulle understøtte min rammesætning samt bidrage til en positiv og konstruktiv indstilling hos informanterne. Hernæst fulgte to indledende øvelser, som havde til formål at gøre informanterne bekendte med klodserne og det udvalg, de havde til rådighed, samt at prøve kræfter med det at skulle anvende klodserne som et metaforisk værktøj eller *sprog*.

Hernæst fulgte følgende tre tematiske øvelser, der omhandlede deres erfaringer og oplevelser med podcast:

1) **Yndlingspodcast:**

I den første øvelse skulle de bygge en model, der illustrerede én af deres yndlingspodcasts. Ligesom logbogsøvelsen, hvor man bliver bedt om at anmelde en podcast, blev informanterne gennem denne øvelse tvunget til at tage stilling til, hvilke podcasts der er særligt gode og hvorfor.

2) **Lytteoplevelse:**

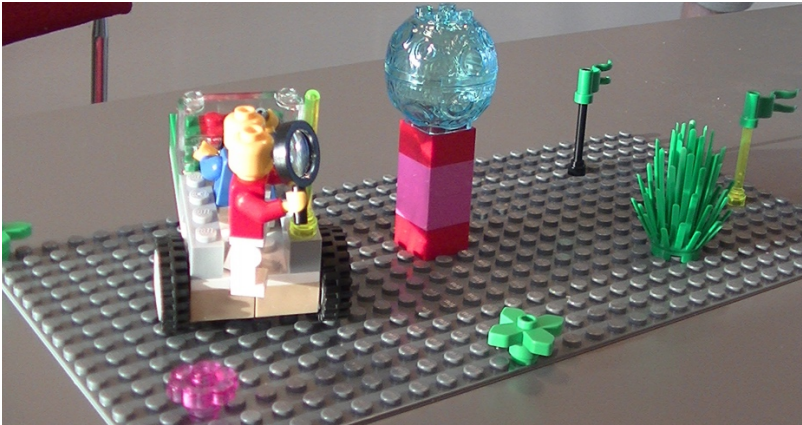
Her skulle informanterne bygge en model, der illustrerede en lytteoplevelse, der gjorde særligt indtryk. Denne øvelse havde samme formål som den tilsvarende logbogsøvelse, men i LEGO-øvelsen blev de også bedt om at placere sig selv i modellen som en figur heri for at lægge op til, at modellen kom til at omhandle og relatere sig til de fysiske og rumlige aspekter af lytteoplevelsen i den konkrete situation, hvor denne udspillede sig.

3) **Podcastens rolle:**

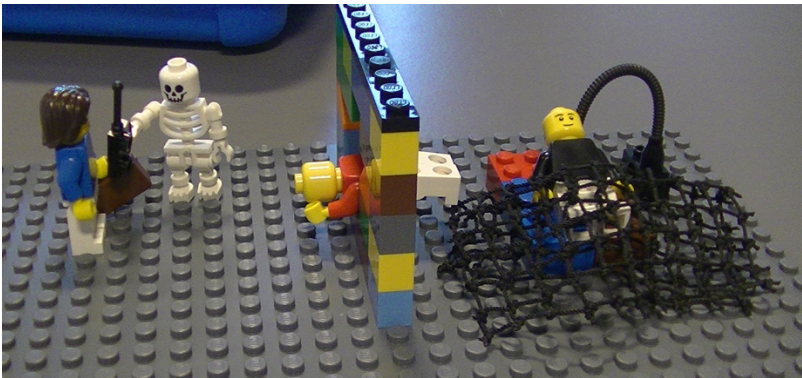
Her skulle informanterne bygge en model, der illustrerede, hvilken rolle podcasts spillede i deres hverdagsliv. En pendant til både logbogsøvelsen og interview-spørgsmålet, der stiller samme opgave.

Efter hver byggeopgave præsenterede og forklarede informanterne sine modeller på skift. I kølvandet på hver præsentation blev der ofte knyttet nogle uddybende spørgsmål fra min side, eller kommentarer fra de andre informanter. I flere tilfælde udviklede det sig til en samtale om nogle af de emner, informantens præsentation havde berørt.

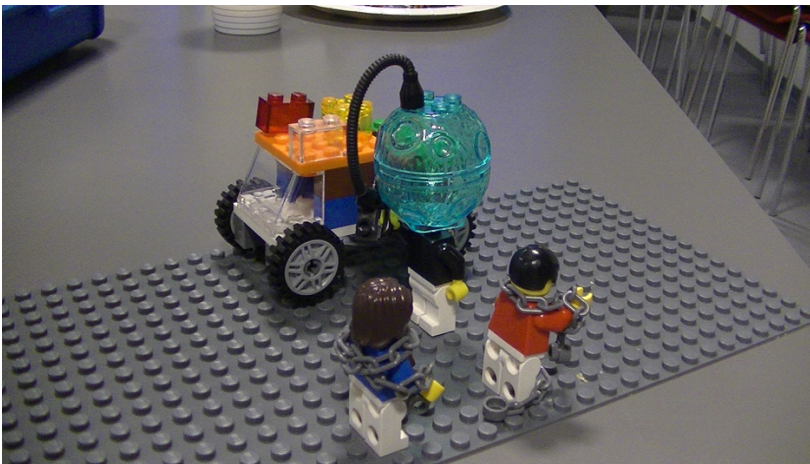
Jeg optog lyden af alle præsentationer og efterfølgende samtaler med diktafon. Desuden filmede jeg informanternes præsentationer med et videokamera og jeg tog også billeder af LEGO-modellerne.

Billede 5: Et eksempel på en model over yndlingspodcasten Radiolab, hvor de to nysgerrige og videbegærlige værter udforsker alverdens fænomener.

Billede 6: Et eksempel på en bestemt lytteoplevelse, hvor informanten lytter til podcasten Ringbindsattentatet, mens han ligger i sin seng og bevæger sig et eller andet sted imellem den fysiske verden og podcastens drømmeverden.

Billede 7: Et eksempel på, hvilken funktion podcasts har i informantens hverdag: en egen lydverden/boble, der står i kontrast til og frigør ham fra hverdagens lænker, larm og trummerum.

Metodens anvendelighed:

Informanterne virkede til at have nemt ved at udtrykke sig ved hjælp af og med afsæt i klodserne, også selvom flere havde udtrykt skepsis eller bekymring herfor forinden (F.eks. Carl WSH;251). Det var tydeligt, at arbejdet med at skabe sine egne illustrative modeller satte gang i refleksionen, og de virkede ubesværede ift. forholdsvist hurtigt at tale om følelser, oplevelser og mere abstrakte temaer – noget som i mine interviewsamtaler almindeligvis tog længere tid at nå til. Det betød, at det *deskriptive niveau*, som jeg oftest har lagt ud med at tale om i logbøgerne og interviewene, ikke automatisk kom med her, idet øvelserne ledte direkte over i de mere abstrakte emner, hvorfor jeg løbende selv aktivt måtte spørge ind til det.

Som forventet oplevede jeg også at LEGO-modellerne medvirkede til at fastholde informanterne på de tanker, de havde gjort sig under øvelserne, idet vi vendte tilbage hertil, når samtalerne gik ud ad en tangent. Samtidig med at de kunne lade sig inspirere af, reflektere over og kommentere på de betragtninger, som de øvrige informanter kom med.

Modellerne virkede desuden som en form for *udvidede* metaforer. Hvor de rent sproglige metaforer, der bliver anvendt i interviewene og logbogsøvelserne, ofte er konkrete og udgør en enkelt genstand eller situation som et billede på noget andet (f.eks. podcasten som en katedral, en tidsmaskine, et kinder-æg mm.), så bestod LEGO-modellerne herimod af en kombination af flere forskellige metaforer og analogier. De var ikke *realistiske* billeder på konkrete fænomener men netop sammensatte konstruktioner, hvor hver enkelt del som oftest havde sin særegne funktion og forklaring. Dermed kunne en LEGO-model fortælle meget mere, idet de bestod af mange metaforer, der hver både henviste til noget bestemt og samtidig stod i relation til de øvrige elementer i modellen.

3.3.4 Databehandlings- og analyseprocessen

Overordnet kan databehandlings- og analyseprocessen opdeles i fire faser, der dog i praksis i nogen grad har været overlappende. For overblikkets skyld opsummeres med nedenstående model. I de efterfølgende afsnit vil jeg gennemgå de fire faser enkeltvist.

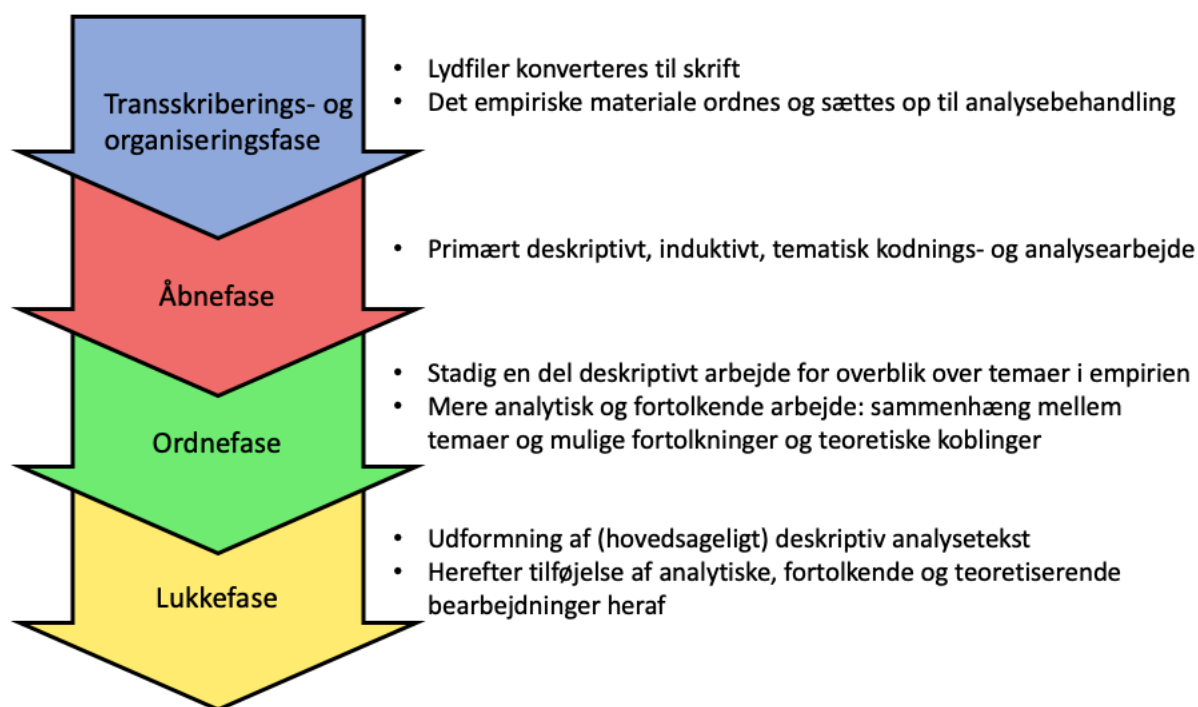

Fig. 1: Oversigt over databehandlings- og analyseprocessen.

Fase 1: Transskriberings- og organiseringsfase

I denne del af databehandlingen blev den del af empirien, der bestod af lydfiler, konverteret til skrift gennem transskribering. Herudover blev empirien samlet og organiseret i analysebehandlingsprogrammet *Nvivo*, således at al skrift- og billedmateriale blev samlet i dokumenter for hver informant.

Jeg har gennem hele databehandlings- og analyseprocessen skiftet mellem anvendelsen af digitale og analoge værktøjer (fra *Nvivo* og *Word*-dokumenter til papir, post-its og whiteboard) ud fra en vurdering af, hvilke funktioner jeg havde brug for i forhold til den forestående opgave. Hvor digitale værktøjer f.eks. har givet mig mulighed for at søge på bestemte ord

og tanker og lave optællinger herudfra, så har de analoge redskaber i høj grad været anvendt til at danne overblik og koblinger på tværs af materialet.

Om transskriberingen:

Jeg har transskriberet alle interviews og alle lydfiler fra workshoppen. Til transskriberingen er anvendt transskriberingssoftwaren *oTranscribe* (otranscribe.com, 2020).

Af hensyn til transskriberingsarbejdets store omfang (13 lange interviews, én flere timer lang workshop samt enkelte lydoptagelser, som logbogsinformanterne har lavet), har jeg forsøgt at begrænse dette ved ikke at transskribere helt ned i detaljen.

Alle ord er forsøgt medtaget i transskriptionen, dog har jeg udeladt en del af mine egne bekræftelses-udsagn, fordi jeg vurderede, at de ikke indeholdt væsentlig mening, der var nødvendig for mit projekt. Jeg har udelukkende noteret de små pauser, der havde en betydning for forståelsen af samtalens mening og dynamik. Desuden er der også mindre dele af interviewene og workshoppen, hvor jeg ikke har transskriberet men i stedet opsummeret meningsindholdet heri. Det gælder de få dele af samtalerne, hvor jeg har vurderet, at der i længere perioder er blevet talt om noget, der for afhandlingens emne og sigte var irrelevant. Det gælder f.eks. når Frej fortæller indgående om at være fan af fodboldklubben Liverpool (FJ;187). I dette tilfælde har jeg vurderet, at det var nok med et indholds-resumé, hvormed jeg bibeholdt de indsigter, fortællingen giver om Frejs person og aktiviteter som fodboldfan, men uden en ordret gengivelse.

I bilag Q står angivet, hvad de forskellige tegn, jeg har anvendt i transskriberingen, betyder.

Organisering af dokumenter:

Først har jeg lavet en kronologisk skematisk oversigt over, hvilke informanter, jeg har inddraget i undersøgelsen og hvornår, og herefter har jeg anonymiseret dem ved at ændre navnene herpå i al empiri-materialet. I skemaet har jeg desuden tilføjet forskellige andre data og bemærkninger, samt lavet forskellige nedslag heri i form af oversigter over fordelingen af bestemte parametre i gruppen af informanter. Oversigtsskemaet over informanterne samt overblik over de forskellige nedslag kan ses i bilag R.

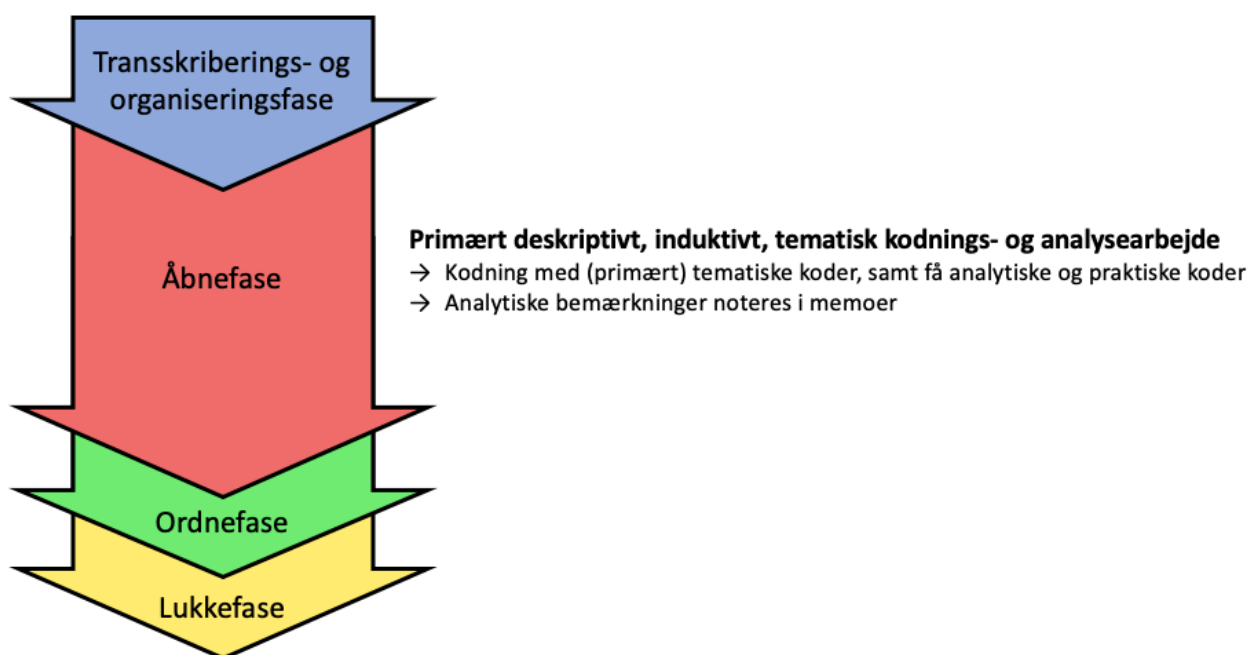
Herefter har jeg samlet al tekst- og eventuelt billedmateriale i samlede *Word*-dokumenter, således at der var et dokument for hver informant, der rummede al den empiri, jeg havde om dem. Det gælder dog ikke de tre informanter, der deltog i workshoppen, hvor jeg har samlet alle transskriptioner og fotos herfra i ét samlet dokument.

For logbogsinformanterne har jeg således samlet alle de forskellige typer af materiale, der var at finde på forskellige platforme: f.eks. mail-korrespondancer, delte logbogs-notater på *Evernote*, besvarelser af indledende skriftlige spørgeskema samt billed- og lydmateriale, som informanterne har sendt mig i forbindelse med øvelserne. Fotos, tegninger og lydfiler har jeg her valgt at oversætte til tekst, som kunne inkluderes i dokumenterne: dvs. at jeg

skriftligt har beskrevet, hvad jeg har set på billederne og tegningerne, og så har jeg transkriberet lydene og udtalelserne i lydfileerne til tekst. Førstnævnte af hensyn til informanternes anonymitet, idet billederne i flere tilfælde viste personlige, hjemlige omgivelser og selfies. Sidstnævnte for at gøre indholdet mere håndterbart for analysen.

Til sidst har jeg klargjort disse informant-dokumenter, således at de kunne importeres og bearbejdes i det kvalitative analyseprogram *Nvivo*. Det indebærer bl.a., at jeg organiserede alle teksterne i skemaer, der muliggjorde tilføjelsen af taletursnumre og eventuelle notater til mig selv undervejs i analysearbejdet (se f.eks. det første informant-bilag: bilag AE). Som det eneste rummer workshop-dokumentet også fotos af de forskellige LEGO-modeller, som informanterne lavede i forbindelse med workshoppen. Dette for at gøre analysen nemmere, idet man kan se på billederne, hvad det specifikt er, der tales om og peges på hvornår. Dokumenterne – i alt 23 - har jeg løbende uploadet til *Nvivo*, efterhånden som jeg skulle behandle dem. De kan ses og gennemlæses i bilagene AE-WSH (og mere info herom i bilag S).

Fase 2: Åbnefase

Åbnefasen er i høj grad sammenlignelig med det, den kvalitative metodeforsker, Sarah J. Tracy, kalder for en *data immersion phase* (Tracy, 2014, s. 188 og 202). Her har jeg gennemgået al empirien og dykket ned i detaljerne heri – med et opmærksomt og åbent sind, med blik for detaljerne og uden at forsøge at skabe et overblik over empirien og sammenligne delelementer med hinanden endnu.

Jeg har således gennemgået alle 23 dokumenter fra start til slut, hvor jeg har gennemlæst og kodet dem løbende – en form for *primary-cycle coding*, som Tracy kalder det (Tracy, 2014, s. 188).

Tematiske koder:

Jeg har hovedsageligt anvendt datadrevne, tematiske koder (jf. min induktive og eksplorative tilgang) – hvad metodeforskeren Saldaña kalder for *descriptive coding* (Saldaña, 2010, s. 70). Dvs. koder, som med stikord beskriver, *hvad* det er, den kodede tekst handler om. Nogle af disse koder har jeg kunnet genbruge på tværs af materialet, idet de bliver berørt flere steder. Der var nogle koder, som opererede på et overordnet tematisk niveau, og som derfor blev brugt rigtig mange steder på tværs af empirien. Men jeg lavede også koder, der henviste til mindre tematiske detaljer, som kun blev anvendt i nogle få udtalelser fra én eller to informanter. Størstedelen af dokumenterne fik tildelt flere koder til de samme stykker af tekst, fordi denne berørte flere temaer på samme tid.

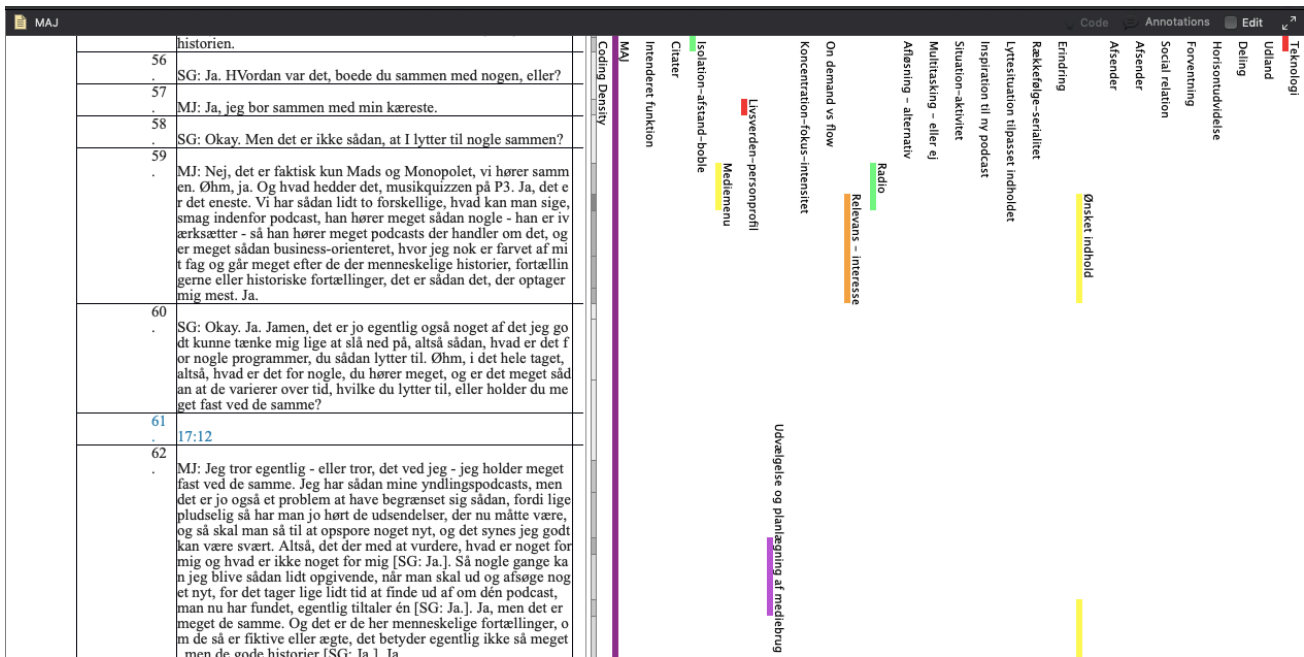
Et eksempel er de to tematiske koder *Podcast-menu* og *Variationsgrad*. Hvor *Podcast-menu* er en meget bred tematisk kode, jeg har anvendt på alle de dele af teksterne, der omhandlede det indhold, som informanterne lyttede til, så er *Variationsgrad*-koden en mere fokuseret tematisk kode, der specifikt omhandler graden af variation af det indhold, som informanterne lyttede til. *Variationsgrad*-koden kan da betragtes som en *underkode* til den overordnede tematiske kode *Podcast-menu*. Et eksempel på disse to koder i anvendelse ses i nedenstående uddrag fra interviewet med Maj:

MAJ		Code	Annotations
57	SG: Ja. Hvordan var det, boede du sammen med nogen, eller?		
58	MJ: Ja, jeg bor sammen med min kæreste.		
59	SG: Okay. Men det er ikke sådan, at I lytter til nogle sammen?		
60	MJ: Nej, det er faktisk kun Mads og Monopolet, vi hører sammen. Øhm, ja. Og hvad hedder det, musikquizen på P3. Ja, det er det eneste. Vi har sådan lidt to forskellige, hvad kan man sige, smag indenfor podcast, han hører meget sådan nogle - han er iværksætter - så han hører meget podcasts der handler om det, og er meget sådan business-orienteret, hvor jeg nok er farvet af mit fag og går meget efter de der menneskelige historier, fortællingerne eller historiske fortællinger, det er sådan det, der optager mig mest. Ja.	Podcast-menu	
61	SG: Okay. Ja. Jamen, det er jo egentlig også noget af det jeg godt kunne tænke mig lige at slå ned på, altså sådan, hvad er det for nogle programmer, du sådan lytter til. Øhm, i det hele taget, altså, hvad er det for nogle, du hører meget, og er det meget sådan at de varierer over tid, hvilke du lytter til, eller holder du meget fast ved de samme?		
62	17:12		
63	MJ: Jeg tror egentlig - eller tror, det ved jeg - jeg holder meget fast ved de samme. Jeg har sådan mine yndlingspodcasts, men det er jo også et problem at have begrænset sig sådan, fordi lige pludselig så har man jo hørt de udsendelser, der nu måtte være, og så skal man så til at opspore noget nyt, og det synes jeg godt kan være svært. Altså, det der med at vurdere, hvad er noget for mig og hvad er ikke noget for mig [SG: Ja.]. Så nogle gange kan jeg blive sådan lidt opgivende, når man skal ud og afsøge noget nyt, for det tager lige lidt tid at finde ud af om dén podcast, man nu har fundet, egentlig tiltaler én [SG: Ja.]. Ja, men det er meget de samme. Og det er de her menneskelige fortællinger, om de så er fiktive eller ægte, det betyder egentlig ikke så meget, men de gode historier [SG: Ja.]. Ja.	Variationsgrad	
63	SG: Okay. Kan du nævne nogle eksempler på hvad det er for n		

Billede 8: Skærmbillede af databehandling af interview med Maj i Nvivo.

I højre side af billedet ses de såkaldte *coding stripes*, som jeg har indstillet programmet til at vise. De to lilla vertikale striber angiver de to felter af tekst (dele af taletur nr. 59 og 62), som jeg har kodet under *Podcast-menu*-koden, mens den lyseblå vertikale stribe angiver *Variationsgrad*-koden.

Udvider man feltet for coding stripes til at vise samtlige koder, jeg har anvendt i det pågældende tekststykke af Maj's interview, kan man se, at jeg også har anvendt en del andre koder til de samme taleture – nogle til de samme brudstykker af taleturen og andre til andre dele af taleturen. Af nedenstående skærmbillede fremgår det således, at jeg til taletur nr. 59 bl.a. også har knyttet koderne: *Mediemenu*, *Relevans-interesse*, *Radio* og *Ønsket Indhold*.

Billede 9: Skærbillede af databehandling af interview med Maj i Nvivo.

Analytiske koder:

Udover de tematiske koder har jeg også anvendt nogle få *analytiske* koder, som i højere grad foreslår en bestemt analyse eller fortolkning af et givent tekststykke, som jeg kan vælge at arbejde videre med i min analyse²².

Et eksempel på en analytisk kode er koden *Positionering*. Den har jeg anvendt til de dele af teksterne, hvor jeg har vurderet, at informanterne forsøgte at positionere sig selv i forhold til andre. Det gælder især overfor mig, men i workshoppen har jeg også anvendt koden til at markere det positioneringsarbejde, der udspillede sig i samtalen mellem informanterne.

Et eksempel på sidstnævnte kan ses i nedenstående skærbillede, hvor jeg har anvendt *Positionerings*-koden til at markere, at Rolf antageligt forsøger at positionere sig selv som værende en selektiv, reflekteret on demand-mediebruger, der kun allernødigtst tænder for fjernsynet uden at have foretaget et velovervejet valg forinden.

²² Jf. mit videnskabsteoretiske standpunkt skelner jeg ikke skarpt mellem, hvornår der er tale om ren deskriptiv registrering, emnemæssig kategorisering og analyse og fortolkning. Af samme grund mener jeg, at der i høj grad er elementer af analyse og fortolkning i mine valg af tematiske koder også. Det er i praksis svært at lave en konsekvent skelnen mellem tematiske og analytiske koder. Når jeg alligevel udpeger nogle koder som tilhørende kategorien af analytiske koder, så er det for at markere, at der i disse tilfælde i høj grad er tale om fortolkning og analyse. Det har således også været et hjælpemiddel for mig selv i analysearbejdet til at blive opmærksom på, hvornår jeg gjorde hvad, dvs. hvornår jeg bevægede mig på det mere deskriptive, emnemæssige plan, og hvornår jeg i højere grad foretog analyse- og fortolkningsarbejde.

	vil høre. Og så dermed har man også comitted sig selv til at...	
39		
2.	RF: [afbryder] Ja, og det er også det der med at der er så meget derude, som vi snakkede om, øh, at nogle gange når man sidder og ser, f.eks. flow-tv, hvis man en sjælden gang kommer til at se det, så sidder man også bare og tænker, hold kæft hvor jeg spilder min tid nu, ej, hvor ville jeg bare meget hellere se en eller anden fed serie eller høre en supergod podcast eller høre en god plade eller et eller andet, ikke også, hvor man synes der er noget mere mening med det og man får noget mere ud af det og får noget mere tilbage, og det synes jeg, det kan man meget nemmere med podcast, for så kan du ligesom, okay, nu har jeg lige, altså, med mindre man falder i søvn, så har man lige, nu har jeg lige tyve minutter, hvor jeg ved, der ikke er nogen hjemme eller, whatever, så nu tager jeg lige opvasken og nu fokuserer jeg lige på det her, og så holder jeg pause, og så må jeg vende tilbage til den senere og sådan noget. Det synes jeg, det er genialt.	Positionering

Billede 10: Skærbillede af databehandling af workshop-materiale i programmet Nvivo.

Praktiske koder:

En sidste type kode kalder jeg for *praktiske koder*. Det er koder, jeg har brugt som værktøjer til mig selv i analysearbejdet, idet jeg gjorde bestemte former for indhold nemt for mig at finde frem til, ved at hæfte koder herpå. Et eksempel herpå er koden *Citater*, som jeg har brugt til at markere (og huske) brudstykker af teksten, som jeg har fundet særligt relevante, sigende eller interessante for de koder, jeg ellers har tildelt teksten, og som jeg derfor har vurderet kunne være brugbare at få fremhævet i det senere analysearbejde. Et andet eksempel er koder, der er påhæftet empiri, der omfatter billedsprog. Jeg fandt det relevant at lave en fokuseret analyse af billedsproget og metaforerne i mit empiriske materiale, hvorfor jeg oprettede en kode herom, så jeg nemt kunne finde frem til det på et senere tidspunkt, såfremt det blev aktuelt.

Åbne, detaljefokuserede beskrivelser

For at opretholde en åbenhed overfor og være loyal overfor empirien havde jeg ikke nogle præ-definerede koder forinden men har i stedet kodet empirien induktivt på basis af en detaljeret gennemgang heraf (jf. princip 1). Men jeg havde selvfølgelig en idé om, hvilke tematiske koder, der muligvis ville blive relevante: koderne er nemlig, naturligvis, i høj grad relaterbare til mine forskningsspørgsmål, min spørgeguide og mine øvelser. Men jeg har samtidig oprettet tematiske koder, som ikke direkte er afledt heraf, og som jeg ikke havde forudset forinden. Det gælder f.eks. koden *Rækkefølge-serialitet*.

Jeg havde ikke nogen maksimumgrænse for, hvor mange koder, jeg tillod mig selv at anvende, ej heller nogen minimumsgrænse for, hvor mange eller lange tekststykker, en kode skulle kunne være relevant for, for at jeg måtte oprette den. Det var også først senere, i ordne-fasen, at jeg tog stilling til, hvorvidt enkelte koder kunne slås sammen med andre, eller hvorvidt man kunne rangere dem i under- og over-koder.

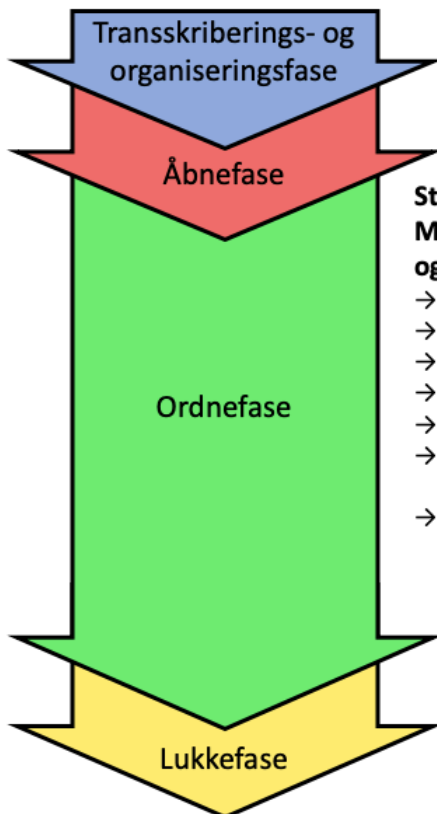
Memoer og analytiske bemærkninger:

Jeg oprettede løbende memoer i *Nvivo*, hvor jeg noterede forskellige analytiske pointer og refleksioner. Disse memoer har samme funktion som mine dagbogsnotater, som jeg har skrevet gennem hele projektførløbet, og de post-its, jeg havde noteret i Fortolkingskrukken. Disse memoer var dog nye betragtninger, som udsprang af de forskellige analyser og refleksioner, jeg gjorde mig i gennemgangen af empirien.

Som nævnt havde jeg i informant-dokumenterne også lavet plads til, at jeg kunne notere analytiske eller metodiske bemærkninger, som måtte opstå undervejs i gennemgangen. Dette har jeg gjort nogle få steder, men oftest har jeg i stedet kodet den relevante tekst med koderne *Analyse* eller *Metode*.

Åbnefasen var afsluttet, da jeg havde gennemgået og kodet samtlige 23 dokumenter med i alt 91 forskellige koder. En oversigt over disse (og anvendeshyppigheden af dem) kan ses i bilag J. Som det fremgår heraf, er de tre koder, der er blevet anvendt hyppigst (og i samtlige 23 dokumenter), koderne *Program* (anvendt 644 gange ved referencer til konkrete podcastprogrammer, som informanterne nævner), *Situation-aktivitet* (anvendt 542 gange ved beskrivelser af lyttesituationer og aktiviteter, der foregik heri) samt koden *Udvælgelse og planlægning af mediebrug* (anvendt 304 gange ved tekststykker, der omhandler, hvordan informanterne udvælger specifikt podcast-indhold og planlægger, hvornår de skal lytte til hvad) – alle tre er emner, som også har fyldt tilsvarende meget i mine forskningsspørgsmål og spørgeguides.

Fase 3: Ordnefase

Stadig en del deskriptivt arbejde for overblik over temaer i empirien. Mere analytisk og fortolkende arbejde: sammenhæng mellem temaer og mulige fortolkninger og teoretiske koblinger.

- Opdeling og organisering af koderne i temaer og kodeklynger
- Gennemgang af koden med citater
- Udformning af analytisk rammestruktur (på baggrund af citat-koden)
- Optælling af citatkoden og sammenligning heraf med analytisk rammestruktur
- Gennemgang af kode for at finde potentielle *blind spots*
- Gennemgang af noter og memoer: analyse og tematisk kodning/organisering – til senere brug i analysen
- Refleksion, analyse og korrigerende af rammestruktur: sammenligning af analytisk rammestruktur ift. hhv. det samlede sæt af koder og forskningsspørgsmålene – herefter justering af rammestrukturen

I ordnefasen har jeg struktureret og skabt overblik over alle de data og koder, jeg havde frembragt under åbnefasen. Jeg har desuden gennemgået indholdet i udvalgte koder på ny, som en slags *kontrolltjek* for at sikre mig, at de anvendte koder og analytiske nedslag afspejlede empirien tilstrækkeligt - som en måde at undgå, at jeg lod mig rive med af umiddelbare tolkninger og forforståelser, som ikke havde tilstrækkeligt grundlag i empirien.

Opdeling og organisering af koderne:

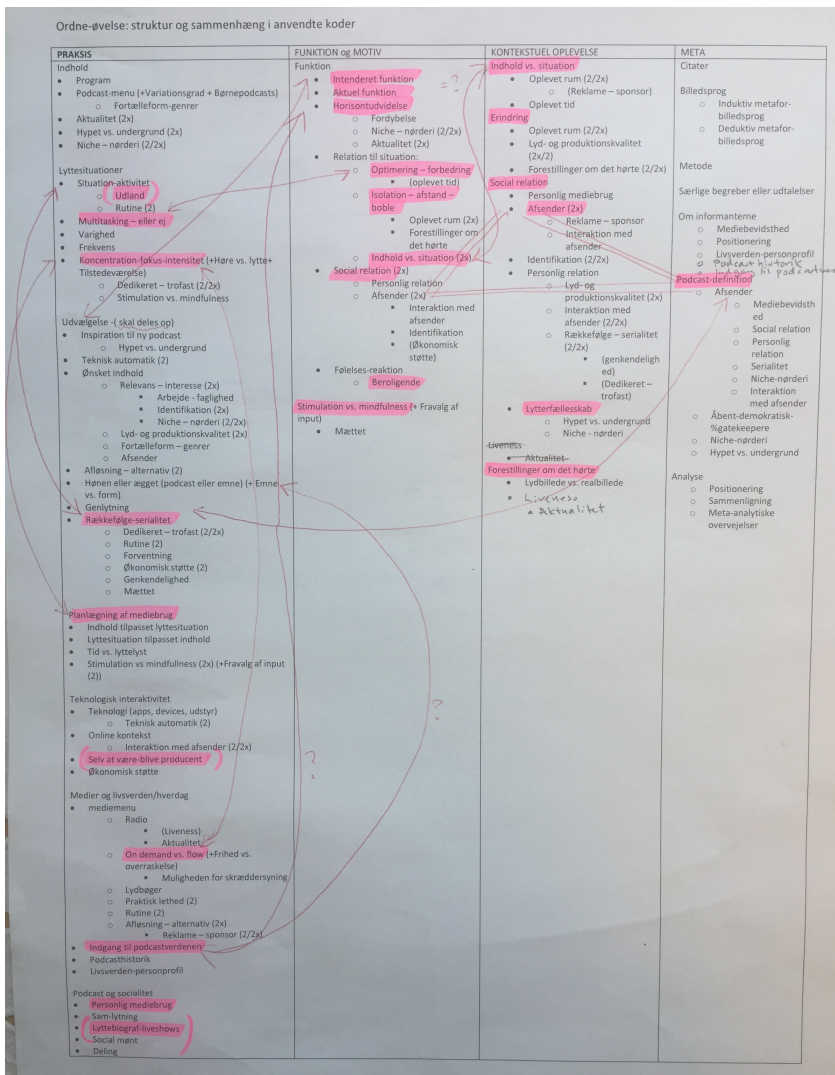
På et stykke A3-papir indskrev jeg først samtlige koder under ét eller flere af i alt fire forskellige overkategorier: *Praksis, Funktion og Motiv, Kontekstuel Oplevelse* og *Meta* – se bilag K. De tre første overkategorier valgte jeg, fordi de tilsammen kunne rumme samtlige tematiske koder, og fordi de afspejlede de tre overordnede interesseområder, som mine forskningsspørgsmål dækkede over, og som jeg derfor skulle have afdækket i min analyse. Overkategorien "Meta" var herimod tiltænkt at rumme alle de praktiske og analytiske koder.

Notaterne på dette A3-papir skrev jeg herefter ind i et skema i et *Word*-dokument, og heri begyndte jeg så at opdele og sammenkæde de enkelte koder i forhold til hinanden indenfor hver overkategori.

Dvs. at jeg lagde nogle koder ind under andre – enten ved at ræsonnere mig frem til det, eller ved at konsultere mine coding stripes i *Nvivo* og se på, hvilke koder der ofte blev anvendt på de samme tekststykker. Jeg indordnede således eksisterende koder under det,

Miles og Huberman kalder for *pattern codes* (Miles & Huberman, 1994, s. 69). Hermed endte jeg ud med fire overkategorier, som hver især bestod af flere undertemaer i form af nogle over-koder med dertilhørende under-koder.

Denne opdeling kan ses i bilag L. Markeringerne og de røde streger mellem forskellige koder og kode-klynger heri er resultatet af min efterfølgende refleksion over, hvordan koderne relaterede sig til hinanden både internt i samme overkategori og eksternt imellem forskellige overkategorier. I denne refleksion fandt jeg frem til, at min altoverskyggende hovedkategori måtte være Praksis-overkategorien, da det var denne, der rummede de fleste og de største koder, og da den i mere eller mindre grad relaterede sig til samtlige af de andre temaer og kode-klynger, jeg havde placeret i de øvrige overkategorier. Overkategorierne *Funktion* og *Motiv* og *Kontekstuel Oplevelse* fremstod her for mig som en form for nuanceringer og konkretiseringer af nogle temaer, som denne *Praksis*-kategori rummede. Jeg besluttede mig derfor for, at min analyse også måtte afspejle dette hierarki mellem overkategorierne: Emnet praksis måtte fylde mest, mens emnerne oplevelse og funktion måtte fylde mindre.

Billede 11: Overbliksbillede over anvendte koder med underinddelinger, fra Bilag L.

Gennemgang af koden med citater:

Herefter udprintede og gennemgik jeg alle de tekststykker, som jeg havde under koden *Citater* – dvs. at jeg lavede en form for *secondary-cycle coding* heraf (Tracy, 2014, s. 194). Det gjorde jeg, fordi jeg fandt det vigtigt, at alle disse bemærkninger blev medtaget (eller i det mindste overvejet) i min endelige analyse. Gennemgangen bestod af en gennemlæsning af teksterne og en revurdering af koderne, jeg havde tildelt dem. Det resulterede i, at jeg genkodede enkelte tekststykker i *Nvivo* efterfølgende.

Reference 1 - 0.44% Coverage
I aften skal jeg have lagt nye podcast ind på min Ipod, jeg glæder mig til at tilrettelægge en ny programflade, og håber på at der er noget nyt og spændende at høre.

Reference 2 - 1.36% Coverage
Jeg laver mit program på Ipoden om søndagen, og jeg begynder næsten altid med M og M mandag morgen, det er en slags tradition for mig, så gå jeg over det Croque Monsieur, for det er det program jeg næsthelst vil høre og derfra er det lidt mere tilfældigt, hvis der var et Third ear, ville den ryge højt oppe på listen, men de er der jo ret sjældent. Jeg ved som regel godt, hvad de forskellige programmer handler om, det kan jeg se i iTunes, så ubevidst laver jeg nok en lille prioritetsliste inde i hovedet

Reference 3 - 2.13% Coverage
Jeg opdagede at jeg havde svært ved at koncentrere mig om eftermiddagen, hvor jeg laver opgaver der kræver at jeg sidder ned. Jeg talte med min kæreste om det og han sagde at jeg skulle prøve ikke at høre så mange podcasts. Lige da han sagde det, blev jeg helt stresset over at skulle komme igennem dagen uden historier, men allerede næste dag hørte jeg kun en brokdel af hvad jeg plejede at høre, og jeg oplevede faktisk at jeg fik mere ro, både i hovedet og i kroppen. Nu er jeg blevet meget mere opmærksom på, hvornår jeg hører noget og hvornår det faktisk gør mig stresset. Hører det tit når jeg sætter i opaskemaskinen og faktisk også til og fra arbejde, men jeg gør det ikke så meget mere når jeg laver mad, og har heller ikke lyst til det. Så det er faktisk breaking news på podcastfronten.

Internals\Interview-informanter\ANNE - § 16 references coded [9.00% Coverage]

Reference 1 - 0.59% Coverage
jeg har nogle gange også tænkt, jamen altså, man bruger internettet for lidt [SG: Ja.]. I Princippet er det, det er jo gigantisk, men man bruger jo kun en lille bitte brøkdel af det. Det er ind og det er ud [SG: Ja.]. Man burde brede det lidt mere ud, så, så jeg har nogle gange bare tastet noget, bare et eller andet jeg slet ikke ved noget om, eller [SG: Ja.], fordi jeg tænker, jamen, kan jeg finde noget?

Reference 2 - 0.50% Coverage
Men ja, altså, man ville - ideelt ville jeg jo gerne lære af det her [SG: Ja.], men altså, der findes, altså, ham der Mark Maron, Felix, han laver interviews, det er ikke fordi jeg kan lære det store af det, det er jo bare interessant og man får nogle indblik og sådan noget, men det er jo ikke fordi at jeg selv bliver vældigt meget klogere af det.

Reference 3 - 0.45% Coverage
lige for tiden har jeg i hvert fald meget brug for at blokere larmen, når jeg er ude [SG: Ja.], bestemte dele af byen og sådan noget, jeg vil slet ikke, [suk], jeg kan bedst lide at lytte til en eller anden mere nær stemme [SG: Ja?]. Øh, der er meget trafik og sådan noget, og rigtig mange mennesker og så videre

Reference 4 - 1.02% Coverage
men jeg er bestemt, øh, altså, afskåret fra dem der er fysisk i nærheden af mig, fordi jeg er ikke tilgængelig for dem. [SG: Ja, okay.] Øh, jeg ville selvfølgelig lægge mærke til, hvis der var nogle, der forsøgte at snakke med mig, men jeg er ikke umiddelbart tilgængelig og indbydende [SG: Okay.]. Øh, og det her, det er jo når vi snakker om at gå ud på gaden og være i supermarkedet [SG: Ja.] 37:10Men det er, det er jo London, og det er i færesten, der er tilgængelige [griner] og imødekomende på gaden, altså, jeg mener, det er jo bare - det er ikke fordi folk er onde eller noget, men det er jo bare, der er ingen der, der er ingen der har tid, altså, der tager sig tid til at, øh, skabe relationer

Reference 5 - 1.24% Coverage
øj, det er spændende, fordi at der er masser af folk omkring dig, men det er i virkeligheden ikke dem, du føler, at du sådan er sammen med [AE: Nej. Nej.], det er dem du lytter til i virkeligheden.

AE: Og det er jo fordi jeg kan vælge, jeg kan vælge, med en podcast kan jeg jo præcis downloade det, jeg vil, lige nu og her, men hvis jeg gik ud, så ved jeg jo ikke, hvem der er [SG: Nej.], altså, det, når man møder en total fremmed på en café, øh, jeg mener, altså, det er jo, det kan jo være hvem som helst ikke

Handwritten notes: *udvalgte*, *udvalgte + rutine*, *funktion + mindfulness*, *Medbevidsthed + horisont*, *horisontudvidelse*, *social relation*, *boble*, *social relation - on demand*

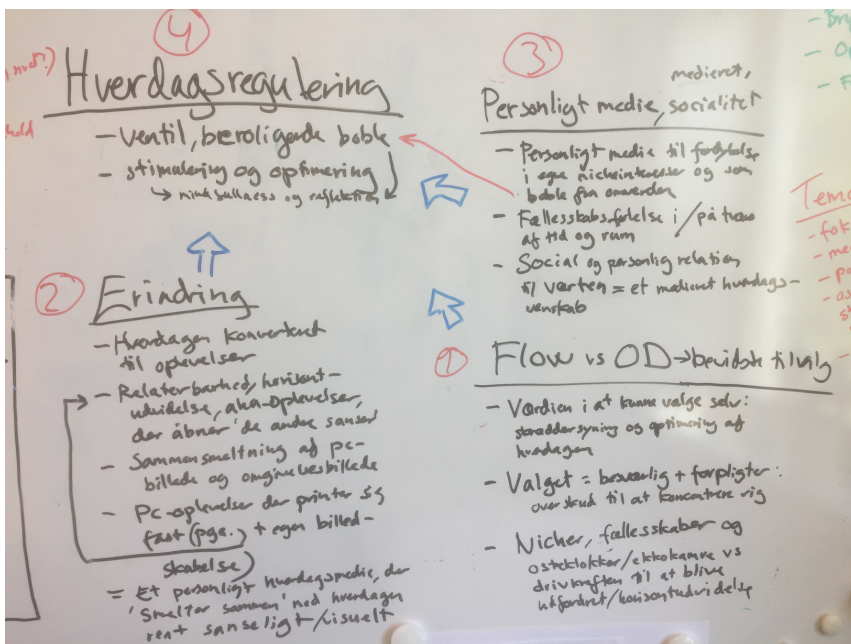
Coding Scheme (Right):
Radio
On demand vs flow
Udvælgelse og planlægning af mediedning
Koncentration fokus-intensitet
Målrettet - eller et
Medbevidsthed
Simulation - alternativ
Simulation vs. mindfulness
Horsensudvikelse
Social relation
Præcisering mediedning
ANNE
Indhold vs situation
Særlige begreber eller udtryk
Indhold vs situation
Simulation vs. mindfulness
Horsensudvikelse
Social relation
Præcisering mediedning
ANNE
Indhold vs situation
Særlige begreber eller udtryk
Indhold vs situation
Simulation vs. mindfulness
Horsensudvikelse
Social relation
Præcisering mediedning
ANNE
Indhold vs situation
Særlige begreber eller udtryk
Indhold vs situation
Simulation vs. mindfulness
Horsensudvikelse
Social relation
Præcisering mediedning
ANNE

Billede 12: Eksempel på anden gennemgang af citaterne – her af dele af Søs' og Annes materiale, der er kodet med citat-koden. Pilene markerer steder, hvor jeg har været i tvivl om, hvorvidt dele af udsagnene har manglet enkelte koder (eksisterende eller nye), hvilket jeg herefter har korrigeret i *Nvivo*. Overskrifterne over hvert tekststykke, skrevet med håndskrift, er en slags hovedkoder, dvs. de koder, som jeg mente indrammede den pågældende tekst bedst.

Udformning af analysens rammestruktur:

Herefter udformede jeg en skitse for min analyse – hvad Tracy kalder for en *loose analysis outline* (Tracy, 2014, s. 197) – som først og fremmest tog afsæt i citat-koden. Jeg reflekterede over det, jeg havde læst og skrevet i gennemgangen af citat-koden, og forsøgte herudfra at skrive nogle tema-overskrifter ned på mit whiteboard, som jeg mente, indfangede disse

emner. Jeg tilføjede underpunkter til overskrifterne, og herefter forsøgte jeg at ordne dem i forhold til hinanden. Et billede af notaterne fra tavlen kan ses her:

Billede 13: Overskrifter og temaer i min empiri – som de fremstod efter gennemlæsning af Citater-koden.

Jeg har givet de fire overskrifter (røde) numre efter, hvilken rækkefølge, jeg tænkte, jeg bedst kunne redegøre for dem i, og de blå pile viser, at overskrifterne 1, 2 og 3 alle relaterer til temaet i overskrift 4, der kunne udgøre en form for opsummering af de øvrige.

Jeg omformulerede herefter tema-overskrifterne til nogle overskrifter, der kunne opsummere de tilhørende underpunkter:

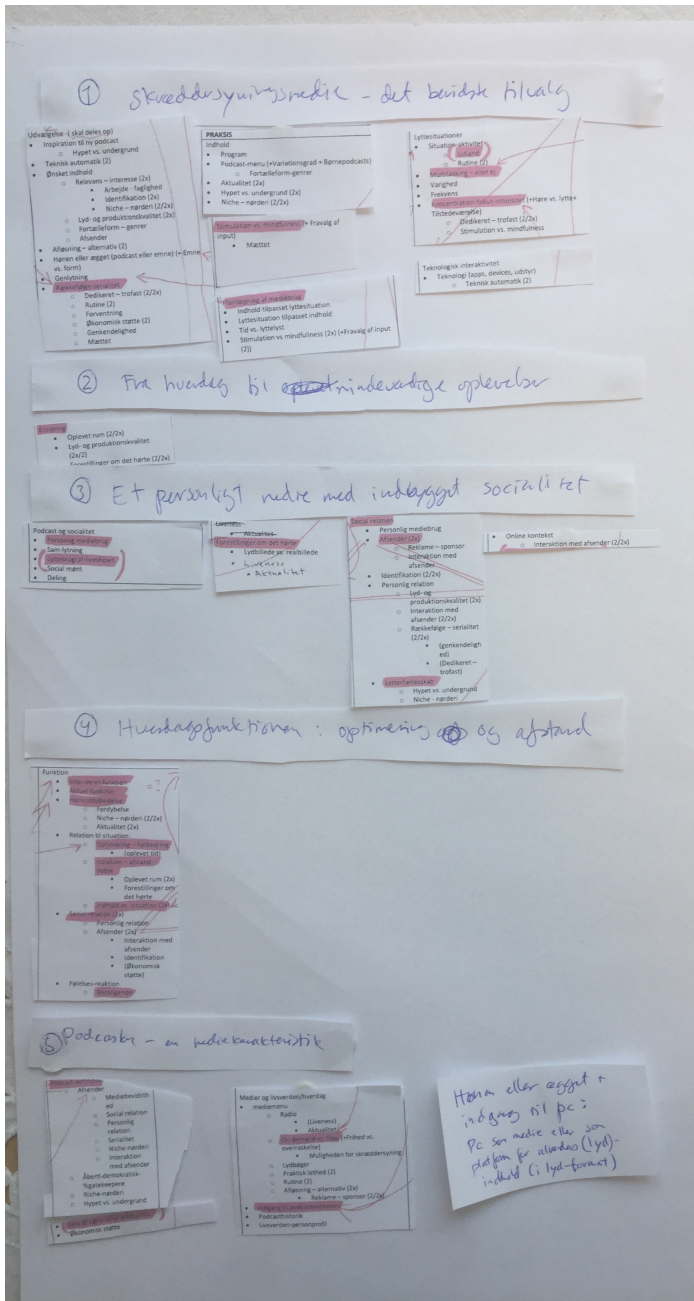
1. Skræddersyningsmedie – det bevidste valg
2. Fra hverdag til mindeværdige oplevelser
3. Et personligt medie med indbygget socialitet
4. Hverdagsfunktionen: optimering og afstand

Disse overskrifter sammenlignede jeg med mit overbliksskema over alle anvendte koder (bilag L) og overvejede, om der var vinkler på og temaer i empirien, som manglede i denne analysekladde. Det resulterede i tilføjelsen af en ny overskrift, som hed:

5. Podcasten – en mediekarakteristik

En del koder omhandlede nemlig podcasten som medie og teknologi, hvilket ikke var omfattet i de forrige fire overskrifter.

Herefter tog jeg overbliksskemaet over anvendte koder (Bilag L), klippede kodeklyngerne heri ud og ordnede dem ift. de fem overskrifter (se bilag M). Det resulterede i følgende rammestruktur for den analyse, jeg skulle skrive:

Billede 14: Billede af skitsen til rammestrukturen for min analyse, fra bilag M.

Jeg fandt det vigtigt, at alle koder og kodeklynger kunne rummes i de fem overskrifter for analysen, så jeg var sikker på, at rammestrukturen kunne afspejle alle de perspektiver, jeg havde fundet i kodningsarbejdet – således at analysens rammestruktur var solidt forankret i empirien. Dette syntes også at være lykkedes med ovenstående rammestruktur.

Ny gennemgang af citat-koden:

Efterfølgende lavede jeg en ny gennemlæsning af min 2. gennemgang af citatkoden, hvor jeg lavede en liste over de 11 koder, som har haft 10 eller flere henvisninger tilfælles med citatkoden (parentesen angiver antallet af henvisninger i citat-teksterne):

- 1) Isolation-afstand-boble (32)
- 2) Koncentration-fokus-intensitet (26)
- 3) Optimering-forbedring (20)
- 4) On demand vs. flow (19)
- 5) Udvælgelse og planlægning af mediebrug (16)
- 6) Social relation (14)
- 7) Multitasking – eller ej (11)
- 8) Radio (11)
- 9) Erindring (10)
- 10) Horisontudvidelse (10)
- 11) Stimulation vs. Mindfulness (10)

Jeg reflekterede herefter over, hvorfor disse fremtrædende koder i citat-materialet dominerede, og om de i tilstrækkelig grad var indeholdt i rammestrukturen for analysen. På denne baggrund lavede jeg nogle mindre justeringer af rammestrukturen:

- Koden *isolation-afstand-boble*, vurderede jeg, var så hyppigt tilstede i citaterne, fordi enkelte informanter havde bragt nogle, for mig, særligt stærke og virkningsfulde metaforer herom. Jeg vurderede derfor, at dette tema ikke skulle fylde helt så meget, som ovenstående liste måtte antyde – fordi det, udover at være et vigtigt emne for nogle informanter, også handlede om, at jeg selv kunne relatere til og forstå de udtalelser, som var forbundet hermed.
- Jeg vurderede, at *radio*-koden fyldte så forholdsvis meget i citaterne, især fordi jeg systematisk har spurgt ind til alle informanternes radio-brug. Men også fordi radioen hyppigt var blevet brugt som et sammenligningsgrundlag for deres podcastlyttepraksis. Det betyder ikke nødvendigvis, at radioen i sig selv er betydningsfuld i denne sammenhæng, andet end som sammenligningsværktøj, og jeg vurderede derfor, at jeg ikke skulle vægte radio-tematikken mere i rammestrukturen, end den allerede gjorde.
- Jeg vurderede endvidere at *koncentration-fokus-intensitet*-koden burde vægtes lidt højere i rammestrukturen, eftersom den var den anden mest anvendte kode i citaterne. Jeg fremhævede derfor denne kode i rammestrukturen.
- Jeg tilføjede desuden et par nye koder, nemlig *Valget forpligter (ikke)* og *Valget er besværligt*, fordi jeg mente, at disse temaer ikke blev tilstrækkeligt tydelige i de eksisterende koder. De nye koder oprettede jeg også i *Nvivo* og sørgede for at få

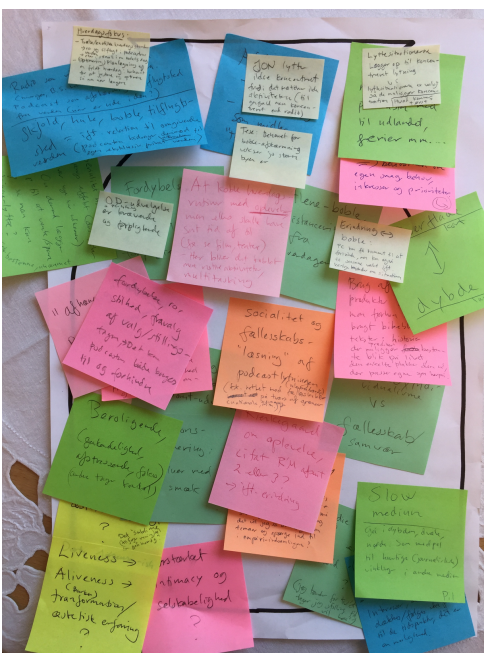
kodet de tekststykker, som var relevante herfor, og jeg tilføjede dem desuden til de relevante kodeklynger i rammestrukturen for analysen.

Gennemgang som forsøg på at finde blind spots:

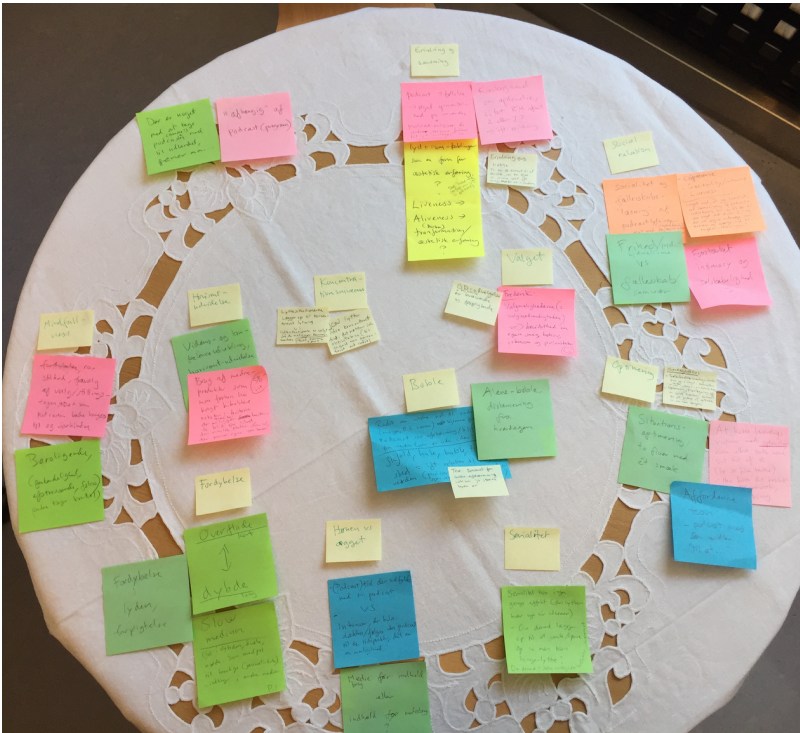
Jeg har herefter lavet en særskilt gennemgang af alle de tekststykker, som jeg havde kodet med *Særlige begreber eller udtalelser*-koden. Denne kode havde jeg anvendt på udtalelser, som jeg ikke helt forstod, eller som jeg ikke kunne komme på en passende kode til. Jeg betragtede derfor disse tekststykker som potentielle *blind spots* i mit materiale og besluttede derfor at gennemgå dem i en anden fortolkningsrunde. Det var et forsøg på at spille djævlens advokat, som Tracy udtrykker det, ved at lave en form for *negative case analysis*, hvor man tvinger sig selv til at "...actively seek out deviant data that do not appear to support the emerging hypothesis, and then revise arguments so they better fit *all* the emerging data." (Tracy, 2014, s. 196) Denne gennemgang resulterede primært i, at jeg fik genkodet en stor del af disse tekststykker med eksisterende koder.

Fortolkningskrukken og memoerne sættes i system:

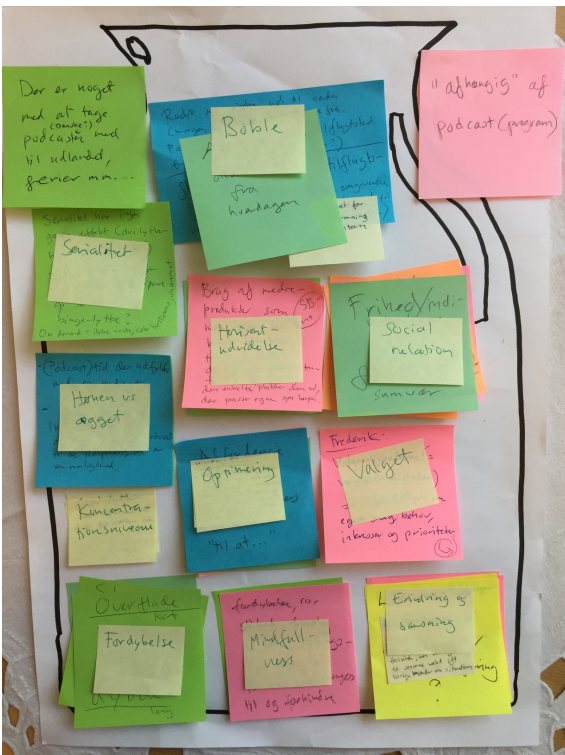
På dette tidspunkt i processen var Fortolkningskrukken stadigvæk helt fyldt med uorganiserede post-its. Jeg gennemgik dem nu og ordnede dem i temaer, så de var mere anvendelige i det kommende analysearbejde. Jeg fik alle post-it-noterne til at passe ind under én af de eksisterende koder, og dette tog jeg som et godt tegn på, at mine koder rent faktisk syntes at kunne rumme empirien i tilstrækkelig grad. De kode-ordnede post-its hængte jeg tilbage på plakaten, så jeg senere løbende kunne inddrage dem i arbejdet med at udforme den endelige analyse.

Billede 15: Billede af Fortolkningskrukken inden jeg organiserede den.

Billede 16: Organisering af post-it-noter fra Fortolkningskrukken. De små post-its er tilføjede koder.

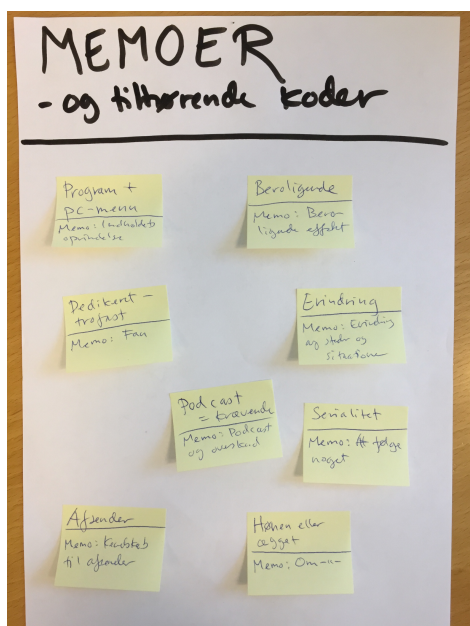

Billede 17: Billede af Fortolkningskrukken efter jeg havde organiseret den ift. koder.

Under gennemgangen af noterne i Fortolkningskrukken blev det igen tydeligt for mig, at min analyse i høj grad kom til at handle om informanternes hverdag: noterne omhandlede nemlig i høj grad informanternes konkrete hverdagssituationer og -aktiviteter.

Jeg oprettede desuden en ny kode med titlen *Valget*, idet jeg fandt, at dele af min empiri omhandler valgets og valgmulighedens betydning, desuagtet hvad der konkret udvælges af indhold. Denne kode tilføjede jeg også til *Nvivo*: jeg gennemgik koden *Udvælgelse og planlægning af mediebrug* og anvendte den nye kode, idet jeg skelnede mellem betydningen af valget i sig selv og selve udvælgelsesprocessen og resultaterne heraf.

Herefter gennemgik jeg de memoer, jeg havde skrevet i *Nvivo*, og lavede små post-its hvorpå jeg skrev overskrifterne for disse memoer. Herpå tilføjede jeg de koder, som jeg mente, de enkelte memoer primært relaterede til. Disse post-its anbragte jeg på en ny plakat, så jeg kunne medtage disse memoer i udformningen af analysen, når jeg behandlede de specifikke koder, memoerne var kategoriseret under.

Billede 18: Billede af Memo-plakaten, som jeg hængte op ved siden af Fortolkningskrukken.

Refleksion: afspejler min analytiske rammestruktur både koder og forskningsspørgsmål?

Jeg gennemgik nu det samlede hierarchy chart (genereret i *Nvivo*) for alle mine koder, hvor jeg kunne se, hvilke koder, jeg havde anvendt mest (fleste gange, flest informanter) – se bilag J. Her markerede jeg de koder gule, hvor den hyppige anvendelse ikke syntes at være et direkte resultat af, at jeg systematisk og stringent havde både spurgt ind til emnet, men snarere, at det var af væsentlig og omfattende betydning for mine informanter. Disse gule koder markerede jeg herefter med en pil, hvis jeg fandt, at den hyppige kodeanvendelse ikke var afspejlet tilstrækkeligt i min rammestruktur for analysen. Af disse koder fandt jeg to, nemlig *Rækkefølge-serialitet*- og *afsender*-koden.

Nodes	Number of coding references	Aggregate number of codi...	Number of items coded	Aggregate number of items
Nodes Program	644	644	23	
Nodes Situation-aktivitet	542	542	23	
Nodes Udvælgelse og planlægning...	304	304	23	
Nodes Intenderet funktion	301	301	23	
Nodes Aktuel funktion	298	298	23	
Nodes Teknologi	265	265	23	
Nodes Koncentration-fokus-inten...	256	256	23	
Nodes Horisontudvidelse	229	229	23	
Nodes Citat	225	225	20	
Nodes Livsverden-personprofil	222	222	23	
Nodes Induktiv metafor-billedprog	217	217	22	
Nodes Mediemenu	214	214	23	
Nodes Radio	207	207	23	
Nodes Rækkefølge-seriallet	171	171	21	
Nodes Metode	167	167	23	
Nodes Inspiration til ny podcast	161	161	23	
Nodes Afsender	158	158	21	
Nodes Multitasking - eller ej	146	146	22	
Nodes Indhold tilpasset lyttesitua...	141	141	21	
Nodes Særlige begreber eller udt...	137	137	23	
Nodes Deling	126	126	23	
Nodes Varighed	125	125	16	
Nodes Aflæsning - alternativ	124	124	22	
Nodes On demand vs flow	118	118	20	
Nodes Medbevidsthed	108	108	19	
Nodes Indhold vs situation	105	105	17	
Nodes Relevans - interesse	101	101	21	
Nodes Fortælleform-genrer	93	93	18	
Nodes Optimering-forbedring	93	93	19	
Nodes Erindring	89	89	21	
Nodes Social relation	89	89	19	
Nodes Deklareret - Itrøst	83	83	21	
Nodes Ønsket indhold	80	80	19	
Nodes Isolation-afstand-boble	78	78	17	
Nodes Online kontekst	78	78	17	
Nodes Identifikation	73	73	17	
Nodes Personlig mediebrug	72	72	20	

Billede 19: Billede af listen fra det samlede hierarchy chart, hvor jeg har markeret enkelte koder med pile og med gult.

Den tredje kode, markeret med en pil, var koden *online kontekst*. Her fandt jeg (ved at kigge på de hyppigst anvendte koder for indholdet heri i *Nvivo*), at denne kode var så hyppigt anvendt, primært fordi den var en detaljering ift. måden, hvorpå noget blev gjort i fire andre koder (nemlig *afsender*, *deling*, *lytterfællesskab* og *inspiration til ny podcast*), og ikke fordi den var et vigtigt tema i sig selv. Jeg fremhævede derfor ikke denne sidste kode mere i rammestrukturen, idet jeg hermed automatisk ville inddrage den som detaljering af andre temaer.

Herefter reflekterede jeg over, hvorvidt min rammestruktur for analysen i tilstrækkelig grad afspejlede mine forskningsspørgsmål – fik jeg hermed faktisk besvaret de spørgsmål, jeg havde sat mig for at finde svar på?

Forskningsspørgsmålene er (jf. afsnit 1.2.1):

- Q1: LYTTEPRAKSIS – Hvad karakteriserer podcastlytning som praksis? Hvordan bliver podcasts brugt og i hvilke situationer?
- Q2: BRUGSMOTIVER, UDVÆLGELSE og FUNKTION – Hvordan bliver podcasts udvalgt, med hvilke motiver for øje og hvilken funktion får/gives podcastmediet hermed i en hverdagslig kontekst?
- Q3: KONTEKSTUEL LYTTEOplevelse – Hvordan opleves podcastlytningen i situationen og hvordan opleves relationen mellem hhv. podcastindholdet (auditiv kontekst), lytter (personlig kontekst) og lyttesituationen (fysisk kontekst)? Hvad er lytteren rettet mod (kognitivt, opmærksomhedsmæssigt og relationelt/socialt) gennem lytteforløbet?

Jeg fandt her, at afsnittet "Skræddersyningsmedie – det bevidste tilvalg" besvarer Q1 og Q2.

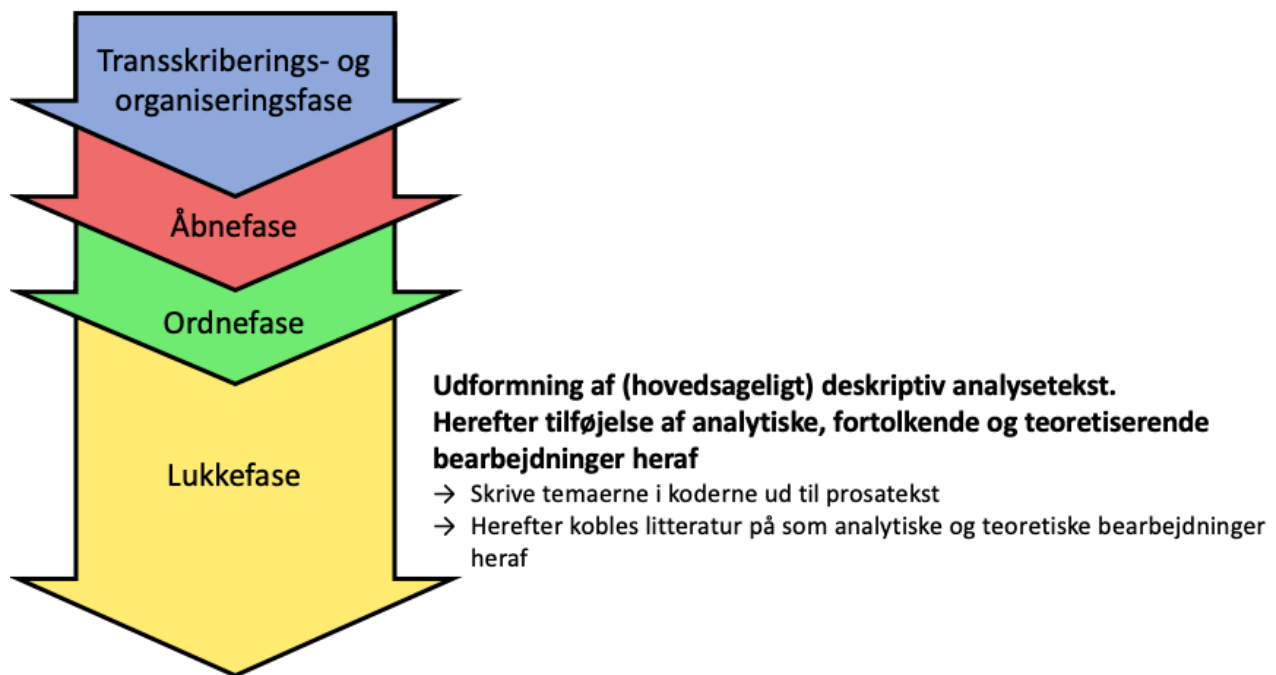
Afsnittet "Fra hverdag til mindeværdige oplevelser" handler om Q3.

Afsnittet "Et personligt medie med indbygget socialitet" handler lidt om Q1 og meget om Q3.

Og afsnittet "Hverdagsfunktionen: optimering og afstand" handler meget om Q2.

Q1 er desuden hovedspørgsmålet, mens Q2 og Q3 er fokuseringer på specifikke aspekter af Q1. Ligeledes mener jeg, at alle analyseafsnit i rammestrukturen baserer sig på besvarelser af spørgsmål Q1, som fundamentet for at kunne besvare både Q2 og Q3. Derfor er Q1 dækket ind i alle afsnittene, da det er denne praksis, der som udgangspunkt undersøges (som nævnt tidligere).

Fase 4: Lukkefase

I denne sidste fase lagde jeg mig fast på den rammestruktur for analysen, jeg var nået frem til, og skrev herefter analysen ned i form af prosatekst.

Jeg startede fra en ende af ved at skrive om det første afsnit i rammestrukturen: *Skræddersyningsmedie – det bevidste tilvalg*. Jeg lagde ud med den første hovedkode herunder (*Udvælgelse*) og læste alle de tekststykker igennem, som var kodet hermed. Derefter skrev jeg en deskriptiv redegørelse for, hvad denne kode omhandlede, og indsatte udvalgte referencer og citater herom (ofte citater fra citat-koden). Herefter gennemlæste jeg alle de tekststykker, der var markeret med de underkoder, som var angivet i den pågældende kodeklynge (dvs. underkoderne i kodeklyngen *Udvælgelse*), og dem redegjorde jeg hernæst for på skrift, på samme vis. Sådan fortsatte jeg med at få hele rammestrukturen for analysen,

og de enkelte koder-klynger der var placeret heri, *skrevet ud* til en, primært beskrivende og redegørende, prosatekst. Desuden har jeg løbende inddraget noterne fra hhv. Fortolkningskrukken og memoerne.

Selvom det, som sagt, er umuligt at lave en skarp skillelinje mellem, hvornår jeg er redegørende, analyserende og teoretiserende²³, så forsøgte jeg at dele prosa-teksten op, således at jeg startede med de rent deskriptive og redegørende bemærkninger indenfor et givent tema, hvorefter jeg tilføjede mere analyserende og teoretiserende bearbejdnings heraf. Denne bevægelse fra det redegørende, over det analyserende til det teoretiserende fremgår også af progressionen i de enkelte analyseafsnit i den færdige analyse.

Efter at have redegjort for indholdet i alle koderne under overskrifterne i rammestrukturen stod jeg tilbage med tre afsnit, som hver især omhandlede temaerne i mine forsknings-spørgsmål: *Praksis, Funktion og Motiv* og *Kontekstuel Oplevelse*. Men jeg havde desuden et fjerde og sidste analyseafsnit, der omhandlede podcasten som et medie.

Efter at have skrevet dette første udkast af analysen færdigt – mestendels beskrivende, redegørende beretninger om udsagn i empirien – begyndte jeg herefter at søge efter og læse mig ind på litteratur og teori, der kunne hjælpe mig med at kvalificere mine analyser indenfor de forskellige områder, hvor jeg havde fundet dette relevant. Teori-afsnittene, der efterfølger de forskellige undertemaer i mit analysekapitel, er derfor den del af analysen, jeg har skrevet sidst.

Lukkefasen er resulteret i et analysekapitel, der ikke er helt skarpt opdelt mellem det deskriptive og redegørende på den ene side, og det analyserende og teoretiserende på den anden, men som dog alligevel har en tydelig progression, hvor jeg starter med førstnævnte indenfor de enkelte undertemaer og slutter hvert tema af med en mere reflekterende, teoretiserende opsamling herpå. Denne form for analyse harmonerer godt med mit videnskabssteoretiske standpunkt, idet jeg som menneske konstant (og uundgåeligt) forholder mig fortolkende gennem hele databehandlings- og analyse-processen – fortolkningsakten kan aldrig sættes på pause. Min metodiske fremgangsmåde har således været en bestandig øvelse i at forholde mig til – og tydeliggøre overfor mig selv i processen, og overfor læseren i den skriftlige analyse – hvornår jeg gør hvad – dvs. hvornår har jeg f.eks. at gøre med den (delvist) *ufortolkede empiri*, der omhandler det, som informanterne rent faktisk har sagt og fremlagt for mig (f.eks. transskriptionsteksterne og de ubearbejdede billeder, tegninger og fotos), og hvornår har jeg at gøre med mine egne forståelser, analyser og fortolkninger heraf (f.eks. koderne, kodeklyngerne, billedbeskrivelserne og rammestrukturen).

Jeg har i mit (fortolknings)arbejde netop også forsøgt at gøre mig bevidst omkring eventuelle blinde vinkler på empirimaterialet ved at gennemgå og tjekke vigtige dele heraf flere gange,

²³ Det fremgår også tydeligt af de valgte koder, som nævnt tidligere, at der også i høj grad er forskellige grader af fortolkning på spil i mit kodningsarbejde.

for at spotte eventuelle misforståelser eller glemte pointer, samt forsøgt at være så loyal som muligt overfor empirien ved at opretholde en systematisk åbenhed og opmærksomhed på empirien og detaljerne heri.

4. ANALYSE: Fire perspektiver på podcastlytning

I nedenstående fire kapitler fremlægger jeg mine analyseresultater indenfor fire overordnede tematikker, ud fra hvilke jeg betragter podcastlytning som praksisfænomen: podcastlytning som praksis (1. analysekapitel), lytteoplevelser (2. analysekapitel), podcastens hverdagslige funktioner (3. analysekapitel) samt til sidst en mediekarakteristik af podcasten (4. analysekapitel). Første analysekapitel udgør det grundlæggende tema, hvor de to efterfølgende analysekapitler er uddybende perspektiver og fokuseringer herpå – hvilket også afspejler strukturen i mine forskningsspørgsmål. Det sidste analysekapitel – mediekarakteristikken – er ikke motiveret direkte af mine forskningsspørgsmål, men udspringer (som nævnt i afsnit 3.3.4) af mit empiriske analysearbejde, hvor dette perspektiv viste sig at være aktuelt og relevant.

Som det også fremgår af overskrifterne, indledes hvert underafsnit med en deskriptiv analyse af empirien, hvorefter disse følges op af mere fortolkende og teoretiserende underafsnit, hvori der også inddrages forskningslitteratur og teori. De teoretiserende tematiseringer er udvalgt induktivt på baggrund af overvejelser om, hvilke perspektiver empirien især rummede, men også med hensyntagen til, hvilke vigtige (komparative) perspektiver og nuanceringer undersøgelsen kunne bidrage med i forhold til de relevante forskningsfelter: hhv. podcastfeltet, sound studies og studier i mobil lytning, radioforskningen og receptionsstudier heri, men også tv-forskningen og herunder studier i serialitet og on demand-mediebrug.

5. Praksis: Udvælgelse, skræddersyning og lyttemodus

Dette analyseafsnit sætter fokus på informanternes lyttepraksis: Hvordan udvælgelsen af podcastindhold praktiseres ift. egne behov, podcastens indhold og struktur og hverdagens aktiviteter. Hvordan lyttesituationer er karakteriseret og hvilken lyttemodus, der tegner sig for informanternes måde at lytte til podcastene på. Og til sidst hvilken betydning valgmuligheden og podcastens serielle udgivelsesstruktur har for informanternes lyttepraksis.

5.1 Udvælgelse af podcastindhold

Som podcastlytter er der frit valg på alle hylder, hvad angår udvalget af indhold. Podcasts er – som nævnt i afsnit 2.1.3 - som udgangspunkt gratis, og man kan vælge blandt hvad, der kan synes at være en uendelighed af podcast-programmer og episoder, med alt lige fra professionelt producerede til amatør-produktioner, fra ind- og udland²⁴, fra før og nu. Men hvordan forvaltes dette valg? I det følgende vil jeg gå i dybden med, hvordan podcastlyttere udvælger specifikt indhold og administrerer deres playlister i relation til både egne interesser og de lyttesituationer, indholdet anvendes i.

5.1.1 Skræddersyning til egen profil – fordybelse og nørderi i emner, genrer og lyd

En stor del af informanterne omtaler podcasten som et *nørde*-medie, hvor man kan zoome ind på meget specifikke emner, genrer og former. Fordi der i udvalget af podcast-programmer er så bredt et spektrum af forskellige emner, der behandles, og hvor mange går meget i dybden med meget specifikke emner²⁵. Ordet *nørd* er således blevet noteret hele 52 gange i mit empiri-materiale²⁶. Enten som betegnelse for det, podcasten (eller værterne heri) gør med de emner, de tager op, som beskrivelse af værterne eller podcastene i det hele taget, men også som en beskrivelse af, hvordan de selv bruger podcasten som et medie, hvor de fordyber sig i specifikke interesser (f.eks. MS;59, SG;63, Carl WSH;540).

²⁴ De engelsksprogede podcasts har størst rækkevidde, og især USA har en relativt stor og blomstrende podcast-industri. Men i Danmark har antallet af udgivne dansksprogede podcasts også været støt stigende, og i oktober 2019 var antallet af dansksprogede podcasts i *iTunes Store*, ifølge podcaststats.dk, oppe på 2.505 podcastprogrammer, ifølge podcaststats.dk (Podcaststats.dk, 2020, ¶ Antal podcasts og fordelingen af dem).

²⁵ Mads lytter f.eks. til en podcast om 2. verdenskrig, hvor en serie af fem afsnit varer fire timer hver (MS; 59). Og Pia lytter til en filmpodcasts, der har afsnit på mellem to og tre timer (PI;49).

²⁶ Grundet *Nvivos* begrænsede funktioner ift. det danske sprog har jeg været nødt til at lave en almindelig manuel tekstsøgning på ordet "nørd" i hele det empiriske materiale. Her har jeg fundet, at ordet optræder (inklusive sammenstillinger) 52 gange, anvendt af 13 forskellige informanter.

Udover nørd-begrebet er andre ord, der præger informanternes beskrivelser af podcastenes indhold og deres egen praksis hermed, især at *fordybe sig*, at *dykke ned* og *gå i dybden* (F.eks. FJ;137, MJ;93, AE;35). Det er altså beskrivelser, der opererer med en ofte vandmetaforisk niveauinddeling ift. i hvor høj grad emnerne i podcasten bliver behandlet ned i detaljer eller ej, hvor podcastene placeres i den dybdegående ende af skalaen: "...Det bliver mere dybdegående og mindre overfladisk..." (PI;158)

En fordel ved podcastmediet, som bliver fremhævet af flere informanter, er, at afsenderne på programmerne synes at være mere frie og uafhængige af gatekeepers ift. både form og indhold. Det kan for lytteren høres på den måde, at nogle podcasts også lyder mere frit udformede, end hvad man kan høre i f.eks. radioen (PI;156), og det kan samtidig ses i den meget brede vifte af meget specifikke emner, der bliver taget op i podcastene (Carl WSH; 245). Stig fremhæver også netop denne uafhængighed som en stor fordel ved mediet, fordi indholdets udformning således kan blive på emnets præmisser: podcasten kan tage den tid, man finder nødvendig til at gå i dybden med et emne:

Podcast er fri form. I dette medie kan du bruge lige så lang eller kort tid du vil på at formidle. Det gør, at producenter ikke er begrænset af andet end emnet. Ingen seertal/lyttertal (Jo der er, men det er op til producenten alene at forholde sig til) ingen reklamer (jo der er, men de er ikke (endnu da) særligt regulerende for hvor lang tid der bruges på det faktiske indhold). Ingen bagkant. Denne fri form gør, at du kan finde podcasts, der går i dybden med emner i en grad, som egentlig kun har været muligt i bogform. (SG;233)

Med denne frihed til at fokusere på indholdet på dettes præmisser – og til at afsenderne kan *nørde* alt det, de vil (MS;59 og 63) - bliver podcasten beskrevet som et langsomt og dybdegående alternativ til mange af de andre medier, informanterne begår sig med til dagligt (f.eks. SG;16, PI;70, Rolf WSH;213).

Men podcasten beskrives også som et nørdemedie, fordi det i høj grad er sådan, mediet bruges og podcastene udvælges af informanterne (F.eks. SG;294): Bl.a. Rolf fremhæver det positive ved podcasten, som det at man kan vælge selv og skræddersy indholdet, så det passer perfekt – og kun - til egne interesser:

...podcasts er i så høj grad emnebestemt og interessebestemt. [...] Fordi du behøver ikke høre det, du ikke gider at høre. Så hvis du er fuldstændig ligeglad med politik, jamen så lader du være med at høre politik, og så hører du om grillmad i stedet for, eller hvad pokker det nu måtte være... (Rolf WSH;637)

Et konkret eksempel på skræddersyning til specifikke interesser er Frej, der interesserer sig for politik og er Liverpoolfan. Hans podcastplayliste består hovedsageligt af tre forskellige podcasts, som han har fulgt over en lang periode: én ugentlig podcast, der hedder *The Anfield Wrap* og omhandler fodboldholdet Liverpool og deres kampe (FJ;2), podcasten

Borgen Unplugged om dansk politik (FJ;12), samt podcasten *Skyggekaabinettet*, som også er analyser om ugens politiske begivenheder (FJ;8).

Når informanterne på denne måde matcher podcastindhold til egne interesser, udvælges især podcasts, som kan bidrage til den enkeltes faglighed, arbejde eller hobbyer, som f.eks. den ph.d.-studerende Bent, der hører "intellektuelle og politiske" podcasts, som emnemæssigt falder indenfor hans eget forskningsfelt (BT;95,135 og 186), og Boris, der har sin egen teknologivirksomhed, lytter til podcasts om teknologi og økonomi og bliver nogle gange inspireret af at høre om, hvordan andre driver forretning (BS;81-90 og 128). Journalisten Dagmar bruger f.eks. også lyttetiden til at blive inspireret med gode eksempler til sit arbejde, både ift. journalistiske spørgsmål, fortælleteknikker og ideer til kilder (DG;109-110).

En anden emnemæssig udvælgelsesstrategi, der går igen i mit materiale, er at gå efter podcasts, som omhandler emner eller personer, som informanterne kan relatere til personligt (f.eks. KT;36 og LN;128 og 197). Stig lytter f.eks. til flere podcasts med værter, der er fra samme generation som han selv, og derfor også "...har mange af de samme referencer..." (SG;345 og 160), mens Jon mener at have en tendens til at udvælge indhold, som udfolder nogle af de samme holdninger, som han selv har (JN;176).

Podcasts bliver af flere informanter desuden anvendt til at dykke længere ned i de emner og universer, som i forvejen dyrkes i andre medier – og til at "udvide" oplevelserne fra andre medier, som Stig beskriver det (SG;323). F.eks. podcasten *Meget mere Matador* om tv-serien *Matador* (LN;225), tv-anmeldelses- og -recap-podcasten *Extra Hot Great* (RT;30) og diverse andre podcasts, der går i dybden med bestemte tv-serier og film (Carl fra WSH;224, SG;323, PI;62).

Udover specifikke emner går flere informanter også efter en bestemt form eller genre, f.eks. portrætter (DG;102), true crime (PI;80), radiomontager og dokumentarer (KT;16). Adskillige informanter pointerer desuden, at det er vigtigt, at afsenderne "gør noget ud af formidlingen" (JN;148), og her er særligt de fortællende podcasts i højsædet (DG;27, BS;102), dvs. podcasts, hvor man hører menneskers "personlige fortællinger" (SJ;18), eller hvor indholdet er struktureret, så det udgør et narrativt forløb (f.eks. BS;96).

For flere informanter kan emnet faktisk godt være underordnet, så længe at formidlingsformen er fængende, og værterne virker kompetente og passionerede (f.eks. SG;16). Som f.eks. for Ida, som tager sig selv i at lytte til podcasts om meget specifikke emner som f.eks. containere, som egentlig ikke umiddelbart interesserer hende, men fordi podcasten er formidlet på en engagerende måde af "passionerede folk", bliver hendes opmærksomhed vakt (Ida WSH;263).

Nogle informanter peger også på lydkvaliteten som noget, der spiller ind på valget af podcast. Hvis lyden hakker, skramler eller på den ene eller anden måde forstyrrer lytteren,

kan det give anledning til, at den pågældende podcast bliver fravalgt (OE;101 og 285, SG;19, BS;92). Samtidig kan der også ses gennem fingre med lyd kvaliteten, hvis emnet eller formidlingen heraf er tilstrækkeligt god (SG;296, BT;109). Enkelte informanter udvælger podcasts specifikt på baggrund af lydteknisk tiltalende elementer. F.eks. en ”nær klang” og optagelser, der fanger de helt nære detaljer i stemmen og vejrtrækningen, som Dagmar finder særligt troværdig og tiltalende (DG;401). Og Line går f.eks. også efter nogle helt specifikke stemmer og deres intonation i podcastene:

...når jeg skal lytte til noget, så leder jeg nok mere eller mindre bevidst efter stemmer, der er behagelige for mig at lytte til, stemmer med et rimelig korrekt grammatisk sprog, at der er en form for musikalitet i stemmerne – og ikke en monotoni, der er dræbende. Svingende stemmer vil fx blive valgt fra omgående, det gider jeg ikke lytte til. [...] Blide, bløde, dybe stemmer rammer mig langt mere end lyse stemmer... (LN;175)

5.1.2 Inspiration til nye podcasts – podcast-udforskning

I bilag N har jeg angivet og behandlet fordelingen af informanternes udtalelser, der omhandler, hvordan de på forskellig vis støder på og finder nyt podcastindhold. Jeg vil ikke gå i dybden med dem her, men blot i punktform skitsere de fire mest udbredte (dvs. mest omtalte) veje til nye podcastprogrammer for informanterne:

- 1) Mundtlige anbefalinger fra venner og bekendte, hvor podcast-anbefalinger udveksles enten som et fokuspunkt for samtalen eller fordi enkelte podcasts relaterer til de emner, der er blevet talt om²⁷.
- 2) Henvisninger fra traditionelle eller sociale medier, f.eks. *Facebook*, *Tumblr* og især *Twitter*.
- 3) Podcast-interne henvisninger, hvor podcasts anbefaler andre podcasts eller sender indslag eller hele episoder herfra.
- 4) Aktiv søgning via *Google*: enten efter ønskede emner eller efter podcastanbefalinger.

5.2. Skræddersyning til lytteforholdene

Udover forsøget på at matche indholdet til egne interesser og præferencer er hensynet til de situationer og aktiviteter, som podcasten skal lyttes til i, i høj grad også noget, der præger udvælgelsespraksissen. Her foregår en minutiøs kobling af podcastindhold og konkrete lyttesituationer.

Når situationer og indhold skal kobles, er det oftest situationerne, der har forrang, dvs. at udgangspunktet er en given situation, som lytteren så skal finde noget passende podcastindhold til.

²⁷ Hvad man i Fiskes terminologi ville kalde for *tertiære tekster* (Fiske, 2011, s. 125-126).

Her forsøges at finde et passende match mellem indholdets opmærksomhedskrav og de opmærksomhedskrav, som den givne situation, og de aktiviteter og omgivelser der definerer denne, kræver.

5.2.1 Den detaljeorienterede, opmærksomhedsberegrende lytter

Dette match bliver flere steder i det empiriske materiale fremstillet som en form for *opmærksomhedsregnskab*, man som lytter skal få til at gå op. Som Stig beskriver det, så har han "...en pulje af opmærksomhed, som kan fordeles på medierne, og mens visse podcasts kræver al min opmærksomhed, kan andre nøjes med en delmængde." (SG;142). Man har en vis mængde *mental energi*, som Mads udtrykker det, som afgør niveauet af opmærksomhed, man har til rådighed, og den skal ofte deles ud på flere aktiviteter samtidig (MS;-68)²⁸.

Det er ofte meget velkendte hverdagssituationer, podcasten skal passe ind i, hvor lytteren har en meget klar idé om graden af opmærksomhed, som disse kræver. Det kan blandt andet ses i disse to informanternes vurderinger af opmærksomhedspotentialet i to forskellige madlavningssituationer, hvor bl.a. sværhedsgraden i udførelsen af den fysiske aktivitet samt dennes fysiske og sociale kontekst spiller ind:

Der skal tænkes lidt når maden skal tilberedes og jeg skal ofte lidt ud og ind af køkkenet og her kommer også børnene og min hustru ofte med div. input... (SG;122)

...jeg skulle lave aftensmad. Det var en nem ret, så jeg ville prøve at høre "This American Life", for jeg have mulighed for at fokusere på podcasten... (SN;62)

Samtidig har informanterne også ofte en meget klar idé om graden og varigheden af opmærksomhed, som de forskellige (og især de velkendte) podcast kræver af dem (f.eks. KT;73) - men også hvilken opmærksomhed, de selv ønsker at kunne give dem – som f.eks. når Sanne skriver:

Ville ikke høre gode afsnit af Englevingen mens jeg lavede morgenmad, for vidste jeg ville være ukoncentreret, da det med praktikken fyldte meget i hovedet. Så er det nemmere at følge med i Mads og monopolet, og der er alle detaljer heller ikke så vigtige. (SN;243)

²⁸ Denne form for vurdering og afstemning af aktiviteter, der skal foregå parallelt, kan relateres til Csikszentmihalyis flow-teori. I den forstand at lytterne her vurderer de forskellige aktiviteter, der skal foretages samtidig, samt hvilke kompetencer og opmærksomhedsniveauer disse kræver af dem, og herudfra vurderer, hvorvidt kombinationen af disse aktiviteter giver mening mhp. at opnå en tilstand af *flow*, her forstået som opslugthed, mening, tilfredshed og mestring (dvs. mestring som evnen til at overkomme og mentalt kapere alle aktiviteter) (Csikszentmihalyi,1997).

5.2.2 Indholdet tilpasses situationen – eller omvendt?

I opmærksomhedsregnskabet er det, som sagt, ofte podcast-indholdet, der skal tilpasses hverdagens forskellige situationer og ikke omvendt. Som Jon beskriver det mere generelt: "...medierne tilpasses hverdagen, det er ikke hverdagen, der tilpasses medierne." (JN;267) Her bliver podcasts både anvendt til en form for adspredt til-og-fra-lytning, hvor podcasten og øvrige aktiviteter skiftevis har fokus, og til den fokuserede lytning, hvor dét at lytte er den primære aktivitet rent opmærksomhedsmæssigt. Koblingen af indhold og situation bliver som regel nøje tilrettelagt ift. både det mulige, det relevante og det ønskede koncentrationsniveau, men også ift. muligheden for at skifte fokus mellem podcast-indhold og de øvrige aktiviteter og samtidig få noget meningsfuldt ud af begge dele. Sidstnævnte sker helt ned på episodeniveau, idet det vurderes, hvorvidt fortællestrukturen og kompleksiteten i den enkelte episode egner sig bedst til konstant opmærksomhed, eller om den kan afbrydes i kortere eller længere perioder, uden at man taber tråden (f.eks. SG;122).

Når udvælgelsen af specifikt indhold tilpasses en given situation, er én af de omstændigheder ved situationen, der især tages højde for, den tidsramme, som situationen sætter. F.eks. skriver Rita følgende om at tage højde for transporttiden til et møde med banken: "...så jeg tjekkede Google Maps og fandt den nemmeste rute at gå og fandt derefter ud af, at de to afsnit af *Benjamin Walker's Theory of Everything* passede med gåturen..." (RT;546) Selvom det sjældent er altafgørende, så er det for mange informanter at foretrække, hvis længden på podcasten således passer med det tidsrum, de kan lytte i (JN;152). Og såfremt den ikke passer, er en afgørende overvejelse også, hvorvidt den egner sig til at blive sat på pause. Som Mads forklarer:

...hvis jeg nu skulle høre Eksistens eller den der Supertanker eller et eller andet, som er ret vigtig, [...] at jeg sådan følger tråden i den, så starter jeg den ikke for et kort øjeblik. Hvis det nu er et eller andet andet om film, hvor den sådan er delt op i en hel masse mindre emner, så kan jeg godt finde på det, fordi så gør det ikke noget, at jeg kun hører den første tredjedel, så kan jeg godt springe tilbage og høre det andet bagefter. (MS;78)

Nogle podcast er altså struktureret, så de egner sig til at blive spredt over flere lytteintervaller, og her er varigheden af episoden ikke nær så afgørende som ved andre programmer. Mens episode-varigheden er et væsentligt parameter i udvælgelsen af podcasts, står dette altså sjældent alene, da der typisk også tages højde for indholdets karakter, herunder muligheden for afbrydelser uden meningsstab.

Når en bestemt podcast med succes er blevet anvendt i en given situation flere gange, dannes der desuden grobund for, at den bliver en del af en vane og fungerer som en markør for en bestemt hverdagssituation. Indlejrningen af podcasten i vaner og rutiner uddyber jeg i afsnit 5.4.3.

Et andet udvælgelseskriterium ved tilpasningen af indhold til en bestemt situation formes af hensyn til den stemning, der præger hhv. situationen og podcasten, lytterens eget humør (RT;99 og 439, PI;49, MS;52) samt det særlige *tempo* (KT;138 og 165), der karakteriserer både omgivelserne og aktiviteterne i situationen. Her har især de medvirkende i podcast-programmerne og deres henvendelsesform, tone og interaktion betydning for, hvorvidt lytteren finder podcasten passende til en bestemt situationel stemning. Som f.eks. Kate, der finder værten i podcasten *24 spørgsmål til professoren* passende ift. den stemning, hun er i om morgenen: "...Dejligt rolig måde at starte morgenen på. Værten Lone Frank passer lige til mit morgentempo..." (KT;165) Hvor podcasten her forsøges at passe ind i en allerede eksisterende stemning, som den skal matche, så bliver programmer også i flere tilfælde udvalgt med henblik på at forandre stemningen i en given hverdagsituation – altså podcasten anvendt som stemningssætter. Dette uddybes i afsnit 7.3.1.

Selvom det omvendte, som sagt, er mest hyppigt omtalt af informanterne, så berettes der samtidig også om tilfælde, hvor situationen tilpasses et givent, udvalgt indhold: dvs. hvor lyttesituationen er variabel og podcast-indholdet er konstanten i udvælgelses-ligningen. F.eks. når Rita sætter scenen for bestemte episoder af yndlingspodcasten *Strangers*:

...Det var nogle meget intime episoder, da de virkelig gik tæt på, og derfor endte jeg med at lytte til dem i mit soveværelse, inden jeg lagde mig til at sove. Det føltes som den eneste rigtige måde at lytte til dem på, som at vi – Lea, personen hun interviewede og jeg – bare sad på min seng og snakkede... (RT;220)

Det er især ifm. yndlingspodcasts, at informanter tilrettelægger lyttesituationen, så den bedst muligt passer til en bestemt podcast-episode - typisk idet de finder det vigtigt at kunne koncentrere sig fuldt ud om podcasten. Som f.eks. Maj, der fortæller:

...man kan sige, der gemmer jeg sådan lidt de gode podcasts, til jeg kan være sådan lidt mere fokuseret, og når jeg cykler og ikke bliver forstyrret af andre, og kun lige skal, du ved, holde lidt øje med trafikken, eller hvis jeg er i S-toget og slet ikke skal forholde mig til noget, så gemmer jeg lidt de gode til det. (MJ;106)

Her har lytterne altså på forhånd udvalgt noget indhold samt besluttet sig for en dertil passende opmærksomhedsintensitet (oftest fuld koncentration på podcasten med henblik på fordybelse). Og indholdet gemmes således, til der opstår en hverdagsituation, der tilbyder lytteforhold, der muliggør denne ønskede lyttemodus (CL WSH;344, MJ;99, SS;232, AE;-244).

5.2.3 Typiske lyttesituationer

Hvad angår lyttesituationerne, så omtaler informanterne især to typer situationer, som de ofte lytter til podcasts i: transportsituationer og situationer, hvor de er i gang med hjemlige gøremål. Det fremgår af nedenstående figur 2, der uddybes og redegøres for i bilag O.

FORDELINGEN AF OMTALTE LYTTESITUATIONER OG - AKTIVITETER

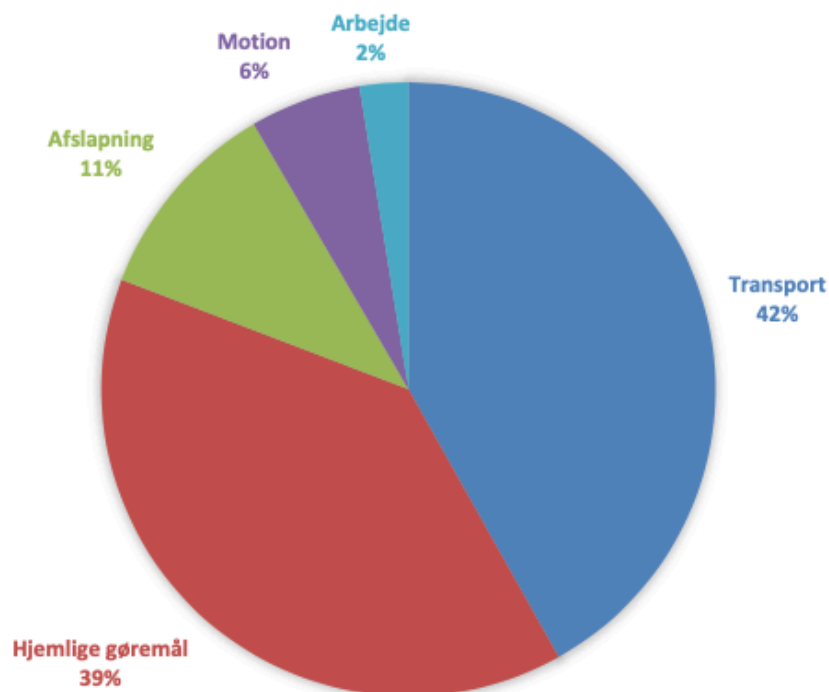

Fig 2: Cirkeldiagram der viser fordelingen af omtalte lyttesituationer og -aktiviteter for de 25 informanter, fra bilag O.

Hele 42% af beskrivelserne af lyttekontekster i empirien handler om transportsituationer²⁹. Det er situationer, hvor informanterne skal flytte sig fra A til B, og det sker både på gåben, vha. busser, cykler, toge, fly, færger og særligt i biler. Det er især til og fra arbejde, men også i forbindelse med længere rejser til ind- og udland, f.eks. på flyet på vej til Cuba (MJ;38) og på køreturen til Sydfrankrig (OO;19).

39% af beskrivelserne omhandler situationer, hvori der udføres forskellige hjemlige gøremål, primært i hjemmet men i enkelte tilfælde (indkøbsture) også udenfor dette. De spænder over en bred vifte af aktiviteter, og de fleste er rutineprægede såsom opvask, diverse rengøring (f.eks. støvsugning og tørre støv af), havearbejde (f.eks. græsslåning og lugning) og tøjvask.

²⁹ Procenttallene henviser her til andelen af det samlede antal udtalelser i det empiriske materiale, der omhandler og beskriver en bestemt lyttesituation i tid og/eller rum. Metoden bag denne procentvise optælling uddybes i bilag O.

Mere mentalt krævende aktiviteter bliver også nævnt i denne kategori, f.eks. madlavning, indkøb og sågar papirarbejde og blogging.

Herudover bliver podcasten også anvendt i afslapnings-situationer (11%), hvor kroppen ofte er i hvile og ikke laver meget andet end at lytte, f.eks. ligge i en hængekøje eller sofa, sidde i en lænestol og drikke the, og især at ligge i en seng på vej til at falde i søvn.

6% af beskrivelserne omhandler brugen af podcasts i motionsøjemed, på løbeturen, på gåturen eller i fitnesscenteret.

Og så bliver podcasten også i enkelte tilfælde hevet frem på arbejdspladsen (2% af beskrivelserne), men her drejer det sig hovedsageligt om arbejdsopgaver, der i høj grad er fysiske og rutineprægede, og som minder om de hjemlige gøremål - f.eks. Søs, hvis arbejdsopgaver bl.a. består i at lave mad og vaske op (SS;26,54 og 67).

De omtalte lyttesituationer bærer i høj grad præg af, at lytningen er kombineret med andre synkrone aktiviteter udover det at lytte. Det er situationer, hvor de mere eller mindre nødvendige, vante og hverdagslige gøremål, pligter og sysler udføres i kombination med lytteaktiviteterne – med andre ord: der multitaskes (mere herom i afsnit 7.4). Det er noget, flere informanter fremhæver som en betydningsfuld fordel ved mediet (F.eks. PI;41): at det kun kræver noget af høresansen, mens de andre sanser – og kroppen i det hele taget – kan anvendes til andre formål. F.eks. siger Mads:

...det er det, jeg synes der er fordelene, det er det, jeg synes der er enormt fedt [...]. Det er at jeg faktisk kan gøre noget imens [...], øhm, og de der tedious tasks dem kan man gøre alligevel [...], altså, når man skal bruge to timer på at slå græs, jamen så kan man sgu lige så godt putte noget i ørerne, som er interessant, og man synes er fedt. [...] I stedet for bare at gå rundt og kigge på græsslåmaskinen i to timer. (MS;196)

Mads får altså udført de kedsommelige hverdagsopgaver og får samtidig lytteoplevelser ud af det.

Multitasking som et must

Et interessant aspekt ved denne tendens til at multitaskes med podcasts er, at for nogle informanter, så skal lytningen faktisk helst kombineres med andre aktiviteter: de kunne nærmest ikke forestille sig at lytte uden at lave andet samtidig - bare tanken herom beskrev Jon ligefrem som *skræmmende* (JN;240).

Også Karen har svært ved at forestille sig at forholde sig i ro, mens hun lytter (KE;86). For hende er podcastlytningen noget, hun kobler på forskellige *sure* pligter i sin hverdag – ikke noget, hun afsætter tid til, som hun ellers gør med f.eks. bøger og tv-serier (KE;144-146 og 156):

...jeg er altid i gang med et eller andet, altså, jeg sidder aldrig henne i sofaen og lytter til podcasts, og bare sidder. Ej, så gør jeg noget andet, så går jeg eller et eller andet, så laver jeg noget, [...] ofte noget fysisk, hvis jeg ikke kører i bil, ikke, altså, så prøver jeg at udnytte det, jeg elsker at gå tur, for så har jeg noget, jeg sidder aldrig bare og lytter nej. Det er sådan noget der akkompagnerer ikke også, i virkeligheden, det jeg laver, og det er tit noget, der er surt. (KE;151)

Andre gange har Karen *opfundet* (som hun selv kalder det) noget lyttetid ved at påtage sig huslige opgaver, som hendes mand ellers ville have taget, for at skabe en anledning til at *binge-lytte* en spændende podcast (KE;153). Til spørgsmålet om, hvorfor lytningen nødvendigvis skal kombineres med andre aktiviteter, svarer hun:

Det er fordi jeg er et rastløst menneske. [...] Det er et skide godt spørgsmål. Jeg ved ikke hvorfor. Altså, fordi jeg ville jo sidde sådan, hvis det var en bog. Så ville jeg jo sidde med den i hånden, for der kan jeg ikke gøre andet, men jeg tror, at på en eller anden måde så er det en del af podcastens anatomi, ikke, at man kan foretage sig noget andet, ikke, altså det at være på farten med det der i ørerne, ikke, altså, [...] men det er jo fordi jeg KAN, altså, jeg tror i virkeligheden at det er det, det handler om, fordi at det er [...] jo kun mine ører, jeg har involveret i det, ikke, jeg kan jo ikke gøre noget som helst andet, når jeg læser. Men det kan jeg når jeg lytter. Og det gør bare, at der er dobbelt op på effektivitet, ikke. [...] Og det tror jeg bare, at man har tænkt sig at udnytte, ikke. (KE;156)

Muligheden for at multitaske bliver således til en præmis for lytningen for Karen. Det er en brugsmulighed ved mediet, hun ikke kan afstå fra at gribe. Det samme gælder Jon, der anser muligheden for at multitaske som noget, der netop adskiller podcasten fra flere andre medier, og som noget, han gerne vil udnytte (JN;247-249).

Andre informanter forklarer ønsket om at multitaske med, at de har brug for noget at gøre af deres krop. F.eks. skriver Sanne om, hvordan hun stopper med at lytte til sin podcast, når hun skal til at spise, og i stedet sætter sig til at se noget på sin computer, mens hun spiser. Det handler for hende om, at hvis ikke hendes synssans er fikseret på noget i denne situation, så mister hun evnen til at koncentrere sig om lydindholdet – hun mangler et sted at *gøre af* sit syn for at kunne koncentrere sig om podcasten: "...Jeg tror jeg mangler et sted at kigge hen imens jeg spiser og hvis jeg hører podcast." (SN;54) Ida synes også, at strikning og podcastlytning passer rigtig godt sammen. Både fordi at hun så kan have øjnene på håndarbejdet – hun skal ikke se på nogen skærm samtidig med (Ida WSH;300) – men også fordi at hun så føler, at hun får lavet noget, at kroppen er beskæftiget: "...jeg er ikke så god til at sidde ledig, altså, så laver man i det mindste et eller andet, så producerer jeg trods alt...strik. Ja." (Ida WSH;463)

Selvom der også berettes om rene afslapningssituationer, hvor der ikke foretages meget andet end at lytte (11 % af situations-beretningerne), så er det altså i høj grad kombinationen af lytning med andre aktiviteter - multitasking med podcasts - der præger de omtalte lyttesituationer.

Muligheder for koncentration og fordybelse

Noget, der kendetegner de aktiviteter, podcastlytningen kombineres med, er, at de ofte muliggør koncentreret lytning og fordybelse. Lytteaktiviteten opleves her som den primære, imens de øvrige aktiviteter er sekundære og hverken kræver eller tilbyder noget særligt for lytteren rent mentalt. I transportsituationerne er fokus f.eks. typisk på podcasten, mens det opleves som om, kroppen styrer bilen, cyklen eller benene mere eller mindre på rutinen. Otto sammenligner f.eks. det at lytte til podcasts på pendlerturen i bilen med at være hypnotiseret:

...Men det der med at man spacer væk. [...] Man gør ting, når man reagerer på det, men, kan man sige, den tunge hjernekapacitet er et andet sted. Og sådan kan jeg godt have det nogle gange. Så - jeg har ikke rigtig lagt mærke til landskabet eller noget som helst, fordi det jeg måske ikke har brugt på trafikken, det har jeg simpelthen brugt på podcasten, ikke også. (OO;27)

Dog er der andre transportsituationer, som f.eks. når Jon, Helle og Silje pendler i toget, hvor lytteren ikke er aktiv ift. at skulle styre og navigere selv og derfor har hænderne – og øjnene – frie til at gøre andre ting. Her bliver lytningen i flere tilfælde mere adspredt, hvor fokus skifter mere mellem podcasten og andre aktiviteter, som f.eks. at arbejde på computeren og tjekke mails, sociale medier, og spille *Wordfeud* på telefonen samt læse avis (SJ;116,140 og 151). Her kan podcastens lyd også nogle gange opleves at glide helt i baggrunden, som et lydtæppe der akkompagnerer aktiviteterne. Som f.eks. når Jon arbejder i togkupeen, "...så kører det lidt i baggrunden, og når jeg ikke arbejder, så hører jeg det ret aktivt..." (JN;49). Helle oplever også ofte, at hun, fordi hun har telefonen eller iPad'en lige ved hånden inde i toget, kommer til at forstyrre sig selv og sin lytning hermed, selvom det egentlig ikke var hendes hensigt (HL;63).

I tråd med den bredere vifte af forskelligartede – og mere eller mindre opmærksomhedskrævende – aktiviteter er der i kategorien af hjemlige gøremål generelt et bredere spektrum ift., hvor fokuserede lytterne er og kan være på podcasten.

Det afhænger af den konkrete aktivitet, hvor opvask-situationen f.eks. beskrives som langt mindre krævende, rent mentalt, end den førnævnte indkøbstur: Hvor det at vaske op i høj grad er en rutinepræget handling, der giver rig mulighed for at koncentrere sig om andet end gryderne i opvaskevandet, så kræver indkøbsturen i langt højere grad koordinering og overvejelser over, hvilke ting, man skal have, og hvor de er placeret. I disse mere mentalt krævende situationer beretter informanterne generelt om en mere adspredt lytteform, hvor podcasten anvendes som stemningsskabende baggrundslyd, eller hvor lytteren skiftevis fokuserer på podcasten og på handlingerne i situationen.

Enkelte informanter er bevidste omkring forestående aktiviteter krav på deres opmærksomhed og indretter sig herefter. F.eks. Sanne, der forbereder indkøbsturen ved at lave en

indkøbsliste: "...for jeg kan ikke både høre podcast og gennemskue, hvad jeg skal købe ind..." (SN;61) Og Søs, der på arbejdet ikke kan koncentrere sig om at høre podcast og samtidig planlægge ting og derfor gemmer podcastprogrammerne til de opgaver, som f.eks. madlavning og opvask, som hun allerede har planlagt, og som derfor ikke tager hendes opmærksomhed på bekostning af podcasten (SS;238)

Selvom informanterne således også beretter om situationer med hjemlige gøremål, hvor de rent opmærksomhedsmæssigt går til og fra – og i enkelte tilfælde sågar er helt fraværende – ift. podcastens lydlige output, så er det stadig mest de podcast-fokuserede lyttesituationer, der bliver fremhævet som de mest almindelige i denne kategori. Situationer hvor informanterne udfører fysisk krævende men rutinepræget arbejde, og som i høj grad muliggør, at de kan koncentrere sig om podcasten. Og hvor podcasten bidrager til, at også hjernen aktiveres, imens kroppen er i gang med noget andet.

Det samme gælder de sidste to lyttesituations-kategorier: afslapning og motion³⁰. I motions-situationerne er kroppen på arbejde, men sjældent hjernen. F.eks. på den lange gåtur i naturen (F.eks. Pia, PI;114) og i fitnesscenteret (F.eks. Dagmar, DG;84, 129, 288, 298 og 306). I kategorien *Afslapning* er en interessant observation, at flere informanter beretter om at lytte til podcasts i sengen i forbindelse med, at de skal falde i søvn – som en måde at falde i søvn på, med podcasten i ørerne, og som alternativ til aftenlæsning eller lignende beroligende aktiviteter (OE;266, SG;143,413 og 431, MS;171, Carl WSH;270). Jeg uddyber podcastens beroligende funktion i afsnit 7.3.1.

(Lytte)Tid vs. lyttelyst

Podcastlytning er for langt størstedelen af informanterne knyttet til nogle helt bestemte hverdagssituationer - især de situationer, der giver tid og mulighed for at lytte fokuseret (Carl WSH;368, HL;32, DG;299), men også hvor informanterne er alene og kan følge sin egen personlige playlister tid (mere herom senere).

Det er disse situationer, der for informanterne betragtes som *podcast-egnede tids-vinduer* i hverdagen, og forsvinder disse, forsvinder samtidig muligheden for at lytte. Som f.eks. når Carls daglige pendlertur til arbejdet bliver forkortet, så bliver han nødsaget til at lede efter alternativer, som her bliver at lytte ved sengetid:

Men det er jo godt nok træls. Før, jeg pendlede, så havde jeg også sådan en time på arbejde, og der passede det lige med at man kunne høre et afsnit af noget derud og så hjem. Og nu har jeg ti minutter på cykel, og der kommer der sådan larm og støj [...] og sådan noget der, der forstyrrer, så nu, ja, nu hører jeg tit [...] når jeg skal falde i søvn. (CL WSH;266-270)

³⁰ I afslapningssituationer er kroppen selvsagt ikke på arbejde, mens lytte-koncentration i allerhøjeste grad er mulig.

Der er ikke nok situationer i løbet af Carls hverdag, som for ham egner sig til at lytte til podcasts, hvorfor han har set sig nødsaget til at *inddrage* sengetiden hertil (Carl WSH;266).

Flere informanter beklager sig ligeledes over manglende tid til at lytte, fordi de lytte-egnede tidsvinduer, de har til rådighed i deres hverdag, ikke svarer til mængden af podcasts, de gerne vil lytte til. F.eks. siger Ida, at hun er stoppet med at lytte til et ellers rigtig godt podcastprogram, fordi "...der kom så meget ind, [...] jeg kan ikke have mere i mit podcast-feed, altså, jeg har jo ikke tid til at lytte til mere." (Ida WSH;259)

Her er det værd at bemærke, at i flere tilfælde, når informanterne beretter om mangel på lyttetid, så handler det sjældent om, at det ikke er praktisk muligt at *klemme* flere ind i hverdagen. Det drejer sig derimod om, at disse hverdagssituationer skal opfylde nogle mere specifikke krav – nogle bestemte lytteforhold - for overhovedet at blive betragtet som lytte-egnede. Her er kravet ofte, at lytningen både skal kunne suppleres med andre aktiviteter - der skal kunne multitaskes – samtidig med, at situationen skal kunne muliggøre fokuseret lytning. En situation betragtes således som lytte-egnet, såfremt *podcast-fokuseret multitasking* er mulig.

Derfor taber podcasten f.eks. også i konkurrencen med alternative medier som bogen og tv-serierne for Karen: i aftentimerne, når alle gøremål er klaret, kunne hun aldrig finde på at sætte sig for at lytte til podcasts, men vil derimod gerne dedikere dette tidsrum til at *binge-watche* tv-serier eller fordybe sig i en skønlitterær bog (KE;146,153, 160 og 148-151). Vil hun derimod lytte til podcasts, så må hun opfinde noget tid, som nævnt tidligere, ved at påtage sig nogle flere huslige gøremål, så hun kan multitaske imens hun lytter:

...der opfandt jeg altså noget tid [...] så dér skabte jeg mig faktisk noget tid til at, altså, der påtog jeg mig at lægge vasketøj sammen - det gør jeg aldrig, det gør min mand - men der sagde jeg, skal jeg ikke lige gøre det, og så fik jeg lyttet lidt. Så jo, det kommer lidt an på hvor, ja, hvor føljeton-agtigt det er, og hvor spændende det er, så kan jeg godt finde på at frigøre noget tid... (KE;153)

Samtidig bliver hverdagssituationer, der kan stjæle for meget opmærksomhed fra podcastlytningen, også trukket fra regnskabet af potentielle hverdagslige lyttetidsrum (BT;139). Her findes der alternative medier som radioen, der egner sig bedre til adspredt lytning, mener Rolf:

...de fleste af dem [podcast-programmer], jeg lytter til, det er sådan nogle hvor jeg skal være lidt med. [...] Ellers så bliver jeg irriteret. Det nytter ikke noget, så bliver jeg nødt til at stoppe. [...] Så sætter jeg radio på i stedet for, hvis jeg ikke skal lytte til det, så sætter jeg radio på. (WSH;384)

Altså, kan man hverken multitaske eller koncentrere sig om podcasten, så vurderes podcastlyttepotentialet ved en given situation ofte meget lavt.

5.2.4 Lyttertologi og podcastlytning som overvejende primær aktivitet

I bilag R ses et skema, hvori jeg har fordelt informanterne på tre kategorier – eller idealtyper - afhængigt af, hvordan de overordnet set har redegjort for deres opmærksomhedsniveau og forholdet mellem lytning og øvrige aktiviteter i forskellige lyttesituationer. Jeg vil i det følgende redegøre for disse tre lytteryper, imens jeg henviser til bilaget for konkrete eksempler herpå (bilag R, s. 13).

- **Den fokuserede lytter:**

Hele 18 informanter kategoriserer jeg indenfor typen *fokuserede lyttere*. Her er der tale om lyttere, som i langt overvejende grad er fokuserede på - dvs. har deres opmærksomhed rettet mod – podcastens lyd, og ikke de øvrige genstande, personer eller aktiviteter i lyttesituationen. For den fokuserede lytter er koncentrationen på podcasten ofte et bevidst valg.

- **Til-og-fra-lytteren:**

5 informanter kategoriserer jeg som *til-og-fra-lyttere*. Det betyder, at de både har koncentrerede lyttepraksisser, hvor de er helt fokuserede på podcastlyden, og mere adspredte lyttepraksisser, hvor de har deres primære fokus på andre aktiviteter, men dog lytter til podcastindholdet i en vis udstrækning. Lytterne af denne type kan godt have en varierende lytteintensitet i det samme lytteforløb. Men til-og-fra-lytteren fordeler i langt overvejende grad de forskellige lytteniveauer ud på forskellige podcastprogrammer, således at de har nogle udvalgte podcasts, som de lytter koncentreret til hele vejen igennem, imens de har andre, som de lytter til mindre intenst – og her tages der ofte hensyn til både indholdets karakter (og dennes krav om koncentration) og de aktiviteter, som lyttesituationen påbyder.

- **Den adspredte lytter:**

Kun to informanter lytter *adspredt* til podcasts i et sådant omfang, at de tilhører denne kategori. Den adspredte lytter bruger oftest podcasts som en form for baggrundslyd, der ligger i periferien af lytterens opmærksomhed, imens denne er optaget og fokuseret på andre ting.

Der berettes altså ganske vist om flere forskellige lyttemodi i empirien: et spænd fra den adspredte lytning, over til-og-fra-lytteren og til den fokuserede lytning. Men der er samtidig en klar overvægt i den sidstnævnte ende af skalaen.

Behovet for - og anstrengelserne for at muliggøre – fokuseret lytning bliver gang på gang understreget i mit empiriske materiale, både fordi det udvalgte podcastindhold kræver det, men i høj grad også fordi informanterne ønsker at nørde og fordybe sig hermed (BK;44, SJ;124) – de vil *have noget ud af lytningen*, og det kræver fokus og koncentration (DG;365).

Så selvom hverdagen ofte sætter betingelserne og begrænsningerne for, hvordan lytningen kan foregå, og selvom informanterne også i nogen grad udvælger podcastindhold, der egner sig til lavere niveauer af opmærksomhed, så er det altså generelt den fokuserede lytning, hvor opmærksomheden primært er rettet mod podcasten, sekundært mod andre ting, der præger informanternes beretninger. For nogle informanter er denne koncentration en præmis for overhovedet at lytte til podcasts (f.eks. BT;139), og for endnu flere er det et ideal for, hvordan podcastlytningen optimalt set skal tage sig ud, som de så søger at efterleve i den udstrækning, det er muligt i deres hverdag³¹.

5.2.5 Skræddersyning som det muliges kunst

Udvælgelse af podcastindhold er altså i høj grad noget, der tilpasses lyttekonteksten, som indholdet skal indgå i. Podcastindholdet skræddersys til lyttesituationen. Det gøres både den ene vej, hvor lyttesituationen udvælges på baggrund af noget givent indhold, men det gøres også, og især, den anden vej, hvor indholdet tilpasses lyttesituationen, dvs. at man forsøger at finde en podcast, som indholdsmæssigt passer til nogle givne lytteforhold.

Til trods for denne udbredte situations-betingede udvælgelse af podcast-indhold er det samtidig ikke alle mulige situationer, der giver anledning til podcastlytning, men primært de situationer, der muliggør podcast-fokuseret multitasking.

Her kan man fristes til at stille spørgsmålet om, hvad der forudsætter hvad: Er det fordi informanterne aktivt prioriterer koncentrationen og multitasking i udvælgelsen af mulige lyttesituationer? Eller multitasker og koncentrerer podcastlytteren sig ofte om podcasten, fordi de hverdagslige situationer, som byder sig for lytteren, lægger op til denne brug?

Ud fra de empiriske pointer, jeg har fremlagt i ovenstående, må svaret være både-og. Det varierer fra person til person, fra situation til situation og, ikke mindst, fra podcast til podcast. Som Sanne fortæller, så er det nogle gange den givne situation, der dikterer podcastpraksisen, mens det andre gange er ønsket om at lytte til en bestemt podcast på en bestemt måde:

En anden grund til at jeg hører denne podcast er at det bliver for kedeligt at ordne praktiske ting, hvis ikke jeg hører podcast. Det er ikke nødvendigvis fordi jeg tænkte "Yes, et nyt afsnit! Nu skal jeg bare høre verdens bedste podcast, hvad kan jeg finde på imens", sådan har jeg det med nogle andre podcasts. Jeg laver ikke de ting jeg gør, for at kunne høre denne her podcast, jeg hører denne her podcast fordi jeg skal lave nogle ting ... (SN;53)

Men samtidig peger nærværende analyse af informanternes udvælgelse og tilpasning til hverdagslige situationer også mest hen i retningen af det førstnævnte: at det ofte er ønsket om bestemte former for lytteforhold, der får indflydelse på, hvornår podcasten hives frem på mobilen – altså at koncentration og multitasking så at sige bliver krav, der stilles til lytte-

³¹ At den koncentrerede lytteform er så udbredt i mit empiriske materiale, kan til en vis grad også relateres til min rekruttering af informanter, hvor jeg, som nævnt i afsnit 3.3.2, til dels har efterlyst informanter, der identificerede sig selv som værende *podcastlyttere*, og de konnotationer dette begreb måtte indebære.

situationen, for at den kan anvendes som en sådan. Det kan ses ved, at det langt fra er i alle typer situationer, at podcasten inddrages, selvom dette måtte være praktisk muligt. Der er både situationer, hvor podcasten taber til andre medier, f.eks., i Karens tilfælde, til tv-serierne om aftenen, og til radioen, i Rolfs tilfælde. Der er også adskillige situationer, hvor podcasten taber til fordel for at kunne lytte til andre ting, f.eks. til selvvalgt musik, til omgivelserne, eller til stilhed (f.eks. KT;183). Dette vel at mærke samtidig med, at flere informanter, som nævnt, udviser en vis frustration over ikke at have tid nok i løbet af dagen og ugen til at lytte til alle de podcasts, de gerne ville lytte til.

Når podcastindholdet skræddersys til lyttesituationen er det således for lytterne en prøvelse i det muliges kunst, hvor der i udvælgelsen af indhold til en given situation søges at opnå den perfekte – eller bare efter omstændighederne bedst mulige - kobling af både multi-tasking og fordybelse med podcasten i ørerne.

5.3 Teoretiske refleksioner: Den fokuserede lyttemodus – et resultat af valgfriheden?

I det følgende vil jeg uddybe og nuancere ovenstående karakteristik af informanternes lytteformer ved at inddrage og drage paralleller til forskellige kategoriseringer af lytteformer, der er fremhævet inden for radio- og lydforskningen.

Det at lytte som aktivitet er nemlig forsøgt karakteriseret og kategoriseret på mange måder indenfor forskellige studier af lyd og lytning. Alligevel er især én opdeling meget dominerende, og dét især indenfor radioforskningen, hvor skitseringer af de forskellige lyttemodi, som radiolyttere kan siges at bevæge sig indenfor, typisk deles op i en modstilling mellem den koncentrerede og den adspredte lytter³².

Denne modstilling udtrykkes i vidt omfang ved hjælp af forskellige dualistiske begrebspår: F.eks. beskrivelsen af radiolytningen som enten en *primær* eller en *sekundær* aktivitet, dvs. hvorvidt radiooutputtet er et primært fokus eller behandles som noget sekundært rent opmærksomhedsmæssigt (Åberg, 1999, s. 46; Hendy, 2000, s. 116; Crisell, 1986, s. 15). Det gælder f.eks. også beskrivelsen af radiooutputtet som værende enten i *forgrunden* eller i *baggrunden* af ens opmærksomhed (Åberg, 1999, s. 39, 42-43 og 48), samt beskrevet som på den ene side en distraheret, taget-for-givet form for *tap-listening* eller på den anden side en koncentreret form for lytning, som de to ekstremer, man som radiolytter kan bevæge sig imellem i løbet af en dag (Hendy, 2000, s. 130-131). Og det gælder i høj grad også modstillingen mellem det at *høre* og det at *lytte*, hvor førstnævnte betegner en passiv, automatisk

³² En modstilling, jeg også selv har fundet meningsfuld i min egen typologisering af informanternes typiske lyttemodi, som nævnt i afsnit 5.2.4.

og uanstrengt registrering af lyden, hvorimod sidstnævnte indebærer en aktiv, bevidst og fokuseret opmærksomhed (Hendy, 2000, s. 116 og 131; Douglas, 1999, s. 27; Larsen, 2001, s. 30; Purdy, 2000, s. 54; Jansson, 2000, s. 230).

Radioforskeren Carin Åberg behandler flere af disse udlægninger af dette lytter-opmærksomheds-spænd inden for radioforskningen og samler dem i én skala med tre forskellige modi, der markerer hhv. yderpunkterne og midten af et spænd, der beskriver radiolytterens opmærksomhedsmæssige engagement i lyden (Åberg, 1999, s. 77-78):

- **Radiolytning som primær aktivitet:** Hvor radioens lyd er det primære opmærksomhedsfokus, og hvor lytteren i høj grad fordyber sig i dette lydindholds symbolske betydning, dvs. betydningen af de ord, der bliver sagt.
- **Radiolytning som parallel aktivitet:** Hvor opmærksomheden og fokus skifter løbende mellem lyden og andre aktiviteter og fænomener, og hvor man som lytter skiftevis er fordybet i lydindholdets symbolske og emotionelle betydning.
- **Radiolytning som en sekundær aktivitet:** Her opfattes radioens lydindhold som et kontinuert lydligt objekt i omgivelserne, som aldrig rigtig bliver fokus for lytterens opmærksomhed, men som i stedet ligger som en stemningsskabende baggrundslyd, der akkompagnerer øvrige aktiviteter, der i stedet har lytterens (eller måske nærmere *hørerens*) opmærksomhed.

Denne tredeling, mener jeg, indfanger de øvrige, nævnte udlægninger af lytte-koncentrationens dikotomi, og man kan således med Åbergs tre kategorier tegne følgende skala, der opsummerer og illustrerer de forskellige opmærksomhedsmæssige positioner, man kan tage som lytter ift. et givent lydindhold, afhængigt af i hvor høj grad man er opmærksomhedsmæssigt rettet mod denne lydkilde eller ej (fig. 3):

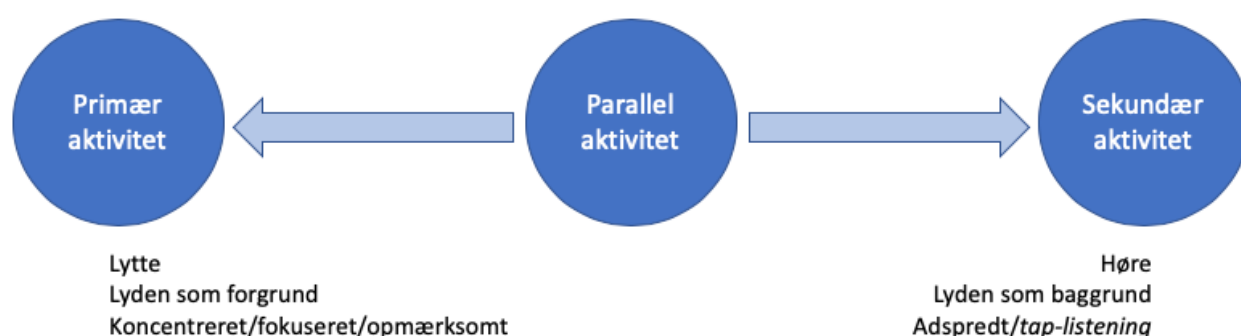

Fig. 3: Min egen model med afsæt i Åbergs 3 lytteformer - til overblik over især radioforskningens fremstilling af forskellige former for lytning, der relaterer sig til lytterens er opmærksomhedsmæssige engagement.

Den højre del af skalaen i denne model er karakteriseret ved en lytteform, der er kendetegnet ved en registrerende og rent sansende opmærksomhed ift. lyden, mens den venstre del

af skalaen i højere grad rummer kognitive aktiviteter som fortolkning, meningskonstruktion og forestilling baseret på lydens indholdselementer.

Modellen indfanger også min empiri meget godt, idet den i høj grad er sammenlignelig med inddelingen af opmærksomhedsmæssige positioner i min egen typologi i afsnit 5.2.4: Den fokuserede lytter, til-og-fra-lytteren og den adspredte lytter.

5.3.1 Flertallige aktiviteter og rettetheder mod lyden

En vigtig detalje er, at begreberne *primær*, *parallel* og *sekundær aktivitet* udelukkende angår den kognitive opmærksomhed som fysisk aktivitet i hjernen, og ikke samtidig betegner en skelnen mellem, hvorvidt der foregår flere parallelle kropsligt-/praktisk-fysiske aktiviteter samtidig med lytningen eller ej.

Denne nuance understreger medieforskeren André Jansson også i sin fænomenologiske skelnen mellem medier perciperet i hhv. *the natural attitude* og *the media attitude* (Jansson, 2000, s. 229-230):

... It is perfectly possible to wash the dishes while also listening to a discussion on the radio. Analytically speaking, in such a case radio listening (as opposed to hearing) ought to be called a 'primary activity' rather than a 'secondary activity'. The latter concept has often been bluntly used to simply denote a situation in which a person is 'doing two things at the same time' – whatever that may be. (Jansson, 2000, s. 230)

Betegnelserne *primær*, *parallel* og *sekundær aktivitet* skal altså forstås som en skelnen i forhold til det mentale aktivitetsniveau hos lytteren og til graden af fokus på medieindholdet, og ikke som en skelnen ift. hvorvidt lytteren er eller ikke er engageret i andre praktisk-fysiske aktiviteter parallelt med denne mediebrug. Sidstnævnte kan netop sagtens forekomme både i den ene og den anden ende af skalaen, hvilket også er tydeligt i nærværende undersøgelse, hvor informanterne, som vist, i høj grad multitasker, når de lytter, men stadig kan være mere eller mindre fokuserede på podcastens lyd.

Hvor de to ender af spektret i figur 3 markerer, hvorvidt og i hvilken grad lyden er i fokus for lytterens opmærksomhed eller ej, så kan man samtidig også tale om flere forskellige måder at rette sig efter lyden – flere former for rettetheder, hvad Jansson kalder *attituder*, overfor medieindholdet (Jansson, 2000, s. 228) – som figuren ikke udfolder.

Ser man på de typologier af forskellige former for rettetheder mod lyden, som radio- og lydforskningen fremsætter, så kan disse groft inddeles i to overordnede kategorier af lytteformer, som lyd- og medieforskerne Iben Have og Birgitte S. Pedersen også kommer ind på i deres karakteristik af lydbogslytteren, nemlig *stemningsorienteret* og *indholdsorienteret* lytning (Have & Pedersen, 2018, s. 137).

I den indholdsorienterede lyttekategori kan nævnes Maletzkes *kognitive* lytteform, hvor radiolytteren er særligt rettet mod informationer og viden med henblik på læring (Åberg,

1999, s. 38, 41 og 43)³³. Her er lytteren rettet mod lydets indholdsmæssige side og især sprogets semantiske betydning, der søges afkodet og fortolket.

I den stemningsorienterede lyttekategori er fokus herimod ikke primært på lydets betydningsmæssige kvaliteter, men mere på de stemningsmæssige og æstetiske. Til denne kategori hører (selvsagt) både Maletzkes *emotionelle* og *æstetiske* lytteformer, hvor førstnævnte er en lytteform med fokus på regulering af sindstilstand og selskabelighed, mens sidstnævnte indebærer lytning som æstetisk erfaring (Åberg, 1999, s. 38, 41 og 43)³⁴.

Som litteraturen her demonstrerer, er lytning som aktivitet langt fra kun et spørgsmål om, hvorvidt man som lytter hører efter, men der er et spænd af forskellige lyttemodi – forskellige lyttemæssige intentionaliteter - hvormed man som lytter kan gå til lyden på. Et spænd som også kommer til udtryk i forskellig grad i mit empiriske materiale. Men da størstedelen af de podcasts, informanterne lytter til, er *tale*-podcasts, dvs. podcasts hvor hovedparten af indholdet består af tale, er det især disse emnemæssige og semantiske kvaliteter ved podcastene, som informanterne fremhæver, og de giver således udtryk for at bevæge sig rigtig meget indenfor den indholdsorienterede lyttekategori. Der er dog stadigvæk flere eksempler på, at informanter lytter stemningsorienteret. Det gælder f.eks. når Line forestiller sig og gen-erindrer koncertoplevelser med bandet Shubidua, når hun hører en podcast med forsangeren som medvirkende (dimensional og associerings-lytning): ”Som barn af 70’erne og 80’erne er det rørende at høre hans stemme, fortællingen, at kunne se ham for sig, at genopleve koncerter, der visualiseres langt inde fra hjernens gemmer.” (LN;234). Og når Anne lader sig berolige af en nær stemme, der fjerner hendes opmærksomhed fra det omgivende menneskemylder og larm i Londons gader (emotionel lytning) (AE;126). Men også når Line går efter podcasts med stemmer, der har en *musikalitet* i sig, når hun kan blive helt *tryllebundet* af bl.a. Thomas Windings stemme, og når hun foretrækker ”blide, bløde og dybe stemmer”, fordi de rører hende mest (reduceret og æstetisk lytning) (LN;175).

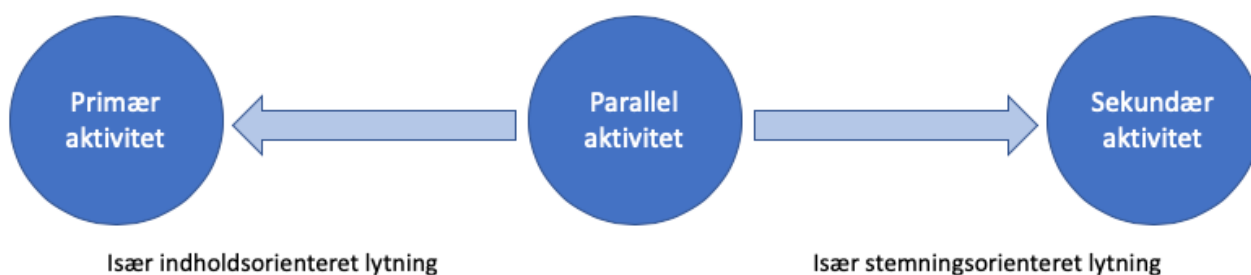

Fig. 4: I lytteskalaen har jeg her indplaceret de to nævnte typer af lyttemæssige rettheder mod lyden.

³³ Se også Chions *kausale* og *semantiske* lytteform (Åberg, 1999, 48-49, Chion, 2012), samt Douglas' to lytteriformer, *informational* og *dimensional listening* (Douglas, 2004, s. 33), som også kan tilføjes denne kategori.

³⁴ Se også Chions begreb (videreudviklet fra Schaeffer) om *reduceret* lytning (Åberg, 1999, s. 49-50 og 52, Chion, 2012), samt Douglas' begreb om *associerings-lytning* (Douglas, 2004, s. 34), der også hører til i denne kategori.

I figuren over lytteformer forekommer den indholdsorienterede lytning primært på den venstre side af skalaen, ved primær lytning (fig. 4). Fordi forståelsen og fortolkningen af den indholdsmæssige, symbolske betydning af lyden og ordene, der bliver sagt, selvsagt kræver, at lytteren også registrerer disse ord og lydlige symboler – kort sagt, at de hører, hvad der bliver sagt. Herimod kan den stemningsorienterede lytteform i høj grad forekomme i mindre fokuserede, koncentrerede lytteformer, dvs. på den højre side af skalaen, der angår sekundær lytning. Her kan lyden og talen sagtens have en æstetisk, stemningsættende og selskabeligheds-simulerende værdi i sig selv, uanset ordenes og lydenes rent symbolske betydning, og hvor det f.eks. ikke handler om, hvad der bliver sagt, men *at* der bliver sagt noget, samt måden hvorpå dette lyder.

Dermed ikke sagt, at den stemningsorienterede lytteform *kun* kan forekomme ved sekundær lytning – man kan vel at mærke som lytter lige så godt være mentalt fokuseret på lydens æstetiske kvaliteter som på dens symbolske, informative betydning (se også Have & Pedersen, 2018, s. 137). I ovenstående beskrivelse af Lines oplevelse med at lytte til Shubiduas forsanger, synes det f.eks. heller ikke så meget (eller i hvert fald ikke udelukkende) at være det, Michael Bundesen rent faktisk fortalte om, der gjorde indtryk og var i centrum for Lines opmærksomhed i lyttesituationen, som det var alt det, hun relaterede til manden bag denne fortællerstemme og de personlige associationer til tidligere oplevelser, som denne foranledigede.

4.3.2 Podcastlytning som hovedsageligt primærlytning

Fig 5: Jeg har her indplaceret min egen lyttypologi i lytteskalaen.

Der er, som nævnt, en klar lighed mellem de tre lytte-idealtyper, jeg har inddelt mine informanter i (afsnit 5.2.4), og Åbergs tredelte lytterdikotomi som afspejlet i min ovenstående lyttermodel. De lytteaktiviteter og -oplevelser, som mine informanter har redegjort for i undersøgelsen, kan her i overvejende grad indplaceres i venstre side af modellen. Selvom begge ender af skalaen - og også zonerne herimellem - er repræsenteret i undersøgelsen, er det generelt lytning som primær aktivitet, der præger billedet – også på trods af at lytteaktiviteten som regel er kombineret med andre parallelle aktiviteter, det være sig huslige gøremål, transport, motion mv.

Hvad ovenstående analyser har tydeliggjort, er således:

- 1) At det, at der foretages øvrige aktiviteter udover det at lytte, bestemt ikke udelukker koncentreret lytning. Tværtimod: parallelle aktiviteter foregår for informanternes vedkommende i begge ender af lytterskalaen, og også i høj grad hos de fokuserede lyttere, der, som informanterne gør mest, netop multitasker meget, når de lytter. Lytterne kan altså sagtens foretage sig andet, samtidig med at de lytter, uden at dette fjerner deres fokus fra podcasten – så længe disse aktiviteter netop er af en art, så de ikke kræver megen mental opmærksomhed. Som Have pointerer: "Categorising radio as a secondary medium is often rooted in the fallacy that you cannot listen attentively to the radio while doing other activities. But surely this depends on the nature of the activities in question." (Have, 2018, s. 142).
- 2) Min empiri rummer flere eksempler på, at det at være fokuseret og opmærksom på podcastens lyd ikke kun er ensbetydende med det at afkode lydens symbolske og semantiske betydninger. Og at opmærksomhed på lydens ikke-sproglige, emotionelle og æstetiske kvaliteter omvendt heller ikke er forbeholdt den adspredte lytter.

Sammenfattende kan man sige, at informanternes beretninger vidner om en generelt åben, engageret og dedikeret lytteform. En lytteform som er kendetegnet ved en åbenhed overfor podcastens lydige indhold, der bygger på en udbredt villighed til at fordybe sig heri. Om det så er nogle specifikke ord, udsagn og fortællinger, der bliver sagt i podcasten, som gør lytteren klogere på et emne eller sætter gang i en række af refleksioner og associationer, eller om det er stemmernes dybde eller blødhed, der berører lytterens stemningsmæssige sindstilstand, så er denne fokuserede form for lytning kendetegnet ved en åbenhed og lydhørhed fra lytterens side, hvor lytteren dedikerer sig til podcasten og dens specifikke lydige univers.

4.3.3 Hvad afgør lytteformen? - En trekantsmodel som forklaringsramme

Men hvad skyldes denne fokuserede lyttemodus, der præger empirien, og hvilke parametre har egentlig betydning for lytteformen?

I sin doktorafhandling om radioens særlige kommunikationsform kigger Åberg også på, hvilke forskellige parametre forskningslitteraturen fremhæver som værende afgørende for radiolytteformen (Åberg, 1999). Overordnet beskrives den som værende bestemt af tre forskellige forhold, nemlig lyttekonteksten, lyden og lytteren selv. Det vil jeg beskrive med følgende figur:

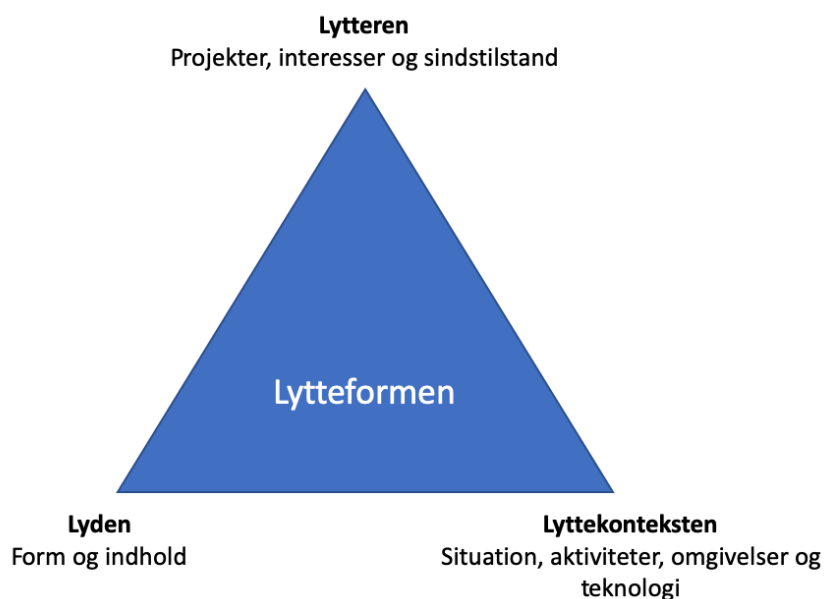

Fig. 6: En model over hvilke parametre, der indvirker på lytteformen, frit fortolket og baseret på Åbergs gennemgang heraf (Åberg, 1999)

Lyttekonteksten bruger jeg her som begreb for den kombination af specifikke fysiske forhold, som rammesætter lytteaktiviteten, herunder også de forskellige øvrige aktiviteter (udover at lytte) som lytteren udfører eller som udføres af andre tilstedeværende i situationen, men også selve mediet og teknologien, som muliggør lytteaktiviteten, og som påvirker, hvad der høres og hvordan (Åberg, 1999, s. 39, 42-43 og 73).

Herudover har radioens *tekst*, selve *lyden*, selvfølgelig også en betydning for, hvorledes lytteren retter sig efter den, og det gælder både dennes "form and content", dvs. både lydens symbolske, semantiske betydninger og æstetik, der former lytterens relation til og oplevelse heraf og netop også lægger op til en bestemt måde at lytte til det på (Åberg, 1999, s. 39 og 42-43).

Endelig har lytteren og dennes egen personlige attitude over for lyden også betydning for, hvordan vedkommende lytter til den. Her nævner Åberg både lytterens interesser og vilje (*conscious will*) men også - med henvisning til bl.a. Bent Steeg Larsens analyser - lytterens formål (motiver for at lytte) og "present project" (Åberg, 1999, s. 39 og 42-43), forstået som de forskellige handlingsmæssige målsætninger, som lytteren har i hverdagslivet (Åberg, 1999, s. 73).

I det følgende vil jeg anvende denne trekantmodel som en refleksionsramme til at diskutere podcastlytningen som lyttemodus. Med udgangspunkt i mine analyseresultater vil jeg således gennemgå trekantmodellens tre spidser én for én for at forklare, hvilke forskellige parametre heri der synes at kunne begrunde, at podcastlytningen er kendetegnet ved en fokuseret form for lyttepraksis.

Lyttekonteksten

Min undersøgelse og analyse har vist, at de situationer – og hermed lyttekontekster - som podcasten især inddrages i, netop er kendetegnet ved at være af en type, som imødekommer fokuseret lytning som den primære aktivitet, imens andre sekundære aktiviteter udføres parallelt hermed. Det, at lytteformen er kendetegnet ved fokuseret lytning, kan således, ud fra dette perspektiv, begrundes i, at podcastmediets on demand-funktion og valgmulighed bevirker, at lyttekonteksten for mediebrugeren her ikke ligger fast, men netop er noget, der vælges og tilrettelægges af lytteren. Det betyder, at lytteren netop kan udvælge de lyttekontekster for sin egen lyttepraksis, der anses for mest egnede.

Samtidig kan podcastteknologiens placering i smarttelefonen som et mobilt multimedie også anses som betydningsfuldt for, at denne lyttemodus præges af fokuseret lytning. På mobilen er podcast nemlig langt fra den eneste mulighed, der byder sig for mediebrugeren, men denne kan frit vælge og behøver ikke ”nøjes” med det næstebedste valg af medie og medieindhold til en given situation (FJ;236): *Netflix*-appen kan findes frem, når der er brug for at slappe af til tv-serier hjemme i sofaen (KE;142 og 144). *Wordfeud*-spillet kan vælges frem i situationer, hvor tiden skal gå og synet og hænderne er frie i toget (SJ;116 og 164). Og den personlige musik-playliste ligger også klar på mobilen, når der f.eks. er brug for et stemningssættende baggrundstæppe til at kunne reflektere og tænke ”selvstændige tanker” (SN;166 og 170). Og her bliver podcasten således ofte det foretrukne valg i de situationer, der muliggør fordybelse og koncentration om podcastens lyd, imens resten af kroppen udfører rutinepræget arbejde.

Lyden

Som både nævnt og vist i ovenstående analyser så har podcasten rent indholdsmæssigt en meget stor og næsten uendelig spændvidde, både hvad angår afsendere, genrer og emner: informanternes udvalgte programmer rummer indholdsmæssigt næsten hvad som helst, fra podcastede radioprogrammer (f.eks. *Mads og Monopolet*), over større, professionelt producerede produktioner (f.eks. *Third Ear*), og til mere lydligt flade og minimalistiske samtalepodcasts fra afsendere, hvis primære faglighed ikke er lydproduktion, men derimod alle mulige andre emner, der bliver nørdet igennem i en podcast (f.eks. *Techsistens*). Da podcastens medietekstlige indhold er så varieret, er det således svært at sige noget entydigt om, hvorledes dette lydindhold lægger op til og kræver en bestemt lytteform af sine lyttere. Dog kan podcastene siges at være kendetegnet ved at være udpræget tale-indhold, hvilket lægger op til en indholdsorienteret lytteform, hvor man (opmærksomt) søger at afkode indholdets semantiske betydninger.

Dertil kommer, at nyere podcastforskning peger på, at der – trods bredden og variationen - er bestemte indholdstyper og genrer, der især præger podcastmediet, når man kigger på udbuddet og på populariteten af bestemte podcasts.

Her fremhæver f.eks. journalistikforskeren Mia Lindgren den *personlige, narrative journalistik* som en fremherskende genre især indenfor podcastmediet (Lindgren, 2016). Den er kendetegnet ved, at journalisten inddrager og udforsker både egne og andres personlige, levede erfaringer, og den bærer hermed præg af meget personlige, subjektive tilgange til storytelling. At vi ser en fremkomst af denne genre netop i podcastmediet forklarer Lindgren med, at podcastmediet nærmest af natur er som skabt til at understøtte den nære relation mellem afsender og modtager, som genren implicerer: "...audio stories [...] explore our lives through sounds and spoken words, intimately whispered into our ears. The personalized listening space created by headphones further accommodates the bond created between voices in the story and the listener." (Lindgren, 2016, s. 24)³⁵. Også McHugh fremhæver en uformel narrativ form, baseret på en stærk, personlig para-social relation mellem vært og lytter, som værende fremtrængende indenfor podcastmediet generelt (McHugh, 2016). Denne personlige, narrative genre, som anses som dominerende på indholdsområdet for podcasten, fordrer således en lytter, der hører efter og netop fokuserer på – og ligefrem lever sig ind i – de personlige fortællinger, som stemmerne i podcastene delagtiggør lytterne i. Herudover peger Dowling og Miller særligt på true crime-genrens fremkomst og dominans i podcasting som et eksempel på, hvordan podcasten som medie lægger op til en bestemt lyttemodus, de kalder *fordybet lytning* (immersive listening) (Dowling & Miller, 2019). Denne lyttemodus anspores, ifølge dem, bl.a. i kraft af podcastens materielle og teknologiske beskaffenhed, hvor den hyppige brug af høretelefoner bidrager til, at lytterne *lukker sig inde* i podcastens lyd og afskærmer sig fra omverdens potentielt distraherende lyde, samtidigt med at podcasten - med fraværet af aktive hyperlinks og en brugerflade, der ikke kræver brugerens opmærksomhed undervejs i mediebrugen - heller ikke rent visuelt tilskynder lytteren til at fjerne opmærksomheden fra det givne indhold. Men den fordybende lytning anspores desuden, ifølge Dowling og Miller, især af den måde, hvorpå indholdet bliver fortalt. Indenfor den populære true crime-genre sker dette ofte i form af såkaldte *absorbing narratives* og *immersive storytelling*, hvor lytterens opmærksomhed (kræves og) fastholdes i længere perioder ad gangen bl.a. gennem stramt redigerede og gennearbejdede lyddesigns, dybdegående udforskninger af emnet bygget op omkring en narrativ struktur og inddragelse af fortællerens egne personlige oplevelser og følelser via en form for selv-refleksive meta-kommentarer undervejs i fortællingen (Dowling & Miller, 2019, s. 168-171).

Betydningen af storytelling og fængslende lydfortællinger (SG;46, BT;77, Ida WSH;189, OO;7, DG;27 og 364), personlige historier (SJ;18, DG;397, SG;209) og god lyd i form af gennemtænkte tilrettelæggelser og gennearbejdede lyddesigns (DG;401, OE;47, 52, 101, 179, 189, 221 og 285, SG;19, 43, 67, 158 og 316, BT;99 og 109, BS;90, 92, 94 og 102, OO;15, 52 og 56), som litteraturen her fremhæver, er – som vist - i høj grad elementer, der

³⁵ Dette må formodes at gælde mere generelt end her antydtes, idet dette bånd mellem stemmen og lytteren f.eks. også gør sig gældende i nogle former for musiklytning.

vækker genklang i det empiriske materiale, idet de har betydning for, hvordan informanterne udvælger og oplever de enkelte podcasts.

Ud fra ovenstående pointer fra podcastforskningen kan man således udlede, at en stor del af det indhold, som hyppigt bliver produceret og lyttet til, er af en type, som i høj grad tilskynder lytteren til at høre efter - koncentreret, fokuseret og engageret og i længere perioder ad gangen. Og hermed at selve medieindholdets karakter (podcastens lyd som bestående især af tale-indhold, oftest af en bestemt type) netop også må medregnes som en af årsagerne til, hvorfor podcastlytning er kendetegnet ved fokuseret lytning.

Lytteren

I sin afhandling pointerer Larsen, med afsæt i Schütz' relevansbegreb, at lyttemodussen - og herunder graden af opmærksomhed og typen af rettedhed hos lytteren - ikke blot er formet af den givne situation og lydens indhold i sig selv, men at den netop også afhænger af graden af relevans, radioens aktuelle indhold tilbyder ift. lytterens hverdagslige *projekter* (Larsen, 2000, s. 61). Jf. afsnit 3.1.2 betragter jeg også i høj grad podcasten ud fra det samme perspektiv, som Larsen gør med radioen, nemlig som et middel til at gennemføre bestemte hverdagslige projekter.

Som dette hverdagslige projekt-værktøj både kræver og muliggør podcasten nemlig en mere aktiv, bevidst og styret mediebrug sammenlignet med radioen, idet podcastlytteren ikke blot (som radiolytteren) bestemmer, hvornår vedkommende ønsker at lytte til hvilken type indhold (dvs. hvornår lytteren ønsker at tænde for en given kanal), men også specifikt hvad der lyttes til (dvs. hvilket specifikt program og episode). Mediebrugeren er for podcastens vedkommende ikke blot herre over medietypen, men også i høj grad over det helt specifikke medieindhold samt konsumtionstidspunktet herfor. Podcastlytteren har altså, sammenlignet med radiolytteren, en større grad af kontrol over det specifikke indhold, og har her mulighed for at udvælge noget, der har direkte relevans for denne. Podcastlytteren kan hermed betragtes som en *projekt-lytter*.

Denne brugerkontrol over indholdet anser jeg som en vigtig forklaring på, hvorfor podcastlytningen generelt i min analyse kan karakteriseres som en fokuseret form for lytning: fordi podcastlytteren her har så meget magt over udvælgelsen af indholdet, at denne kan gå efter indhold, der ikke blot stemningsmæssigt og formmæssigt matcher situationen og de aktiviteter, der foregår heri, men netop også har mulighed for at udvælge noget, der rent indholdsmæssigt kan bidrage til at opnå bestemte hverdagslige projekter, der ligger udover de aktiviteter, der aktuelt foregår i lyttesituationen (f.eks. et projekt om at orientere sig i et bestemt emne) – dvs. indhold som i vid udstrækning lægger op til en indholdsorienteret lytteform, hvor man hører efter for at kunne få noget ud af dette indholds semantiske og emnemæssige kvaliteter.

Den fokuserede lytteform synes altså blandt andet - igen - at være foranlediget af podcastens on demand-funktion, idet den individuelle udvælgelsespraksis fra lytterens side,

som podcastlytningen indebærer, er direkte relevansbetonet helt ned på podcastprogram- og -episodeniveau, hvilket er med til at fremme en fokuseret form for lytning.

4.3.4 Valgfriheden personliggør og forpligter

Den indholdsmæssige valgfrihed ved mediet har ikke kun betydning for den fokuserede lytteform, fordi den muliggør kontrol og optimering, men også fordi den er et krav til mediebrugeren: udvælgelsen og hermed stillingtagen ift. indholdet er uundgåelig – selve valgfriheden er ikke valgfri for podcastlytteren. Her har mine analyser vist, at denne udvælgelsespraksis også til en vis grad medfører en form for forpligtelse til at høre efter, dvs. at lytte fokuseret.

Eksempelvis gælder dette for Rolf, når han lytter til podcastede radioprogrammer: hvis han hører programmerne i radioen, lytter han til dem med en helt anden intensitet end hvis han selv har udvalgt dem som podcasts:

...så kan det fint være noget Orientering eller hvad pokker det nu måtte være, der så kører i radioen, jeg kan godt hoppe ind og ud af det uden problemer, men hvis jeg så har abonneret på en af de her programmer, som en podcast, jamen så er det for at høre det, altså, så skal jeg have det hele med. (Rolf WSH;386)

Rolfs fokus på et givent podcastprogram er tilmed afhængig af hans viden omkring dets oprindelse i radioen: er der tale om et podcastet radioprogram, så har han sværere ved at *dedikere sig* til det, fordi han så har en forventning om, at "...det er jo bare radio, så det kører jo bare som det gør..." (Rolf WSH;397). Dvs. at så applicerer han den samme lytte-modus til det podcastede radioprogram, som gælder hans almindelige radiobrug (Rolf WSH;399).

Også Kate reflekterer f.eks. over det paradoksale i, at hun føler sig mere forpligtet på at koncentrere sig om podcastprogrammerne end de programmer, der bliver bragt i radioen, når podcasten rent faktisk giver hende mulighed for at vende tilbage til og genlytte programmerne, såfremt hun havde misset noget:

Måske føler jeg, at det er "værrer" at tabe koncentrationen, når jeg nu har fundet et program og sat det i gang? Lidt som at gå fra en film, som man har sat i gang på tv'et. Det er egentlig lidt selvmodsigende, fordi podcasten netop handler om, at jeg jo bare kan finde programmet frem igen og høre det, som jeg ikke fik med... (KT;207)

Så når først Kate selv har udvalgt og igangsat podcasten, så skal hun også høre efter, føler hun.

Denne kvalitative forpligtelse til at høre efter, fokusere og fordybe sig i det udvalgte indhold kan til dels forklares ved udvælgelsesprocessens naturlige logik: For det første indebærer

udvælgelsen nemlig, at de udvalgte podcasts herved gennemgår en form for første og foreløbigt kvalitetstjek: lytteren har set et (lytte)potentiale i den enkelte podcast, ellers var den ikke blevet udvalgt til lytning. Herefter er det naturlige næste skridt så at finde ud af, om den kan leve op til de forventninger, der er blevet skabt hos lytteren i udvælgeshandlingen: dvs. at afspille den og lytte efter. Der er altså skabt en interesse for podcastens indhold, fordi det netop er vurderet til at virke lovende ud fra podcastlytterens interesser, præferencer og humør, hvilket forklarer, hvorfor podcastlytteren således er indstillet på at høre det.

Bent oplever f.eks. også en tydelig forskel i graden af forpligtelse ift. det indhold, han lytter til på hhv. radio og podcast. Den større forpligtelsesfølelse skyldes, ifølge ham, både, at det indhold, han udvælger på podcasts, som regel virkelig er noget, der interesserer ham, men samtidig handler det også om valget: hvor radioens programflow er udvalgt af afsenderen, så har han selv stået for udvælgelsen af det givne podcastprogram, og det forpligter:

...jeg kan godt sætte pris på den uforudsigelighed der er i at lytte til noget på flow, øh, der samtidig også går hånd i hånd med en større grad af, hvad skal man sige, fravær af forpligtelse. Altså, [...] hvis jeg sætter en podcast på [...] så har jeg ligesom valgt noget ud og så vil jeg også gerne, ja så føler jeg mig også forpligtet på at lytte... (BT;55)

Udover den interesse, som udvælgelsen af det konkrete indhold medfører, så medfører udvælgelsen altså også i flere af informanternes tilfælde en følelse af forpligtelse overfor det indhold, som man selv som lytter aktivt og uden tvang har udvalgt. Stig beskriver denne følelse af forpligtelse som, at han tager *ejerskab* over sine egne udvalgte podcasts, idet han oplever, at selve valgfriheden ved mediet og den udvælgelsespraksis, mediebrugen indebærer, bidrager til et mere personligt forhold til podcastene. Han skriver:

...Podcast er min personlige og eklektisk sammensatte indholdsstrøm. Ja måske næsten private. Jeg lytter sjældent sammen med andre. Nogle gange kommer folk forbi og lytter med. [...] Men mine podcast er mine. Det er mit feed. Mine abonnemeter. Der er formentlig ingen mennesker i hele verden, der har sammensat deres podcastfeed på samme måde som mig. Jeg deler gerne og er slet ikke nærig, tværtimod. Men intet kan lave om på, at mit feed er mit. Ikke andres. Dermed tager jeg også et unikt ejerskab for det, jeg lytter til, på trods af at det er produceret af andre. Jeg har selv sat det sammen. (SG;232)

Når først Stig har udvalgt sig en podcast og indlemmet den i sit podcastfeed, så tager han *unikt ejerskab* over den, som han skriver: podcasten bliver, for ham at se, knyttet til ham som person. Udtalelsen er et eksempel på, hvordan podcastprogrammerne hermed, i kraft af selve udvælgeshandlingen, bliver personlige for lytteren. De får en personlig betydning, fordi de på baggrund af lytterens autonome ageren er blevet udvalgt og indlemmet i en personlig podcast-samling, og fordi denne samling af aktivt udvalgte podcastprogrammer samtidig også kommer til at fremstå som en slags symbol for, eller manifestation af, lytterens personlige og unikke præferencer, smag, interesser og selektivitet som en form for standpunkttagen. Udvalgte podcastprogrammer bliver hermed personlige artefakter: de får en

personlig betydning som en form for fysisk manifestation af – eller perspektiv på – podcastlytterens indre sindelag og karakter.

Berry fremhæver ligeledes den emotionelle investering i indholdet, som udvælgelsen af specifikke podcastprogrammer indebærer, og argumenterer, at denne lytter-autonomi medfører en mere engageret lytter end radiolytteren, der blot kan tænde for en radiokanal og høre det, der er:

...[the process of selection and scheduling, red.] is a process where the listener has a greater degree of autonomy. Making choices about which specific podcasts to listen to, and also when and where suggests that the podcast listener is a more actively engaged participant than the radio listener. (Berry, 2016a, s. 12)

Berry henviser til flere brancherapporter (fra ABC i Australien og fra producenterne bag Serial) som beretter om podcastlyttere som værende ”highly engaged with the content from the beginning to the end” og som mediebrugere, der i stort omfang giver indholdet deres fulde opmærksomhed (Berry, 2016a, s. 12). Denne dedikerede lytterform, mener han, kan forklares ved, dels 1) at podcastlytterne har mulighed for netop af vælge et lyttetidspunkt, hvor forholdene giver mulighed for koncentration, dels 2) fordi lydindholdet i podcasts er domineret af tale, hvilket i sig selv lægger op til en større grad af opmærksomhed, og dels 3) pga. denne valgfrihed, som mediet indebærer, bidrager til en mere engageret, dedikeret mediebruger (Berry, 2016a, s. 12-13):

It could be that a combination of the dominance of speech in podcasting and nature of the medium as self-selected experience based on niche experiences almost demands that podcast listening is both theoretically and actually different from radio listening, especially music radio. (Berry, 2016a, s. 13)

Denne vurdering kan mit empiriske materiale i høj grad bakke op om – og Berry leverer her nærmest en opsummering af mine pointer i ovenstående gennemgang af de tre spidser af lyttetrekanter som forklaring på, hvorfor den fokuserede lytteform dominerer så meget i min undersøgelse. Nemlig: 1) muligheden for at vælge at lytte i situationer, der netop egner sig til at kunne koncentrere sig om at lytte (Lyttekonteksten), 2) podcastindholdets typiske karakter, som lægger op til en indholdsorienteret og engageret, koncentreret lytteform (lyden), og ikke mindst – som har været fokus i nærværende afsnit - 3) valgfriheden ved mediet, som virker personliggørende og forpligtende (Lytteren) - valgfriheden hos podcastlytteren lægger op til en mere dedikeret, koncentreret og trofast form for lytning, fordi lytteren selv aktivt har taget stilling til og igangsat afspilningen af programindholdet.

Det i radiobranchen anvendte begreb *appointment listening* bliver her meget dækkende til at beskrive denne empiriske indsigt om podcastlytteres forhold til udvalgte podcasts

(Somdyala, 2018; Berry, 2016a, s. 11): at lytterne så at sige laver en form for *lytteaftale* med særligt udvalgte podcasts, hvor de forpligter sig på at høre efter.

I de næste analyseafsnit, som handler om, hvordan lytterne forholder sig til det *flow* af indhold, som podcasten tilbyder lytterne, vil jeg vise, hvordan denne forpligtelse ikke blot synes at udmønte sig i dette kvalitative krav om at lytte på en bestemt måde (fokuseret), men også i et kvantitativt krav til denne lyttepraksis' varighed og hyppighed over tid. Podcastlytteren synes nemlig ikke kun, som vist i ovenstående, at lave en lytteaftale om at høre efter, men også om at *hænge på*, dvs. at følge en (del af en) bestemt serielt struktureret kæde af afsnit, som podcastprogrammet udgør.

5.4 Valgfriheden og podcasten som et flow

I dette afsnit vil jeg beskrive, hvordan podcastens personlige playliste administreres rent praktisk, og hvordan informanterne agerer som deres egne programtilrettelæggere, der skal få hverdagen (og den *strøm* eller *flow*, som hverdagen udgør (Schutz, 2005, s. 90), og herunder de lytte-behov det skaber) og podcastenes egne flows (deres serialitet og tidsmæssige struktur) til at gå op i en højere enhed. Men også hvordan valgfriheden og det at være sin egen programplanlægger i det hele taget har betydning for informanterne. Sidst men ikke mindst vil jeg vise, hvordan valget nogle gange også synes at være besværligt, samt hvilke strategier, de benytter for at formindske eller lette valget.

I kølvandet på denne empiriske gennemgang vil jeg i afsnit 5.5.3 inddrage tv-teori om flow-begrebet og litteratur-teori om serialitet til at tydeliggøre, hvordan podcasten kan betragtes både som et push-medie og et pull-medie.

5.4.1 Podcasten som en serie

Inden jeg gennemgår mine empiriske pointer, vil jeg i det følgende kort skitsere podcastens distributionsmæssige struktur. Her vil jeg tage udgangspunkt i konkrete podcasts, som er populære blandt flere informanter, og ud fra disse beskrive podcasten som et serielt struktureret medie, samt skelne mellem to typer af podcasts.

Et podcastprogram består af flere episoder, der ofte udkommer løbende, med mere eller mindre jævne mellemrum, over en kortere eller længere periode³⁶. Nogle podcasts består af et narrativt forløb, der breder sig udover de enkelte episoder, hvormed lytningen af senere afsnit i rækken forudsætter, at man har lyttet til de forudgående. Disse kalder jeg for *podcast-serier*. Andre podcast er struktureret på en måde, hvor de enkelte episoder i rækken er særskilte, enestående afsnit, der muligvis minder om de andre, forrige og efterfølgende, i struktur og/eller emne og/eller koncept (og nogle gange varighed), men som ikke er betinge-

³⁶ Enkelte podcasts består af en række af episoder, der bliver lagt ud på nettet samtidigt, og altså ikke udkommer løbende – det gælder oftest podcast-serier.

de af hinanden, dvs. ikke tilsammen udgør et fortløbende fortælleforløb. Dem kalder jeg *episodiske antologi-podcasts*. Nogle podcasts består af en kombination af begge typer, som f.eks. *Third Ear x Politiken*, der – som det fremgår af billede 20 nedenfor - både har små serier som en del af sit podcastfeed, som f.eks. *Kvinden med den tunge kuffert*, *Robert og Thetanerne*, men samtidig også enkeltstående afsnit, som f.eks. *Til Linda* og *Gangsteren i skoven*, hvor sidstnævnte to dog har det tilfælles, at de blandt andet har samme fortæller og fortællestil.

	14	Kvinden med den tunge kuffert (2:7) Fra vin til vand	35 min	31 Oct, 2016
	15	Kvinden med den tunge kuffert (1:7) En ny klostergæst	41 min	24 Oct, 2016
	16	Robert og Thetanerne (3:3) Disconnect	44 min	15 Jun, 2016
	17	Robert og Thetanerne (2:3) Broen til den totale frihed	38 min	8 Jun, 2016
	18	Robert og Thetanerne (1:3): Start på session	39 min	1 Jun, 2016
	19	Til Linda	39 min	12 May, 2016
	20	Kumrefryseren	31 min	4 May, 2016
	21	Gangsteren i skoven	28 min	27 Apr, 2016
	22	Drengen på knallerten	27 min	20 Apr, 2016

Billede 20: Sammensætning af to skærbilleder af podcasten *Third Ear x Politiken*'s visuelle fremtoning i iTunes - hhv. et billede af podcastens logo og et udsnit af podcastens episode-udgivelser. Skærbilleder taget 9. juli 2018.

Flere podcasts opererer også med en sæson-inddeling, hvor episoderne opdeles i perioder med mindre pauser imellem. Hvor nogle podcasts sæsoner blot markerer en tidsafgrænsning, er sæson-skellet hos andre podcasts også en markør for indholds- eller strukturmæssige forskelle mellem episoderne. F.eks. består den berømte podcast *Serial* indtil videre af to sæsoner, der hver er to serie-rækker omhandlende to forskellige kriminalsager:

	9	S02 Episode 03: Escaping	E	55 min	24 Dec, 2015
	10	S02 Episode 02: The Golden Chicken	E	59 min	17 Dec, 2015
	11	S02 Episode 01: DUSTWUN	E	44 min	10 Dec, 2015
	12	S01 Update: Day 03, Adnan Syed's Hearing		15 min	6 Feb, 2016
	13	S01 Update: Day 02, Adnan Syed's Hearing		15 min	5 Feb, 2016
	14	S01 Update: Day 01, Adnan Syed's Hearing		16 min	4 Feb, 2016
	15	S01 Episode 12: What We Know	E	56 min	18 Dec, 2014
	16	S01 Episode 11: Rumors	E	41 min	11 Dec, 2014
	17	S01 Episode 10: The Best Defense is a Good Defense	E	54 min	4 Dec, 2014

Billede 21: Sammensætning af to skærbilleder af podcasten *Serial*'s visuelle fremtoning i iTunes - hhv. et billede af podcastens logo og et udsnit af podcastens episode-udgivelser. Skærbilleder taget 9. juli 2018.

Med denne serielle struktur udgør podcasten på sin vis sit eget *flow*³⁷ over tid, dvs. et udgivelsesforløb som et begivenhedsforløb, der foregår med en bestemt tidslig struktur - en bestemt udgivelsesrytme - der selvsagt sætter rammerne for det lytteforløb, man som lytter kan gennemgå hermed. Udover at tage stilling til, hvilket indhold der passer ind i hvilken lyttesituation, så er denne episodiske, serielle struktur også et aspekt ved podcasten, der har betydning for podcastlytteren - både i udvælgelsen og planlægningen af podcastlytningen, men bestemt også i oplevelsen heraf. I de følgende afsnit vil jeg fremlægge hvordan.

5.4.2 Lytteren som programplanlægger: om at sætte en krog i podcast-flowet

En ting, der går igen i flere informanternes udtalelser – især logbogsinformanternes – er graden af planlægning, som de lægger for dagen i forbindelse med deres podcastlyttepraksis. Det sker både på et overordnet plan – hvor informanterne overvejer og planlægger hvorvidt enkelte podcasts eller typer af podcasts skal lyttes mere eller mindre til i fremtiden (RT;650, BK;70, MJ;115) – men det sker også ned i detaljen – hvor enkelte informanter planlægger at lytte til et bestemt program på et bestemt tidspunkt eller i forbindelse med en bestemt aktivitet. F.eks. som Dagmar skriver i sin dagbog: ”...Jeg havde besluttet mig for at høre episoden i den efterfølgende weekend...” (DG;419)

Værktøjerne til denne planlægning er for de fleste informanternes vedkommende deres podcast-app på smartphonen og den playliste og abonnements-funktion, der er herpå³⁸. Dette udgør instrumentbrættet – det store *master-dashboard* – hvormed de forskellige podcasts egne flows håndteres, ordnes og overvåges.

Systematisering: Opdeling i faste og boblere

For at kunne sortere og overskue de mange forskellige udvalgte podcasts, der kan vælges imellem i appen, opererer mange informanter med en opdeling af deres podcasts i *faste podcasts* på den ene side og *boblere* på den anden (KT;136 og MS;52). Som Birk formulerer det: ”...Der er nogle, som er cremen, og så er der dem, der ligesom fylder hullerne ud.” (BK;60)

De faste podcasts er dem, informanterne allerede ved, de vil lytte til, og som de følger og ofte har lyttet til over en længere periode (PI;62 og SN;64). De står sjældent til diskussion – de skal høres, og de får desuden ofte en form for særbehandling af lytteren, idet de afspilles

³⁷ Jeg vil komme ind på en mere præcis definition af flow-begrebet i afsnit 5.5.3.

³⁸ Da informanterne bruger forskellige mobiltelefoner og forskellige dertilhørende podcatcher-apps, går jeg ikke i dybden med de konkrete tekniske og designmæssige aspekter herved. Den mest anvendte smartphone blandt informanterne er iPhone, og den mest anvendte podcatcher-app er den dertilhørende, indbyggede *Podcast*-app fra *Apple*. Disse har således været mit udgangspunkt for at sætte mig ind i de grundlæggende funktioner og design, der karakteriserer det interface, som podcastudvælgelsen foregår ud fra, og jeg har derfor i en længere periode lånt en iPhone til privatbrug, så jeg kunne blive bekendt med *Podcast*-appen i forbindelse med min egen lyttepraksis (jeg havde selv en android-smartphone).

på velovervejede og dertil passende tidspunkter, og det er også ofte disse programmer, lytterne venter på med længsel.

Herudover gives der på den anden side oftest plads på den personlige playliste til podcasts, som er mindre gode, eller til at prøve nye, uafprøvede podcasts af (KE;25 og 27). For Sanne er *Mads og Monopolet* én af disse, hvorom hun siger: "...Det er ikke en podcast, jeg bare venter på kommer, så jeg kan høre den, men det er en fin podcast, som altid er god, hvis jeg ikke har andet at høre..." (SN;61) Boblerne er således podcasts, der typisk bliver lyttet til på tidspunkter, hvor de faste podcasts er brugt op, eller hvor lytteomstændighederne ikke er optimale. Det er også disse podcasts, som lytterne uden problemer kan springe rund i og håndplukke enkelte episoder af, hvorimod der som oftest bliver lyttet til samtlige afsnit af de faste podcasts og i den rigtige rækkefølge. Til gengæld har podcast-boblerne så mulighed for at avancere til at blive faste podcasts, hvis de viser sig at være gode nok til det.

Fordelingen og omfanget af faste podcasts og podcast-boblere varierer meget fra informant til informant. Carl vurderer f.eks., at han har op imod tredive af disse faste podcastprogrammer, han følger (Carl WSH;623). Og så er der Frej, der, som nævnt tidligere, overordnet kun har tre podcasts, han lytter til: Liverpool-podcasten og de to politiske podcasts. Her har Liverpool-podcasten forrang som den faste podcast (FJ;39), imens de to politiske podcasts er boblere, der bliver håndplukket ud fra, hvilke emner der virker interessante (FJ;36). Mads derimod har rigtig mange boblere og kun få faste (MS;50).

Abonnementsfunktionen som automatiseringsredskab

I appen bruges også abonnement-funktionen til at overskueliggøre mulighederne og begrænse det valg, der skal foretages forud for lytningen. Ved at abonnere på enkelte podcasts kan lytterne nemlig sætte en *krog* i interessante podcasts og få notifikationer, når der udkommer en ny episode. Hermed automatiseres behovet for at følge en podcast. Søs bruger også abonnement-funktionen til at danne sig et hurtigt overblik over lyttemulighederne indenfor de podcasts, hun tidligere har udvalgt: "...Appen markerer også hvilke episoder jeg har lyttet til. Jeg abonnerer på forskellige podcasts, og kan hurtigt se om der er nye episoder." (SS;64) Hermed bliver valget mere overskueligt ved at tage udgangspunkt i de podcasts, der er abonneret på, idet der ikke skal tages stilling til alverdens podcasts, men kun det udvalg af podcasts, der allerede er sat en krog i, og som har nye episoder tilgængelige (f.eks. SJ;96).

Birk fortæller også, hvordan han har systematiseret sin lytning ved hjælp af abonnement- og download-funktionen på sin computer:

...jeg har sådan fast på min computer her nogle ting, jeg abonnerer på, og så en gang om ugen eller hver tiende dag eller sådan noget, så får jeg ligesom alle de nye afsnit ind, og så ned på min iPod, og så ligger de dér og venter. [...] Og så spiser jeg ligesom sådan én ad gangen. [...] Så det er meget, øh, meget industrielt. (BK;58)

Ved at abonnere bliver udvælgelsen hermed sat i system, og Birks lyttepraksis bliver til en vis grad eksternaliseret over i podcatcherens system som noget, der kører automatisk. Den bliver hermed også mere overskuelig, idet han kan læne sig op af det flow, som abonnementsfunktionen administrerer.

Jon har derimod oplevet, at brugen af abonnements-funktionen på hans telefon snarere førte til forvirring og stress end overskuelighed: Ved at abonnere på flere programmer, der udkom med flere episoder, end han kunne overkomme at lytte til, kom de "...røde prikker..." i appen (der indikerer, at en given podcast har nye, uafspillede episoder tilgængelige) til at minde ham om alt det, han ikke kunne nå – som små blinkende alarmknapper, som han ikke havde mulighed for at handle på (JN;29 og 229). Når podcast-appen på denne måde opleves som et overfyldt bord, der skal ryddes op, kan abonnements-funktionen altså også blive noget, der larmer, roder og giver dårlig samvittighed for den trofaste podcastlytter, i stedet for at være det planlægningsværktøj til tryghed (som en sikring imod at gå glip af noget godt), orden og systematik, som andre informanter bruger den til.

5.4.3 Podcasten som et forløb: tilpasning af og til flowet

Det, at podcasts består af flere episoder lagt ud i en kæde med en (af afsenderen) bestemt rækkefølge, gør, at for nogle informanter tager det ene afsnit det andet: når man først er gået i gang med én episode, så ligger det også naturligt for at gå videre med det næste bagefter, i stedet for at vælge noget helt andet at lytte til. På den måde kan den enkelte podcast sætte en lille krog i lytteren, så han/hun lytter videre. Dels fordi det rent praktisk er lettere end at skulle tage stilling på ny, og dels fordi teknologien (afspilleren eller appen, som podcasten afspilles på) kan være indstillet til automatisk at gå videre til næste ved endt afspilning af den forudgående episode (f.eks. SG;364).

Flere informanter oplever samtidig også at føle sig forpligtede på podcastens serialitet på den måde, at de *skal* høre samtlige afsnit og altså ikke må springe over eller rundt i den rækkefølge, afsenderen har tilrettelagt. F.eks. Søs, som noterer i sin dagbog:

En gang følte jeg at det var snyd, hvis jeg sprang et afsnit af et podcast over, [...] jeg følte at det var forkert og ufuldstændigt, hvis jeg ikke havde hørt alle episoderne af et podcast, men er som sagt blevet mere afslappet med det. Det er dog stadig en tilfredsstillelse, hvis jeg kan se at jeg har hørt alle afsnittene. (SS;118)

Denne lytterækkefølge, som podcasten selv lægger op til, ser jeg flere informanter være loyal overfor – selv når det gælder episodiske antologi-podcasts, hvor rækkefølgen ikke er en forudsætning for en meningsfuld lytteoplevelse (f.eks. RT;532).

Podcastlytteren som flow-koordinator: rækkefølge og tid

Idet flere informanter i en vis udstrækning føler sig forpligtede på podcastens eget flow, omtales den tid og struktur, podcasten hermed har tilrettelagt for sine lyttere, som noget, man kan være *bagud på* (RT;16, 90, 200, 323 og 374), som man skal *nå* (LN;194), *indhente* (RT;90) og *komme up to date på* (RT;16, 374 og 650, SG;307). Podcast-playlisten eller -abonnementslisten opleves her som en samling af flows, som lytteren skal kunne følge med på.

Det er en opgave, der for visse informanter kan tendere det uoverskuelige, hvis man lytter til og følger mange forskellige podcasts på én gang (f.eks. RT;414). Her må flere informanter, som f.eks. Ida, da også erkende, at det trods alt er begrænset, hvor mange forskellige podcast-flows hun kan følge med i og holde ved lige i hverdagen, og hun bliver nødsaget til at *ofre* nogle podcasts, også selvom de havde potentiale til at blive faste podcasts (Ida WSH;259 og 263).

En ting er altså målet om at høre samtlige afsnit af en given podcast og i den rigtige rækkefølge. En anden ting er bestræbelsen på at lytte til episoderne i nogenlunde den samme tid, som de udkommer. Her ser jeg både nogle informanter, der primært orienterer sig i og udvælger podcasts, der er udkommet samme dag, som de skal lytte til dem (f.eks. Ida WSH;174), og andre informanter, der følger sit eget flow i kølvandet på podcastens. F.eks. Søs, der oftest om søndagen sammenstykker sin egen programrække for den kommende uge på baggrund af, hvad der er udkommet i den forgangne (SS;74, 80 og 195). Og Rita udvælger podcasts ud fra sin viden om yndlingspodcastenes sendeplaner og -rytmer og timer sin lyttepraksis herefter: "Hen på eftermiddagen besluttede jeg at sætte *Welcome to Night Vale* på, fordi jeg ved, at der kommer en ny episode den 15. februar..." (RT;553) Hun har nogle bestemte podcasts, hun følger, og dem bestræber hun sig på at være opdateret på ugentligt, således at hendes lyttetid ikke er mere end en uge bagud ift. podcastenes sendeplaner (RT;16 og 574).

Vurdering af udvalgets og forløbets omfang

Udgivelsesfrekvensen for en given podcast kan også have betydning for, om den vælges til eller fra. F.eks. for Sanne er en af grundene til, at hun hører podcasten (og radioprogrammet) *24 spørgsmål til professoren*, at "...der er mange afsnit tilgængelige..." (SN;53) - det har en værdi, at der er uafspillede episoder til rådighed, når hun har behov for det (SN;32). Udgivelsesfrekvensen er altså også et af hendes udvælgelsesparametre, når hun finder nye podcasts.

For Line er udgivelsesfrekvensens regelmæssighed også af betydning. Når podcasten udkommer serielt, så er det forstyrrende, hvis dette flows rytme ikke er konstant: "...Et lille minus er, at podcastsene ikke kommer regelmæssigt, men dog med jævne mellemrum, hvis du abonnerer..." (LN;83)

Udgivelsesfrekvensen kan dog også blive for høj. Det fortæller Frej, der undlader at lytte til en ellers interessant podcast, fordi den udkommer for ofte. Det bliver uoverskueligt for ham, når de kan finde på at lægge tre podcastepisoder ud om dagen, og så vil han hellere holde fast ved andre podcasts, der matcher hans lyttefrekvens bedre (FJ;76).

Noget, der også spiller ind for Frejs – og andre informanternes (BS;65, JN;134) – vedkommende, er, at han lytter til flere aktualitets-betonede podcast. Podcastene bliver hurtigt irrelevante for ham at lytte til efter udgivelsesdatoen, hvor han allerede kender udfaldet af fodboldkampene, og hvor den politiske dagsorden har rykket sig videre (FJ;83).

Komprimering og modificering af podcastens eget flow

Podcastens serielle struktur, tidsligheden, som denne serialitet rammesætter, udgivelsesfrekvensen og aktualiteten har altså alle betydning for, hvordan og hvilke programmer informanterne lytter til. Men der er også flere eksempler på, at informanter ikke altid forsøger at indrette sig efter podcastens flow, men i stedet komprimerer eller modificerer dette, så det passer egne behov. F.eks. er der flere informanter, der vælger at *binge-lytte* podcasts. Som f.eks. Anne, der stødte på podcasten *Welcome to Night Vale*, der var udkommet med to afsnit per måned siden 2012. Hun lagde her ud med at komprimere podcastens indbyggede flow og lytte hyppigt i en længere periode, indtil hun indhentede podcastens egen tid, som hun herefter fulgte (AE;232). Flere informanter giver desuden udtryk for at komprimere podcastens udgivelsesramme fremadrettet ved at *gemme* afsnit til senere (SG;201), så de kan bingelytte på et senere tidspunkt (f.eks. SG;375).

Andre informanter lytter til podcastene, når de udkommer, og går efterfølgende og ser frem til den næste episode. Særligt Sanne kan godt lide det ved podcastens serialitet, at det giver hende mulighed for at glæde sig til nye episoder (SN;29 og 63). Så da én af hendes yndlingspodcasts, *Third Ear*, lagde samtlige episoder af en helt ny podcast-serie ud på én gang, skrev hun: "...Så synes jeg også det var synd, de lagde alle afsnit op på én gang, for jeg er altså mere til, at de lægger afsnit op hen ad vejen." (SN;165). Hun foretrak altså i dette tilfælde at blive begrænset i sit eget råderum ift. at kunne styre eget lyttemønster og -tid – og at blive styret af podcastens tid - for at kunne opnå den forventningens glæde, som en mere rigid udgivelses-praksis fra afsenderens side ville medføre.

Ovenstående empiriske pointer viser, hvordan informanterne forholder sig til de forskellige lytteforløb, som de forskellige podcast i kraft af deres udgivelsesmønster lægger for dagen, og hvordan de hopper ind og ud af disse, vedligeholder en mangfoldighed af forskellige flows, men samtidig også i nogle tilfælde modificerer disse, så de passer ind i deres samlede playliste – og i deres øvrige hverdagslige gøren og laden. I det efterfølgende afsnit vil jeg vise, hvordan flere informanter også synes at være meget loyale overfor de samlede – og i flere tilfælde meget omfattende - lytteforløb, som podcastprogrammerne rammesætter.

Når serialiteten forpligter: Podcastflowets trofaste følgere

Adskillige informanter giver udtryk for, at de godt kan lide at følge en podcast fra start til slut, dvs. lytte til samtlige episoder fra udgivelsesstart og følge udviklingen over tid (OE;186 og MS;109). Dette gælder selv for podcasts, der er aktualitets-betonede, som f.eks. Stig, der lytter til "...oldgamle nyheder..." om teknologi og online medier, når han vælger at lytte fra begyndelsen af et flerårigt podcastprogram, *Techsistens* (SG;265). Stig begrundet det således:

...jeg er skruet sådan sammen at jeg "ikke vil nøjes". Jeg vil ha det hele med og så synes jeg det er sjovt og spændende at lytte til en podcast, med mange afsnit på bagen, og følge udviklingen. Følge hvordan den ændres undervejs og hvordan den tager form. (SG;311)

Rita gør det samme med den episodiske antologi-podcast *Here be Monsters*, dels også for at følge udviklingen af podcasten, dels for at sikre sig, at hun kan være med på alle de indforståede ting, der eventuelt måtte blive nævnt senere i programmet (RT;90).

Podcastenes udviklingspotentiale er netop noget, flere informanter synes at have øje for. Flere udtrykker en bevidsthed om, at en podcast ikke nødvendigvis skal eller kan bedømmes på ét afsnit, og giver derfor den enkelte podcast op til flere chancer for at bevise sit værd. Især Stig giver udtryk for en sådan overbærenhed og tålmodighed overfor flere af sine podcasts, hvor han bl.a. lytter sig gennem flere episoder af de samme podcast, for at afsenderne kan få lov til at "...overkomme tekniske udfordringer..." (SG;26), selvom de ikke lever op til sine "...gamle dage..." (SG;387), og på trods af, at han har tabt interessen eller ikke er overbevist om kvaliteten (SG;143). Som med podcasten *Reconcilable Differences*, hvorom han skriver: "...det kan være rigtig sjov, men nogle gange [...] kommer deres neuroser og idiosynkrasier ud for fuld hammer og det er super kedeligt og irriterende. Jeg er splittet med denne podcast. Men holder ved indtil videre." (SG;374) Det interessante er her, at Stig holder ved på trods af, at han samtidig mener, at han kan tillade sig at være kræsen ift. sine podcasts, da han abonnerer på utroligt mange: "...Der er altid noget, jeg skal have hørt, som jeg ved er godt lavet." (SG;19) Når Stig først har sat sin krog fast i en podcast, så skal der altså nogle gange lidt til, før han giver slip på den igen.

For Birk gælder denne vedholdenhed overfor podcasten endda også den enkelte episode: når først han har trykket på *play*, så er det meget sjældent, at han kan finde på at forlade episoden midtvejs for at lytte til noget andet (BK;46).

En del af denne loyale lyttepraksis handler om både praktikaliteter og teknikaliteter. F.eks. at det, som nævnt, er lettest at gå videre med den samme podcast i stedet for at tage stilling til alternativer. Men der er også en del af denne *trofaste følger-praksis*, der handler om, at podcasten bliver betragtet - og behandlet - som et forløb, der er længere end den enkelte episode. Når først de har foretaget en udvælgelse og lagt billet ind på en bestemt podcast, så skal de granske, hvis ikke hele, så i hvert fald større dele af *programpakken*, følge et

længere udsnit af det forløb, som podcasten udgør, og sikre sig, at de ikke går glip af noget godt, der måske ikke lige kom i den første episode, men måske i den anden eller tredje.

Podcasten som hverdagsrutine og hverdagsbekendtskab

Ved at være struktureret som den er, serielt, så synes podcasten altså at have potentiale til at opnå relativt tålmodige og trofaste lyttere. Det er en trofasthed, der synes at forstærkes, jo mere lytteren holder ved. Flere informanter følger nemlig den samme podcast i årevis, og denne vedholdenhed betyder, at de hermed udvikler en form for årelange bekendtskaber med de medvirkende i programmerne (mere herom i afsnit 6.3.3). Med sin serielle struktur og sit ofte rytmiske udgivelsesflow bliver podcasten desuden over tid en integreret del af hverdagen: et genkendeligt, rutinepræget men også ritualiserbart element heri.

Birk sammenligner f.eks. sin brug af podcasts med det at gå til en gudstjeneste. Fordi podcastene har en klar...:

...struktur og en genkendelighed også. Nu hører jeg jo de samme shows, så der er sådan ligesom liturgi, på en eller anden måde, i en kirke, så er der også en opbygning [...] der er sådan en genkendelig måde de sådan messer på, eller snakker på og opbygger deres shows på, og det synes jeg meget, jeg kan ligesom forbinde med at, hvad skal man sige, gå til en gudstjeneste eller til, gå ind i en kirke, altså, [...] du går ind et rum, hvor der på en måde er genkendelighed men samtidig så er der også rum til eftertanke og der er også rum til refleksion og fordybelse. (BK;44)

Podcasten bliver for Birk et slags hverdagsritual, han praktiserer, hvor den genkendelige struktur i de velkendte podcasts er med til at systematisere og rammesætte dette ritual, som en liturgi, der omkranser og guider de handlinger og tankegange, der skal foregå under lytningen.

Også for Rolf er denne genkendelighed ved de længerevarende podcasts en positiv ting, og det er især de genkendelige værter i programmerne, der effektivt lukker ham ind i podcastens univers:

...det der med at man kender værterne gennem - mange af serierne er jo også sådan nogle sygt lange nogle, hvor man så efterhånden føler at, når man hører stemmen, jamen så er man bare med det samme i det, det synes jeg, det, det gør noget rigtig, rigtig godt. (Rolf WSH;621)

For flere informanter bliver podcasten således et fast, integreret element af hverdagen – og de nyudkomne episoder bliver en slags rutine-ritualer, idet de bliver koblet med bestemte tidspunkter, handlinger og aktiviteter i løbet af hverdagen. For Stig og Søs markerer lytningen til bestemte nyudkomne episoder nogle faste tidspunkter af hverdagen: Stig skriver f.eks. at han "...Elsker når det er *Han Duo*-tid..." (SG;364) og Søs "...begynder næsten altid med *M&M* mandag morgen, det er en slags tradition for mig..."³⁹ (SS;195)

³⁹ M&M er Søs' egen forkortelse for *Mads og Monopolet*.

Som ovenstående empiriske fremlæggelser har vist, så både opleves og bruges podcasten som et flow bestående af en kæde af episoder, der udgives over en bestemt periode. Denne serielle struktur ved podcasten virker samtidig til en vis grad forpligtende på lytterne, idet den sætter en krog i dem. Podcastprogrammerne er i høj grad medietekster, man vender tilbage til, som informanterne følger gennem længere perioder, og som hermed har potentiale til at forankre sig i lytternes liv som både en rutine og et hverdagsligt ritual. I kraft af, at værterne og andre medvirkende ofte udtrykker sig og opfattes som meget åbne og personlige i deres henvendelsesform (mere herom i afsnit 6.3.3), får de – eller programmet som helhed – i visse informanternes tilfælde status af årelange venskaber – med podcasten som en personlig interaktion, en samtale, der breder sig ud over en længere periode af lytternes liv.

Hvor jeg tidligere viste, hvordan udvælgelsespraksissen medførte, at informanterne i højere grad forpligtede sig på at høre efter, så befordrer denne serialitet ved podcastmediet altså også et længerevarende engagement, der rækker udover den enkelte episode, idet flere informanter forpligter sig på at følge med det flow, som podcastprogrammet udgør.

5.4.4 Betydningen af valgfrihed

En ting, som også går igen i informanternes udtalelser, er betydningen af valgfriheden: at man som podcastlytter kan vælge lige præcis det indhold, der passer én, og ikke er styret af andre instanser, hverken ift. tid, sted og adgang til indholdet.

Betydningen af valgfriheden udtrykker flere informanter ved hjælp af en modstilling af on demand-medier og traditionelle, lineære medier, med bl.a. podcasten og *Netflix* i den førstnævnte kategori, og broadcast-tv og -radio i den sidstnævnte. Modsat de lineære medier, som er mere på afsendernes præmisser, tilbyder on demand-medierne en høj grad af fleksibilitet ift. både indhold, tid og rum (FJ;203 og 206, Carl WSH;64). On demand-mediebrug giver mulighed for, at brugeren kan "...styre og vælge..." (Carl WSH;50) og få indholdet til at passe præcist til egen hverdag, behov og humør, og det giver en følelse af tilfredsstillelse, autonomi og - som Frej beskriver det - også meningsfuldhed, fordi man ikke behøver at *nøjes* (FJ;236) med den ufleksible løsning og de til tider dårlige match, som de lineære medier stiller frem:

...det er lidt mere meningsfuldt end bare at sidde at zappe igennem et eller andet [...] eller komme ind sådan halvvejs, eller se [...] sidste halvdel af en krimiserie hvor man ikke aner, hvad der er sket i den første, sådan nogle ting, [...] så det er sådan lidt, hvad er mest meningsfuldt, hvis du skal foretage det der valg [...], og der bliver de der gamle medier, de bliver typisk sådan lidt for [...] rigide i deres udvalg og også i måden, man kan se det på og høre det på, at der er det tradeoff, det er ikke længere et tradeoff, man foretager til fordel for dem. (FJ;214)

Som Frej påpeger, muliggør on demand-medierne, at man kan indrette sig mere meningsfuldt i hverdagen, idet man kan skræddersy dem til egne behov, ligesom man efterhånden er vant til at kunne gøre med så mange andre ting (FJ;231).

I omtalen af de mange fordele ved on demand-mediernes valgfrihed kommer både Frej, Carl og Jon dog også ind på bagsiden af medaljen: i det bredere perspektiv ser de nemlig også nogle udfordringer ift. fællesskabet og sammenhængskraften i samfundet. Både ift. at man ikke længere har samme referencerammer at tale ud fra, som Carl nævner:

...nogle gange så bliver ens verden lidt indskrænket, fordi f.eks. hvis man tager noget banalt som musiknumre, så nogle gange så er der et eller andet musiknummer som hitter mega meget, hvor jeg synes, sådan fordi man ikke har hørt radio længe, så aner man ikke hvad det er og opdager det først længe efter [...] man opdager det først senere fordi man kommer til at gå sådan lidt i sin egen osteklokke. [...] Fordi man vælger så selektivt hele tiden hvad man vil se og høre. (Carl WSH;68)

Men også fordi der måske er en tendens til at vælge det, der matcher ens interesser, værdier og holdninger (FJ;243), og undgå indhold, der udfordrer ens verdenssyn og fordomme, hvilket resulterer i snæversynethed, som Jon pointerer (JN;285).

Men selvom Carl nogle gange oplever at være fanget i sin egen selektivtets osteklokke, og Jon tilmed vedkender sig, at han primært lytter til podcasts med folk, han deler holdninger med (JN;176), så er der dog også flere beretninger i empirimaterialet, der tyder på, at podcasten ikke udelukkende bliver anvendt til at låse sig fast på ét bestemt perspektiv eller verdenssyn, men i allerhøjeste grad også til at udvide disse. Som vist, bliver podcasten ofte anvendt med henblik på fordybelse, og her er der sjældent tale om forsøg på at grave sig ned med skyklapper på, men snare at fordybe sig med henblik på at blive klogere, møde nye perspektiver og kulturer, blive overrasket og generelt udvide sin horisont. Mere herom følger i afsnit 7.2.

Hvor valgfriheden, som nævnt, er en brugsmulighed ved podcasten, som er både betydningsfuld og positiv, så bliver den samtidig af flere forskellige informanter beskrevet som noget, der volder dem besvær, som er anstrengende. Med friheden kommer nemlig både et ansvar (en pligtfølelse, som nævnt) og en opgave, som til tider kan være vanskelig at løse, idet dét at skulle opstøve lige præcis dén gode podcast, der matcher både forventninger, interesser, humør og lyttekontekst, kan føles som en uoverkommelig opgave pga. valmulighedernes talrighed og mangfoldighed (Rolf WSH;257). Udvælgelsen og udforskningen af podcasts bliver her bl.a. beskrevet som en *jagt efter guld* (SN;98), en *graveropgave* (KT;181) og som møjsomt arbejde: ...Når jeg aktivt vælger et program, så skal det være "besværet" værd!" (KT;179).

I dét perspektiv kan de lineære flow-medier, ifølge Karen, virke tillokkende, idet valgmulighederne er færre og kun gør sig gældende på medie- og kanal-niveau, ikke på program-niveau: "...selvom der også er noget fedt ved flow, fordi det er jo sådan lidt, nå jamen, der er det, der er -agtigt, ikke." (KE;106)

Det besvær, som udvælgelsen af podcastprogrammer også indebærer, betyder, at podcasten i nogle tilfælde bliver fravalgt til fordel for andre aktiviteter (eller medier), der ikke kræver så meget (f.eks. SN;244).

Herudover rummer empirien eksempler på forskellige strategier for, hvordan valget kan gøres nemmere. En strategi, der går igen i flere tilfælde, går ud på at lægge sig fast på nogle få, tilstrækkelige podcastprogrammer uden at skele alt for meget til, hvad der ellers findes af muligheder (f.eks. JN;70 og 72 og BK;84). Denne strategi er muliggjort af podcastens serialitet, hvor udvælgelsen af podcasts, der har enten lange eller mange episoder, gør det muligt at tage lange pauser fra valget af, hvad det næste podcastprogram skal være.

Abonnementsfunktionen er her også en teknologi, der, som nævnt, kan bruges til at automatisere og administrere valget, idet man sætter sin krog i en udvalgt skare af podcasts og herefter nøjes med at tage stilling til dem. Funktionen tilbyder således, at lytteren kan anvende mediet som et overvejende push-medie (f.eks. BK;58, BS;65). Her bliver podcatcheren for enkelte informanternes vedkommende beskrevet som en slags selvkørende maskine, der næsten administrerer og vedligeholder podcast-flowet for lytteren, uden at de selv skal gøre noget (SJ;94, HL;87). Denne automatiserings-strategi er i høj grad kompatibel med den ritualiserede, rutineprægede brug af podcasten, som jeg har nævnt i afsnit 5.4.3.

Valgmuligheden i udvælgelsen af indhold har i min undersøgelse således vist sig at være betydningsfuld på flere måder. Fordi det indhold, man som lytter vælger ud, får en personlig karakter, idet lytteren hermed indgår i en form for ejerforhold med sin egen playliste. Fordi det giver en frihedsfølelse og muliggør, at man kan skræddersy indholdet til ens eget liv og hverdag. Men valgfriheden har også en pris, for den kan være besværlig og uoverskuelig for lytteren i det daglige, hvor der kan være rigeligt med andre sager, der ændrer sig, skal tages stilling til og træffes valg om. Her tilbyder podcastens materielle struktur – dens serialitet og tekniske forankring i en podcatchers univers – en mulighed for at eksternalisere valget delvist ved at automatisere det og hermed reducere kompleksiteten ved udvælgelsen af indhold.

5.5 Teoretiske refleksioner: Flow, push, pull og kontrol

I sin karakteristik af podcastmediet sammenlignet med radiomediet beskriver Berry podcasten som et overvejende pull-medie, pga. udvælgelsen af specifikt indhold:

...[Radio] is a low-demand medium that merely requires the listeners to turn it on and listen. The podcast listener has a different journey, one that starts with making a series of choices over what they want to hear [...]. This places podcasting as a 'pull' medium, one where the listener

is more active in the process of selection and scheduling [...], where there may also be an emotional investment in the process. (Berry, 2016a, s. 12)

I følgende afsnit vil jeg dykke ned i denne klassiske push/pull-dikotomi for at se på, hvordan den udfolder sig i ovenstående empiriske materiale (Jensen, 2003, s. 25). Her vil jeg især inddrage teorier og begreber fra tv- og broadcasting-forskningen samt fra serialitets-forskningen for at drage opklarende paralleller. For selvom podcasten rigtig nok, som Berry skriver, bør anses som et pull-medie, hvor brugeren har kontrollen over indholdet, så har ovenstående empiriske beskrivelser vist, at der også er et element af push-funktion ved mediet, hvor afsenderne *skubber* indholdet ud over bestemte tidsrammer og derved tilrettelægger den enkelte podcasts egen tidslighed.

5.5.1 Pull: lytteren i kontrol, udvælger enkelt-enheder

På sin vis tydeliggør ovenstående empiriske pointer, at podcasten i høj grad bruges og opleves som et *pull-medie* for informanterne. Podcasten er ikke et medie, man tænder for og så hører, hvad der nu er, som Berry skriver (Berry, 2016a, s. 12). Det er derimod et medie, der kræver mere af sine brugere, nemlig en aktiv stillingtagen på indholds niveauet, hvor man - på baggrund af informationer leveret i podcastens metadata (hvilken genre, hvilket tema, hvilke medvirkende, hvilken afsender etc.) samt viden fra tidligere erfaringer med indholdet - håndplukker enkeltstående programenheder til øjeblikkelig eller senere lytning. Og det er denne status som et pull-medie, som mange informanter netop fremhæver som værende et meget vægtigt og lukrativt aspekt ved podcastmediet, fordi muligheden for kontrol over mediet og indholdet giver dem en følelse af tilfredsstillelse, autonomi og meningsfuldhed. En følelse, som Perks og Turner også finder frem til at være en væsentlig motivationsfaktor for at lytte i deres U&G-undersøgelse af podcastlyttere: det giver en følelse af handlefrihed og autonomi, at man selv kan vælge, hvornår man vil lytte til hvad – og at det ikke er afsenderne, der styrer dette (Perks & Turner, 2018, s. 104).

Dette billede af den autonome bruger, der aktivt indretter, organiserer og hermed kontrollerer brugen af mediet eller teknologien, så den bedst muligt passer ind i dennes egen livsførelse og hverdagsliv, er også i høj grad sammenlignelig med de empiriske indsigter, medieforskerne Stine Lomborg, Nanna B. Thylstrup og Julie Schwartz opnåede i et studie af brugere af forskellige tracking-teknologier (Lomborg et al., 2018). Her blev tracking-teknologierne især anvendt som en form for "...organizing tool for the day-to-day tasks and activities of the users..." (Lomborg et al., 2018, s. 4601), og de var hos brugerne især populære netop i kraft af deres evne til at give en følelse af "...control and agency..." (Lomborg et al., 2018, s. 4605). Så snart disse tracking-teknologier blev for markante og uopfordret (dvs. ikke foranlediget af brugerne) begyndte at nudge brugerne til mere aktivitet ved at skubbe flere informationer ud til dem, end de selv havde iværksat, så blev teknologien derimod oplevet som påtrængende, og informationen – samt den udvidede brug af tekno-

logien, som denne nudging søgte at fremdrive - blev afvist (Lomborg et al., 2018, s. 4598-4599 og 4604-4605).

Denne mulighed for oplevelse af kontrol over egen mediebrug, som informanterne understregede, kan betragtes som en vægtig årsag til det store engagement (både kvalitativ og kvantitativ forpligtelse), som den empiriske undersøgelse også har anskueliggjort: følelsen af at være herre i eget hus og det at kunne skræddersy mediebruget og -indholdet, så det præcist matcher egne interesser og hverdagsliv, giver en tilfredsstillende og en oplevelse af meningsfuldhed, der tilskynder til yderligere og dedikeret brug.

5.5.2 Push: podcasten som et flow, der sætter en krog i lytteren

Samtidig med at denne bruger-kontrol blev fremhævet, så viser mine ovenstående empiriske nedslag også, at podcasten ikke udelukkende havde funktion af et sådant pull-medie, men også blev oplevet og i nogen grad brugt som et push-medie.

Dette skyldes podcastens serielle struktur, som gør, at udvælgelsen og lytningen af podcasts ikke udelukkende består af et valg mellem podcastepisoder som enkeltenheder. Podcastprogrammet betragtes som bestående af sin egen flade eller sit eget podcast-programflow, som podcastlytteren tydeligvis også forholder sig til som et samlet hele, når vedkommende udvælger og lytter til det.

I det følgende vil jeg vende blikket mod serie-forskningen for at vise, hvordan podcastens serialitet får betydning for oplevelsen af podcastprogrammerne som disse sammenhængende forløb, samt hvordan den bidrager til engagement og loyalitet fra lytterens side. Konkret vil jeg vise, hvordan bl.a. begreberne *sekvens*, *momentum* og *worldbuilding* kan bidrage som forklaringsbaggrund for den stærke følger-mentalitet, jeg ser i empirien.

Podcasten som serie, rutine og ritual

Serier og serialitet er ikke noget, der hører til et specifikt medie, men derimod er det noget, der genfindes i rigtig mange medier i varierende grad over tid (Hagedorn, 1995; Hagedorn, 2018; O'Sullivan, 2019). Serien er karakteriseret ved sin episodiske og sekventielle struktur og kan overordnet defineres som en udgivelse bestående af enkeltstående, isolerede enheder eller episoder, der udkommer efter hinanden i en bestemt rækkefølge (Hagedorn, 1995, s. 27-28; O'Sullivan, 2019, s. 49). Med denne definition for øje bliver det også åbenlyst, at podcasten må betragtes som et serielt medie pr. definition – som Durrani, Gotkin og Laughlin bemærker: "...podcasting's automatic syndication lends itself to seriality." (Durrani et al., 2015, s. 594)

Denne struktur bestående af brudstykker tilbyder både en vis grad af fleksibilitet, idet medieindholdet kan inddrages stykvist og således tilpasses en travl, fragmenteret hverdag. Dette gælder også - og især - podcasten som serielt medie, idet podcastlytteren efter

udgivelsestidspunktet af den enkelte episode ikke er bundet på et bestemt tidsrum, men frit kan inddrage de udkomne episoder i de givne tidsrum i hverdagslivet, hvor de passer ind (Morris, 2017, s. 69). Der er altså med podcasten tale om en kobling af serialitet og en fleksibel, bruger-styret push-funktion ved podcastens RSS-teknologi, noget som medieforskeren Simone Murray beskriver som podcastmediets ”pull-based subscriber technology” (Murray, 2009, s. 208)

Denne fragmentariske, sekventielle struktur ved serien gør den samtidig meget egnet til opbygningen af både hverdagslige rutiner og ritualer (Durrani et al., 2015, s. 594; O’Sullivan, 2019, s. 53 og 57; Hagedorn, 1995, s. 29). Som serieforskeren Sean L. O’Sullivan pointerer, så er et vægtigt kendetegn ved serien *iterationer*, altså gentagelser, af en bestemt struktur eller et bestemt indhold over tid, og disse gentagelser, som serien typisk rummer, bidrager til en oplevelse af fortrolighed og genkendelighed hos modtageren (O’Sullivan, 2019, s. 53-54). Dette viste sig også at gøre sig gældende for flere informanter, som jeg var inde på i ovenstående, hvor podcasten i flere tilfælde kom til at virke som en genkendelig, tilbagevendende struktur i hverdagen - en slags hverdagsrutine, vane eller ligefrem et hverdagsligt ritual, mens de medvirkende fik rollen som en slags usynlige, årelange bekendtskaber (afsnit 5.4.3).

Følger-mentalitet - mellem suspense og world-building

Et andet kendetegn ved serialiteten, som O’Sullivan fremhæver, er, at den er præget af en form for *momentum*, altså en fremdrift mellem seriens forskellige elementer, som gør, at vi som modtagere tilskyndes til at fortsætte med at læse, se eller lytte til den givne serie (O’Sullivan, 2019, s. 55). Dette gælder især den ene af de to typer podcast, jeg skelner imellem, nemlig podcast-serien, som netop er kendetegnet ved, at de enkelte episoder er narrativt bundet sammen til at udgøre en samlet fortælling. Idet et sammenhængende narrativ således er spredt ud over flere episoder, motiverer denne type serie til, at modtagerne følger den narrative fremdrift fra den ene episode til den anden – man kan sige, at serietypen ligefrem tvinger modtageren til at følge serien over en længere periode, for at kunne få en meningsfuld oplevelse ud af det.

Det ultimative serie-værktøj til at skabe momentum og til at fastholde modtagerne – til at gøre dem *hooked* – er *cliff-hangeren* (O’Sullivan, 2019, s. 55; Hagedorn, 1995, s. 28 og 31). Her afsluttes en episode på et tidspunkt i fortællingen med narrativ spænding, hvilket efterlader modtageren i suspense og ”...anxious anticipation..” (O’Sullivan, 2019, s. 55). Denne spredning af et sammenhængende narrativ ud over flere episoder og især cliff-hangeren er velkendte værktøjer indenfor serieproduktion til at skabe fremdrift og hermed kultivere et loyalt publikum af (for)brugere (Hagedorn, 1995, s. 28 og 31; Hagedorn, 2018, s. 7 og 10; Morris, 2017, s. 77; O’Sullivan, 2019, s. 55). Den trofaste, loyale følger-mentalitet, som jeg påpeger i mine empiriske redegørelser i afsnit 5.3.2 og 5.4.3 må således også ses

i lyset af disse velkendte fortælle-mæssige greb indenfor serieproduktionen, hvormed der skabes en fremdrift i fortællingen, der driver lytteren fremad og får denne til at følge og vende tilbage til podcast-serien.

Hvor denne narrative fremdrift må antages at gøre sig gældende for podcast-serierne som noget, der motiverer informanterne til at vende tilbage, så er det interessant, at den førnævnte trofaste følger-mentalitet netop ikke kun kommer til udtryk ift. podcast-serierne, men også ift. de episodiske antologi-podcasts, hvor lytningen af det enkelte afsnit ikke forudsætter lytningen af forrige eller senere afsnit.

Flere informanter vil, som nævnt, ikke *gå glip* af noget og lytter derfor til samtlige gamle podcast-episoder for at få det hele med (afsnit 5.4.3). Jeg ser tilmed informanter, der bliver ved med at lytte, selvom flere episoder måtte vise sig at skuffe dem. Her er det altså ikke hverken suspense mellem episoderne eller nødvendigheden af at lytte med i hele narrativet, der får lytterne til trofast at vende tilbage til de samme podcasts og lytte troligt i den rækkefølge, afsenderen anlægger for dem - det må være noget andet, der gør informanterne villige hertil.

Her vil jeg i stedet pege på effekten af *worldbuilding*, som er et andet af de seks begreber, O'Sullivan fremhæver som værende karakteristiske for, hvordan serier fungerer og får betydning for modtagerne. Begrebet worldbuilding henviser til det, at en serie gradvist over tid opbygger og udbygger sin egen verden eller univers, som er det sted eller det miljø, som serien udspiller sig i: "Serial narratives are positioned, more than any other publication method, to gradually map out, fill in, and then re-expand a diegetic universe." (O'Sullivan, 2019, s. 57). Seriens verden kan både være præget af en bestemt geografi, tid, personer, stemning eller atmosfære, og disse bliver konstant udfoldet og udbygget i takt med, at serien udkommer, og der, episode for episode, tilføjes flere detaljer hertil. Modtagerens fortrolighed med seriens verden afspejler samtidig dennes tidslige engagement med serien: "...our understanding of the places created by a serial is a record of our temporal engagement with the narrative." (O'Sullivan, 2019, s. 57)

Hvor mange serier ekspanderer sit stedsspecifikke univers, efterhånden som nye episoder tilføjer nye scener hertil, så kan world-building vel at mærke også sagtens handle om at gå i dybden med et bestemt, afgrænset sted, hvor serien episode for episode bidrager med stadig flere detaljer og eksempler herpå (O'Sullivan, 2019, s. 58).

På samme måde kan det at lytte til en podcast ikke blot ansues som det at dykke ned i et bestemt emne eller en bestemt fortælling, som podcasten omhandler - det kan netop samtidig også betragtes som en dyrkelse af et bestemt podcast-specifikt univers. Her viser empirien, som nævnt i afsnit 5.4.3, netop også, at informanterne opbygger en fortrolighed og genkendelighed med bestemte podcast-universer, som de har lyttet til over længere perioder, og her bliver det vigtig for nogle netop at få det hele med, med alle de detaljer, det måtte indebære. Det så vi f.eks. hos Rita, der ville være med på alle de indforståede ting,

hvilket krævede et fuldstændigt engagement. Og Carl fortæller, at han sætter sig ind i og gradvist "forelsker sig" i de værter og universer, som podcasten præsenterer for ham (Carl WSH;623). Derudover omtalte flere informanter de medvirkende og især værterne som en form for venner. Her blev lytningen til en bestemt podcast over længere tid oplevet som en form for årelange venskaber eller bekendtskaber.

Den trofaste følger-mentalitet kan således til dels forklares med dette begreb om world-building, idet podcastlytningen får funktion af en form for vedligeholdelse og pleje af en nær relation til både en bestemt verden og nogle bestemte mennesker i podcasten, og som bliver stærkere og dybere, efterhånden som lytteren følger med over tid. Her bliver det at kunne følge udviklingen af en podcast – og herunder udviklingen af de mennesker, som medvirker i og producerer den – et vigtigt element i projektet om at styrke og genbekræfte sin relation hertil⁴⁰.

Podcasten som flow - størrelse, tid og taktfasthed

Med sin serielle struktur kan podcasts på sin vis betragtes som et forløb eller som et flow i betydningen af et begivenhedsforløbs glidende fremadskriden: podcastprogrammet består af en masse enkeltepisoder, der skubbes ud til lytterne i en bestemt rækkefølge over en bestemt periode, og i visse tilfælde er disse enkeltepisoder endda kun fragmenter af en større, samlet fortælling, som binder dem sammen.

Men i hvor høj grad den enkelte podcast opleves som dette sammenhængende flow frem for som enkeltstående enheder, afhænger af flere ting. Dels – som nævnt tidligere – er det afgørende, om der er tale om podcast-serier eller episodiske antologi-podcasts, ift. om der er skabt en narrativt baseret fremdrift. Men det er også afhængigt af, hvor lange de enkelte episoder samt tidsafstanden imellem dem er, som O'Sullivan pointerer (O'Sullivan, 2019, s. 56-57). Eksempelvis leder lange episoder opmærksomheden hen mod disse, mens oplevelsen af episoden som et delelement af et længere forløb træder i baggrunden: "The larger the installment, the more weight is shifted to the narrative operations of any single issue of the serial project, diminishing in turn some of the magnetic or anti-magnetic energies between installments..." (O'Sullivan, 2019, s. 56). Her kan de mange meget lange podcast-afsnit, som flere informanter lytter til, således være med til at fremme oplevelsen af podcast-episoderne som enkeltenheder eller som enkeltstående *værker*. Samtidig kan tidsafstanden mellem udgivelsen af de enkelte episoder "underscore the degree of individuality, or of dependence, of any one installment" (O'Sullivan, 2019, s. 56-57), hvor lange perioder imellem udgivelsen af nye episoder destabiliserer oplevelsen af serien som en rytmisk fremadskridende bevægelse, som et forløb. Her så vi i ovenstående, at der var informanter, der gerne modificerede podcastens udgivelsesflow ved at gemme episoder til senere, således

⁴⁰ Dette følger-fænomen er i øvrigt på ingen måde unikt for podcasten, men kan også ses i mange andre mediemæssige sammenhænge, som f.eks. ved trofaste seere af tv-serier og fanskarer, der samler sig om og følger bestemte stjerner på Youtube.

at de kunne binge-lytte dem og således mindske eller helt slette tidsafstanden mellem episoderne for at lave et mere komprimeret, højfrekvent flow. Vi så også, hvordan denne tidsafstand mellem udgivelserne fik betydning for især Sanne, idet de gav hende en forventningens glæde, som hun helst ikke ville være foruden.

Endelig er regelmæssigheden for udgivelsen af nye afsnit – udgivelsesrytmens taktfasthed – afgørende for oplevelsen af serien som et sammenhængende flow, ifølge O’Sullivan: “...even if some stories don’t explicitly carry over from installment to installment, there is a regularity to their appearance that conditions our experience of gaps, and serial time, into one of recognized habit and ritual.”(O’Sullivan, 2019, s. 57). Dette viste sig også at være vigtigt for flere informanter i afsnit 5.4.3, hvor udgivelsesfrekvensens regelmæssighed især havde betydning for Line.

5.5.3 Podcastlytteren som flow-koordinator og zapper

Med blikket rettet mod podcasten som et flow vil jeg i det følgende vise, hvordan podcastlytteren, der inkorporerer og sammenstykker forskellige podcasts flows til et eget skræddersyet lytterflow, kan sammenlignes med tv-seeren, der zapper rundt imellem forskellige tv-kanalers flows.

Flowbegrebet er et udbredt men også meget omdiskuteret begreb, der især har haft stor betydning indenfor tv-forskningen. Det blev fremsat af medieforskeren Raymond Williams i 1974 som beskrivelse af broadcast-mediernes (tv og radio) særlige kulturform: radioen og tv’et består indholdsmæssigt af en sekvens af enkeltstående elementer (programsekvenser, reklamer og trailers), der sammensættes og kædes sammen på en måde, så det tilsammen opleves (af seeren og lytteren) som en helhed, som et sammenhængende, kontinuert *flow* (Williams, 1974, s. 94). Denne oplevelse af tv’ets sendeflade som en samlet strøm af indhold skabes, ifølge Williams, dels ved en fragmentering, hvor de enkelte programmer afbrydes eller opdeles ved at indsætte mindre sekvenser (reklamer, trailers og annonceringer) imellem dem, dels ved at mindske eller helt udviske grænserne eller ”hullerne” imellem de enkelte program-elementer ved at fylde dem ud med andre, mindre sekvenser, der skal agere som bindeled imellem dem, og herved fastholde seernes opmærksomhed: ”...ved at sammenbinde enkeltprogrammer, så de for seerne fremtræder som et kontinuum og ikke, som de trykte programoversigter lader tro, som »værker« anbragt efter hinanden som perler på en snor.” (Søndergaard, 1994, s. 34). I 1982 kom medieforskeren John Ellis med en vigtig videreudvikling og modificering af Williams’ flow-begreb i forhold til tv-mediet, idet han ikke, som Williams, ”...betragter flow som resultat af nedbrydning af autonome programmer”..., men i stedet ”...tager udgangspunkt i, at fjernsyn grundlæggende består af små relativt selvstændige segmenter, som samles i større eller mindre konglomerater i form af programmer og programserier.” (Søndergaard, 1994, s. 38-39). Denne strukturering og sammenkædning af de enkelte segmenter, kumulativt eller

repetitivt/serielt, er altså hvad der, ifølge Ellis, bidrager til, eller lægger op til, en oplevelse af flow hos seeren (Ellis, 1992, s. 112, 122 og 126).

Flow-begrebet har været meget omdiskuteret, delvist pga. den meget brede og noget upræcise anvendelse hos dets grundlægger, Williams. Begrebet vurderes dog stadigvæk at være aktuelt og relevant, især indenfor den del af tv-forskningen, der beskæftiger sig med tv'ets udvikling i en digital tidsalder, hvor kanalerne er mange, men også muligheden for som seer at hoppe af flowet og vælge enkeltprogrammer ud til on demand-sending (Johnson, 2013). Her er udformningen og den strategiske håndtering af tv-sendepladens *bindemiddel* – de såkaldte *continuity*-elementer i programfladen, som informerer om kommende programmer og om kanalen generelt (Bruun, 2019, s. 88; Van den Bulck & Enli, 2014, s. 450; Johnson, 2013, s. 33) – særligt afgørende for, hvorvidt man som tv-producent formår at fastholde seerne, hvis ikke i det samme flow på den enkelte kanals sendeflade, så i hvert fald indenfor stationens samlede portefølje af lineært organiserede kanaler (Johnson, 2013, s. 29).

I det følgende vil jeg analysere det flow, som informanterne synes at gennemgå og opleve, ved at sammenligne det med det seerflow, som Klaus Bruhn Jensen skitserer for tv-mediet. Hermed vil jeg komme med en karakteristik af, hvilken form for flow, der kendetegner podcastlytterens praksis og oplevelse, og hvordan dette adskiller sig fra det flow, som broadcast- og især tv-forskningen her skildrer med begrebet.

Som en videreførelse af Williams' teori om tv som flow, skelner Jensen mellem tre forskellige former eller niveauer af flows indenfor tv-broadcasting: *kanal-*, *seer-* og *super-flow* (Jensen, 1995, s. 109-110). Kanal-flowet er den samlede sekvens bestående af program-segmenter, reklamer og *preannouncements*, som tv-stationen sammenstrikker med det formål at fastholde flest mulige seere i så lang tid som muligt. Seer-flowet er den samlede sekvens af segmenter, som seerne selv sammenstykker ud fra de tv-kanaler (og disses kanal-flows), de har tilgængelige. Super-flowet er så den totale sum af mulige kombinationer af sekvenser, som alle de forskellige tv-kanaler udgør tilsammen (Jensen, 1995, s. 109). Jensen illustrerer det med nedenstående model (fig. 7):

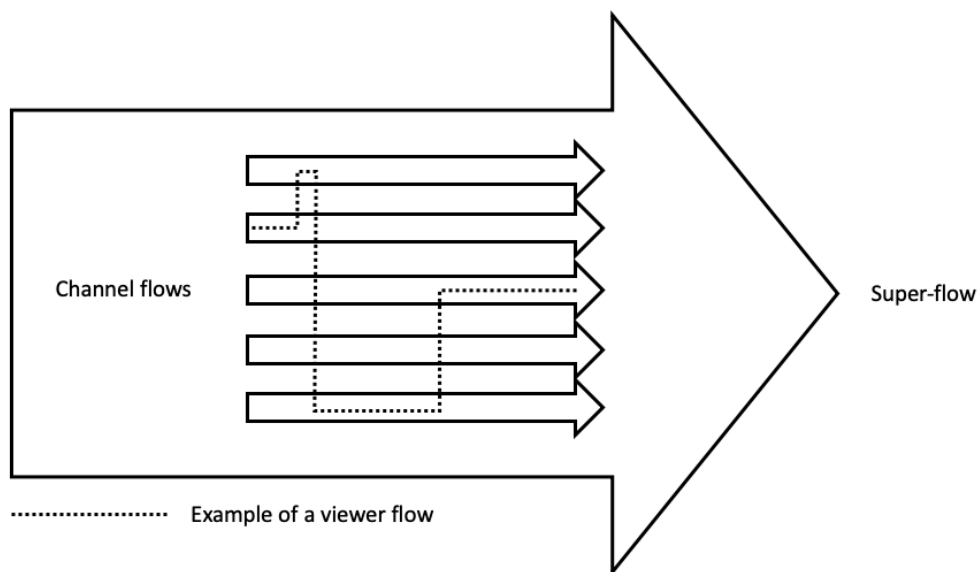

Fig. 7: Egen version af Jensens model (Jensen, 1995, s. 110)

Man kan i høj grad sammenligne denne model med mine empiriske indsigter i podcastlytters måde at navigere mellem forskellige podcasts udgivelser: Det serielt strukturerede podcastprogram kan for det første sammenlignes med en tv-kanal, således at podcastens samlede rækkefølge af udgivne episoder over tid kan kaldes for et *podcast-flow*. For det andet kan man betragte podcastlytteren som én, der sammenstykker sit eget *podcast-lytter-flow* ud fra den samlede mængde af tilgængelige podcasts – dvs. ud fra indsigter i og informationer om et større *podcast-super-flow*. Herudfra skræddersyer podcastlytteren sit eget podcast-lytter-flow, således at det passer ind i hverdagens rytmer og aktiviteter (hverdagens flow) samtidig med, at der tages højde for de udgivelsesfrekvenser – og de flows – som de enkelte udvalgte podcasts udgør.

Dog er der nævneværdige forskelle herimellem, når man ser på podcastlytterens situation og handlingsmuligheder sammenlignet med tv-seeren i 90'ernes (amerikanske) flow-tv-udbud, som Jensen karakteriserer.

For det første er der forskel på typen og mængden af information, som mediebrugerens valg om at træde ind eller ud af et givent flow er baseret på. Som Jensen påpeger, så er der i overvejende grad tale om et *negativt valg* hos tv-seeren, idet seeren med fjernbetjeningen i hånden fravælger indholdet på en given kanal til fordel for en alternativ kanal med endnu ukendt indhold: "...viewers can only make a negative choice, knowing what they are changing *from* (a specific program segment, commercial, or preannouncement), but not what they are changing *to*."⁴¹ (Jensen, 1995, s. 113). Her er der i podcastlytterens tilfælde tale om et noget mere informeret tilvalg, idet lytteren, for overhovedet at kunne træde over i

⁴¹ Jensen medregner vel at mærke ikke konsultationen af en eventuel tv-programplan som værende et almindeligt, aktuelt element af denne tv-senings-praksis.

en given podcasts flow, bliver præsenteret for forskellige metadata vedrørende dette indholds beskaffenhed (titel, episode-beskrivelse, længde, genre, tema, logo etc.) og også skal vælge hvor – dvs. ved hvilken specifikke episode - i en given podcasts flow, vedkommende ønsker at træde ind i. Podcastlytteren tager altså stilling helt ned på episodeniveau frem for flade-/kanal-niveau og træffer et valg ud fra en betragteligt udvidet form for programplan for det enkelte podcast-flow, sammenlignet med Jensens tv-seer.

Dertil kommer, at der er en væsentlig forskel på sammensætningen af elementer i de flader af indhold, som hhv. podcastlytteren og tv-seeren navigerer imellem. Hvor Jensen beskriver tv-flowet som bestående af kæder af primært tre forskelligartede enheder, nemlig programudsendelserne (som i sig selv ofte kan betragtes som del-elementer af andre sammenhængende flows, nemlig de tv-serier eller -program-rækker, som den enkelte tv-udsendelse er en del af), reklamer samt bindeleddene herimellem, de såkaldte *preannouncements*⁴² – så består podcast-flowene, som vist i ovenstående, af forskellige serier af mere ensartede indholdselementer (episoderne), der er kædet sammen i en bestemt rækkefølge, og som relaterer til hinanden på overordnet set to forskellige måder, alt afhængigt af, om der er tale om podcast-serier eller episodiske antologi-podcasts.

Endelig er der også en væsentlig forskel på selve flowets karakter og tidslighed, samt brugernes mulighed for at træde ind og ud heraf. Hvor tv-flowet strømmer uafbrudt, så venter podcast-flowet så at sige på lytteren, idet lytteren kan vælge at træde ind i podcastens flow lige dér, hvor det passer vedkommende, så længe dette er ved den nyeste episode eller tidligere. Til gengæld er podcastens flow mere fragmenteret og afbrudt end tv'ets: hvor tv-flowet metaforisk kan beskrives som en tætpakket række af forskelligartede perler på en snor, så kan podcast-flowet illustreres som en perlekæde med få, ensartede perler, hvor der ofte er synlige mellemrum imellem perlerne, idet der kan gå uger eller ligefrem måneder imellem udgivelsen af episoderne.

Et eksempel på et prototypisk podcast-lytter-flow – der bygger på mine ovenstående empiriske fremlæggelser – vil jeg illustrere med følgende figur (fig. 8), som pendant til Jensens model (fig. 7):

⁴² Disse bindeled mellem de enkeltstående programmer, der får tv-fladens enkeltelementer til at hænge sammen som et sammenhængende, fremadskridende flow, kaldes indenfor tv-forskningen (i en mere elaboreret version end den Jensen fremlægger her) for *continuity* (Bruun, 2019, s. 86) – det er her flowet som sammenhæng og momentum skabes.

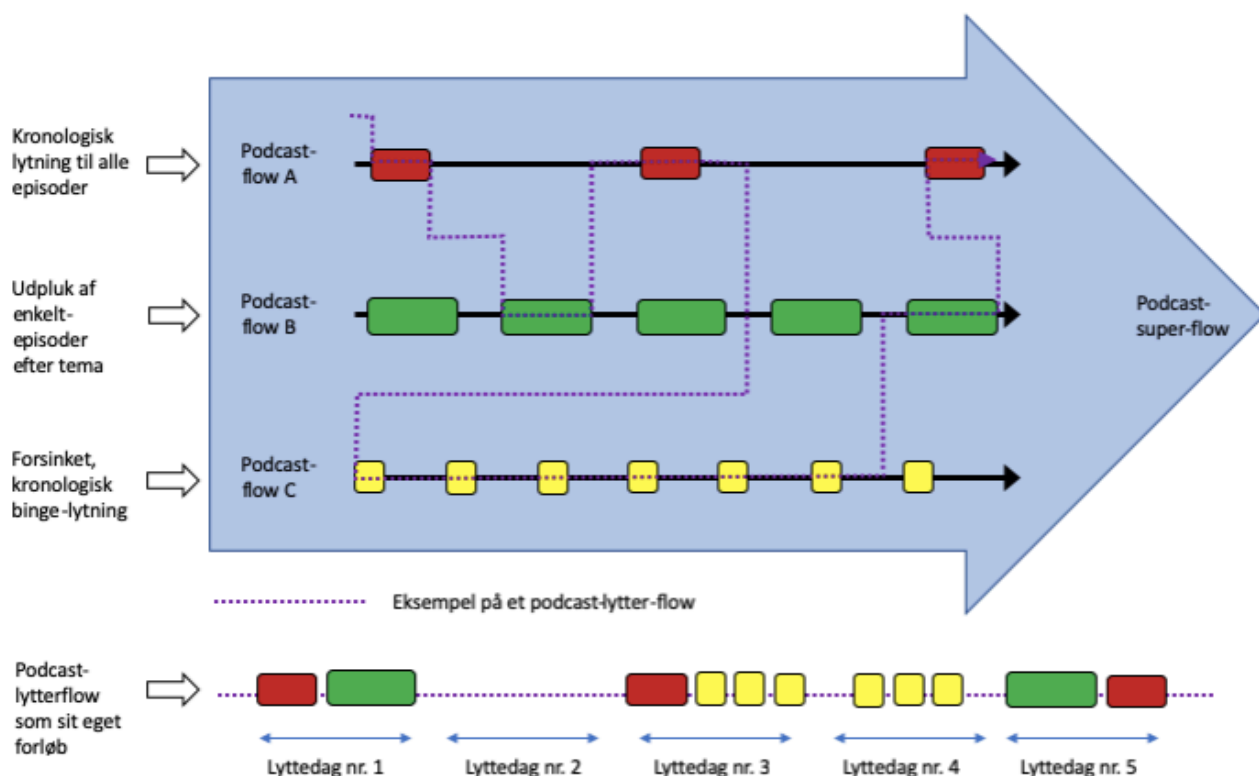

Fig. 8: Et eksempel på et podcast-lytter-flow set i relation til hhv. podcast-flows og et overordnet podcast-super-flow. Hvor længden på de tre vandrette sorte pile illustrerer tidsafstand, gør længden på den øverste stiplede lilla linje (podcast-lytter-flowet) det derimod ikke – den illustrerer blot lytning i en bestemt rækkefølge.

I figuren ses et eksempel (den lilla stiplede linje) på en podcastlytters bevægelser mellem tre forskellige podcast-flows over en længere periode (vel at mærke på flere uger, sammenlignet med Jensens tv-seer-flow, der foregår på samme dag og uafbrudt). Hvor podcastlytteren er meget loyal overfor sin yndlingspodcast, den røde podcast (Podcast-flow A), hvor samtlige podcasts bliver lyttet til i den kronologiske rækkefølge, så er podcastlytteren knap så trofast ift. den grønne podcast (Podcast-flow B). Her kunne man forestille sig, at lytteren - pga. de hyppige udgivelser og de relativt lange episoder i podcast B – vælger at udplukke enkelte episoder til lytning baseret på deres tematiske relevans. Dette lader sig dog også gøre meningsfuldt, idet der er tale om en episodisk antologi-podcast, der ikke kræver, at man lytter til samtlige episoder. Nederste gule podcast (Podcast-flow C) er et eksempel på en podcast, der udkommer hyppigt med kortere afsnit. Her vælger podcastlytteren at gå tilbage til et gammelt afsnit for at binge-lytte seks episoder i træk, hvormed podcastens rytme, flowet og sammenhængen mellem de enkelte episoder opleves stærkest. Kendetegnende for podcast-lytter-flowet er også, som illustreret i denne model, at lytteren typisk ikke skifter podcastprogram midt inde i en episode. Podcastlytteren zapper som hovedregel ikke midt inde i et element/episode, men sammenstykker sit eget podcast-lytter-flow af hele episoder, der kædes sammen.

Podcastens flow: en rækkefølge af enkeltstående lytteaftaler

Med denne figur ønsker jeg at tydeliggøre, at der overordnet set er tale om to meget forskellige typer af hhv. oplevede afsender-flows og brugergenererede flows, og dermed også meget forskellige mulige udvælgelses- og brugsstrategier, når man sammenligner podcast-lytter-flowet med det flow, Jensen skitserer for (den amerikanske) broadcast-tv-seer. Tv'ets kanal-flows består af uafbrudte (dvs. uden mellemrum mellem elementerne og uden mulighed for at sætte på pause eller spole tilbage i tiden) kæder af forskelligartet indhold, som man som tv-seer ikke kan zappe rundt imellem uden at gå glip af de elementer, man forlod. Herimod består podcastenes flows af kæder med ensartede elementer af indhold, der udkommer stykvist og med længere pauser imellem. Her kan podcast-lytteren springe frem og tilbage imellem de forskellige flows, men også tilbage i tiden, hvormed lytteren kan skabe sit eget modificerede og eventuelt komprimerede lytter-flow⁴³. Podcastens flade har ikke nogen continuity-elementer, der kan udfylde hullerne og fungere som bindeled imellem de forskellige program-elementer i udsendelsesforløbet. Som jeg med O'Sullivan pointerede i ovenstående afsnit, så bidrager en øget tidslig afstand mellem seriens enkelte episoder samt en mindre taktfasthed i den rytme, hvormed de udkommer og opleves (som jo ofte sker, når podcastlytteren modificerer podcastflowet til at passe ind i sin egen hverdag), til, at oplevelsen af episoderne som et samlet hele – som et flow – nedtones. I sammenligning med det lineære tv-flow fremstår enkeltelementerne – episoderne - altså for podcastens vedkommende i mindre grad som elementer i et større sammenhængende forløb eller strøm, og i højere grad som enkeltstående værker.

Som jeg har vist i ovenstående afsnit, giver det til en vis grad mening at betegne podcasten som et flow-medie, idet det til dels både anvendes og opleves sådan i kraft af dets serielle struktur. Men det kræver en specificering af begrebet flow, da der i ovenstående er tale om to typer af flow. Jensen – og også i sin tid Williams, som Jensen bygger videre på – afbilder broadcast-flowet som en form for konstant og tætpakket strøm – ”a continuous flow” (Williams, 1974, s. 94) – hvor det ene program-element afløser det andet i en uendelighed, og som man som seer eller lytter både fysisk og opmærksomhedsmæssigt kan gå ind og ud af efter forgodtbefindende. Herimod kan podcast-flowet, som det er sammensat strukturelt, og som det opleves af informanterne, bedst beskrives som ”a succession of discrete events” (Williams, 1974, s. 88): altså som en kæde eller rækkefølge af sammenhængende men enkeltstående enheder eller begivenheder, der – som en slags lytteaftaler, lytteren selv har indgået - gives fuld opmærksomhed fra start til slut, og som modtages én for én, når omstændighederne byder det.

Hvor Jensens kanal-flow må betragtes som den konstant brusende flod, man kan hoppe ned i og op af igen, og som man kan lade sig drive med af i en periode, så er podcast-flowet

⁴³ Det gælder især ved binge-lytningen af den nederste gule podcast i figuren (Podcast-flow C).

herimod chokolade-julekalenderen, som man nyder stykke for stykke i en bestemt, fastlagt rækkefølge, og hvor den gentagne, næsten rituelle tilbagevenden til dagens låge hver eneste dag minder én om, at man, støt og taktfast, bevæger sig dybere ind i julens stemningsunivers. Podcast-flowet er et forløb i betydningen af en rækkefølge af enkeltelementer, ikke et forløb som en konstant, sammenhængende strøm.

Det er også her modstillingen af begreberne *tap-listening*, som beskrivelse af radiolytning, og podcastlytning som *appointment-listening*, bliver meget dækkende: hvor radioen anskues som en uafbrudt strøm, man uforpligtende tænder for, så er der for podcastlytteren i højere grad tale om *kæder af lytteaftaler*, med nøje planlagte og velovervejede tidspunkter og rækkefølger. Selvom podcastepisoden bliver oplevet som en del af en større flade – som en del af podcastprogrammets flow – så er der tale om en mere forpligtende form for flow, som en kæde af enkeltstående lytteaftaler, hvor den ene episode leder til den anden - både i kraft af f.eks. cliff-hangers, men også i kraft af det kendskab, den fortrolighed og den personlige relation til indholdet, som lytteren bygger op over tid, og som vedkommende ud fra sin egen frie, informerede udvælgelse har foranlediget.

5.5.4 Podcasten mellem push- og pull-medie

Overordnet betragtet kan man således kalde podcasten for både et pull- og et push-medie - et *push-pull-medie*. Der er på den ene side et element af push-funktion ved mediet, hvor podcasten sætter en krog i lytteren, idet podcastens serialitet indebærer, at afsenderen tilrettelægger og definerer podcastens egen tidslighed og rækkefølge som et flow, der skubbes ud til lytterne på bestemte tidspunkter over af afsenderen selvvalgte tidsperioder. Samtidig er podcasten i langt overvejende grad karakteriseret ved at være et pull-medie, hvor brugeren har kontrollen, sætter en krog i podcasten og er sin egen programtilrettelægger, der aktivt udvælger, tager stilling til og modificerer disse afsender-flows. For, som Berry også fremhæver, så er denne linearitet, som podcasten udgør, ikke en bindende form, men derimod et flow, som lytteren kan, men ikke skal, vælge at følge:

The podcast listener, however, is not constrained by such fixed-point linearity. [...] While a listener might typically listen to a podcast on the morning after it is posted, it is an experience that can be easily deferred, paused or abandoned. (Berry, 2016a, s. 12)

At følge podcastens flow er noget, man som podcastlytter kan vælge at gøre – men man kan lige så vel sammensætte sit eget flow ved at "...‘stack’ episodes, delve into archives, skip episodes or revisit favourites..." (Berry, 2016a, s. 16), ligesom vi har set mange informanter gøre.

Hermed skabes et personligt lytterflow, der præcist matcher lytterens egne interesser, præferencer, humør og, ikke mindst, hverdag, og som lytteren hermed også er villig til at investere i, både kvalitativt (i form af fokus og opmærksomhed) og kvantitativt (i form af vedvarende tilbagevenden til podcasten, efterhånden som den udkommer), netop fordi

lytningen er baseret på lytterens eget frie, informerede og ofte velovervejede valg og skræddersyning.

Som jeg har redegjort for i ovenstående afsnit, så ses flere eksempler på forskellige grader af både push- og pull-effekter i empirien, og også tilsvarende eksempler på mere eller mindre aktive og passive brugspraksisser fra informanternes side, hvor nogle lyttere lægger meget arbejde i aktivt at udvælge, planlægge og modificere podcastindholdet, mens andre lyttere læner sig meget op ad og udviser loyalitet for det afsender-tilrettelagte flow. Der er informanter, der i høj grad understreger følelsen af frihed og autonomi, idet man som lytter har magten over hvilket indhold, der ender i ens ørekanaler. Men så er der også informanter, der giver udtryk for, at det aktive valg er besværligt og møjsommeligt, og som finder strategier for at gøre denne udvælgelse nemmere og mindre omfangsrig. Og der er informanter, der oplever begge dele: hvor deres lyttepraksis er præget af en balancegang herimellem, hvor det nogle gange er den positive brugsmulighed ved at kunne bestemme og skræddersy, der fremhæves og dominerer brugen, mens det andre gange er fordelene ved at kunne slappe af og følge med et flow, andre har syet til én, der vinder.

Gennem min undersøgelse af podcastens push- og pull-egenskaber, når jeg således frem til en konklusion, der ligner meget den, medieforskeren Annette Hill også opnåede i sin undersøgelse af magtforholdene mellem afsendere og tv-seere i et case-studie af tv-serien *Broen*. Her konkluderer hun:

The argument put forward here is not an overwhelmingly negative one of power relations as one way, flowing from institution to producer to audience. Nor is it a reversal where all the power is in people's hands. This is the particularity of power as it is performed in the push and pull of producer-audience relations. (Hill, 2016, s. 765)

På samme vis gælder det, som vist, podcastmediet: Når det kommer til spørgsmålet om magt, så må man sige, at det som udgangspunkt er lytteren, der har kontrollen – det er lytteren, der tænder og slukker, udvælger og *trækker* indhold ud af de forskellige tilgængelige podcastflows. Men samtidig har podcastmediets serielle push-egenskaber en effekt og betydning for, hvorledes disse lytteres pull-strategier udformer sig: de lægger op til en bestemt lyttepraksis, som lytterne kan vælge at følge eller modificere efter egne behov. Podcastmediet er et push-pull-medie, med hovedvægten på pull.

6. Oplevelser: Forestillinger, nærvær og fællesskab

Dette analyseafsnit omhandler, hvordan informanterne danner sig forestillinger og erindringer om det, de hører i podcastene, hvordan de oplever dette indhold som en form for nærvær, og, sidst men ikke mindst, hvordan podcasten på én og samme tid bliver oplevet som et meget personligt medie samtidig med, at lytteren også føler sig som en del af et større lytterfællesskab.

6.1 Opvågning i hverdagen: Når den grå hverdag ophøjes til mindeværdige oplevelser

Jeg har bedt alle informanterne om at fortælle om en konkret podcast-lytteoplevelse, som de husker særligt godt. Som svar herpå beretter informanterne om podcasts, der har gjort stort indtryk på dem på forskellige måder. Nogle fordi podcasten rummede en fængende og billedskabende fortælling, som gjorde, at de indlevede sig heri både forestillingsmæssigt og følelsesmæssigt (MJ;179, KE;125 og 127, DG;465, SS;187, PI;114). Andre fordi det at lytte til podcasten gav dem en form for åbenbaring - eller som Mads kalder det: en *aha-oplevelse* (MS;118 og 139 og FJ;182) - hvor deres *verdenssyn* (MS;118) eller deres forståelse af et givent fænomen rykker sig mærkbart. Flere beretter også om at være blevet følelsesmæssigt berørt af podcasten (RT;220, BK;114, SG;296, Ida WSH;447) og om både at grine højlydt (Rolf WSH;380) eller græde stort (Ida WSH447), hvilket har gjort varigt indtryk. Sidstnævnte erindringer af følelsesladede lytteoplevelser forklares også flere steder som at være indtruffet, fordi podcasten har omhandlet noget, som berørte deres eget liv, som de kunne *identificere sig med* (RT;220) og relatere til, og som igangsætter refleksion over deres eget liv og livsførelse (Ida WSH;442, KE;125, SS;207, PI;117 og 121, AE;202). Som f.eks. da Birk i en podcast hørte én fortælle om sin far, der var død af kræft, og hvor Birk et halvt år forinden selv havde mistet sin far:

...så vrister den sådan et eller andet løs indeni mig, eller hvad skal man sige, den øh, at sådan noget sorg, det kan blive meget sådan indviklet og sådan mangetydigt og meget, meget, meget svært at håndtere, og meget abstrakt. Og så lige pludselig, så den der historie, den gjorde ligesom, at der sådan var en anden, jeg kunne bare mærke sådan en meget klar kanal af følelser op igennem mig [...] Øhm, og hvor det bare løsnede op for vildt mange ting. Og, du ved, jeg gik der på fortovet og græd og græd og græd, fordi, du ved, der var så mange ting, der bare lige pludselig, de gav mening samtidig med at det der, tabet ligesom bare meldte sig meget mere, meget mere tydeligt og meget mere klart [...] Meget mere rent. Og det var ligesom, det var sådan en, ja, den har bare låst sig fast i mig [...], den oplevelse der, i hvert fald, fordi den bare virkelig talte lige ind i min situation... (BK;120)

6.1.1 Indre og ydre billeder: den sansede verden og den indre billedbog

Det er selvsagt ikke overraskende, at informanterne særligt husker de podcasts, der har gjort indtryk på dem. Hvad der derimod er påfaldende, er, at mange informanter har meget præcise erindringer om både lyttesituationen, omgivelserne og de aktiviteter, de var i gang med, i forbindelse med (især stærke eller betydningsfulde) lytteoplevelser – dvs. at disse erindringer er *koblinger* af erindringer: dels om podcastens indhold men også en form for erindringsbilleder af og sansninger fra den situation, hvor lytteoplevelsen fandt sted (f.eks. MS;120 og 125, Ida WSH;447, BK;120 og PI;129). F.eks. fortæller Mads følgende om de forskellige billeder, han associerer med bestemte podcasts:

...jeg kan også huske, at jeg for et stykke tid siden gik ude i skoven og var ved at fælde et træ, eller save et træ op, og hvor det dér Handuo, de lavede en eller anden anmeldelse af en film, og så grinede jeg højlydt, helt for mig selv [...], med høreværn og motorsav og det hele [...]. Øhm, eller, jeg hørte en helt ny podcast om et spil, et computerspil, som jeg slet ikke kendte, og de var mega begejstrede for det, og der går jeg tur med min hund ude i Stige, altså. Så der er egentlig ret mange, hvor jeg sådan kan sætte ret tydelige billeder på [...]. Og Dan Collins', øh første verdenskrig-noget, hvor jeg går ude ved stranden også, men der går jeg et andet sted ude ved stranden, så det er to forskellige steder [...], hvor der sker et eller andet, altså, hvor billedet bliver præget, dannet... (MS;129)

Disse erindringsbilleder fra lyttekonteksterne er i flere tilfælde meget detaljerede. Det gælder også for Mads, der i eksemplet ovenfor f.eks. skelner mellem to forskellige steder på samme strand. Han kan desuden skitsere følgende detaljer fra en anden lyttesituation:

Ja, altså, når jeg tænker på den podcast, så er det dét billede, jeg kan genkende, så kan jeg se mig selv stå dér [...] og se, hvordan der så ud, altså, jeg kan gå hen og vise dig, det var lige her jeg stod. [...] Øhm. Og jeg kiggede den her vej, og der så cirka sådan her ud, og jeg havde cirka den her trøje på. [...] Sådan ret præcist endda. (MS;131)

Hvor nogle, som Mads, således genkalder sig nogle bestemte situationer, når de hører eller kommer i berøring med bestemte podcast-episoder, så er der også flere informanter, der fortæller om det omvendte: at de genkalder sig bestemte podcast-episoder, når de kommer forbi de steder, hvor de i sin tid har lyttet til dem (f.eks. Ida WSH;445, SG;296). Nogle gange forbavses Carl f.eks. af de podcastminder, der popper frem i hans hoved, hvor han i første omgang ikke forstår, hvorfor han kommer til at tænke på dét netop lige dér, hvorefter det går op for ham, at det er fordi, lytteoplevelsen har fundet sted på den lokation, han befinder sig (Carl WSH;444). For Sanne gælder dette ikke kun for steder men særligt også for genstande. Hun skriver:

...ting kan vække minder til en podcast, jeg har hørt, eller omvendt. Måske lidt ligesom musik. Jeg laver tit krea-ting [...] som fx. tegne og brodere. Nogle gange, hvis jeg kigger på disse ting, kan jeg komme til at tænke på, hvad jeg hørte, mens jeg lavede det. (SN;103)

Udover disse erindringsbilleder af lyttesituationen beretter rigtig mange informanter også om en anden type billeder, nemlig de *indre lydbilleder* (OO;15 og 52), eller *billeder i hovedet* (SJ;166, SS;189, DG;422 og AE;204), de selv skaber ud fra egne forestillinger af det og dem, de hører i podcasten (PI;110, LN;239, Carl WSH;325 og 327). Som Maj beskriver billeddannelsesprocessen:

...jeg har altid haft en ret livlig fantasi, så når jeg lytter, så ser jeg også mange billeder. Så jeg danner ligesom historien inde i hovedet også, imens jeg lytter, og forestiller mig, eller bygger mine egne, hvad kan man sige, personer op, ud fra det jeg hører... (MJ;171)

Lydene, ordene og stemmerne i podcastene sætter gang i lytterens *indre billedbog* (DG;-108), som Dagmar betegner det, og også disse selvskabte, forestillede billeder er nogle gange så stærke og udtryksfulde, at de også printer sig fast i hukommelsen som en slags *fantasi*-billeder af lytteoplevelsen (KE;125, SN;103).

Man kan altså på en måde tale om, at podcastlytteren *ser dobbelt*, på den måde at lytteaktiviteten bidrager til to parallelle billeder i lytterens hoved – det *sansede* billede af den faktiske lyttekontekst og det *forestillede* billede af det hørte. Disse to billeder smelter sammen og bliver koblet med øvrige associationer til et varigt minde om den givne lytteoplevelse. Som en *collage* bestående af flere elementer og billeder på én gang, som Birk beskriver det: "...og jeg kan bare huske de der, du ved, de der meget ørkenagtige bjerge der og vandet nede foran mig og så den der historie, der ligesom [...] bliver fortalt, det var sådan en collage til den oplevelse..." (BK;120)

6.1.2 Aktiveret opmærksomhed og udhævninger af hverdagen

Der er flere eksempler i empirien, der tyder på, at stærke lytteoplevelser kan være medvirkende til en intensivering af sanseapparatet, så lytteren kommer i en mere bevidst og opmærksom modus, ikke blot ift. podcastens lyd men også ift. omgivelserne.

Dette kommer både Birk og Mads ind på. Mads fortæller, at podcasts kan gøre ham *opmærksom* og *involveret*, når de fanger ham (MS;150), og sammenligner det med skelsættende begivenheder, som f.eks. at alle kan huske, hvor de var, da de fik nyheden om, at et fly fløj ind i World Trade Center: "Der har vi også en følelse, ikke, hvor vi sådan siger fuck, det her det er skelsættende i verdenshistorien [...], og der blev vi måske rystet lidt i vores grundvold..." (MS;141). Ligesom sådanne begivenheder kan stærke podcastoplevelser også få Mads til at *vågne op* i hverdagen og blive mere opmærksom – på dét, podcasten handler om, men også på sig selv og sine omgivelser.

Birk fortæller, at når podcasten "... rører noget i mig, så skærper den min, hvad skal man sige, min opmærksomhed på nu og her, og hvor er jeg." (BK;122) Og det, at mange af de podcasts, han lytter til, handler om at udforske verden, gør, at han bliver smittet af den samme nysgerrighed på sine omgivelser:

...når jeg lytter til podcasts, så får jeg sådan en øget opmærksomhed på folk omkring mig. [...] Jeg tror jeg får sådan lidt en nysgerrighed, at - fordi der er jo rigtig mange af de podcasts, jeg lytter til, de handler jo meget om at udforske livet og udforske verden, og på den måde, så når jeg lytter til dem - og specielt meget også efter [...] - jeg kan godt have en følelse i kroppen i ret lang tid, hvis jeg har hørt en god podcast. [...] Øh, af nysgerrighed og, ja, sådan en, en fornyet tilgang til livet [...] som jeg tager med mig. Men mens jeg hører podcasts så kan jeg godt sådan glo ret meget på folk og [...] kigge på hvad [griner], kigge på træerne og på fuglene og dufte, øh til luften og sådan nogle ting... (BK;130)

Mange af podcastene, siger han, dyrker også en form for *hverdagssensation* (BK;130). Det gør, at han nogle gange også selv kommer til at opleve og anskue sin egen hverdag som en sensation: som noget, han ikke blot tager for givet men ser på med friske briller, studerer og forundres over (BK;130).

Ovenstående er eksempler på, hvordan stærke lytteoplevelser kan få lytteren til at aktivere sanserne og opmærksomheden på det konkrete sted, der lyttes, og ophæve den uopmærksomme, adspredte hverdagstilstand. Podcasten kan hermed siges at medvirke til udhævelsen af hverdaglige situationer, idet de gøres *bemærkelsesværdige* og til noget andet og mere end bare rutinesituationer og -aktiviteter. Ved disse stærke lytteoplevelser foregår der en slags *nyfortolkning* af hverdagens situationer, hvor de tilføres en "anden dimension": "...Så er det ikke bare, at man har fået et eller andet puttet i ørerne, så er det lige pludselig blevet til en oplevelse [...]. Altså, det er blevet til en større oplevelse end bare en lydoplevelse..." (MS;147)

Således bevæger podcasten sig i - og flytter - grænselandet mellem hverdagsrutiner og hverdagssensationer – mellem distræt registrering og fokuseret opmærksomhed. For ligeså meget som podcasten indgår som et rutineelement, der indlejrer sig i rutineprægede hverdagssituationer (som vist i kapitel 5.4.3), så er podcasten samtidig også – som jeg har fremhævet i dette kapitel – et medie, der medvirker til at udhæve hverdagen og omforme en del af den til en række af klare og tydelige oplevelser, der lagrer sig som varige minder i hukommelsen.

6.2 Teoretiske refleksioner: imaginære verdener og fysiske rum

I dette afsnit vil jeg teoretisk behandle ovenstående empiriske iagttagelser om lytternes forestillinger og oplevelser af podcasten ved at inddrage relevant litteratur fra radio- og podcastforskningen samt Schutz' sociologiske perspektiv på hverdagen som bestående af forskellige verdener.

6.2.1 Blindhed og imaginære rum

Som ovenstående empiriske gennemgang har vist, fortæller informanterne i vid udstrækning om, at de aktivt skaber en slags billeder i hovedet ud fra det, de hører i podcastene.

Podcasten er, ligesom radioen, et *blindt, usynligt* og *imaginativt* medie, som det bliver betegnet i radioforskningen, idet mediets tekst består af lyd, og derfor ikke rummer et visuelt element, man kan se og pege på⁴⁴: den visuelle side af lydindholdet skaber lytteren derimod selv via forestillingsevnen, og lytteren er hermed på sin vis en aktiv medskaber af indholdet (Soltani, 2018, s.192). Podcasten (ligesom radioen) stimulerer fantasien og forestillingsevnen hos lytteren (Hendy, 2000, s. 118-119). Her gælder det, at ”lytteren på baggrund af de lyde eller den kombination af lyde der høres, skaber sig en forestilling om et rum” (Poulsen, 2006, s. 38). Både en forestilling om et rum, som er kilden til de lyde, der høres (Chions kausale lytteform), samt et imaginært rum, som de omtalte genstande og handlinger udspiller sig i. I forhold til de verbale lyde – talen og stemmerne, der taler – skelner Poulsen her mellem stemmens verbale og vokale aspekt: det verbale aspekt drejer sig om den sproglige betydning af ordene, som stemmen formidler, mens det vokale er de udtryksmæssige kvaliteter, som stemmen også formidler igennem bl.a. lydstyrke, toneleje, spændthed mm. Gennem det vokale og det verbale aspekt ved stemmen kan lytteren danne sig forestillinger om, ikke blot det, stemmen fortæller om, men også personen bag stemmen og dennes sindstilstand, samt relationen mellem taleren og lytteren. Stemmen skaber så at sige ”imaginære rum både i fysisk, social og emotionel forstand” (Poulsen, 2006, s. 42). Samlet set kan man sige, at lytteren på baggrund af alle de lyde, der høres i podcasten (både musik, lydeffekter, reallyd, stemmer), danner sig sine egne forestillinger – eller mentale billeder – af det hørte.

Disse forestillinger eller *imaginære billeder* dannes dog ikke udelukkende på baggrund af høresansen, men må også anses at være påvirket af de øvrige sanser, der også er vakte under lytteaktiviteten, herunder især syns- og følesansen. I de tilfælde, hvor lytterne hører podcasts i lyttebiografer (som jeg kommer ind på i afsnit 6.3.1) eller i sengen for at falde i søvn, kan man tale om, at stimuli fra de øvrige sanser i videst omfang bliver nedtonet, idet lytterne befinder sig i ro i mørket. Men bortset fra disse særlige måder at bruge podcasts på, så er podcasten (og radioen også) kendetegnet ved, at det er både lydligt og mobilt. Medieteksten er, som sagt, typisk ikke visuelt forankret, og kræver derfor ikke af sin bruger, at denne bruger og fikserer synssansen herpå. Samtidig er mediet mobilt, hvilket betyder, at podcastlytteren kan tage lyden med sig ud i hverdagens forskellige situationer, hvor synssansen er fri til at se og orientere sig visuelt i omgivelserne. Mediebrugen er således kendetegnet ved, at oplevelsen af (og forestillingen om) medietekstens lydige univers netop foregår samtidig med, at synssansen bruges aktivt på noget andet, idet synet vandrer rundt

⁴⁴ Denne usynlighed ved mediet er selvfølgelig langt fra unik for radio og podcast, men gælder lydmedier generelt. Dertil kommer alle de skriftlige medier, hvis tekst (tegnene) godt nok er synlige, men hvor ordenes betydning også fortolkes og forestilles i læserens hoved (Crisell, 1986, s. 12).

i det omgivende fysiske, visuelt perciperbare rum, som mediebrugen finder sted i – hvilket fremgår tydeligt af mine empiriske fremlæggelser ovenfor.

En del af forklaringen på de førnævnte, stærke, detaljerede erindringsbilleder af lyttekonteksten, som informanterne har, beror sandsynligvis i denne podcastmediets *blindhed* (Crisell, 1986, s. 3) eller *usynlighed*, hvormed synssansen er sat fri til at percipere omgivelserne. Imens andre former for mediebrug selvfølgelig også kan inkludere erindringer og sansninger af mediebrugens kontekst (som f.eks. lydene og duftene omkring én imens man læser en bog), så udmærker podcastmediet sig her som værende et lydmedie, hvor end ikke synssansen kræves fikseret på medieindholdet som en nødvendighed (eller fordel) for en meningsfuld mediebrug (som det gør sig gældende for visuelle medier): bortset fra beslaglæggelsen af høresansen kan lytteren bruge resten af kroppen til at bevæge sig, sanse og registrere sine omgivelser.

6.2.2 Dobbeltsyn: Når (billeder fra) forskellige verdener kobles sammen

Podcastlytteren oplever hermed at befinde sig to steder på samme tid – eller i to forskellige verdener eller *meningsprovinser*, som Schutz betegner det.

Ifølge Schutz opleves verden som bestående af mange forskellige, afgrænsede sub-universer, hvilket han betegner som *finitte meningsprovinser* (Schutz, 2005, s. 108): f.eks. hverdagslivets verden, "...drømmeverdenen, forestillingernes og fantasmernes verden, især kunstens verden, den religiøse erfarings verden, den videnskabelige tænkings verden, barnets legeverden, den sindslidendes verden – er finitte meningsprovinser" (Schutz, 2005, s. 111) Hver af disse meningsprovinser er kendetegnet ved at indebære en bestemt *kognitiv stil*, dvs. en bestemt værensform og en bestemt måde at opfatte omverdenen og sig selv på (Schutz, 2005, s. 109).

Hvilken meningsprovins, mennesket oplever at befinde sig i, afhænger af dets opmærksomhed: opmærksomheden definerer, hvilken verden der er relevant, og "Så længe den enkelte verden er genstand for opmærksomhed, er den virkelig på sin egen måde; men virkeligheden ophører sammen med opmærksomheden." (Schutz, 2005, s. 80).

Hverdagslivets fysiske verden defineres af Schutz som den "ultimative eller overordnede virkelighed" over alle andre virkeligheder (Schutz, 2005, s. 109) – som *arketypen*, som alle meningsprovinser må betragtes som modifikationer af (Schutz, 2005, s. 112; Butnaru, 2015, s. 72). Den hverdagslige fysiske verden er kendetegnet ved, at mennesket heri står i et aktivt, vågent og *handlende* forhold til hertil, hvor det konstant agerer og reagerer ud fra forskellige motiver og projekter og således griber ind i omverdenen ved hjælp af kropsbevægelser (jf. Schutz' projekt-tankegang, afsnit 3.1.2) (Schutz, 2005, s. 81, 85, 105, 99-100 og 109). Den kognitive stil er her kendetegnet ved, at mennesket er lysvågent og har sin opmærksomhed rettet mod livet, der udfolder sig i denne verden, men samtidig er denne opmærksomhed præget af den *naturlige indstilling*, som gør, at det sjældent forholder sig

reflekterende hertil (verden tages for givet, og opleves som naturlig, velkendt og ukompliceret) men derimod praksisorienteret (Schutz, 2005, s. 105).

En anden meningsprovins (som videre kan inddeles i mange forskellige undervarianter) er, ifølge Schutz, *fantasmernes verden*, som består af forskellige verdener af forestillinger og fantasier, f.eks. dagdrømmenes, legens, fiktionens, eventyrenes, mytternes og vittigheder-nes verdener (Schutz, 2005, s. 114). Heri vender mennesket opmærksomheden væk fra hverdagens handlingsfokuserede verden og over på en verden, som tilvejebringes i kraft af dennes egen forestillingsevne og fantasi. Denne forestillede verden opleves som sin egen form for virkelighed – om end ikke nødvendigvis virkelig i fysisk forstand men på den måde, at denne verden *er* og *eksisterer* i fænomenologisk forstand og ”på sin egen måde”, idet den opleves og erfares af den enkelte, der fantaserer eller forestiller sig den (Schutz, 2005, s. 80 og 111).

Overføres Schutz’ forståelse af meningsprovinser til mine analyser af podcastlytteren, så kan lytteren siges at befinde sig i to verdener, som på én og samme tid kan opleves adskilte og sammenvævede.

Lytteren befinder sig med sin krop i den virkelige, fysiske verden: i hverdagslivets meningsprovins. Her er lytteren aktivt gørende og handlende (i gang med hverdagslige projekter såsom transport, hjemlige gøremål, motion etc.) og sanseligt perciperende med især føle- og syns-sanserne. Denne handlende værensform er præget af en ureflekteret, adspredt væremåde: en naturlig indstilling hvor hverdagen tages for givet, og aktiviteterne foretages rutinemæssigt og næsten pr. automatik. Lytteren befinder sig samtidig opmærksomhedsmæssigt i en forestillet podcast-verden: ud fra det hørte (i podcasten) skaber lytteren aktivt sine egne forestillinger, som – så længe opmærksomheden er fokuseret herpå – opleves som sin egen form for virkelighed, der opleves og hermed eksisterer parallelt med den virkelighed, som lytteren rent faktisk, fysisk, befinder sig i (og kan se men ikke høre så meget af).

Lytteren oplever således to virkeligheder på én gang, og er aktivt handlende i den fysiske, og aktivt opmærksom, fokuseret og fantaserende i den forestillede podcastverden.

Selvom informanterne, som vist, ofte lytter fokuseret, så foregår dette kun meget sjældent med lukkede øjne. Til hver af disse to verdener kobles der således hvert sit sæt af imaginære billeder til, som lytteren selv danner: det ene sæt frit fantaseret ud fra høresansens stimuli, og det andet sæt baseret på føle-, lugte-, evt. smage- men især (ud fra informanternes beskrivelser) synssansen. Podcastlytteren er så at sige *dobbeltsynet*.

Og disse to sæt af mentale billeder bliver koblet sammen: podcastens forestillede billeder smelter sammen med de perciperede billeder af omgivelserne til en samlet billed-collage, der - især i forbindelse med stærke lytteoplevelser, som redegjort for i ovenstående – lagres som varige minder.

Selv om opmærksomheden hos informanterne ofte er fokuseret omkring podcastens indhold, så forsvinder den virkelige verden vel at mærke ikke ud af deres erfaringsområde: så længe de stadig er aktivt sansende og handlende i den, så perciperer og apperciperer de også de forskellige stimuli, disse aktiviteter medfører. Den sansede, fysiske hverdagsverden og den forestillede, hørte podcastverden opleves således som to forskellige, enkeltstående verdener, men de erfares samtidigt.

Forskellene og afstanden mellem disse to verdener opleves forskelligt af forskellige informanter, på forskellige tidspunkter og med forskellig styrke. Nogle gange er podcastens verden én man flygter ind i og som skærmer én mod den fysiske verden – andre gange opleves det som to verdener, der i høj grad relaterer til og influerer på hinanden. Oplevelsen af adskilte verdener uddyber jeg i afsnit 7.1. I det følgende vil vise, hvordan de også opleves at influere på hinanden.

6.2.3 Nyfortolkninger og fornyet opmærksomhed

I de vante, velkendte lyttesituationer navigerer og arbejder kroppen, ifølge informanterne, ofte på rutinen, og de registrerer ikke omgivelserne med særlig opmærksomhed – den tages for givet. Men som vi så i ovenstående empiriske redegørelser, resulterer nogle oplevelser fra den imaginære podcast-verden i, at også informanternes oplevelse og sansning af det hverdagslige fysiske rum ændrer sig og skærpes. Her er der tale om, at den kognitive stil – og hermed den værensform og mentale indstilling – som gør sig gældende i podcastens forestillede univers, overføres til den fysiske verden og den måde, informanterne oplever, erfarer og er heri.

Et eksempel herpå var Birk, som oplevede, at det at lytte til podcasts kunne gøre ham mere opmærksom (BK;122), aktivere hans sanser og gøre ham nysgerrig på sine omgivelser og menneskene heri. Han oplevede desuden, at podcasts, der betragtede verden som en slags sensation, fik ham til også at betragte sin egen hverdag sådan (BK;130). Der sker her en overførsel af den kognitive stil fra podcastens verden til Birks hverdagslige verden, hvor han begynder at anskue sidstnævnte med fornyet interesse og større opmærksomhed end før. Denne overførsel medfører hermed også en ophævelse af den naturlige indstillings epoché, herunder den adspredte, uopmærksomme indstilling, hvor hverdagen tages for givet.

I Birks tilfælde indebærer denne overførsel en form for *positiv nyfortolkning* af hverdagen: hverdagen bliver mere interessant for ham, han ser nye detaljer ved den, og han betragter den med en mere positiv indstilling end før. Men overførslen kan også indebære en mere negativ, ubehagelig form for forandring. Det oplevede Dagmar f.eks., da hun hørte en episode af podcasten *Third Ear*, som handlede om en kvinde, hvis kæreste viste sig at være en helt anden, end han gav sig ud for at være. Da kærestens svindel og bedrag blev afsløret i podcasten, blev Dagmar grebet af en følelse af utryghed og forskrækkelse over, at der findes mennesker, der kan behandle andre på den måde. Dette resulterede i, at Dagmar

også følte sig utryk ved selve situationen og omgivelserne, hun befandt sig i, som om hele hendes verden pludselig føltes mere utilregnelig og utryk end før:

...da historiens hemmelighed [...] lyder, fór jeg op af sofaen. Jeg blev så overrasket og samtidig enormt forskrækket og en smule skræmt. Jeg forestiller mig, at jeg stod med åben mund og meget store øjne. Jeg skyndte mig at rulle gardinet for, fordi jeg pludselig ikke følte nok trykthed i den ene gadelampes skær. (DG;423)

Podcastlytningen er altså, som vist, med til at tilføje stærke oplevelser til de ellers ofte rutineprægede handlinger og situationer, podcasten bliver inddraget i. Både i form af en slags fornyet sansning og opmærksomhed på omgivelserne men også i form af stærke erindringsbilleder af konkrete lytteoplevelser. Podcastlytningen er således med til at udhæve dele af hverdagen og ophøje den til noget særligt, noget bemærkelsesværdigt og mindeværdigt.

De meget detaljerede minder om ellers vante og ubemærkelsesværdige hverdagssituationer, som informanterne har, kan således forklares ved, at de sansebaserede billeder af hverdagen bliver koblet på de stærkere, podcastbaserede, forestillede billeder samt det, at oplevelserne af podcasten skaber en ændring af lytterens bevidsthedstilstand, som i nogle tilfælde *smitter af* på dennes tilgang til og *rettethed* mod omverdenen.

6.3 Samvær, nærvær og fællesskab i og på tværs af tid og rum

Nedenstående afsnit er en gennemgang af de empiriske indsigter i, hvordan podcastlytteren oplever en form for nærvær af de talende i podcasten og oplever at være en del af et lytterfællesskab, samt hvordan podcastlytning som praksis kan betragtes som en alene-aktivitet, der er omkranset af forskellige sociale aktiviteter og relationer.

6.3.1 Lyttebiografer og live-optagelser: faktatjek og fællesskabsfølelser

En hel del informanter fremhæver lytteoplevelser, hvor de har deltaget i lyttebiografer⁴⁵ og live-optrædener eller -optagelser af podcast-episoder.

For Anne var det f.eks. en helt særlig oplevelse af se en live-fremførelse af én af hendes yndlingspodcasts, *Welcome to Night Vale*, og det af tre årsager: For det første pga. genkendelsens glæde og tilfredsstillelsen i visuelt at kunne identificere de velkendte stemmer og koble dem til konkrete personer i virkeligheden (AE;204). For det andet pga. overraskelsen i at sammenholde de billeder, hun selv havde skabt af de medvirkende karakterer og personer, med de virkelige mennesker - stemmernes ejermænd – og opleve, at der ofte var stor forskel på egne forestillinger og virkeligheden (AE;204). Samme overraskelse havde

⁴⁵ Begivenheder, hvor et lyttepublikum samles i et rum – ofte en biografsal – og lytter til forskellige podcasts uden billeder på lærredet og med slukkede lys.

Karen, da hun så virkelighedens udgave af den forfatter, hun selv havde forestillet sig som en slags *hulemand* (KE;125). Hun beskrev dette som en *transformation*, hvor hun fik rykket helt rundt på sine indre forestillede billeder i et slags *faktatjek* med virkeligheden (KE;130).

En tredje grund til, at det var så stærk en oplevelse for Anne at overvære den nævnte live-optræden, beror desuden i den fællesskabsfølelse, det gav hende, at være del af et større publikum. Og det er i dén grad noget, andre informanter kan tilslutte sig. For dette fællesskab giver værdi på flere måder.

Helt konkret handler det om at være fysisk sammen med andre omkring lytteoplevelser, man normalt lytter til alene. At have nogen at dele lytteoplevelsen med, både imens det står på og bagefter, hvor man kan dele tanker og reaktioner (SJ;115 og 166).

Men det handler også om, at deltagerne bekræftes i, at de ikke er ene om at være podcast-lyttere af det specifikke program – at de ikke er ene om at have denne særlige interesse som en fast del af deres liv, men at der også er andre, der følger den samme podcast lige så trofast eller måske endnu mere dedikeret end dem selv. Anne beskriver f.eks. begejstret live-oplevelsen således:

...personligt kender jeg kun én, der lytter til det, og hun bor i København [...]. Så jeg har ikke andre venner der, altså som jeg kan snakke sådan personligt med om det her. Men da vi tog derover, så var der jo tohundrede andre [...] - jeg mener, de havde lavet tøj til det her, de havde, altså, de havde kostumer på og det var helt vildt, folk var så engagerede, og der var bare en kæmpe, kæmpe fest. [...] og det gode var, at så var man sammen med nogle andre, der havde den samme interesse som en selv [...]. Øh, som er en meget sådan obskur interesse [...], jeg mener, hvem - og sådan var det for dem alle. Der var få, der kom i grupper, alle kom sådan én og to måske [...], og de kendte heller ikke andre der var lige så glade for det her program. (AE;206)

Live-events og lyttebiografer er altså med til at samle podcastlyttere og skabe en følelse af at være en del af et større lytterfællesskab. Et fællesskab, der samler mennesker - som Anne bemærker i ovenstående citat - på tværs af de almindelige grupperinger og demografiske skel: der var både unge og gamle, og de fleste kom alene. Men også et fællesskab, der tager udgangspunkt i en bestemt nicheinteresse og nogle bestemte værdier, der opleves at være knyttet til den givne podcast. Som Rita - der også har oplevet *Welcome to Night Vale* live i København - formulerer det, så giver det en følelse af at møde *ligesindede* (RT;-240).

Sidst men ikke mindst handler fællesskabsfølelsen for nogle informanter også om, at de føler sig som del af et større fællesskab af podcastlyttere generelt, hvor de mærker, at det at lytte til podcasts i det hele taget – det at være podcastlytter – er noget, de ikke er ene om: "...det er jo fedt, fordi vi alle sammen er nørdere, sammen. Altså, jeg elsker også at møde andre podcastfans, fordi at tit så føler jeg mig bare sådan helt alene..." (Ida WSH;476) Ved et live-event træder de *andre podcastlyttere* frem og tilkendegiver - i kraft af deres tilstedeværelse - deres interesse for en mediepraksis, der ellers i hverdagen er usynlig for andre

end én selv (AE;212). Hermed bliver podcastlytning gjort til noget almindeligt og til noget, *man gør*, snarere end at være en *obskur interesse* dyrket af den enkelte:

...her der får jeg en oplevelse af ikke at være alene i det her podcast-univers, og det er ikke bare mig – jeg kan mærke at der også er helt vildt mange andre, der også synes, det her det er interessant. Selvom at mine venner godt nogle gange kan få mig til at føle, at jeg er den eneste i verden, der hører podcasts...” (SN;232)

6.3.2 Fællesskaber på tværs af tid og rum – værdier og livsanskuelser på abonnement

Denne fællesskabsfølelse er dog ikke kun begrænset til disse fysiske møder mellem podcastlytterne. For Birk er det f.eks. hverken nødvendigt at se andre lyttere eller at lytte samtidigt for at føle en form for fællesskabsfølelse eller bånd med dem. Han sammenligner (som nævnt tidligere) det at lytte til podcasts med at være til gudstjeneste og kommer her med et eksempel på podcasten *Radiolab*:

...der har de jo de der forskellige folk, forskellige lyttere som indtaler deres sponsorer over telefonsvareren dér i løbet af udsendelsen. Hvor de ligesom er, jamen, så er der en eller anden fra Indien, som også lytter til Radiolab, som så indtaler det med den her sjove accent, som han nu har [...]. Og der er en fra Sydamerika og en fra USA - og nogle gange er der jo også en fra Skandinavien, og, øh, og det er fedt det der med at jeg får den der følelse af, jamen, vi er sådan en eller anden form for fællesskab her. [...] Som alle sammen samler os omkring dét her ritual... (BK;175)

Bevidstheden om, at der er andre rundt om i verden, der også lytter til den samme podcast som ham, og som deler hans *rituelle* handling i hverdagen, er for ham nok til at give ham følelsen af, at han deler et fællesskab med disse lyttere. Følger man Birks religions-metafor videre, kan man sige, at podcasten *Radiolab* således får funktion som en menighed, han deler med andre lyttere, hver gang han hører en episode: "...du er i et fællesskab med rigtig mange andre, der lytter til det samme som dig. Og så samtidig så lytter du til den samme, til det samme ritual uge efter uge..." (BK;177) For selvom *gudstjenesten* hverken foregår på samme tidspunkt eller i samme *kirke*, så er ritualet og *liturgien* – dvs. den faste, genkendelige struktur og det faste sæt af handlinger, som gennemgås og gentages ved hver gudstjeneste – den samme (BK;177). Og samtidig kommer podcasten *Radiolab* hermed også til at stå for nogle bestemte budskaber, værdier og forestillinger om verden:

...f.eks. i *Radiolab*, de er jo lidt, hvis det skulle være en religion, så ville de jo sige sådan noget i retningen af, teknologi er her for at blive, og den kan være skidt og god, men vi tror på, at den i sidste ende vil give menneskeheden noget godt. [...] Amen -agtigt, ikke [...]. Og lad os så gå ud i livet igen. [...]. Det er den der ugentlige dosis af, det er sgu rimelig fucked up ret mange steder i verden [...], men de her to gutter her, de får ligesom strikket et meningsfuldt univers sammen hver uge, som siger, at tingene egentlig, udover at de er kaotiske og usammenhængende, faktisk også er spændende, positive, og at der er masser af ting, der er

værd at kæmpe for, og der er mange dejlige sider [...] af tilværelsen. Og øh, sådan med den udgangsreplik, så kan man ligesom, så giver det mig ligesom noget energi, tror jeg. Og det er den der insisterer på at være positiv, som jeg tror jeg ser rigtig meget i de amerikanske podcasts... (BK;177)

Ved at lytte til podcasten – og gennemgå dens ritual – får Birk fremlagt nogle positive vinkler på verden og tilværelsen, og det oplever han som en slags *omvendelsesproces* som munder ud i fornyet energi og gåpåmod ift. sin egen hverdag. Disse budskaber, værdier og verdensanskuelser, som bliver formidlet og gentaget igennem podcasten som religiøst ritual, oplever Birk således er nogle, som han deler med alle de andre medlemmer af den religiøse menighed: medlytterne. Han beskriver det således:

...Jeg får følelsen af, at mange andre deler min interesse [...]. Og deler min, mit håb for verden -agtigt. Øh, det synes jeg er meget meningsfuldt. Og på den måde er det jo så lige meget [...] om de lytter til det samtidig eller ikke, men at jeg ved, de har været ved den kilde, jeg er ved nu [...], det giver mig et eller anden, en positiv følelse, af at være, ja, af en større sammenhæng, et større fællesskab. (BK;185)

Det er således ikke bare interessen for det samme emne (her videnskab i bred forstand, som er *Radiolabs* overordnede tema), som Birk oplever, at han deler med et større, usynligt og asynkront lytterfællesskab. For med den grundstruktur og den journalistiske præmis, der ligger til grund for hele programmet, og som bliver gentaget på tværs af de enkelte episoder, så formidler - eller prædiker – podcasten samtidig også nogle bestemte værdier, håb og verdensanskuelser, som podcastprogrammets trofaste lytterskare abonnerer på - både i bogstavelig forstand og i overført betydning - når de følger programmet. Og dem er de fælles om - på tværs af tid og rum.

Også Rita oplever, at der er knyttet et *community* af lyttere til podcasten *Strangers*, som har det tilfælles, at de kan identificere sig med og relatere til de historier, der bliver fortalt i podcasten (RT;207). Dette lytterfællesskab, der omgiver *Strangers*, oplever Rita ikke blot som en forestilling om en usynlig lytterskare. For den har hun mulighed for at identificere online – på *Twitter* og i andre online fora – hvor hun ofte sammen med andre lyttere deler sine lytteoplevelser og diskuterer forskellige podcast-relaterede emner.

6.3.3 Et personligt medie med indbygget socialitet

I dette afsnit vil jeg redegøre for, hvordan informanterne beretter om at bruge podcasten som et personligt *alene-medie*, samtidig med at sociale relationer både omkranser lytteaktiviteten og opleves som en dimension herved.

Podcastlytning beskrives af informanterne som en personlig praksis: det er noget, der typisk praktiseres alene, sjældent i selskab med andre. Et slående tegn herpå er, at informanterne i langt overvejende grad anvender høretelefoner til at lytte frem for at afspille podcasts ud

af højtalere og ud i rummet: En sammentælling af brugen af afspilningsteknologier viser, at hele 88% af informanterne fortæller, at de bruger høretelefoner som den primære afspilningsteknologi (ses i bilag P). Helle begrundet brugen af høretelefoner med, at lytningen oftest finder sted i situationer, hvor "... jeg ikke skal forstyrre andre, eller hvor andre ikke skal høre det samme som mig..." (HL;53) Podcasts bliver som regel kun valgt afspillet ud i rummet i de situationer, hvor informanterne er alene, f.eks. i bilen på vej på arbejde eller hjemme hos Line (LN;11 og 28) og Silje (SJ;39), der bor alene i egen lejlighed.

For Stig er podcastlytning også mest en personlig aktivitet, hvor han fordyber sig i sit eget lille univers af udvalgte podcasts. Men indimellem – f.eks. når han er hjemme og skal lave mad – så bliver podcastlytning en form for parallel aktivitet som han kører sideløbende med de sociale relationer i hjemmet. Her vælger han at bruge højtalere til at afspille podcasts – ikke for, at de andre familiemedlemmer kan lytte med, men for ikke at signalere en opmærksomhedsmæssig lukkethed omkring sin mediebrug:

Jeg prøver ikke at have hovedtelefoner på når familien er der. Man virker lidt afsondret i forhold til de andre med headset på, og så vil jeg også gerne være tilgængelig, og det er man ikke så meget med hovedtelefoner. (SG;12)

Herimod stopper Birks lytteaktiviteter ved hans fordør (BK;40): podcastlytning er en individuel og koncentreret aktivitet, der for ham er uforenelig med det at være i rum med enten venner, familie eller bekendte:

Og samtidig så kan jeg ikke lide ikke at være særligt meget til stede, når jeg er hjemme [...] når jeg hører podcasts, så isolerer jeg mig en lille smule. [...] At jeg sådan går ind i et rum, og når jeg er hjemme, så kan jeg ikke lide at være i det rum, fordi så føler jeg, jeg hellere vil være til stede [...] her, når jeg er hjemme. Men når jeg er ude og på min cykel eller bevæger mig rundt, så er det ligesom om, så kan jeg godt lide den der kappe, man tager ud over hovedet. (BK;42)

Er der mennesker omkring ham, vil Birk være mentalt tilstede og tilgængelig for dem, så podcastlytning er forbeholdt situationer udenfor hjemmets fire vægge, hvor han ikke har brug for at interagere med andre mennesker, men for ikke at blive forstyrret af udefrakommende indtryk (BK;153 og 167)

Selvom flere informanter således nogle gange lytter sammen med andre, så er podcasten primært – i praktisk forstand – et individuelt, personligt medie, hvor hver enkelt lytter plejer sit eget personlige flow af programmer, der er tilpasset lige præcist dem og deres hverdag. Det gælder informanternes beskrivelser generelt, at selvom *samlytning* godt nok praktiseres - og ikke mindst værdsættes, som bl.a. de førnævnte beretninger om live-events og lyttebiografer vidner om - så fylder den en mindre del af informanternes lyttevaner.

Podcasten er et *solo*- eller *alene*-medie, man kan skræddersy til egne interesser og behov, og hvor man kan udvælge lige præcist det specifikke indhold, der lige præcis passer én selv

og ikke nødvendigvis andre: podcasten er et medie med stor "...Frihed til at være "alene" og frihed til at vælge, hvad jeg vil lytte til!" (KT;128). "Podcast er min personlige og eklektisk sammensatte indholdsstrøm. Ja måske næsten private...", som Stig formulerede det (SG;-232). Podcastlytning er, som Liv siger, sjældent noget *fællesarrangement* (LV;98), men derimod en praksis, der i allerhøjeste grad giver mulighed for at være *selektiv* (FJ;231) og dyrke sine egne interesser uden at skulle tage hensyn til hverken sendeplaner eller andres programønsker:

Gående i en travl hverdag, øh, og så når jeg lytter til podcast, så er det bare mig selv, det handler om. Så er det mit frihedsrum i hverdagen, så er det det tidspunkt, jeg kan nurse mig selv og de interesser, jeg har, og virkelig nørde dem [...] og glemme alt det der går udenom her... (Carl WSH;540)

Som jeg har behandlet i afsnit 5.2.3, så er det også et medie, som indgår i nogle bestemte hverdagslige aktiviteter og situationer, som man typisk er alene om og i (BT;161). F.eks. i transportsituationer, hvor man er alene og undervejs, fra den ene sociale kontekst til den anden. Eller i *ikke-aktiviteterne* eller de hverdagslige *pauser* i løbet af en dag, hvor man ikke er forpligtet på relationer til andre mennesker:

...hvis jeg, du ved, har besøg af nogle veninder eller bare skal hygge mig med min kæreste eller sammen med min familie, så hører jeg det selvfølgelig ikke, men de der breaks i løbet af en dag, hvor jeg sådan er alene, så hører jeg det altid. (MJ;47)

Sociale lytterrelationer omkranser lytteaktiviteten

Informanterne beretter alligevel om flere sociale dimensioner ved podcastmediet. Man kan her især tale om en form for *afledt socialitet*: selvom selve lytningen primært er en ensom affære, så er mediebrugen omkranset af en mere social praksis, idet mange af informanterne taler med venner, kolleger og bekendte om podcasts og udveksler anbefalinger både til specifikke podcasts, og til det at lytte til podcasts i det hele taget (BT;170, MJ;147, SS;38 og BK;96).

Podcasts er noget, der bliver talt om (JN;158). Dels når samtaler emnemæssigt leder hen på en podcast, fordi de relaterer til noget, informanterne eller samtalepartnerne har hørt om i en podcast (AE;200, Carl WSH;264, BK;102). Og dels omvendt, når podcast-oplevelser fører samtaler med sig, hvor indholdet diskuteres og relateres til andre emner (FJ;108, RT;569, MJ;147, MS;220, SS;207, PI;140)⁴⁶.

Lytteranbefalinger udveksles mestendels med mennesker, med hvem de deler nogle af de samme interesser, hvad angår enten emnerne eller genrerne i podcastene (MS;48,50 og

⁴⁶ Både McClung og Johnson (2010), Swanson (2012), Chung og Kim (2015) og til dels også Perks og Turner (2018) identificerer tilsvarende i deres U&G-undersøgelser af podcastlyttere en motivationsskabende faktor ved det at kunne *tale med* om podcasts sammen med andre, der også lytter til det samme som én selv.

205, RT;94, MJ;93, FJ;108, SN;24 og 124, PI;137 og 139, SJ;45 og 130, AE;70, 76 og 200, OO;78, KE;47, BT;130 og 132, BS;48, Ida WSH;180 og 529). F.eks. Ida, der nærmest altid har en podcastanbefaling i ærmet:

...jeg kan godt lide at anbefale podcasts til folk der, så siger de, jeg har en eller anden interesse for design, så det, okay, så skal du lytte til den her, jeg er computernørd, okay, så skal du lytte til det her... (Ida iWSH;531)

Det gælder i den grad også Stig, der endda har skrevet sine yndlingspodcasts ned og lavet en omfattende *anbefalingsliste* (med 51 forskellige podcasts) opdelt efter genrer og emner, som han deler med alle, der måtte vise interesse herfor (SG;23).

Flere informanter udveksler desuden lytteranbefalinger og -erfaringer på sociale medier såsom *Facebook*, *Instagram* og især *Twitter* (RT;55, MJ;73, SJ;46, OE;115 og 120, DG;55, 112-113 og 419). F.eks. Rita, der i forbindelse med en meget stærk lytteoplevelse følte behov for at dele podcast-episoden bag på alle disse kanaler:

...jeg brugte sociale media til at vise min anerkendelse af projektet. Jeg skrev på Twitter og min blog om den og jeg lagde endda billeder på Instagram der viste at jeg lyttede til den. De episoder påvirkede mig så meget at jeg var nødt til at dele det med verden. (RT;222)

Sociale og personlige relationer: I stemmernes og vennernes verden

Samtidig beretter informanterne også om en anden form for socialitet knyttet til deres lyttepraksis, nemlig det, jeg vil kalde for *oplevede sociale relationer*. Det gælder dels den følelse af at tage del i et større lytterfællesskab bestående af andre (asynkront) podcast-lyttende mennesker, som jeg redegjorde for i afsnit 6.3.2. Men det gælder i høj grad også følelsen af at have en personlig og social relation til dem, der taler i podcastene: til værterne og de medvirkende.

Som jeg var inde på i afsnit 5.4.3, så medvirker podcastens serialitet til, at nogle informanter over tid opbygger en oplevet social relation til værterne i programmet, der nærmer sig noget, der ligner et venskabsforhold: hvor informanterne, efter at have fulgt det samme podcast-program over en længere periode og lyttet til værterne - inklusive disses nogle gange meget personlige beretninger, holdninger, følelser mm. (PI;80 og 102) – ender med at føle, at de kender personerne bag stemmerne vældig godt, som havde de en personlig relation til dem (Rolf WSH;621). Mads beskriver sin relation til podcastværterne således:

...jeg synes faktisk det er lidt ligesom at have en eller anden makker, kammerat, en jeg er sammen med, og vi sådan, ham der, ham har jeg lyst til at være sammen med i dag. [...] Og høre, eller være sammen om det her. [...] jeg oplever næsten, jeg har et forhold til nogle af dem, [...] hvis man sådan har hørt det i meget lang tid så, årh, nå ja, og så var der også, og så ved man et eller andet om dem. [...] Man får nærmest, ikke en relation, men man kan godt udvikle et eller andet forhold på en eller anden måde - det lyder mærkeligt, men, ja, det synes jeg faktisk godt man kan. (MS;98)

På samme måde føler Birk, at han er sammen med andre mennesker netop i de situationer, hvor der ingen mennesker er i hans omgivelser (BK;153). Han oplever endda "...en lidt mere intim relation..." til menneskene i podcasten end til dem, der faktisk måtte passere forbi ham, imens han lytter (BK;165).

Jon oplever også på samme måde, at han har en tættere social relation – eller et *samvær*, som Pia formulerer det (PI;102) - til de medvirkende i programmet, end til de omgivende personer, selv når han sidder i en tætpakket togkupé (JN;47 og 94). Da han har det lidt svært ved at være alene, tænder han også gerne for en podcast i alene-situationer, for så "...er der nogen, der snakker, som jeg kender. [...] så har jeg det lidt som om, jeg er i selskab med nogen, ikke." (JN;92)

Også Helle fremhæver denne følelse ved at bruge en hule-metafor: Når hun hører musik, så føles det for hende ligesom at gå ind i en hule, hvor hun er alene med musikken i ørerne, men i *podcast-hulen* er hun derimod i selskab med andre mennesker (HL;93). Generelt bliver værter og medvirkende i podcastprogrammerne også adskillige gange omtalt som *venner* (BK;165, JN;47, SJ;118), *kammerater* (MS;98, JN;47) og *samtalepartnere* (SG;205 og 323, KT;138, MS;101).

Også Stig har en oplevelse af, at podcastlytningen for ham skaber en slags imaginære *tråde* eller *bånd*, der forbinder de talende i podcasten med dens lyttere (SG;439). Det skaber følelsen af en virtuel forbundethed, hvor man som lytter bindes sammen med de talende i podcasten, som ellers ikke var mulig i den fysiske verden, og som ofte overskrider de almindelige skel, der er mellem mennesker, såsom geografi, kultur og tid.

Mange informanter oplever således en nær relation med de medvirkende i programmerne. En relation, der både opleves som en personlig relation: dvs. dét at lytteren synes at kende mennesket og personen bag stemmerne rigtig godt, fordi de har lyttet til deres (ofte personlige) beretninger intenst og over længere tid. Men også et fællesskab, der opleves som en slags *medieret samvær*: dvs. at man som lytter oplever at være sammen med den talende, trods den faktiske afstand i både tid og rum. Sidstnævnte vil jeg gå mere i dybden med i efterfølgende afsnit.

Stemmernes nærvær og samtidighed: Oplevelsen af der-og-før som her-og-nu

Som podcastlytter er man i fysisk forstand særdeles afskåret fra dem, der taler i podcasten. Både i tid – fordi podcasten er optaget før, den er blevet tilgængeliggjort på nettet – og i rum – fordi den er optaget et andet sted end dér, hvor den aktuelt bliver afspillet. Men ikke desto mindre er der rigtig mange beretninger og vendinger i min empiri, der peger på, at informanterne alligevel oplever en form for samvær med de talende i podcasten – en oplevelse af at stemmerne (og hermed oftest også personerne bag) er nærværende og taler til dem *her og nu*.

Et eksempel herpå er, når Karen fortæller om en lytteoplevelse, som gjorde stort indtryk på hende, fordi personen i podcasten gav udtryk for et synspunkt, hun i høj grad kunne relatere til: "...Han sagde altså noget, [...] som jeg følte lige dér. Det var ret vildt. Lige derinde i [griner lidt], i en metro." (KE;125) Udtalelsen peger i retning af, at Karen i høj grad oplever personen i podcasten som talende til hende i nuet, selvom den oprindelige talehandling er sket langt tidligere. Lignende nærvær af og samtidighed med de talende beskriver Rita også i sin lyttedagbog:

...Det var nogle meget intime episoder, da de virkelig gik tæt på, og derfor endte jeg med at lytte til dem i mit soveværelse, inden jeg lagde mig til at sove. Det føltes som den eneste rigtige måde at lytte til dem på, som at vi – Lea, personen hun interviewede og jeg – bare sad på min seng og snakkede... (RT;220)

Ligeledes havde Kate også en helt særlig oplevelse af, at en stemme *kom til live* for hende på en ferie på Bali, og hvor lyden heraf manifesterede sig selv som en form for rumligt fænomen, til trods for sin rent lydlig beskaffenhed⁴⁷:

... Da vi kom hjem, tændte min far sin computer, og så hørte vi Dronningens Nytårstale fra dr.dk. Det var magisk – klokken var ikke så mange i Danmark, og her skulle de først i gang med den fest, som vi lige havde været til (!). Af en eller anden grund blev jeg rørt – og jeg er ellers ikke særlig kongetro. Det var noget med, at tiden slog et kryds – at en klar kendt dansk stemme masede sig hele vejen igennem natten fra et forfrossent land ned til os i troperne, hvor vi gik rundt i bare tæer. Jeg tror, at alle der rejser kender til at have brug for en "pause" fra alle indtrykkene: Det er rart at finde et "sted", hvor man kender reglerne og omgangsformerne, hvor maden er kendt, og hvor man kan være lidt i fred. Sådant et sted var Dronningens Nytårstale. (KT;117)

Kates beretning er et eksempel på, hvordan stemmen opleves som ikke blot talende *nu* men i høj grad også *her*. Stemmen bliver forankret rumligt, dér hvor Kate befinder sig, når hun lytter, på en måde, hvor den tilbyder et slags alternativt eller parallelt rum til det fysiske sted, Kate befinder sig. Det velkendte ved stemmen etablerer en form for forestillet rum, hvor Kate oplever at *være* i følelsen.

Også Anne reflekterer over betydningen af at have podcaststemmerne helt inde i ørerne i en travl og kaotisk storby som London, hvilket hun beskriver på følgende måde:

...jeg har sådan nogle høretelefoner der går ind i øret, du ved [...], og det er en meget mere, det er en stemme der ligesom taler til **mig**, du ved, altså, det føles som en meget nær samtale [...]. Mens alle de her mennesker omkring mig, de suser jo forbi [...], og biler de fræser forbi og sådan noget. (AE;126)

⁴⁷ Der er her vel at mærke ikke tale om en podcast men en live-transmission af dronningens nytårstale, da Kate og hendes familie var på Bali. Det er altså ikke tidsforskudt lytning, der er tale om, men derimod udelukkende en rumlig forskydning - det er så at sige dér-og-nu, der af Kate opleves som her-og-nu.

Ovenstående citater er eksempler på, hvordan lyden og særligt stemmerne i podcastene kommer *til live* for lytterne i deres ører, når de hører det: optagede lyde fra fortiden opleves som værende både *her* og *nu* for lytteren, og stemmen rykker tæt på lytteren, føles *nær* (AE;76) og skaber en form for oplevet nærvær af – og i nogle tilfælde samvær med – personerne bag podcastens stemmer, på trods af den tidslige og rumlige distance.

6.4 Teoretiske refleksioner: Tilstedeværen, lytterfællesskaber og intimitet

I følgende afsnit vil jeg forklare, hvorledes podcasten kan betragtes som et intimt, personligt medie, der giver lytterne oplevelser af nærvær og samvær med hhv. medvirkende og medlyttere. Det vil jeg gøre ved at inddrage Schutz' begreb om at *stille ind* på hinanden, ved at drage paralleller til Wengers teori om praksisfællesskaber, samt ved at inddrage og diskutere forskellige teorier og anvendelser af begrebet *liveness*.

6.4.1 Et oplevet personligt medie

Udover det, at podcasten i rent praktisk forstand er et individuelt, personligt medie, der primært bruges som en alene-aktivitet, så må podcasten også i høj grad kaldes for et personligt medie, fordi den opleves sådan af informanterne.

Oplevelsen beror dels i det, jeg har beskrevet i afsnit 4.3.4, nemlig at selve udvælgelses-handlingen knytter de enkelte podcasts i den personlige podcast-samling (og de interesser, perspektiver og værdier, de her hver især står for) til lytteren, som var de en samling af symbolske vidnesbyrd om lytterens egen personlighed og karakter.

Men oplevelsen af podcasten som et personligt og intimt medie forstærkes desuden også af det forhold, at det er et lydligt medie. Som det også er blevet tydeliggjort i ovenstående, danner lytteren sine egne billeder af de lyde og fortællinger, han/hun hører. Denne aktive billedskabelsesproces er også med til at gøre indholdet mere personligt – fordi lytteren selv oplever at have været med til at skabe medieindholdet, nemlig den visuelle, forestillede pendant til podcastens lydside (Crisell, 1986, s. 11-12). Dette medvirker til, at lytteren tager *ejerskab* over indholdet – fordi denne er involveret i forestillings-processen og heri inddrager associationer fra egne personlige erfaringer (LN;239) til at skabe sit eget indre billedunivers, som podcastens fortælling kan rummes i (Hendy, 2000, s. 118-119 og 145). Som medieforskeren Susan J. Douglas forklarer det: "...the more we work on making our own images, the more powerfully attached we become to them, arising as they do from deep within us..." (Douglas, 1999, s. 27).

Dertil kommer, at podcastens indhold – lyden – rent kropsligt også opleves indeni lytteren selv: lyden er ikke en genstand, der kan identificeres udenfor lytteren selv og på afstand, men derimod erfares den inde i lytteren selv, i hovedet og i kroppen: "...[sound] envelopes

us, pouring into us, whether we want it to or not, including us, involving us...” (Douglas, 1999, s. 30). Denne oplevelse forstærkes desuden af den udbredte brug af høretelefoner hos informanterne, da lyden her endog ikke kan identificeres som værende uden for lytteren i det omgivende rum, men sendes direkte ind i ørekanalerne hos lytteren (Swiatek, 2018, s. 176).

Berry karakteriserer meget rammende den relation, podcasten lægger op til ift. lytteren, som en form for *hyper-intimitet*: ”Whilst radio is an intimate medium [...], it is possible to argue that podcasting takes this a stage further and offers, in many instances, a sense of ‘hyper-intimacy’.” (Berry, 2016b, s. 666). Det forklarer han med de forhold, at podcasten typisk bliver lyttet til i høretelefoner, at der gøres brug af en intim kommunikationsform, nemlig menneskelig tale, at mange podcasts desuden bliver optaget i afsenderens personlige sfære (hjemme), at lytteren aktivt afsætter tid til at lytte og aktivt udvælger indholdet, at podcasts derfor ofte omhandler og tager udgangspunkt i lytterens personlige interesser, samt at lytteren eventuelt har opbygget et personligt forhold til de medvirkende via sociale medier (Berry, 2016a, s. 666). Han konkluderer således, at ”This combination of active decision making and highly privatized listening gives reasonable grounds to consider audio podcasting as a highly personal and intimate medium – one which is similar to but not the same as radio.” (Berry, 2016a, s. 666) Denne beskrivelse er godt i tråd med de empiriske indsigter nærværende analyse er nået frem til: at podcasten overordnet set kan karakteriseres som et personligt og næsten intimt medie – både i praktisk og i oplevet forstand.

6.4.2 Oplevet tilstedeværen i tre rum: *dér, her og andetsteds*

Selvom podcastmediet således er karakteriseret som et udpræget personligt alene-medie, så oplever informanterne alligevel i høj grad tilstedeværelsen af andre mennesker, når de lytter. Det gælder især tilstedeværelsen af de medvirkende (talende) i podcastprogrammerne, som opleves både som venner eller bekendte, og som nærværende personer, der træder frem for lytteren som tilstedeværende mennesker af kød og blod.

Det nærvær, som informanterne beretter om, kan inddeles i tre grundtyper vha. medieforskerne Matthew Lombard og Theresa Dittons undersøgelser af *presence*-begrebet. Lombard og Ditton ser på, hvordan forskellige medier muliggør oplevelsen af nærvær af et andet menneske på trods af fysisk distance, dvs. en medieret oplevelse ”...that seems truly “natural”, “immediate”, “direct”, and “real”, a mediated experience that seems very much like it is not mediated; a mediated experience that creates for the user a strong sense of presence.” ((Lombard & Ditton, 1997, ¶ Introduction). Her er særligt én konceptualisering af *presence*-begrebet, som de opstiller, relevant for nærværende analyse, nemlig *presence* forklaret vha. en transport-metafor, der opdeles i tre kategorier: Nærvær som *Du er dér*, som *Det er her* og som *Vi er sammen* (Lombard & Ditton, 1997, ¶ 3. Presence as transportation).

Jeg ser disse tre kategorier af *nærvær-som-transport* optræde på tværs af mit empiriske materiale. Jeg vil her ikke redegøre for samtlige registrerede tilfælde af nærværs-oplevelser i informanternes udtalelser men derimod komme med et enkelt eksempel indenfor hver af disse tre kategorier af nærværsoplevelser:

- **Nærvær som ”Du er dér”**: I denne type nærværs-oplevelse oplever mediebrugeren at blive transporteret væk fra sin egen fysiske verden og ind i en verden, der tilhører det givne medie, der gives opmærksomhed, og den specifikke virkelighed, mediet repræsenterer eller skaber (Lombard og Ditton, 1997, ¶ ”You are There”). Et eksempel herpå er, at flere informanter bruger en rejsemetafor til at beskrive podcastens betydning for dem i hverdagen⁴⁸: at lytte til podcasts er som at blive transporteret ud i og rejse rundt i verden og møde nye mennesker, steder og kulturer.
- **Nærvær som ”Det er her”**: Her taler vi om medierede nærværs-oplevelser, hvor en del af en anden verden eller en medie-virkelighed bliver transporteret hen til mediebrugeren og dennes egen fysiske virkelighed (Lombard og Ditton, 1997, ¶ ”It is Here”). Der er flere beretninger i empirien om, at stemmerne i podcastene, og de personer, der omtales heri, kommer helt tæt på dem som lyttere. Som nævnt tidligere beskriver Rita f.eks. også sådan en oplevelse, hvor værten og den interviewede i podcasten *Strangers* nærmest blev transporteret ind på hendes soveværelse, hvor hun lyttede til den: ”...som at vi – Lea, personen hun interviewede og jeg – bare sad på min seng og snakkede.” (RT;220).
- **Nærvær som samvær, ”Vi er sammen”**: I denne type nærværs-oplevelse oplever mediebrugeren at være sammen med de(n) medierede person(er) i et fælles rum, som er et andet end deres egne, individuelle miljøer (Lombard og Ditton, 1997, ¶ ”We are Together” (Shared Space)). Dette var f.eks. også aktuelt i Kates beskrivelse af hendes nytårsaften på Bali (citeret i ovenstående), hvor hun oplevede, at Dronningens stemme og tale blev et *sted* i sig selv, hvor hun kunne føle sig tryk indenfor velkendte rammer (KT;117)

Som ovenstående tre kategorier viser, har podcastlytteren mulighed for at have forskellige oplevelser af (medieret) menneskelig tilstedeværelse og nærvær gennem stemmen. Oplevelser der minder om den, medieforsker Helle B. Klausen beskriver ifm. receptionen af ASMR-videoer: ”...knowing that it is technologically-mediated and asynchronously recorded, yet feeling *as if* the actions performed on the screen are actually happening ‘IRL’ and ‘here’- rather than ‘there’ – and now.” (Klausen, 2019, s. 97)

⁴⁸ Det uddyber jeg også senere i afsnit 7.2.2.

Denne oplevelse af de medvirkendes nærvær – og nogle gange endda samvær med lytteren, som var der tale om et møde mellem venner – kan dels forklares ved meningsindholdet og den måde, de medvirkende taler på. Som jeg var inde på i afsnit 4.3.3, så fremhæver Lindgren den personlige, narrative journalistik, der tager de medvirkendes egne personlige, levede erfaringer (og følelser) som omdrejningspunkt, som en dominerende genre og stil indenfor podcasting (Lindgren, 2016). Til denne genrekategori hører desuden *confessional stories* og særligt intime former for stemmebrug med luftig hvisken og følelsesbetonede udbrud (Lindgren, 2016, s. 24 og 26). Denne åbenmundethed omkring de talendes indre følelsesliv i ord og taleform kan således bidrage til en oplevelse hos lytteren af at komme emotionelt tættere på mennesket bag stemmerne, og således også følelsen af at opleve et nærvær af dem som mennesker. Dertil kommer, at talemåden og henvendelsesformen i mange podcasts er præget af en venskabelig, *snakkende* form (McHugh, 2016), og at der desuden gøres brug af en form for *liveness-retorik*, som også er udbredt i radioen, dvs. en sprogbrug og henvendelsesform med relationelle, tidslige og rumlige markører, der insinuerer, at der tales direkte til lytterne her og nu (Chignell 2009, s. 88; Crisell, 2012, s. 102; Hjarvard, 1992, s. 22; Horton & Wohl, 1997, s. 27; Tolson 2006, s. 12). Det bidrager også til oplevelsen af, at lytteren er sammen med og oplever de medvirkendes tale nu og her.

Også podcastlytterne i Perks og Turners U&G-undersøgelse oplevede en form for venskab og parasociale relationer med de medvirkende i podcastprogrammerne – dels i kraft af samtaleformen og værternes personlige væremåde, men også i kraft af muligheden for tovejskommunikation via sociale medier samt langvarig lytteaktivitet, hvor lytterne kunne bygge et kendskab op til de medvirkende (Perks & Turner, 2018, s. 108-109).

6.4.3 Når stemmen taler, er Vi sammen

Men oplevelsen af de medvirkendes nærhed og nærvær kan samtidig også forklares som et resultat af den måde, man som menneske oplever stemmer generelt, desuagtet hvad stemmerne siger og hvordan. Det gør medieforskeren Paddy Scannell blandt andet, idet han hævder, at der er en form for *liveness* ved stemmen i det hele taget, som gør, at vi altid oplever den som værende her og nu, når vi hører den – bl.a. i radioen, som er i fokus i følgende citat:

What we hear whenever we listen to the radio is the sound of life, disclosed in the *liveness* of voice. This is irrespective of whether the transmission is, technically, live-to-air or recorded. We never hear the voices on air as disembodied, ghostly phenomena. We always hear them as embodied utterances of real live people (whether factual or fictional) in the living, unfolding moment of the broadcast 'now'. We hear this not as if it were elsewhere ('there') but as if 'here' where we are as we listen. If radio seems to us to be part of our daily lives it is because that is how we hear it. (Scannell, 2010, s. 16)

Scannell argumenterer her fænomenologisk for, at menneskestemmen erfares som værende *live* – som værende en stemme, der taler til én her og nu, hvor lytteren befinder sig – desuagtet at den ikke er det, men er optaget et andet sted og på et andet tidspunkt. Når den afspilles og høres, opleves den som værende i live og talende her og nu, og dette medfører også en oplevelse hos lytteren af at erfare det menneske, denne stemme kommer fra – på trods af at man ikke kan se det foran sig med det blotte øje, men i stedet kun med *det indre øje* - forestillingsevnen.

Denne intuitive erfaring af stemmen som talende nu-og-her, vil jeg nu forklare og uddybe ved at inddrage Schutz' analyser af relationen mellem musikeren og musiklytteren.

Musik har, som Schutz påpeger, en *polytetisk* struktur: "Det musikalske værks mening har imidlertid en grundlæggende polytetisk struktur. Man kan ikke indfange den monotetisk. Den består i den artikulerede, trinvis begivenhed i indre tid, i selve den meningskabende polytetiske proces." (Schutz, 2005, s. 236). Musik erfares altså som et forløb i tid, og Schutz pointe er her, at idet lytteren gennemgår denne erfaringsproces, dvs. lytter til musikken, så foregår dette som en indre erfaringsproces i lytterens indre tid (dvs. den subjektive oplevelse af egen bevidstheds tidsmæssighed), som lytteren deler med musikeren, der spiller eller har spillet musikken. Herved skabes et oplevet *vi-forhold*, dvs. en erfaring af at gennemgå denne fælles proces sammen i en fælles levet tid. For når lytteren lytter til musikken, gennemlever denne nemlig en bevidsthedsproces i en fælles oplevet tid med den udøvende musiker (Schutz, 2005, s. 95) – lytteren oplever "...»jeg'et« og »du'et« som et »vi«..." (Schutz, 2005, s. 222) og det giver netop oplevelsen af "...samhørighed som et »Vi«..." (Schutz, 2005, s. 242). Schutz kalder dette at *stille ind* på hinanden, når man på denne måde oplever at gennemleve den samme bevidstheds- og erfaringsstrøm som et andet menneske (Schutz, 2005, s. 222, 239 og 242):

...denne deltagelse i den andens strøm af erfaringer i indre tid, denne fælles gennemlevelse af en levende nutid, konstituerer det forhold, vi i de indledende afsnit kaldte den gensidige stille ind-relation, denne erfaring af et »Vi«, som danner grundlag for al kommunikation. Det særlige ved en musikalske kommunikationsproces består i den grundlæggende polytetiske karakter af det kommunikerede indhold... (Schutz, 2005, s. 237)

Samme oplevede vi-relation kan siges at komme til udtryk for den, der lytter til optaget tale i en podcast (eller for radiolytteren, som i Scannells eksempel). Her henviser jeg vel at mærke til en oplevet social relation, der kommer i stand i kraft af stemmens rent lydlige kvalitet, som et lydligt forløb i tid, og ikke den sproglige betydning, som talen udtrykker (sidstnævnte kan nemlig godt forstås monotetisk (Schutz, 2005, s. 235-236)). For, som Schutz pointerer, så er denne stille ind-relation netop ikke forbeholdt ansigt-til-ansigt-relationen i den faktiske, fælles nutid:

Det er ikke særlig vigtigt, om udøveren og tilhøreren deler en levende nutid i et ansigt til ansigt-forhold, eller om der blot er blevet etableret en kvasi-samtidighed mellem formidlerens og

tilhørerens bevidsthedsstrømme ved mekaniske apparaters, såsom gramfonpladers, mellemkomst. Det sidste tilfælde viser altid tilbage til det første. [...] Under alle disse omstændigheder har udøveren og tilhøreren »stillet ind« på hinanden, de lever begge i den samme strøm, de bliver ældre sammen i løbet af den musikalske proces. (Schutz, 2005, s. 239)

Den faktiske samtidighed er altså ikke afgørende, idet erfaringen af et *Vi* etableres i kraft af oplevelsen af at være fælles om at gennemføre den samme bevidsthedsstrøm: "...den fælles gennemførelse af de polytetiske trin, hvorved det musikalske indhold artikuleres i indre tid." (Schutz, 2005, s. 239)

Herudfra kan man konkludere, at så længe den medierede stemme taler i podcasten – desuagtet hvad den siger, og hvordan den siger det – så erfares den af lytteren som en talende stemme i lytterens egen tid og rum. Så opleves den som produktet af et nærværende menneske, der taler til lytteren nu og her, netop fordi man igennem lytningen *stiller ind* på dette menneske og oplever at deltage i den talendes erfarings- og bevidsthedsstrøm, som var det en fælles strøm. Også selvom lytteren godt ved, at det er en medieret stemme, der talte et andet sted og på et andet tidspunkt. Som Rolf siger: "...når man hører stemmen, jamen så er man bare med det samme i det..." (RF;621) Og som Scannell skriver: "...recording technologies capture and preserve the living human voice that comes to life again each time in every replay. [...] The defining ontological characteristic of the human voice is liveness." (Scannell, 2014, s. 126). Når talen lyder, opleves den som virkelig, på sin egen måde (Schutz, 2005, s. 80).

6.4.4 Asynkrone lytterfællesskaber: praksis-, interesse- og værdifællesskaber

Det er, som vist i ovenstående analyser, ikke kun socialitet i form af samvær og nærvær af podcast-medvirkende, informanterne oplever, når de lytter. De oplever også forskellige former for lytterfællesskaber med andre podcastlyttere. Denne oplevelse af at tage del i et lytterfællesskab vil jeg nu forklare vha. læringsteoretikeren Étienne Wengers (2004) begreb om *praksisfællesskaber*, og vise hvordan disse fællesskaber har lyttepraksisser (og forhandlinger herom) som omdrejningspunktet.

Wenger redegør for, hvordan praksis på forskellige måder kan være "...kilden til sammenhængen i et fællesskab..." (Wenger, 2004, s. 90). Denne sammenhæng i et fællesskab sker i tre dimensioner, nemlig: 1) Gensidigt engagement, 2) fælles virksomhed og 3) fælles repertoire (Wenger, 2004, s. 90).

Som podcastlyttere er informanterne fælles om en bestemt praksis med mange andre mennesker rundt omkring i verden: de har det til fælles, at de er podcastlyttere, der (med varierende hyppighed, varighed og intensitet) lytter til podcasts. Dette podcastlytterfællesskab adskiller sig fra mange andre praksisfællesskaber ved, at den konkrete praksis, de er fælles om at udføre, ikke foregår synkront og *i* fællesskab med hinanden i fælles rum og tid.

Som analysen gjorde klart, så foregår den enkelte podcastlytters deltagelse i denne praksis oftest alene på et selvvalgt, passende tidspunkt. Kun i ganske få tilfælde foregår lytningen i fællesskab med de andre, som det gjaldt for lyttebiograferne og live-eventene, som enkelte informanter fremhævede – og hvor tilhørsforholdet til et praksisfællesskab hermed pludselig blev synligt og tydeligt for dem (AE;206, RT;240, SJ;115). Sammenhængskraften – og hermed oplevelsen af at tage del i et praksisfællesskab – opstår således i de fleste podcastlytters tilfælde dels vha. forestillingsevnen – som når Birk forestiller sig et lytterfællesskab omkring podcasten *Radiolab*, idet han hører indtalte lytterstemmer fra forskellige lande – og dels hhv. før eller efter denne praksis finder sted – som f.eks. når lytterne deler anbefalinger og oplevelser ved fysiske møder, eller når disse deles online på forskellige sociale medier eller forskellige lytterfora.

I de sidstnævnte tilfælde, online og offline, deles og forhandles hermed det *fælles repertoire*, som praksissen omhandler, herunder ”rutiner, ord, værktøjer, måder at gøre ting på, historier, gestus, symboler, genrer”, som Wenger eksemplificerer det (Wenger, 2004, s. 101). Under disse udvekslinger af erfaringer og oplevelser manifesteres fællesskabets medlemmers ”gensidige ansvarlighedsrelationer”, idet disse erfaringer, lyttertips og tricks bliver behandlet som oplysninger og ressourcer, der er fælles – som noget, man er forpligtet på at videregive til de øvrige medlemmer af praksisfællesskabet (Wenger, 2004, s. 99). Stigs flere sider lange anbefalingsliste kan her også betragtes som en form for *tingsliggjort meningsforhandling* af praksisfællesskabets repertoire, idet listen ikke kun fungerer som en liste til inspiration, men samtidig også bliver en vejledning eller rettesnor for andre (komende) lyttere i fællesskabet om, hvilke artefakter (podcastprogrammer) der kan anses som værende gode og mindre gode, og hvordan man agerer som en *god podcastlytter* ved at lytte til nogle bestemte podcasts (ibid). Anbefalingerne, podcastlytterne deler imellem sig, kan således anskues som en del af praksisfællesskabets meningsforhandling, som en form for *code of conduct* for fællesskabets medlemmer.

I disse udvekslinger af lyttererfaringer forhandles desuden praksisfællesskabets roller og positioner ift. hinanden. Praksisfællesskabets medlemmer er nemlig sjældent ens – homogenitet er ”...hverken en forudsætning for eller resultatet af udviklingen af et praksisfællesskab.” (Wenger, 2004, s. 93). Hver deltager har derfor sin unikke plads og identitet i praksisfællesskabet, og disse forhandles og udvikles derfor løbende igennem det gensidige engagement (Wenger, 2004, s. 93). Her kan Stigs anbefalingsliste desuden anses som bevis for hans rolle som *ekspert* eller *superlytter*. Også Ida bliver i LEGO-workshoppen tydeligt positioneret af de øvrige to deltagere som en super-lytter i forhold til dem, fordi hun lytter til så mange og så forskellige podcasts (f.eks. Rolf WSH;206 og 264 og Carl WSH;623). For Anne og Rita, bliver de, der har klædt sig ud efter podcastens tema og karakterer til live-fremførelserne, også tolket som værende blandt de allermest dedikerede lyttere og dermed også højtrangerende medlemmer målt på graden af engagement (RT;240,

AE;206). Det var også i forbindelse med sådan et live-arrangement, at Anne blev opmærksom på den heterogenitet, der prægede lytterfællesskabet omkring podcasten *Welcome to Night Vale*, idet hun her så, hvor forskellige folk så ud blandt publikummet, ift. alder, stil og graden og måden at engagere sig på (AE;206 og 212).

I empirien ser jeg to forskellige typer af lytterfællesskaber som praksisfællesskaber⁴⁹: dels de oplevede lytterfællesskaber, der består i at lytte (og følge) bestemte podcasts, og dels det oplevede lytterfællesskab, der består i at være podcastlytter i det hele taget. I sidstnævnte tilfælde er det selve praksissen alene – dvs. det, at man har podcastlytningen som specifik mediebrug til fælles - der ligger til grund for oplevelsen af et fællesskabsbånd, og herunder nogle deraf afledte personlighedstræk, der kan motivere denne praksis, såsom interessen for det nørdede og det dybdegående niche-stof, nysgerrigheden og villigheden til at udvide sin horisont via mediepraksissen. Det eksemplificeres blandt andet i følgende (og førnævnte) udtalelse fra Ida, der fortæller om oplevelsen af at være til Radiofestival i København:

...det er jo fedt fordi vi allesammen er nørder, sammen. Altså, jeg elsker også at møde andre podcastfans fordi at tit så føler jeg mig bare sådan helt alene. Jeg har fået mange af mine kollegaer til også at lytte til podcast og sådan noget, men det er ikke sådan ligesom vi snakker om serier eller Game of Thrones eller sådan et eller andet. Så, jeg savner andre passionerede folk om podcasts... (Ida WSH,476)

I de tilfælde, hvor der herimod opstår praksisfællesskaber omkring specifikke podcastprogrammer, må sammenhængskraften heri antages at være stærkere, idet den ikke udelukkende bygger en specifik mediepraksis, men også på de specifikke interesser og værdier, som podcasten behandler og står for. Det var f.eks. i høj grad tilfældet for Birk, der oplevede, at podcasten *Radiolab* prædikede et bestemt verdenssyn, som han delte med de andre, asynkront lyttende og usynlige medlyttere. Her kan praksisfællesskabet således resultere i oplevelsen af "...en meget tæt knude af interpersonelle relationer..." (Wenger, 2004, s. 94), idet det ikke er abstrakte forhold som f.eks. demografi, som fællesskabet er fælles om, men derimod helt personlige parametre, præferencer og karaktertræk, der binder dem sammen. Det var også det, der gik op for Anne, da hun deltog i førnævnte live-event: at det var et interessefællesskab, der bandt dem sammen på tværs af de almindelige sociale relationer og demografiske kategorier (AE;206).

⁴⁹ Der er flere informanter, der beretter om at tage del i et praksisfællesskab som podcastlytter i det hele taget, og her er Ida et af de mest udtalte tilfælde, idet hun flere gange understreger behovet for og glæden ved at dele sin lytterpraksis med andre. Rita er også et eksempel på en informant, der i høj grad dyrker lytterfællesskabet omkring bestemte podcasts online. Men det er vel at mærke ikke alle informanter, der beretter om at tage del i ét eller begge typer fællesskaber. At så forholdsvist mange informanter kan betragtes som medlemmer af et podcastlytter-praksisfællesskab må også ses i lyset af, at jeg har rekrutteret informanter, der netop identificerer sig selv som "podcastlyttere", jf. afsnit 3.3.2.

6.4.5 Liveness når det ikke er live: applicering af liveness-begrebet til et non-lineært medie

Medieforskeren Karin van Es opridser tre forskellige tilgange til (herunder forståelser og anvendelser af) live- og liveness-begrebet som præger medievidenskaben, nemlig "an ontological one, a phenomenological one and a rhetorical one" (van Es, 2017, s. 1246). I den ontologiske forståelse af begrebet opfattes liveness som et produkt af teknologiske omstændigheder ved mediet, nemlig de fysisk-teknologiske omstændigheder ved den direkte transmission (van Es, 2017, s. 1246-1247) – dvs. liveness som samtidighed i afsendelse og modtagelse. I den fænomenologiske forståelse af begrebet, som bl.a. kommer til udtryk i Scannells bog *Television and the Meaning of Live* (Scannell, 2014), henviser liveness-begrebet ikke til de fysisk-tekniske omstændigheder ved mediet, men herimod til, hvordan vi oplever indholdet heri: som ægte, autentiske livsyttringer, hvis faktiske medierethed træder i baggrunden for mediebrugerens opmærksomhed i oplevelsen heraf (van Es, 2017, s. 1247; Scannell, 2014, s. 126-127). Sidst men ikke mindst er der den retoriske konceptualisering af liveness-begrebet, i hvilken liveness er resultatet af den måde, medieindhold er produceret på. En indflydelsesrig medieforsker indenfor denne forståelsesramme er Jane Feuer, som fremhæver, at tv'ets liveness netop ikke primært bygger på dets teknologiske egenskaber, men derimod er en ideologisk konstruktion skabt af tv-industrien i kraft af den måde, denne producerer indholdet på (Feuer, 1983, s. 16; van Es, 2017, s. 1247).

Ser man på broadcast- og radioforskningen specifikt, så anses samtidigheden af (nogle gange, men ikke altid) produktionen, transmissionen og receptionen ofte som hovedårsagen bag radioens liveness, idet den står bag lytterens oplevelse af at dele et fælles her og nu både med de, der taler i radioudsendelserne, og med de, der lytter med på samme tid som dem selv (Crisell, 2012, s. 6-7, 12 og 101; Hjarvard, 1992, s. 22). Faktisk antages det i nogle tilfælde, at radioens liveness ligefrem afhænger af denne samtidighed af transmissionen og receptionen, hvorfor det formodes, at oplevelsen af liveness er umulig for podcastlytteren, der aldrig lytter samtidig hverken med transmissionstidspunktet, produktionstidspunktet eller andre lyttere. Dette er bl.a. medieforskeren Hugh Chignells tese i følgende fremstilling:

Radio is often described as an intimate medium and one that fosters a simulated co-presence with its listeners. A friend that is also somehow in the same place as the listener. Liveness is a critically important part of this effect. The rhetoric of liveness (spontaneity, lack of script) contributes both to radio's intimacy but also to co-presence. These three qualities are at the core of what radio is. What is striking is that they are not present in the personalised form of 'radio' or audio and most importantly the podcast. On-demand audio would struggle to give the listener that same sense of intimacy, co-presence and liveness that is definitive of contemporary radio. [...] What you hear on the radio may not be the music or speech which you would necessarily choose but at least it feels 'now' – at least you feel connected to a person and others co-existing at one moment in time. (Chignell, 2009, s. 90)

Chignells argument er her, at eftersom podcasten ikke er *faktisk live* i den ontologiske forståelse af begrebet (se også Reason & Lindelof, 2016, s. 12), men derimod udelukkende muliggør tidsforskudt lytning af lydindhold, der er optaget og tilgængeliggjort på et tidligere tidspunkt, så har podcastlytteren altså ingen chancer for at opleve liveness (fænomenologisk liveness), og hermed heller ikke fornemmelsen af samtidighed, (simuleret/medieret) samvær og samhørighed med andre mennesker i et fælles nu.

Men i ovenstående afsnit, og herunder de mange eksempler fra informanternes beretninger, har jeg netop redegjort for det modsatte: at informanterne derimod i høj grad oplever, at lydene, og særligt stemmerne (og menneskene bag dem), i podcastene kommer til live for dem, som lød og talte de til dem her og nu. Enten på den måde, at lytteren i sin forestilling/tanke oplever at blive transporteret over til det sted, hvor afsenderen taler, ved at den talende stemme rykker tæt på lytteren og opleves som talende og nærværende i dennes eget sted og tid, eller ved at lytteren oplever at blive taget med over i et andet fælles rum sammen med afsenderen, hvor de er samværende. De medvirkende i podcastene opleves altså i høj grad som værende *live* for lytterne, i ørerne og for det indre øje - på trods af, at de ikke er det, i den rent ontologiske forståelse af begrebet.

Forskerne i teater- og performance-studier, Matthew Reason og Anja Mølle Lindelof, skelner også mellem forskellige former for liveness (Reason & Lindelof, 2016, s. 6) – eller forskellige *konstellationer* af liveness, som van Es også beskriver det (van Es, 2017, s. 1249 og 1254) - hvor samtidighed og fysisk nærhed er forhold, der potentielt kan bidrage til oplevelsen af liveness, men som bestemt ikke er nogen garant herfor. I denne forstand kan den faktiske live (dvs. direkte) udsendelse i radioen potentielt opleves som mere *død* end den indspillede podcast-episode, hvori den medvirkende i programmet taler åbenhjertigt og oprigtigt til lytteren. Som Reason og Lindelof fremhæver:

Deadliness can and often does reside in the live encounter – the live encounter that is ontologically, essentially live, but which is deadly, irrelevant, forceless and spent. The payoff of co-presence is only a potential, not the inevitable result of a live ontology, but rather the potential result of a live experience. Deadly performances are those that fail to produce a live attention, a live sociability, a live encounter with their audiences. (Reason & Lindelof, 2016, s. 12)

Jeg vil på samme måde – imod Chignells udsagn ovenfor – argumentere for, at på baggrund af mine empiriske undersøgelser, så synes liveness-begrebet at være relevant til at beskrive, hvordan nogle lyttere oplever dét at lytte til podcasts. Det er det vel at mærke, når man anvender liveness-begrebet i den fænomenologiske forstand, og idet det henviser til lytternes oplevelser af levende tale (i modsætning til noget, der er dødt) og nærvær af andre mennesker - som oplevelsen af tilstedeværelsen, nærværet og udtryksfuldheden af ægte, levende mennesker, der blotlægger og deler deres inderste personlige tanker, ideer, erfaringer og følelser med lytteren (Tolson, 2006, s. 12). Disse liveness-oplevelser hos informanterne baserer sig dels på den måde, podcastindholdet er sammensat (intime,

personlige fortællinger fortalt på en måde, der foregiver personlig nærhed, dvs. én form for liveness-retorik, jf. afsnit 6.4.2) og dels den måde lyde og stemmer generelt erfares som live, på trods af at de er optagelser (som jeg var inde på i afsnit 6.4.3).

Hvor radioens liveness typisk formodes at manifestere sig i kraft af radioens tidsmæssige direktehed i tid (dens ikke-forhindrede, uforsinkede udsendelse og samtidige modtagelse/lytning) og i udtryk (liveness-retorikken), så er podcastens liveness altså bedre beskrevet som *aliveness* eller livlighed: podcastmediet opleves som værende *live-som-levende*, idet modtageren oplever, at en given (medieret) performance kommer til live for modtageren, hvor de agerende mennesker bag denne rykker tættere på og opleves som nærværende, og hvor lytteren oplever en personlig og nær relation til menneskene bag.

6.4.6 Sammenfatning: Podcasten som et personligt, intimt og fællesskabende medie

I dette analyseafsnit har jeg vist, hvordan podcastmediet bidrager med levende og bevægende lytteoplevelser i hverdagen, som får lytterne til at *vågne op* og blive opmærksomme i en ellers nogle gange grå og rutinepræget hverdag. Lytteoplevelser, der får lytterne til at se deres egen hverdag i et andet lys, og som kan igangsætte så livagtige forestillede billeder af det lydlige output i lytternes hoved, at disse bliver oplevet som sidestillede parallelle virkeligheder eller rum på linje med de faktiske omgivelser, lytterne befinder sig i. Disse billeder kobles og nærmest smelter sammen med perciperede sansninger af omverdenen, der lagres i hukommelsen som dobbeltsidede erindringscollager.

Podcastlytterne oplever desuden at føle sig i nære forhold til og forbundne med andre mennesker – menneskene i podcastene og dem, som lytter til dem – i situationer, som ellers ofte er karakteriseret som alene-situationer, hvor lytterne ikke interagerer med andre mennesker, men højst bevæger sig imellem dem, optaget af egne gøremål.

Sammenlignet med radiolytteren har podcastlytteren ikke mulighed for at opleve følelsen af forbundethed med et større synkront lytterfællesskab, der lytter til det samme på samme tid. Ikke desto mindre har podcastlytteren alligevel, som vist, betydelige muligheder for at opleve en forbundethed med andre lyttere af samme podcasts (og podcasts i det hele taget) i form af et podcastlytterfællesskab. Et fællesskab, der måske endda kan opleves som endnu stærkere end hos radiolytteren, idet der er tale om et fællesskab baseret på, ikke delingen af et bestemt øjeblik eller tid, men derimod fælles praksisser, hverdagsrutiner og -ritualer, interesser og værdier: fordi det, lytterne her har til fælles, ikke blot er, at de lytter på samme tid, men at de alle sammen aktivt har udvalgt det specifikke podcastindhold baseret på nogle udvælgelseskriterier, der relaterer sig til dem selv og deres livsverden, som dette indhold skulle passe ind i og være relevant for. Udvælgelsen (og den gentagne lytning) af en given podcast fungerer her som en form for adgangsbillet til et bestemt interesse- og praksisfællesskab (Hendy, 2000, s. 186).

Podcastlytterne oplever samtidig, som vist, en forbundethed med flere af de talende i podcastene. De stærke oplevelser af menneskeligt nærvær og levende billeder hænger både sammen med podcastprogrammernes karakter og med den måde, informanterne bruger og praktiserer deres lytteaktiviteter på. Hvad førstnævnte angår, består podcastprogrammerne i høj grad af tale, som opleves som stemmer, der taler nu og her, selvom de er optagede. Samtidig består mange podcastprogrammer også af personlige beretninger fra (og om) mennesker, der inddrager sig selv personligt, og kommer med personlige erfaringer, oplevelser, holdninger og følelser, hvilket bidrager til, at man som lytter får en indsigt i og en klar fornemmelse af, hvilket menneske (personlighed og karakter) der ligger bag stemmerne i podcasten.

Hvad sidstnævnte angår, så muliggøres disse stærke oplevelser af liveness, parallelle virkeligheder og menneskeligt nærvær også netop af, at lytterne ofte lytter fokuseret, som den primære aktivitet, hvor de aktivt skaber deres egne personlige forestillede billeder af det og dem, de hører i podcasten. Samtidig er de som udgangspunkt meget åbne overfor og er ofte på sin vis altid allerede personligt investerede i de podcasts, de lytter til, fordi de selv aktivt og egenhændigt har udvalgt netop dette indhold ud fra egne personlige præferencer, interesser og værdier.

7. Funktioner: Podcastens rolle i hverdagen

På grundlag af mine forskningsspørgsmål har jeg undersøgt, hvilken funktion podcasten får i mine informanternes hverdag: det være sig både de tilsigtede, hvor podcasten bliver brugt med et bestemt formål for øje – men også de utilsigtede, hvor podcasten har konsekvenser, som ikke nødvendigvis var kalkulerede fra lytterens side, men som samtidig kan anspore til enten en øget eller mindsket brug.

I sidstnævnte kategori er f.eks. Dagmar, når hun fortæller, at hun bliver fascineret og inspireret til at gøre nye ting og opnå ting, hun drømmer om, når hun lytter til en bestemt type podcast (DG;133). Og Ove, når han skriver, at podcastlytningen giver ham en form for ”tryghed ved at lukke alt andet ude og kun kan høre lyden fra podcasten...” (OE;240).

Udover disse mere ubevidste eller ugennemtænkte funktioner ved podcastmediet, kommer informanterne også i høj grad med beretninger, der peger på, at de anvender podcasten med bevidste og mere eller mindre konkrete formål for øje. Altså, hvor podcasten bliver fremstillet som et hverdagsligt ”redskab til at håndtere” (AE;139) eller opnå bestemte situationer eller - med Schutz’ betegnelse - *tingenes tilstand* i hverdagen. Disse udtalelser kommer ikke kun på min egen foranledning (hvor jeg f.eks. i nogle tilfælde specifikt beder informanterne om at beskrive podcasten som et redskab til noget), men er et perspektiv på podcastpraksissen, som bliver anvendt adskillige steder i mit empiriske materiale i forskellige varianter.

De funktioner, som podcasten bliver givet, er selvfølgelig forskellige både informanterne imellem og internt for den enkelte afhængigt af, hvilken brugssituation der tales om. Men de samler sig samtidig omkring nogle bestemte, overordnede funktions- og handlingsorienterede tematikker. Dem vil jeg redegøre for i de følgende afsnit ved at tage afsæt i nogle af de metaforer, der især bliver anvendt i informanternes beretninger herom. Det drejer sig om fire samlende tematikker: *Fravalg* af noget uønsket, *tilvalg* af noget ønsket, *mental-synkronisering* og *effektivisering*. Disse gennemgås i det følgende og diskuteres til sidst teoretisk.

7.1 Fravalg som afskærmning - podcasten som alternativt rum og virkelighedsflugt

Podcasten bliver bl.a. beskrevet som en *boble* (KT;128, MJ;130 og 169, Carl WSH;546-548), en *osteklokke* (JN;94, KT;23), en *fantasiverden* (Carl WSH;567), en *hule* (RT;264 og 272, HL;91 og 93) og et *frihedsrum* (Carl WSH;540). Det, disse metaforer har til fælles, er, at de alle beskriver podcasten som et afgrænset rum, der er anderledes og rummer noget andet, end det omkringliggende rum – boblens lag af sæbevand, glasset på osteklokken og hulens vægge sætter alle en grænse mellem noget ydre og noget indre, som to forskellige

rum eller virkeligheder, mens ordene *fantasi* og *frihed* markerer, at der er tale om afgrænsningen af to rum, der er kvalitativt forskellige fra hinanden. Podcasten har således sit eget rum (RT;511, BK;42 og 44, MJ;45, PI;164, SN;261, BT;161), *univers* (Carl WSH;224,258, 325, 348 og 546, BK;153, MJ;64 og 151, SN;232) eller *sted* (FJ;234, OO;27, MJ;126 og 169, PI;96 og 121, KT;22, 117 og 128), som er væsensforskelligt fra andre rum og steder, og som man kan *komme*, *træde*, *krybe* og *leve* sig ind i (BK;165 og 177, MJ;124, HL;91, RT;646, Rolf WSH;377). Podcasten bliver her opfattet som et redskab til at skærme sig fra nogle uønskede omgivelser og forhold, hvor podcasten tilbyder et alternativt rum til det faktiske man befinder sig i.

Flere metaforer, der knytter sig til denne overordnede *fravalgs* og *adskillelser*-tematik, er også udtryk og vendinger som f.eks. at man som podcastlytter *spacer væk* (OO;27), *zoomer ud* (JN;263, Carl WSH;344), *blokerer for omverdenen* (AE;6, 76, 81 og 144), *kobler fra* (Carl WSH;348, JN;43, MJ;124 og 151, PI;96, BT;95, DG;91) og *skærmer sig fra omgivelserne* (MJ;138, Carl WSH;552, BK;153 og 165 og MJ;169), *lukker noget af verden ude* (JN;94, AE;78, OE;240, SS;156) og *rejser væk fra sig selv* (SS;232). Dvs. handlings- og bevægelsesmetaforer, der beskriver en bevægelse fra et sted til et andet, hvor ét virkelighedsrum bliver skiftet ud og frakoblet til fordel for et andet. Podcastens rum bliver i denne optik beskrevet som et mentalt *tilflugtssted* (MJ;124, PI;96), et *lydskjold* (AE;117 og 200) og en *kappe man tager ud over hovedet* (BK;42), podcastlytningen beskrives som en *virkelighedsflugt* (PI;96), og podcasten som et redskab til at *slippe væk fra virkeligheden* (MJ;126, PI;96, LN;214, KT;160). Alt i alt beskrives podcasten altså som et redskab, som kan bruges som et *værn* til at afskærme sig fra noget uønsket i sin hverdag, og som samtidig tilbyder et alternativt rum.

7.1.1 Fravalg af kaos

For rigtig mange af de informanter, der fremhæver podcastens brugspotentiale som et afskærmningsredskab, er det, der skal skærmes af og skabes afstand til, især kaotiske situationer eller uoverskuelige, overbelastende elementer i deres omgivelser (KT;23 og 128). Det gælder f.eks. for Maj, efter at hun er flyttet fra Aarhus til København og derfor oplever en større mængde af indtryk og *sociale stimuli*, når hun bevæger sig rundt i det københavnske byrum, som hun forsøger at skærme sig selv fra ved at lytte til podcasts (MJ;138) Og det gælder for Jon, når han sidder i toget på vej til og fra arbejde og bliver irriteret på det, der foregår, og dem, der sidder omkring ham:

Ja, jeg synes, alle de andre er irriterende. Altså, det er ikke engang løgn. Altså, jeg synes de andre er irriterende, og de kan ikke finde ud af at køre i tog og give plads til, altså, man har sin egen lille firkant, og folk sidder sådan her og de skal frem og tilbage og sådan noget. Det synes jeg er røvirriterende, så så kan jeg ligesom plugge dem der i, og der ved jeg, de er søde og ordentlige mennesker, de har det sjovt, og jeg har det sjovt med dem. Og så kan jeg ligesom lukke mig inde i min egen lille osteklokke indtil jeg kommer ud af toget... (JN;94)

Den samme anvendelse af podcasten, som et redskab til at skærme sig mod kaotiske omgivelser, er en strategi Anne anvender, når hun bevæger sig rundt i Londons gader. Her betragter hun podcasten som en form for *lydskjold*, som hun bruger til at *slukke* og *blokere larmen* fra trafikken og de mange mennesker med (AE;76 og 142). Ligesom Maj også oplevede det, mener Anne, at dette behov for at bruge podcasten som et afskærmningsredskab er steget, efter hun flyttede til en større - og mere kaotisk og larmende - by som London (AE;117). Og både Anne og Maj bruger her samtidig også høretelefonerne i ørerne som et redskab til at signalere til mennesker omkring dem, at de ikke er tilgængelig for dem (AE;99): "...så kan det være utroligt rart at tage de der hørebøffer på og så ligesom signalere, du kan ikke komme i kontakt med mig lige nu." (MJ;151)

Fra kaos til orden og ro

I en kaotisk hverdagssituation bidrager podcasten for mange informanter til at skabe orden i kaos, og som et *pusterum* eller *pause* fra dagligdagens mange forskellige tanker, begivenheder og gøremål, idet den hjælper med at fokusere og koncentrere sig om enkeltelementer (PI;64) - og bidrager med noget mere overskueligt, når omgivelserne synes uoverskuelige, som Rita siger (RT;314).

Som Birk nævner, hjælper podcasten ham f.eks. til at *skabe fokus*, når han cykler ude i trafikken, hvor han ellers let bliver forvirret og overbelastet af trafikken, larmen og de mange mennesker omkring ham (BK;165). Her bidrager podcastlytningen, ifølge ham, til, at han bliver en mere fokuseret cyklist, idet den hjælper ham til også rent sansemæssigt at fokusere på det, der er væsentligt for hans kørsel i trafikken, fordi han kan rette sin nysgerrighed mod podcasten og ikke alt det, der er omkring ham (BK;167).

Helle bruger også gerne en hule-metafor til at beskrive, hvilken rolle podcasten spiller for hende. Det handler især om, at podcasten tilbyder et *afgrænset* rum, som hun kan fokusere på, og hvor hun kan koncentrere sig om noget konkret (HL;91).

For Carl er podcasten ofte en form for *meditativt rum* i hverdagen, hvor han kan *koble hverdagen fra* for en stund, for herefter at vende tilbage til virkeligheden med fornyet energi:

... jeg synes, generelt det er situationer, hvor jeg har brug for at koble af. [...] Altså, jeg havde kunnet forestille mig, når folk mediterer, så er det lidt samme måde. Jeg synes, når jeg - altså, især de der lidt tungere podcast, når jeg har hørt de der, så er jeg helt væk og glemmer alt om hverdagens travlhed og trummerum og sådan noget, og er helt væk i et andet univers, og så når jeg kommer tilbage, så er det sådan ligesom, jeg har sådan en ekstra portion energi til at gøre dagens gøremål [...] som sådan en omgang meditation. Kunne jeg forestille - jeg har aldrig prøvet at meditere, men det kunne jeg forestille mig. (Carl WSH;348)

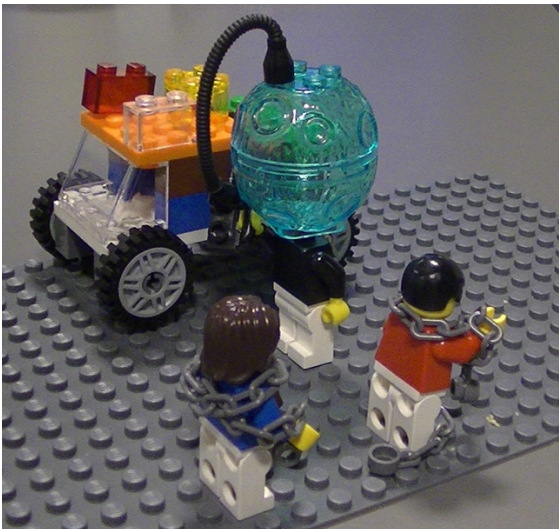
7.1.2 Fravalg af indholdstomhed

Men podcasten bliver ikke kun anvendt som værn mod kaos, men også mod det modsatte: kedelige og indholdstomme situationer og aktiviteter.

Dette gør Maj f.eks. når hun cykler til og fra arbejdet, hvilket hun finder kedeligt:

... jeg bruger det jo meget til sådan at koble fra fra mine omgivelser. Altså det der med at træde ind i en anden verden når jeg skal nogle ting, der, altså, er lidt kedelige. Det er sindssygt kedeligt at cykle på arbejde, det er den mest røvsyge vej nogensinde [...]. Så der er det fedt at have noget, der ligesom, hvad kan man sige, fjerner opmærksomheden fra at køre ud ad en lige vej, hvor der bare kommer en milliard biler. (MJ;124)

Til at beskrive, hvilken betydning podcasten har for hans hverdag, har Carl også lavet denne LEGO-model:

Billede 22: Én af Carls LEGO-modeller fra workshopen (Carl WSH;538)

Menneskefiguren i midten af billedet skal symbolisere Carl selv, der lytter til podcasts. Den blå kugle, som denne figur har i stedet for hovedet, skal symbolisere den boble eller det alternative rum, som Carl føler, han kan forsvinde ind i med podcasten, når han har brug for en pause fra hverdagen. Bilen i baggrunden af billedet skal symbolisere al den larm og støj, Carl oplever i sit hverdagsliv (Carl WSH;552). Herimod skal kæderne omkring de to forreste menneskefigurer symbolisere ”at de er sådan låst fast i hverdagen, og når jeg tager podcasten ud, så er jeg låst fast i den samme hverdag et eller andet sted...” (Carl WSH;542). Carl bruger altså ikke blot podcasts som værn mod travlhed og larmen i sin hverdag. Den er samtidig også et spændende alternativ, når denne hverdag og omverden bliver kedelig og repetitiv: når *hverdagens kæder* og den daglige trummerum (Carl WSH;348 og 540) bliver for trivielle og indholdstomme.

7.1.3 Podcastens tid og rum – podcasten som en tidsmaskine

Podcasten er, som vist i det ovenstående, i høj grad opfattet som et alternativt *rum* i hverdagen, som man kan befinde sig i mentalt, imens kroppen er i det faktiske, fysiske rum (f.eks. SN;55, PI;98, BT;161)). Også Otto har således en opfattelse af nærmest at være splittet mellem en fysisk verden, som hans krop agerer og handler i på den ene side, og en mental verden på den anden, som er dér, han rent bevidsthedsmæssigt befinder sig mest: "...Man gør ting, når man reagerer på det, men, kan man sige, den tunge hjernekapacitet er et andet sted..." (OO;7).

Dette podcastens rum kan på én og samme tid opleves som langt væk og meget tæt på lytteren. Som jeg også redegjorde for i afsnit 6.3.3 og 6.4.2, så kan historier, fortællinger og menneskestemmer fra fjerne tider eller kulturer opleves, som foregik de lige for næsen af (eller inde i hovedet på) lytteren – de kommer helt "tæt på" (DG;401, SS;154).

Men podcasten bliver af informanterne også flere gange beskrevet som ikke blot sit eget rum, men som noget, der også har sin egen tid. Ove oplever f.eks., at tiden nærmest *går i stå*, når han rigtig bliver opslugt af en spændende podcast (OE;108), mens Maj kan *glemme tid og sted* (MJ;191). Også Otto oplever, at han *spacer væk* og helt glemmer, at og hvor han har kørt, når han lytter til podcasts over bilens anlæg (OO;27).

Podcasten kan samtidig også ændre på oplevelsen af den faktiske tid, som lytningen forløber over. Her oplever flest informanter, at tiden går hurtigere (KE;1, SJ;128, MJ;113, RT;241). Det gælder bl.a. Karen, der kalder podcasten for en *tidsmaskine*, som muliggør, at hun kan *springe noget* over, og som bringer hende "...fra dør til dør på ingen tid." (KE;121). Podcastens evne til at sætte farten op på tiden, handler for hende om, at lytningen fjerner hendes opmærksomhed fra tiden, der går, og særligt de perioder af hendes hverdag, hun opfatter som *spildtid*:

...altså, den transformerer jo den der virkelig kedelige spildtid til noget værdifuld tid, ikke. Så ja, altså, det går hurtigere helt klart. Mit liv går hurtigere, alt det jeg, altså den tid, jeg tidligere ville have brugt på at føle, at jeg spilder den, ikke, ved at sidde i bilen, den bruger jeg på at få noget ind i hovedet, ikke... (KE; 86)

Tiden føles hurtigere, fordi hun oplever, at den er udnyttet bedre, og fordi hun ikke tænker over den så meget⁵⁰.

Omvendt oplever Helle nogle gange, at podcasten kan få tiden til at synes langsommere. Det drejer sig om de situationer, hvor hun "...har travlt og har så mange ting..." hun skal (HL;67), og hvor hun oplever, at tiden går hurtigt. Her kan podcastlytningen medvirke til at sænke farten på tiden, fordi hun føler, at den er mere effektivt udnyttet, fordi hun har brugt

⁵⁰ Disse oplevelser af podcastens særlige relevans i kedelige, indholdstomme situationer, som en måde at tilføre dem noget interessant og dermed få tiden til at gå lidt hurtigere ifm. ikke-tilfredsstillende pligtaktiviteter, genfinder både Perks og Turner (2018, s. 107) og Boling og Hull (2018, s. 99-100) i deres respektive U&G-undersøgelser af podcastlytteres motiver for at bruge mediet.

den til at være fokuseret omkring en (lytte)aktivitet, som hun føler, at hun får et mærkbart udbytte ud af (HL;67).

7.2 Tilføjelse af merværdi – et rum for fordybelse, horisontudvidelse og selskab

Det er ikke kun fravalget af det uønskede eller utilstrækkelige, der præger informanternes beskrivelser af podcastens hverdagslige funktion. Podcasten bliver også i høj grad beskrevet som et *tilvalg* af noget andet og mere til hverdagslivet. Som Sanne siger, så er podcastens rum nemlig ikke bare et lukket rum, der isolerer én fra omverden, men derimod "...et rum med døre, der åbner sig..." (SN;261). Podcasten bliver brugt som et redskab til at tilføje en ekstra *dimension* (MS;147 og 201) eller *lag* (AE;106) henover hverdagens handlinger, erfaringer og oplevelser.

Anvendelsen af podcasten som en boble eller et tilflugtssted handler altså ikke altid (kun) om, at den faktiske situation frastøder lytteren - podcastlytningen handler også i høj grad om, at det alternative rum, som podcasten skaber, tiltrækker lytteren, idet det kan tilbyde lytteren noget eftertragtet. Det er nemlig et omfattende rum, grænsende til det grænseløse, hvori lytteren kan sættes i forbindelse med en masse andre steder og mennesker rundt om i verden, som man ikke støder på i det faktiske rum, man befinder sig i. Podcasten er her en kilde til merværdi og til forbedring af hverdagslivet og sig selv. Det vil jeg vise i følgende afsnit.

7.2.1 Podcasten som kilde til lærdom og viden

At blive *klogere* og mere *oplyst* (SN;54, LV;88, KT;16, 85 og 160, SJ;117 og 128, Rolf WSH;402, DG;245), at *lære* noget og få *læring* (RT;36, Ida WSH;575, SN;175, OE;5, 106 og 110, SS;138 og 215, BS;102 og 108) samt især at blive mere *vidende* og få mere *viden* (SG;187, FJ;134, JN;19, LN;130 og 132, LV;60, KT;85, SJ;117, SN;195, OE;106, BS;102) er ord, der bliver anvendt rigtig mange gange på tværs af empiri-materialet, når informanterne beskriver, hvorfor de lytter til podcasts, og hvad de specifikt får ud af at lytte til dem. Det gælder f.eks., når Stig skriver, at han har søgt og fundet frem til en bestemt podcast "...baseret på et konkret ønske om mere viden..." om det antikke Rom (SG;187), og når Silje udvælger podcasts ud fra et kriterium om, at de generelt gerne måtte gøre hende *klogere på en underholdende måde* (SJ;117).

Mange informanter betegner også sig selv som meget *nysgerrige* mennesker (Ida WSH;265 og 575, BS;106, LN;163, BK;167). Liv kæder podcastlytningen direkte sammen med denne nysgerrighed, eller videbegærlighed som hun kalder den, som begrundelsen for, hvorfor hun i det hele taget lytter til podcasts: for at blive "...klogere på en eller anden måde..." (LV;88)

Rolf beskriver i LEGO-workshoppen podcastens funktion i hverdagen vha. modellen i billede 23 nedenfor:

Billede 23: Én af Rolfs LEGO-modeller fra workshoppen (Rolf WSH;590)

Imens den lille sorte karrusel-lignende ting forrest i billedet (med menneskefiguren stående ovenpå) samt kæderne på bilen bagved skal symbolisere hverdagens *daglige karrusel* og *trummerum* (Rolf WSH;591), så har Rolf her bygget en såkaldt *oplysningstrappe*, som er den betydning og funktion, podcasten har i hans hverdag. Rolf bruger nemlig podcasten som en måde at lære nye ting og blive klogere og hermed hæve sig op over hverdagens rutineprægede begivenheder og aktiviteter. Faktisk som en form for alternativ til uddannelse, som han siger:

...efter man blev færdig med uddannelse, så var det som om at lige pludselig så fik man ikke så meget ind i hovedet mere på samme måde som før, og det gør podcast for mig. Altså, jeg kan opsøge den viden, jeg har lyst til at opsøge, når jeg har lyst til det. [...] Så på den måde er det sådan en måde at uddanne mig selv, eller blive klogere på... (Rolf WSH;591)

Set fra dette perspektiv bliver podcasten således anvendt som et værktøj til at modtage ny viden. Et medie, der kan give noget "...til de små grå..." (FJ;36), og som rummer alskens *konkrete input* (BK;144) – fra *fagligt* indhold (MS;96, MJ;187, KE;19, 21 og 23) til "...klassisk humanistisk almen dannelse i podcastform..." (SG;68) - som man kan få *ind i hovedet* (KE;86) og *fylde på hjernen* (KE;21), for at undgå at den *skrumper* (KE;62).

Det indhold, som bliver anvendt med dette informative, dannende og oplysende formål for øje, kan, som nævnt tidligere, have vidt forskellig karakter og emne. Men det er her værd at bemærke, at rigtig mange informanter beretter om at have lært nogle ting og om nogle emner, som de aldrig før havde vidst noget om, og som de måske heller ikke havde forestillet sig, de kunne interessere sig for. Der er flere gange tale om nogle meget specifikke og snævre temaer og faktuelle detaljer, som f.eks. skipatroljer under 2. verdenskrig (RT;437), containere (Ida WSH;263), levesteder for laks (RT;480), den belgiske revolution (SG;368), håndværket bag neonskilte (RT;314), modellen bag flere af New Yorks statuer (Ida WSH;-176) og det at være retssalstegner (RT;520).

Podcasten er en "...hemmelighedsfuld kugle, [...] som indeholder alt det her mystiske noget, som man ikke ved eksisterer, men som er derude.", som Rolf beskriver det (Rolf WSH;198). Samtidig bliver podcasten også af få informanter (Bent, Liv og Jon) anvendt som et redskab til at holde sig opdateret på aktuel viden og til at få et nyhedsoverblik, der også går lidt mere i dybden end det, man kan få fra andre medier (JN;35 og 172, LV;60 og 104).

Men den viden, som informanterne oplever at få ud af at lytte til podcasts, er ikke altid en håndfast, faktuel én af slagsen. Som Birk beskriver det: "...det er ikke sådan en to plus to giver fire-agtig viden, jeg får, men mere sådan en, ja, en følelse eller nogle - åh, det er svært at - ja, ligesom sådan noget, du ved, sådan noget livserfaring..." (BK;114) Både Birk og flere andre informanter beretter således om, at podcasten kan være kilden til et spænd af vidensindhold, fra det konkrete og faktuelle, over det erfarings- og oplevelsesbaserede og til det mere følelsesmæssige og abstrakte.

Det, Birk mener, han får ud af at lytte, er f.eks. sammenligneligt med litteraturens verden, nemlig refleksioner over "...brede, eksistentielle spørgsmål." (BK;114). Og Søs udvælger f.eks. podcasts, som hun finder reflekterende, og som *lærer hende noget om livet* (SS;215), mens Liv går efter programmer, der kan give hende "...bredere viden og baggrund omkring samfundsmæssige problemstillinger." (LV;58). Podcasts giver også *indblik* (Carl WSH;224, AE;46, MJ;66, LV;58, KT;37 og 146, SN;198, KE;52) og *indsigt* (FJ;127 og 137, SG;209, KT;83, BT;85 og 95, DG;400).

Samtidig giver podcasten også især nogle nye og alternative perspektiver på verden – indhold, som kan få lytterne til at betragte verden fra nye vinkler og se den i et nyt lys (JN;35, RT;20, LN;134, KT181, SS;239, MJ;66, DG;318). Denne mulighed er f.eks. for Rita en af hovedårsagerne til, at hun overhovedet lytter til podcasts. Hun siger: "Jeg kan godt lide at se verden fra andres synspunkt eller filtreret gemmen en bestemt måde at læse verden på. Om det er design, ord, forbrydelser eller mennesker." (RT;35).

Sådanne nye vinkler på fænomener bidrager til såkaldte *aha-oplevelser* (MS;118 og 139, LN;126, 130 og 184), hvor tingene pludselig giver mening på en ny måde eller pludselig rigtig falder på plads (MS;123). Og de kan bidrage til en oplevelse af *relaterbar meningsfuldkommenhed*, som Pia beretter om i følgende udtalelse:

... Men bare det at lytte til den dybde, de kom i omkring at snakke om filmen og samfundet og - der var et eller andet der gik op i en højere enhed for mig, også i forhold til hvor jeg var i mit eget liv, ikke. (PI;114)

Podcastprogrammerne rummer også ofte meget personlige, subjektive perspektiver og erfaringsberetninger (som beskrevet i afsnit 4.3.3), og gennem lytningen heraf oplever flere informanter også at erfare, føle og udvikle sig emotionelt og empatisk.

Om podcasten *How to be a girl*, der er en moders beretning om sin transseksuelle datter (DG;400), fortæller Dagmar fortæller f.eks., at hun gennemlever og oplever den proces, som moderen er igennem, ved at lytte til hendes beretning, og herved lever hun sig samtidig ind i mange af de tanker og følelser, som knytter sig hertil. Empirien rummer også flere eksempler på, hvordan informanterne *oplever* gennem andre menneskers erfaringsberetninger i podcastene (RT;36, Ida WSH;575, LN;172), og om hvordan de påvirkes og udvikler sig emotionelt og relationelt gennem lytningen af de (ofte personlige) beretninger, der bliver fortalt i podcastene, og de mennesker, der fortæller dem.

Podcasten får også hos flere informanter funktion af en igangsætter af refleksion (MS;63, BK;44, RT;21). Indholdet i podcastene er for flere informanters vedkommende nemlig af en karakter, hvor det giver dem *stof til eftertanke* (LN;207), som *sætter tanker i gang* (MS;120, LN;229 og DG;435), er "...tankevækkende og provokerende at lytte til..." (RT;328), og som får dem "...til at reflektere over min praksis og mit liv i det hele taget." (MS;118). Podcasten er på samme måde også kilde til nye ideer og inspiration (LV;60, BK;112). Både faglig inspiration (KE;36, DG;109, BS;126), som jeg også nævnte i afsnit 5.1.1 - men podcasten kan også inspirere til at handle anderledes på andre områder i livet - til at *prøve noget af* (LN;179) eller til at *opnå* noget, som Dagmar skriver om den følelse, hun særligt får, når hun lytter til portrætprogrammer: "...det giver mig altid lyst til at opnå nye ting og gøre ting, jeg drømmer om. Det er jo ofte det, gæsterne taler om - altså hvad de har opnået." (DG;133)

Informanterne Maj, Rita og Bent anvender flere gange verbet *at udfordre* om podcastens funktion (RT;21 og 37, BT;84 og 145, MJ;77, FJ;127). Rita kan f.eks. godt lide at lytte til podcasts, der *udfordrer* hende, idet de *skubber* til hendes *livssyn* (RT;37). Og Bent fortæller, at han godt kan lide at blive udfordret, særligt på sine holdninger (BT;84), og derfor ofte lytter til programmer, "...hvor der tit vil komme nogle perspektiver på, som jeg ikke er bekendt med. Og som kan, ja, måske nogle gange udfordre mig på den måde, jeg tænker omkring tingene på..." (BT;145). Podcasten opleves her at rumme nogle perspektiver på verden, som udfordrer det verdensbillede eller de forforståelser, lytterne har. Dagmar skriver også i sin logbog om en særlig lytteoplevelse, hvor hun får "...rystet sin fordomspose gevaldigt." (DG;318).

Podcasten bliver her beskrevet som en form for *fordoms-knuser*: et værktøj til at udfordre sine egne forforståelser om verden og ofte få dem modbevist og ændret til mere adækvate forståelser af bestemte fænomener (LN;229, MS;118, SG;203).

Podcasten opleves altså i høj grad som et medie, der kan medføre, ikke blot en horisontændring, men også en horisontudvidelse: lytterens perspektiv og syn på (al)verdens fænomener opleves at blive både mere nuanceret men også bredere – verden bliver så at sige *udvidet* (SS;171, SG;209) og *åbnet op* for lytteren (SN;195).

I afsnit 5.4.4 var jeg inde på visse informanternes bekymring for, at de med podcastens valgfrihed endte med kun at vælge det, der matchede deres eget verdenssyn og værdier. Ovenstående redegørelser peger på, at det langt fra er den eneste måde, dette valg forvaltes på: mange informanter udvælger tværtimod indhold, som udfordrer deres eget verdenssyn, som udvider deres horisont, og som bevirker, at de får et nyt indblik i før ukendte mennesker og kulturer⁵¹.

7.2.2 Podcasten som et åbent rum

Vender vi tilbage til den overordnede metafor, der beskriver podcasten som et alternativt rum, så viser ovenstående, at dette *podcastens rum* sjældent opleves som et snævert, afgrænset eller hermetisk lukket rum. Rita, der anvender hule-metaforen til at beskrive podcastens rum, betegner det f.eks. som en "...kæmpe underjordisk hule..." (RT;264) fyldt med hjørner og afkroge, der skal udforskes. Podcastens rum anvendes ikke blot som en afgrænsning mod den nærmeste, fysiske omverden, men opleves tværtimod som "...et rum med døre, der åbner sig..." (SN;261), det er et mentalt rum med *kanaler* (BK;44), *kontakter* (Carl WSH;224) og *gange* ud til og rundt om verdens fænomener, der rækker langt ud over den fysiske kontekst, lytningen finder sted i. Podcasten er hermed også et redskab til at udvide sin egen verden (mentalt), og til at blive klogere, mere vidende og danne sig erfaringer om verden og de mennesker, der befinder sig udenfor ens eget (fysisk) begrænsede ståsted i den. Som Stig beskriver det i sin dagbog: podcasten "...åbner et nyt vidensrum. Som når man lærer at læse, eller sådan noget. Et erkendelsesskabende territorie, der ligger vidt åbent for udforskning, hvor der tidligere intet var." (SG;230)

Som dette *erkendelsesskabende territorium* bliver podcasten flere gange beskrevet med mere aktive metaforer, der betegner en bevægelse. Dels en åbne- og udvidelsesbevægelse, som nævnt, hvor podcasten f.eks. "...åbner op for verden én historie ad gangen." (RT;207)

⁵¹ Med medieforskeren Kate Laceys termer ser jeg således hos informanterne en bekymring for, at mediet udelukkende bruges til at *listen in*, dvs. lytte til det medieindhold, der ligner det, de allerede kender til, og som matcher deres specifikke interesser og kultur (Lacey, 2013a, s. 13-14, 16, 20-21). Men i analysen af deres praksis med mediet og den funktion, indholdet kommer til at spille for lytterne, er det især en form for *listening out*, der tegner sig, dvs. "...to listen out for the unexpected, to listen out for things that might challenge their preconceptions and widen their horizons." (Lacey, 2013a, s. 17)

og *åbner* et nyt vidensrum (SG;230). Og dels også en bevægelse væk fra lytterens ståsted og ud i (en anden) verden: i ”...en kæmpe verden derude af alt muligt mærkeligt” (KE;172). I sidstnævnte bliver rejse-metaforen ofte anvendt: som podcastlytter kommer man ud at *rejse* (RT;274, Ida WSH;573 og 575, LN;177, BK;44, LN;170, BS;104, Rolf WSH;195, SS;232), man ”...får alle mulige kontakter til alle mulige mennesker i de her universer...” (Carl WSH;224) og podcasten er en kanal ud til en anden del af verden⁵²:

...en kanal, hvor jeg møder [...] nye ideer og personer og, hvis jeg så på sådan en cykeltur, så møder jeg en eller anden, øh, skør mand fra USA, der graver efter dinosaurer eller et eller andet. Og så et kvarter senere, når jeg møder på arbejde, så har jeg ligesom været en tur i USA... (BK;44)

7.2.3 Selskabelighed med de ønskede

Jeg har i afsnit 6.3.3 redegjort for, hvordan informanterne oplever en social relation til de medvirkende i podcastprogrammerne.

Anskuet som denne form for medierede sociale relation bruges podcasten således som et redskab til at tage kontrol over, hvem man er i selskab med, ved at erstatte uønskede sociale relationer med selvvalgte medierede af slagsen. Denne anvendelse ses især hos Jon og Anne. Jon føler sig generet af de mennesker, han reelt er sammen med, når han sidder i togkupéen på sine daglige pendlerture. I den henseende udgør høretelefonerne forbundet med podcasten en frelsende osteklokke, som tilbyder ham et alternativt og mere ønskværdigt selskab (JN;94). Også for Anne, der bruger podcasten som et *lydskjold* i Londons gader, er den helt klare fordel ved mediet, at hun kan selektere og kontrollere, hvem hun er i selskab og interagerer med:

Og det er jo fordi jeg kan vælge,[...] med en podcast kan jeg jo præcist downloade det, jeg vil, lige nu og her, men hvis jeg gik ud, så ved jeg jo ikke, hvem der er [...], altså, det, når man møder en totalt fremmed på en café, [...] det kan jo være hvem som helst ikke også, der bor jo millioner af mennesker i den her by [...], hvordan skulle jeg nogensinde, altså, ved en tilfældighed finde nogen, jeg har noget at snakke om med, altså. Men med en podcast bestemmer jeg jo fuldstændig selv... (AE;102)

Mht. det sociale element ved podcastlytningen bliver podcasten ikke kun anvendt som et værn mod uønskede sociale relationer, men også som en måde at tilføre en social dimension til ellers socialt indholdstomme situationer. Det gælder selvfølgelig især situationer, hvor informanterne er alene eller bare ikke interagerer med mennesker i omgivelserne. Som f.eks. når Rita på et tidspunkt skulle arbejde hjemme hele dagen og derfor ”...endte med at sætte "samtale" podcast på som selskab.” (RT;495). Eller når Helle betragter podcasten som en *selskabelig hule*, hvor der – modsat musikkens hule – er andre mennesker

⁵² Disse bevægelses- og udvidelses-metaforer er i høj grad forenelige med Swiateks beskrivelser af podcasten som et medie, der *bygger bro* på tværs af forskellige skel, ikke kun geografiske men især også sociale, kulturelle og videnskabelige (Swiatek, 2018, s. 173-174), hvilket jeg uddyber i afsnit 9.1.2.

(HL;93). Denne *sociale dimension* ved podcastmediet (BT;159) får således funktion af en slags merværdi, man som lytter kan tilføje til sine hverdagslige situationer, hvor man ellers føler sig alene (SN;256).

I ovenstående har jeg vist, hvorledes podcasten bliver anvendt som et værktøj til at *berige* hverdagslivet (Carl WSH;620). Om det så er ved at høre noget, som udvider ens erfaringshorisont, eller som giver en oplevelse af selskab, så handler det i ovenstående eksempler i høj grad om at bruge podcasten til at tilføre et ekstra *lag henover* (AE;106) hverdagens til tider både kaotiske og kedelige situationer. Podcasten anvendt som *honingdepoter* i hverdagen, som Frej betegner det, er her et meget passende ord til at beskrive ovenstående funktioner. Det er et begreb, han har lånt fra Peter Plys (FJ;39, 130 og 179), og som betegner de små forfriskende pauser eller energiindsprøjtninger, man kan lægge ind forskellige steder i hverdagen for at forbedre og *forsøde* den (FJ;39 og 87), og som gør, at "...det hele det bare bliver sjovere, og det glider nemmere" (FJ;177).

7.3 Mental-synkronisering – om at afstemme det indre og det ydre rum

I afsnit 5.2.2 var jeg inde på, hvordan podcasts blandt andet blev udvalgt med det for øje, at podcastens tone og stemning skulle passe ind i en eksisterende stemning, der var knyttet til den givne lyttesituation. I dette afsnit vil jeg uddybe, hvordan informanterne således anvender mediet både som en form for *stemnings-* og *humørreguleringsværktøj*, som et *refleksionsværktøj* og som et redskab til at styre stimulations-niveauerne i hverdagen.

7.3.1 Podcasten som stemningssætter og humørregulator

Informanterne beretter i høj grad om at blive følelses-, stemnings- og humørmæssigt påvirket af podcastene, de lytter til: podcastene *rører* dem (KT;132, SS;164, 165 og 200, SG;296 og 388), de bliver *grebet* af dem (Carl WSH;325 og 546, MJ;179, SN;63, BT;145, 175 og 179), podcastenes stemning *sidder* i dem (SS;187) eller efterlader "...en følelse i kroppen..." (BK;130), de *fanger* lytterne (MS;80 og 150, OO;113, SN;222), de *rører noget* i dem selv (BK;122) og de *kobler* en følelse på (MS;139 og 150).

De konkrete stemnings-, følelses- og humør-reaktioner på podcastene, som informanterne beretter om, fordeler sig ud på hele følelsesregistret: podcasten resulterer både i skræk og uhygge (SS;154, DG;423, Ida WSH;579), surhed, irritation og forurettelse (Ida WSH;575 og 577), overraskelse (DG;260 og 423, SS;138, 175 og 189, SG;51, 203, 209, 338 og 363), hygge (MS;120, JN;76, 118, 154, 156, 191 og 195), sørgmodighed og gråd (Ida WSH;442 og 447, SG;296, BK;120, DG;482, SS;56) og især oplever informanterne at podcasten spreder glæde og latter (KT;21, 87, 153 og 192, SN;67, HL;73, KE;71, OO;41, Rolf WSH;380 og 591, Ida WSH;577, SJ;164 og 202, SS;79, BK;165, LN;241, MS;120). Disse reaktioner

på podcastene smitter af og ændrer på lytterens grundhumør i lyttesituationen – som f.eks. når Silje en morgen får lettet morgenumøret ved at lytte til en sjov podcast (SJ;130), og når Dagmar pludselig føler sig lidt utryk ved sine ellers så vante hjemlige omgivelser efter at have lyttet til en skræmmende podcast-episode (DG;423).

Udover sådanne spontane reaktioner på podcastenes indhold bruger flere informanter også podcastens som et værktøj til mere bevidst at regulere deres humør i en given situation, idet de på baggrund af deres viden om en bestemt podcasts indhold og grundstemning bruger denne som en form for *stemningssætter* (SG;116, RT;343 og 586, MS;71, SN;141 og 164, FJ;79, SJ;96, SS;68, BT;148-150). Det gælder især de tilfælde, hvor informanterne beskriver podcasten som underholdende og deres brug heraf som underholdning (MJ;45, RT;604, Carl WSH;344, FJ;177, SG;142, LN;190, 225 og 237, SN;141) og hvor podcasten anvendes som opmuntring eller som en fokusændring fra kedelige hændelser og aktiviteter (MJ;45, RT;604, Carl WSH;344, FJ;177, SG;142, LN;190, 225 og 237, SN;141, RT;350). Det gælder, når Kate på vejen hjem fra arbejde udvælger en bestemt podcast med et "...stille og roligt tempo, der passer godt til at "dampe af" efter en hektisk dag..." (KT;138). Podcasten fungerer desuden som en slags stemningsregulator, når Sanne f.eks. distraherer sig selv med podcasten for at flytte fokus fra en bedrøvelig hændelse (afsked med hendes arbejdsplads):

...Da jeg tog afsted fra arbejdet skulle jeg med toget til høje Taastrup. Jeg havde nok under alle omstændigheder valgt at høre podcast, men alligevel blev det et meget taktisk valg, så jeg kunne tænke på noget andet end at jeg lige havde sagt farvel til mine kolleger... (SN;128)

Podcasten som beroligende middel

Som jeg også har været inde på i afsnit 7.1.1, så bliver podcasten i høj grad anvendt som et beroligende middel i en hektisk hverdag: Dvs. som en måde at skruer ned for tempoet og komme i et roligt og afslappet humør. I disse situationer fremhæver flere informanter podcastindhold, som giver dem en følelse af tryghed. Det gælder især de velkendte programmer, hvor den kendte struktur og medvirkende får lytteren til at føle sig tryk (JN;156, LN;77 og 237). Men det gælder også de programmer, der er struktureret på en måde, som får lytteren til at føle sig i *gode hænder* (SS;189 og 216), eller som har behagelige eller *beroligende* fortællerstemmer (SG;477 og RT;92).

En af de metaforer, som især anvendes til at beskrive denne selv-beroligelses-praksis, er at *koble fra/af* (Carl WSH;348, JN;43, MJ;97, 124 og 151, PI;96, SG;142, BT;95, DG;91). Dvs. en slags tog-metaforik, hvor verden og livet *kører* fremad i en sådan grad, at der føles et behov for at sænke farten rent mentalt. En anden beskrivelse indenfor samme transport-maskine-metaforik kommer Rolf med, når han fortæller om, hvordan han bruger podcasten til at *geare ned* på vejen hjem fra arbejde, dvs. at lytte for at ændre sit eget fokus og humør, så det passer til den kommende hjemlige kontekst (Rolf WSH;615). Og Jon kalder podcast-lyttesituationen på sin pendlertur hjem fra arbejde for en *hyggelig mellemstation* (JN;193):

Podcasten sætter ham i en afslappet, hyggelig og fri stemning, og samtidig fungerer den som et slags *pejlemærke*, der markerer overgangen imellem de forskellige situationer og aktiviteter, hverdagen er udgjort af – her mellem arbejde og fritid - samt de dertilhørende forskellige sindsstemninger (JN;191 og 205). Også Anne bruger podcasten som et beroligende middel, idet hun, som nævnt, bruger den som et "...redskab til at håndtere..." (AE;139) den stress, hun oplever pga. trafikken og mylderet i Londons gader (AE;117, 139 og 140).

Podcasten bliver desuden beskrevet som bl.a. *beroligende* (SG;143, AE;97) og *befriende* (MJ;151), og podcastaktiviteten som noget, der kan få én til at *slappe af* (LN;225, MS;80, Rolf WSH;615, FJ;39, BK;177, MJ;151, KE;88) og som gør, at "...der falder en ro..." over én (Carl WSH;542). Ove beskriver endda podcastens beroligende effekt som noget sammenligneligt med, hvordan en baby har det med at få ørerne under vand:

...Ja, jeg tror man kan sammenligne det lidt med babyer når de får ørerne under vand. Så bliver de ofte rolige, da det minder om "gamle dage" hvor de lå inde i maven. Ah okay, det kan nok ikke helt sammenlignes, men jeg får en fornemmelse af "tryghed og omsorg" når jeg putter propperne i ørerne... (OE;321)

7.3.2 Podcasten som regulator af mental stimulation og tankevirksomhed

Flere informanter kommer også ind på, hvordan podcasten både kan bruges til at understøtte men også stå i vejen for tankevirksomhed og mental fokusering.

For det første oplever nogle informanter, at de benytter podcasten som en form for refleksionsredskab til at igangsætte tanker og refleksion. Det gælder f.eks. Birk, der, som nævnt tidligere, betegner podcastens rum som et rum til eftertanke og "...til refleksion og fordybelse." (BK;44), og det gælder også Line, der i sin dagbog beskriver, hvordan hun "...får vendt nogle tanker, der popper op i forbindelse med det...", hun hører (LN;43).

Samtidig beskriver flere podcasten som et medie, der former ens tanker i en bestemt retning og derved står i vejen for, at tankerne kan *flyde frit* (SS;239) og *flyve deres egne veje* (KT;183) – podcasten er hermed også noget, der kan bruges til at begrænse eller målrette ens egen tankeaktivitet. Det kan for nogle informanter være lukrativt, fordi podcasten hermed kan bruges som en måde at skabe ro i hovedet ved at få fjernet fokus fra en kaotisk hverdag og nogle dertilhørende kaotiske tanker. Som Søs skriver, tilbyder podcasten:

...en rejse væk fra mig selv, det er som om stemmen der fortæller historien overtager, og der er ikke længere plads til mine egne tanker. Jeg går i en slags flowtilstand, hvor jeg er så optaget af historien at alt andet forsvinder... (SS;232)

Men flere informanter fremhæver også bagsiden af denne funktionsmulighed ved podcasten: at der ikke er *plads til tanker* (SS;239) når man lytter, og at man således forhindrer

fri refleksion og egne tanker, som faktisk er nyttige og nødvendige. Dette anser Anne (blandt andre) som værende en risiko ved overforbrug af podcasts:

...der er en risiko for at fylde sin tid for godt ud, sådan at man ikke giver sig selv de der tomme, du ved, inaktive tidspunkter [...] Hvor tankerne egentlig bare selv går hvor de vil [...], der er ikke nogen, der styrer dem, der er ikke nogen, der prøver at henlede dem til, i nogen bestemt retning. (AE;117)

Også Sanne oplever, at podcasten somme tider står for meget i vejen for hendes egne *selvstændige tanker* (SN;166). I disse tilfælde vælger hun ofte at lytte til musik i stedet, da det, ifølge hende, i højere grad muliggør – og måske endda understøtter – egen tankevirksomhed (SN;166 og 170). Også Søs og Boris oplever, at podcastlytningen på denne måde til tider kan blive en forstyrrelse, idet den går ind og *overstimulerer* og skaber uro og støj rent mentalt (BS;123, SS;231 og 238). Efter at være blevet opmærksom på denne bagside af podcast-medaljen valgte Søs faktisk på et tidspunkt at skruer væsentligt ned for sit podcastforbrug på arbejdet og oplevede herefter "...mere ro, både i hovedet og i kroppen." (SS;231).

Omvendt oplever både Kate, Sanne, Silje og Birk, at de i perioder, hvor de har meget om ørerne, og derfor også mange ting at tænke over og tage stilling til, ikke har overskud til at lytte til podcasts. Der står deres eget *tankemylder* (KT;159) således i vejen for, at de kan få ro og fokus i hovedet til at lytte til – og få noget ud af – podcasts (SJ;124, BK;106, SN;170, KT;159)

Hvor podcasten altså af flere informanter bliver brugt til at skabe ro i hovedet, særligt i kaotiske situationer, bliver det modsatte også fremhævet som en ulempe ved mediet. Ved hyppig podcastlytning risikerer man samtidig at gå glip af vigtige oplevelser i og af sin omverden, fordi man ikke er nærværende og tilstedeværende – noget som både Karen og Kate ønsker at blive bedre til (KE;156 og 165). Det bemærker Kate bl.a. på sin cykeltur langs Aarhus Bugt, hvorom hun har noteret i sin dagbog: "Tænkte på, at det at lytte til podcast på cykelturen langs vandet snyder mig for en del af oplevelsen: lyden af bølger og fuglefløjt!" (KT;159) Anne og Karen giver også udtryk for, at de nogle gange føler, at de lytter for meget til podcasts, og at stilhed i nogle tilfælde ville være et *sundere* valg (AE;124, KE;121). Karen mener f.eks., at hun i høj grad bruger podcasten som et stimulations-redskab til at gøre hverdagen mere interessant og indholdsrig, men at denne mulighed for hele tiden at lade sig stimulere med forskelligt medieindhold samtidig gør, at hun bliver dårligere til at håndtere – og også søger at undgå – situationer, hvor hun ikke bliver mentalt stimuleret, selvom dette måske til en vis udstrækning ville være bedre for hende:

... Altså, den der langsom tid, som vi jo nok egentligt burde overgive os til, ikke, der propper vi alt muligt andet ind, som fx podcasting, for at sørge for, at den ikke er så langsom, ikke. [...] podcasting er jo også et led i den her zapperkultur vi har, ikke. At det er så enormt dårlig til ikke

at lade os stimulere hele tiden. [...] Og det er jeg dårlig til. Og det er derfor, jeg hører podcasts [griner lidt]. (KE;86)

Karen påpeger med denne udtalelse, at en stor del af hendes podcastlytning også bunder i et behov for at ville stimuleres mentalt hele tiden. En brug som måske, ifølge Karen, til tider også kan blive usund, idet den ikke efterlader de nødvendige mentale pauser, ro, dvælen og væren i nuet, som også skal til i hverdagen (KE;156).

7.4 Effektivisering – multitasking giver merværdi i hverdagen

Som nævnt i afsnit 5.2.3 er én af podcastmediets store forcer, ifølge mange informanter, muligheden for multitasking: Idet podcastmediet kun optager én sans, er de øvrige sanser, og resten af kroppen i det hele taget, frie til at kunne blive brugt til alle mulige andre formål end mediebrugen. Dette giver en høj grad af mobilitet og gør podcasten optimal til multitasking, hvormed man kan klare forskellige daglige gøremål imens man lytter – hos informanterne var det især hjemlige gøremål og transport. Og denne mulighed for at kombinere lytningen med andre aktiviteter viste sig sågar for mange informanternes vedkommende nærmest at opleves som et must, idet de havde svært ved ikke at lave andet, mens de lyttede.

7.4.1 Podcasten som effektiviseringsredskab: en tidsøkonomisk tankegang

Denne multitasking-praksis er i tråd med en særlig form for *tidsøkonomisk* metaforik, der præger rigtig mange af informanternes udtalelser på tværs af undersøgelsen. Det er en diskurs, hvor hverdagslivet – og herunder især tiden – bliver betragtet og omtalt som en ressource, man har behov for at effektivisere og få mest muligt ud af. F.eks. bliver ordet *spildtid* brugt meget (Ida WSH617, KE;86, 119, 146 og 153) – tid er noget, der kan spildes, hvilket skal forsøges undgået (AE;106, KE;121 og 123, DG;479 og SJ;31), og tiden kan således inddeles i *kedelig* (KE;86), *ligegyldig* (MJ;113), *død* (KT;160) og *spildt* tid (SJ;31) på den ene side, og *værdifuld* (KE;86) og *anvendelig* tid (KE;119) på den anden. I denne tidsøkonomiske rammesætning af hverdagen fremstår mennesket som en hverdagslig (livs)projektleder: en strategisk projektplanlægger, der holder overblik og konstant vurderer, hvad tiden bliver brugt på, og hvor der kan effektiviseres, forbedres og spares. Som projektleder administrerer, planlægger og koordinerer man de forskellige aktiviteter, der skal foregå i løbet af hverdagen, og man sørger for, at tiden disponeres fornuftigt, f.eks. *fylder man tiden ud* (AE;117) med forskellige aktiviteter, man "...fylder ind, hvor der er hul..." (KE;153), man sørger for, at man får det *maksimale ud af* tiden (HL;106), og man kan f.eks. også, som vi så hos Karen, *frigøre noget tid* eller *konvertere* én planlagt aktivitet til en anden, så tiden udnyttes bedre (KE;153).

For projektplanlæggeren er podcasten her det oplagte effektiviseringsredskab. Både fordi man kan bruge podcasten som *omformer* eller *transformer*, hvormed man kan tilføje noget værdifuldt indhold til ellers indholdstomme situationer, hvorved disse forbedres (MJ;113, KE;86,121 og 146): "...det podcasten gør for mig, det er at transformere noget rigtig kedelig tid eller noget spildtid til noget god tid, noget anvendelig tid, [...] noget som jeg kan bruge til noget..." (KE;119). Men også fordi podcasten muliggør, at man kan nå flere ting på én gang (KT;160): som Kate siger, så er podcasten "...endnu en "effektivisering" af min tid: Jeg kan gøre noget samtidig med at jeg gør noget andet..." (KT;161).

Effektiviseringsmålsætningen er tydelig i den måde, flere informanter omtaler podcastens rolle og funktion i deres hverdag. Både Bent, Frej, Jon og Liv anvender udtrykket at *slå to fluer med et smæk* som beskrivende for den måde, de bruger podcasten, og som en styrke og særlig fordel ved mediet (BT;155, FJ;42 og 95, JN;243, LV;88) - podcasten muliggør multitasking, hvormed man kan gøre flere ting på samme tid:

...Og det er jo så i virkeligheden det jeg synes er pisse-fedt ved podcasts, ikke, fordi der kan du jo lave noget andet imens [...]. Altså, der kan du slå to fluer med et smæk, der kan du både få gjort rent, samtidig med du får lyttet [...], altså, så kan man ligesom slå to fluer med et smæk, så er det ikke sådan, det hober sig op, fordi man kan jo godt lave to ting på én gang... (FJ;95)

Denne kombination af aktiviteter giver *dobbelt op på effektivitet* (KE;156), som Karen udtrykker det, og giver følelsen af, at man udnytter sin tid bedre, og at man bliver stimuleret, underholdt og får flyttet sig mentalt samtidig med, at man får ordnet nogle af de praktiske ting, der fylder i hverdagen. Med samme tankegang in mente vælger Otto f.eks. også at sammenligne podcasten med et kinder-æg, der er *flere ting på én gang*⁵³ (OO;104): "...du kan sidde og lave én ting, og samtidig så får du noget andet med i købet." (OO;106)

Podcasten beskrives som "...sådan et medie, hvor man laver andre ting imens man lytter..." (JN;90), og det passer rigtig godt til det virkelystne menneske, som Pia siger: "...Så det er alt muligt praktisk, jeg kan lave samtidigt, og det trives jeg rigtig godt med, fordi jeg godt kan lide at være i gang hele tiden. øhm, og så er det et supersmart medie at bruge." (PI;41).

For mange informanter taler podcasten således rigtig godt til deres projektplanlægger-gen: det passer som hånd i handske i et hverdagseffektiviseringsprojekt, som et effektivt redskab til at udnytte tiden og få mest muligt ud af særligt de kedelige eller indholdstomme tidspunkter i hverdagen⁵⁴.

⁵³ Jf. en tv-reklame fra 1990'erne, hvor Kinder-ægget blev promoveret som værende hele tre ting på én gang: Spænding, overraskelse og chokolade (RiisenDK, 2008).

⁵⁴ Muligheden for multitasking var også en vægtig motivation for at lytte for informanterne i Perks og Turners undersøgelse af podcastlytteres oplevelser af og med podcastmediet. Her var det ligeledes oplevelsen af produktivitet ved på en og samme tid at forklare dagligdagens opgaver, udvide ens verden og få tiden til at gå, der var blevet angivet som mediets store force: "The word "productive" was a common descriptor of the experience of multitasking with podcasts. Listening was a way to expand one's world while physically doing something else." (Perks & Turner, 2018, s. 105).

7.5 Teoretiske refleksioner: Podcasten som hverdagsredskab

Opsummerende har jeg i de ovenstående afsnit vist, hvordan podcasten får funktion af et redskab til at ændre på elementer i hverdagen. Både som et *fravalg*: som en skærm mod stress og jag eller kedsomhed - som et *tilvalg*: som en tilføjelse af en ekstra dimension i hverdagen, herunder f.eks. selvvalgte sociale relationer, stemninger og vidensinput - men også som et redskab for en mere kvantitativt orienteret strategi: til at kunne udføre flere aktiviteter på én gang: som multitasking- og effektiviseringsredskab, hvor fysiske aktiviteter kombineres med mentale ditto med hensigten at få mere ud af hverdagen.

Podcasten bliver således både brugt som et kontrol-, ventil-, optimerings- og reguleringsredskab i hverdagen, og bliver brugt til mange forskellige formål, heriblandt at gøre hverdagen mere interessant, mindre kaotisk, *dybere* frem for overfladisk og adspredt, mere simpel eller mere indholdsrig, mere effektiv, og podcasten bliver sidst men ikke mindst brugt som stemningssætter til at understøtte et passende humør til specifikke hverdagsituationer og som et afskærmende rum, som man kan træde ind i for at få en pause fra hverdagen.

7.5.1 Podcastlytteren som projektleder: podcastens mange for-at-funktioner

I ovenstående afsnit har jeg beskrevet, hvordan podcastmediet bliver inddraget i mange forskellige situationer i hverdagslivet og med mere eller mindre bevidste formål for øje. Podcasten er samtidig også et medie, der netop kan inddrages i mange forskellige situationer, idet det er mobilt og kun okkuperer høresansen, hvorfor det kan kobles med situationer, hvor man som mediebruger også har andre aktiviteter at skulle (kropsligt) engagere sig i end blot mediebrugen. I de følgende afsnit vil jeg gå mere i dybden med, hvilke typer hverdagslige projekter podcasten falder i tråd med, når man ser på det ud fra Schutz' hverdagssociologiske briller.

Hverdagens små og store projekter

Som uddybet indledningsvist har jeg i nærværende afhandling undersøgt, hvilke *for at-funktioner* podcasten udfylder i informanternes hverdag. Hvor Schutz anfører, at mennesket i hverdagslivet er optaget af at gennemføre bestemte projekter med bestemte *for-at-motiver* for øje, hvis fuldendelse skal medføre realiseringen af bestemte forestillede *tingenes tilstand* (Schutz, 2005, s. 45), så kan podcastmediet ud fra denne rammesætning anskues som et middel (blandt mange andre), der kan bruges til at gennemføre nogle af disse (Schutz, 2005, s. 48): podcasten bliver her betragtet som et hverdagsligt *for at-redskab* til gennemførelsen af hverdagslige projekter.

Projekter kan have forskelligt omfang. De kan være rettet mod enkeltstående handlinger, der alene kan tilvejebringe den ønskede tingenes tilstand, men de kan også være større,

mere omfangsrige projekter, der involverer flere forskellige på hinanden følgende delhandlinger, der tilsammen muliggør opnåelsen af et givent, overordnet mål. Større projekter kan således bestå af en række *sub-projekter*, som hver har sine handlinger med dertil egnede redskaber:

...alle disse »sub-handlinger« er blot faser af handlingen i sin helhed, og alle de mellemtrin, der skal virkeliggøres gennem dem, er blot midler til at nå mit endelige mål, sådan som det er blevet defineret af mit oprindelige projekt. Det er omfanget af dette oprindelige projekt, der svejser kæden af sub-projekter sammen til en enhed. (Schutz, 2005, s. 48).

Disse sub-projekter er ofte udskiftelige og kan i nogle tilfælde endda udelades, "...uden at det oprindelige projekt derved forandres." (Schutz, 2005, s. 48). Er det store projekt f.eks. at blive eliteløber, så kan det mindre sub-projekt, den faste udendørs løbetur om onsdagen, godt indimellem erstattes med et andet sub-projekt, en tur på løbebånd i fitnesscentret, uden at det overordnede, langsigtede mål ændres.

Overordnet set vil jeg på baggrund af ovenstående analyser definere to kategorier af projekter, som podcasten inddrages i som for at-værktøj, nemlig større, *overordnede dannelses- og udviklings-fokuserede livsførelsesprojekter* samt mindre og *enkle, kontekstfokuserede hverdagsprojekter*:

– **Enkle, kontekstfokuserede hverdagsprojekter:**

Podcasten bliver især inddraget i projekter, der relaterer sig til – og søger at ændre – konkrete situationer og lytterens velbefindende heri. Her er der tale om mindre projekter, hvor selve lytte-handlingen er blandt få eller sågar den eneste, der skal udføres for at opnå den tingenes tilstand, der er relateret til den konkrete situation og dertilhørende aktiviteter, lytteren befinder sig i på lyttetidspunktet.

Her bliver podcasten således brugt, som vi så i ovenstående, som en skærm mod kaotiske omgivelser (f.eks. Anne, der skærmede sig mod larmen i Londons gader), som et indholds-input, der flytter opmærksomheden væk fra kedelige aktiviteter til noget, der er mere interessant (F.eks. Frej, der brugte podcasten som honningdepoter, når han skulle gøre rent), som humørregulering så man bedre kan komme igennem en bestemt situation eller måske endda ændre sin indstilling til den (som f.eks. Sanne, der brugte podcastlytningen til at lette sit triste humør efter en afsked), og ikke mindst som et redskab til at tilføre en form for selvvalgt social dimension (herunder oplevelsen af menneskeligt nærvær) i situationer, der er tomme for sociale relationer, eller i situationer, hvor de aktuelle sociale relationer er uønskede (f.eks. Jon, der havde svært ved at være alene og derfor lyttede til en podcast for at føle sig i selskab med nogen).

– **Større dannelses- og udviklingsfokuserede livsførelsesprojekter:**

Podcastmediet bliver desuden inddraget i større projekter, der rummer en række af mindre sub-projekter, og hvor podcastlytningen er blot én af de handlinger, der kan gøres, for at opnå den mere langsigtede tingenes tilstand, der er i sigte. Disse større projekter rummer ofte en form for dannelses- eller udviklingsprojekt som motiv, eller også sigter de mod at forbedre individets handlinger og livsførelse generelt set og over tid – dvs. på tværs af og desuagtet de konkrete situationelle forhold, som individet specifikt befinder sig i i hverdagens forløb over tid – dvs. som en form for selvopdragelses- eller selvdisciplinerings-projekter.

Her bliver podcasten brugt som et redskab til at blive klogere, inspireret og berige sit eget liv ved at udvide sin egen horisont, som vi så i ovenstående: herunder at blive klogere på generelle, alment dannende emner (F.eks. Liv, der generelt udvider sin forståelse for samfundsmæssige problemstillinger), komme i dybden med et specifikt emne, der interesserer én (f.eks. Stig der valgte en specifik podcast for at blive klogere på revolutioner), opleve og blive klogere på mennesker og verden udenfor ens egen hverdagshorisont (f.eks. Birk, der oplever at være ude at rejse og møde nye mennesker, når han lytter), udvide sit eget følelsesregister (f.eks. Dagmar, der sætter sig ind i, hvordan det må være at have en transseksuel datter) og generelt til at reflektere over livet og egen livsførelse (F.eks. Mads, der reflekterer over sin egen praksis i arbejdslivet som socialpædagog). Her bliver podcasten også brugt som et effektiviserings-redskab, idet det muliggør multitasking. Her handler ønsket om at slå to fluer med et smæk nemlig ikke blot om at kunne gøre flere ting i en bestemt situation, men det handler også ofte om en mere kontekst-uafhængig målsætning om at klare og få mere ud af sin hverdag generelt (praktisk, erkendelsesmæssigt og socialt), på tværs af de konkrete hverdagslige situationer.

7.5.2 Hvad siger podcastens for-at om hverdagen?

Når man således sammenfatter, hvad podcasten bliver brugt til i informanternes hverdag, så bliver det tydeligt, at de forskellige beskrivelser i ovenstående afsnit ikke kun handler om, hvordan podcasten bliver brugt og med hvilke hensigter for øje. De handler også i allerhøjeste grad om informanternes hverdag. Og de handler især om de dele af hverdagslivet, som informanterne ønsker at ændre på eller klæde sig på til. Podcasten tilbyder i disse henseender nogle relevante brugsmuligheder, som matcher nogle af de hverdagslige projekter og ønsker, som de har.

Nogle af podcastens anvendelsesmuligheder er særligt relevante for enkelte informanter ift., hvordan deres specifikke hverdag tager sig ud. F.eks. Anne og Maj, der begge har et behov for at bruge podcasten til at skærme sig mod de kaotiske storbyer (og menneskene i dem), de er flyttet til (Anne i London, Maj i København). Og f.eks. Søs og Ove, der begge har et meget praktisk og til tider mekanisk, rutinepræget arbejde, hvor de går meget for sig selv og

kun sporadisk har brug for at konversere med andre. Her bruges podcasten til at tilføre mentalt input og en form for samvær til dette arbejde, der f.eks. hjælper Søs med at *komme gennem dagen* (SS;231).

Men samtidig er der også nogle mere generelle brugsmuligheder ved podcasten, som taler til behov og målsætninger, som går på tværs, deles og genkendes i mere eller mindre grad hos alle informanterne.

Dette gælder i allerhøjeste grad at bruge podcasten som middel for en *eskapisme-strategi* i det hele taget: podcasten som et alternativt rum, man kan forsvinde eller flygte over i, som afskærmer én mod det uønskede i den fysiske situations rum, og som giver et afbræk eller en pause fra hverdagen – podcasten bruges som et tilflugtssted fra og et alternativ til hverdagen.

Herudover kommer rigtig mange informanter ind på værdien af at bruge podcasten til at udvide verden og egne horisonter – podcasten bruges til at blive klogere og danne sig erfaringer og indsigter om verden. Her er det som sagt vidt forskellige ting, informanterne ønsker at udvide sin horisont med, men i alle tilfælde handler det generelt om at *supplere* det hverdagslige liv og tilføre det en ekstra dimension.

Desuden berettes der også på tværs af empirimaterialet om brugen af podcasts som en form for *regulering* af ens indre sindstilstand og følelsesliv, så det harmonerer med den situation man er eller gerne vil være i – især til at berolige sig selv ift. en travl eller krævende hverdag, men også til at opmuntre, reflektere og bearbejde.

Sidst men ikke mindst er rigtig mange informanter glade for *effektiviserings*-muligheden ved mediet: at man generelt kan udnytte sin tid bedre ved at multitaske.

Disse udbredte anvendelser af podcastens hverdagslige brugsmuligheder siger følgende om informanternes hverdag, nemlig at den:

1. kan være kaotisk og fyldt af krav, opgaver og ting, der skal gøres og tages stilling til, i en sådan grad at det nogle gange bliver uoverskueligt og svært at finde sig til rette i.
2. samtidig kan være for monoton, rutinepræget, indholdsfattig og kedelig – uden spræl og oplevelsesværdi.

Hverdagen fremstilles altså på tværs af empirien som en temmelig kontrastfyldt enhed: et spænd mellem kaos og kedsomhed. Hverdagen præsenteres på én gang som en monoton trummerum, et hjul, en mølle, tyngende lænker af rutineprægede, evigt gentagende gøremål – og samtidig som et virvar af tanker, der suser rundt i hovedet, ting der skal koordineres og ordnes og gå op i en (nogle gange tilsyneladende uopnåelig) højere enhed, mennesker, begivenheder og sager, der kræver ens opmærksomhed og ikke lader plads til egne tanker og ønsker. Hverdagen opleves som bestående af flere verdener på én gang – dels den

fysiske verden, hvor mennesket handler, dels den mentale verden, hvor mennesket tænker, føler og apperciperer sine sanseindtryk fra den fysiske verden – og begge disse verdener kan opleves som hhv. kaotiske eller kedelige, og kan ønskes reguleret i enten den ene eller anden retning i spændet herimellem. Som i denne udtalelse fra Line, hvor hun bruger podcasten til at regulere indholdsmætningen i begge verdener, både som en opgradering af en indholdsfattig fysisk verden, og en indholdsmæssig nedgradering af en mental verden: "Podcasts bruger jeg tit som en pause/som pauseunderholdning eller som en måde at koncentreret "slippe væk" fra hverdagens trummerum på, slippe væk fra tanker, der suser rundt i hovedet." (LN;214). Podcasten bidrager her som hverdagslige pauser - både som pusterum og som pauseunderholdning.

Samtidig beskrives hverdagen som noget, der ikke bare skal accepteres som den er - hverken kaotisk eller kedelig – men som noget der derimod gerne skal håndteres, kontrolleres og reguleres, for at man kan klare sig igennem den. Carl illustrerede i workshoppen sin hverdag med denne LEGO-figur, med sig selv og sin kæreste som værende menneskefigurerne, der kun lige akkurat formår at balancere på toppen af denne skrøbelige model:

Billede 24 – Én af Carls LEGO-modeller fra workshoppen (WSH;118-120)

Carl introducerede sin model således:

...det er simpelthen mig og min kæreste, der prøver at jonglere ovenpå alle de her sindssyge [...] hverdagslementer, der kommer ind hele tiden i løbet af sådan en dag, alle de ting der skal passe sammen for at få en dag til at gå op i en højere enhed. (Carl WSH;125).

Carl oplever således, at hverdagen kræver *jonglering*: den kræver anstrengende håndtering og minutiøs regulering fra mennesket selv, både på egen hånd og i fællesskab med de andre, man deler hverdagen med.

Schutz beskriver tilsvarende hverdagslivet som netop en verden, mennesket konstant handler i og på:

Hverdagslivets verden er både scenen og genstanden for vore handlinger og interaktioner. Vi må beherske den, og vi må forandre den for at kunne realisere de mål, som vi, omgivet af vore medmennesker, stræber mod i denne verden. Vi virker ikke blot i verden, vi påvirker den også. (Schutz, 2005, s. 81)

Podcastmediet kan her anses som et kærkomment og mobilt forhåndenværende (medie-)redskab for den hverdagslige projektleder – for dén der ønsker at tage hånd om hverdagen, gribe ind i den, ændre og kontrollere den. Podcasten tilbyder overordnet set med sine brugsmuligheder en form for *mestring* og forbedring af hverdagen, hvormed man kan opnå både kortsigtede, situations-fokuserede samt mere langsigtede udviklingsorienterede målsætninger og hverdagslivsprojekter.

8. Mediet: Podcasten som medie – fra et brugerperspektiv

I dette kapitel vil jeg lave en medieteoretisk indkredsning af podcasten som medie, baseret på informanternes egne udlægninger heraf.

Jeg lægger derfor ud med at redegøre for, hvorledes podcasten som fænomen overordnet set bliver italesat af mine informanter - både i sig selv og i relation til andre medier, især radioen. Herefter inddrager jeg medieteoretiske perspektiver som forståelsesrammer til at indkredse podcastfænomenet og til at forstå, hvorledes det bliver opfattet og får betydning i informanternes hverdagslige omgang hermed. Podcasten bliver i den forbindelse især sat i relation til radioen, fordi det i høj grad også er noget, der bringes på banen i informanternes beskrivelser, men også fordi denne sammenligning med radiomediet kan hjælpe til at tydeliggøre podcastens særtræk.

8.1 Hvad er podcast? Ifølge informanterne

I det indledende kapitel i denne afhandling har jeg nævnt, hvordan jeg bruger begrebet podcast, og at jeg blandt andet betragter det som et medie. I nedenstående vil jeg gennemgå, hvorledes mine informanter omtaler og udfolder fænomenet podcast. I processen med empirianalysen har jeg nemlig løbende bemærket og noteret, hvordan mine informanter har omtalt podcasten helt overordnet som fænomen, mens jeg også under selve empiriindsamlingen har spurgt direkte ind hertil – dvs. hvad de mener, når de anvender ordet *podcast*.

8.1.1 Podcast er on demand

Ét definerende aspekt ved podcasten, som oftest bliver nævnt, når talen falder på, hvad podcasten overhovedet er for en størrelse, er, at den er *on demand*. Det handler for informanterne både om, at et grundlæggende træk ved podcasten er, at den er tidsforskudt ift. optagelses- og udsendelsestidspunktet – podcastens programmer bruges på et tidspunkt og i en situation, som er uafhængig af, hvornår producenterne bag har optaget og lagt dem ud - men også (som jo hænger direkte sammen hermed) at podcasten er et medie, der bruges på egne selvvalgte vilkår og efter egen interesse (SN;36, SG;230 og 232, BT;9, 64, 201 og 205, BK;32 og 142, HL;10, JN;13, KE;96, LV;15, MS;17, MJ;13, OO;7 og 92, PI;7, Carl WSH;50). Som Bent siger, så tilhører podcasten gruppen af "...medier, som man kan bruge når og hvor man har lyst..." (BT;205).

Podcasten er altså defineret ved at være et on demand-medie, der muliggør en bestemt form for praksis, nemlig en selvstændig og personlig udvælgelse af indhold, der bruges i en selvvalgt situation og tidspunkt (BT;9).

Podcasten bliver af informanterne desuden defineret ud fra den teknologi – og især kombinationen af teknologier - som muliggør denne on demand-praksis. Det gælder distributionsteknologier som streaming og download via internettet (SG;22 og 231, OO;7, AE;46), organiserings- og afspilningsteknologi som mp3-afspillere, computere og tablets (Carl WSH;50) men især smartphonen kombineret med høretelefoner (SG;229, KE;7) samt podcatcher-apps (BT;64, KE;7 og 21, LV;15). Også det, at indholdet udkommer via en RSS-teknologi, som muliggør, at man kan organisere, afspille og ikke mindst abonnere på podcasts i en podcatcher-app, er for blandt andre Stig afgørende for, om der er tale om podcasts (PI;7) – det er et grundlæggende element i mediet, og er podcastindholdet således kun tilgængeligt til streaming eller download på en hjemmeside, som f.eks. *Soundcloud.com*, så falder det, ifølge ham, udenfor kategorien podcast: Er der ikke et RSS-feed, er det ikke en podcast. (SG;22)

Alle disse teknologier tilsammen muliggør en lyttepraksis, som af flere informanter bliver beskrevet som karakteriserende og definerende for mediet podcast. Samtidig er teknologierne også grundlaget for, at en bestemt form for indhold kan produceres af en særlig type afsendere, hvilket også af flere bliver fremhævet som et definerende aspekt ved mediet (LN;18, SG;236-237, AE;51, BT;205 og 113, PI;33). Dette kommer Stig også ind på i sin logbog, hvorom han skriver:

...Podcast er det mest demokratiske af medier. Alle der har noget på hjerte, kan lave en podcast. Det kræver egentlig bare adgang til internettet og en mulighed for at producere lydfiler. Alle tænkelige og utænkelige emner, fra de bredeste til de ultra-smalle kan formidles på en hvilken som helst måde. Folk med nicheinteresser kan komme ud til ligesindede og indlede dialog/monolog/interaktion. Podcast er baseret på fri og åben teknologi. Der er ingen, der ejer podcast eller kan begrænse podcast. (SG;231)

Den teknologi, som podcasten er udgjort af og baseret på, er åben og frit tilgængelig for alle at bruge. Ikke blot for lytterne, men også på afsendersiden af mediet. Dette får også en karakteriserende og definerende betydning for podcastens indholdsområde: podcastens indholdspalet rummer således ikke kun de velkendte radioudsendelser, som udgives som podcasts til tidsforskudt lytning, men også alverdens andre typer af programmer, med meget forskellige former og indhold, og produceret af vidt forskellige mennesker med meget forskellige kvalifikationer ud i det at producere lydindhold. Som Pia udtrykker det, så er podcasts:

... jo netop ikke, i gåseøjne: bare radioprogrammer, der bliver sendt ud til, sådan, on demand-forbrug, det er jo en masse uafhængige journalister og også alle mulige andre mennesker, som ikke er journalister, som skaber nogle ting og kan sende det ud dér. Og det synes jeg giver nogle muligheder for at [...] høre nogle helt andre ting end man kunne før, hvis man bare lyttede til traditionel radio, ikke. (PI;152)

Som Carl også kommer ind på, så har podcasten typisk ikke nogle *gatekeepere*, der kontrollerer og bestemmer indholdet, som andre og især mere traditionelle medier som radioen har:

...det er jo det, der er mega fedt, at en eller anden, der elsker salsa i Brasilien, han kan bare kaste sig over at lave et podcast om det og videregive sin kærlighed og alt det omkring det, det synes jeg virkelig er godt. At man ikke skal igennem alle mulige instanser og på radiokanaler og det kan du ikke sige, og det kan du ikke gøre, og ja. (Carl WSH;245)

Denne mangel på gatekeepere gør, at mangfoldigheden af indhold, man kan vælge imellem som podcastlytter, er langt mere varieret, broget og omfattende, end den er for radiolytteren, hvor indholdsudvalget er begrænset til det, der kan tillades udsendelse på de tilgængelige radiokanaler på et givent tidspunkt.

8.1.2 Hvad er podcasten uden sine programmer?

Nogle informanter er meget entydige i denne karakteristik af podcasten som fænomen: podcasten er et medie, der – som vi så i ovenstående – udgøres af (kombinationen) af forskellige teknologier (både hardware og software), som tilsammen muliggør en bestemt mediebrugspraksis, både for afsendere og modtagere. Det gælder f.eks. Karen, der i interviewet lægger ud med at beskrive podcasten som: "... det medie, som nogen caster et indhold igennem, ikke, det er det, jeg tænker som podcast. Og det alle mulige formater [...]. Og så tænker jeg, genren er vel en smule underordnet..." (KE;7). Podcasten er et medie, ifølge Karen, som man bruger til at udgive og modtage forskellige former for medieindhold, nemlig podcastprogrammer.

Men for andre informanter bliver omtalen af, hvad podcasten i det hele taget er, lidt mere udflydende og bliver i flere tilfælde også betegnet som disse former for indhold selv, nemlig programmerne. Det kan man f.eks. se i Birks udtalelse:

... podcasts, det er for mig de ting, de radioudsendelser, som jeg downloader til min, øhm, iPod. [...] Og lytter til, øhm. Hvad skal man sige, jeg har, jeg lytter faktisk mest til ting, jeg ikke kan høre i den normale radio. [...] Altså, det var egentlig sådan jeg forstod podcast til at starte med, men nu er DR1 jo, eller DR er jo også, altså, de ting kan man jo også få som podcast. Så på den måde så er normal radio og podcast begyndt at flyde lidt mere sammen i mit hoved [...]. Tror jeg, så det bare ligesom er alt radio, jeg lytter til. [...] Uden, som ikke er flow-radio. Altså, som jeg, ja, men som jeg heller ikke streamer, kan man sige. Ting jeg downloader og lytter, når jeg har tid. (BK;32)

Som man kan se her, henviser betegnelsen podcast altså for Birks vedkommende ikke til mediet men til indholdet: podcast er podcast-programmerne, som både kan være podcastede radioprogrammer, men som også kan være podcasts, der aldrig har været sendt i radioen.

Det samme gælder flere andre informanternes omtaler af podcasten og podcasts som fænomener: det handler både om programmer (DG;118-119, KT;18, PI;152) – altså om indholdet - og om en bestemt måde at bruge, tilgå, udgive og kommunikere dette indhold (RT;46, SG;227 og 203, BT;9, HL;106, KE;36) – altså om podcasten som medie.

Dette hænger selvfølgelig til dels sammen med fænomenets sproglige betegnelser: de samme ord henviser både til mediet, mediepraksissen og til indholdet, der bruges/–skabes/udsendes via dette medie (som jeg var inde på i afsnit 2.1.1). Men det kan samtidig også forklares med, at mediet – som i så mange andre tilfælde – er mere usynligt for mediebrugeren: det er indholdet - det man ser/hører/læser/reagerer på - som træder klarest frem for brugeren, og ikke de teknologier og praksisser, som gør dette indhold muligt. Som Helle også svarer til spørgsmålet om, hvordan hun ville anbefale podcasts til en ven eller en veninde:

...Jeg tror nok typisk ikke, jeg ville anbefale det at lytte til podcasts som i sig selv, for det er jo bare lidt et medie, kan man sige, så det er jo nok mere typisk at man anbefaler et bestemt program eller en bestemt udsendelse [...]. Men på den anden side, så ville jeg jo også kunne sige det der med, at man sådan [griner lidt] får mere ud af den tid, man bruger på at, ja, vaske tøj, eller [...] det kan da også godt være, jeg sådan har sagt, hvis vi har snakket om det med at pendle på arbejdet, så jeg sagde, nå men så kunne man f.eks. høre podcasts og så nyde det på den måde. (HL;106)

Som det fremgår af citatet, er det for Helle umiddelbart mere nærliggende at tale om (og anbefale) de enkelte programmer og disses kvaliteter frem for mediet som sådan. Alligevel kan hun også godt pege på nogle særligt gunstige brugsmuligheder ved mediet, som også ville være et grundlag for at opfordre andre til at bruge mediet i det hele taget.

På samme måde taler informanterne således også både om podcast-programmerne samt deres brug og oplevelse af disse, og om podcast-mediets karakteristika, dets brugsmuligheder og disses betydning for dem i hverdagen, når de taler om podcasts. På begge områder udmærker podcasten sig særligt ift. nogle af de øvrige medier, de bruger i hverdagen. På medie-siden er det f.eks. og især on demand-funktionen, der bliver fremhævet som det sted, hvor podcasten skiller sig ud og har nogle betydningsfulde fordele, og dét bliver typisk sammenlignet med de lineære broadcast-medier, radio og tv, som på mange måder kommer til at stå i kontrast hertil. På indholdssiden er det også nogle bestemte ting, som bliver fremhævet som værende karakteristiske og betydningsfulde for podcasten. Disse vil jeg uddybe i det følgende.

8.1.3 Hvad kendetegner podcastens indhold? – indfødte, personlige lydfortællinger

En form for indholdsmæssig skelnen, som adskillige informanter bruger, er mellem på den ene side *radioprogrammer*, der er blevet udsendt til tidsforskudt lytning efter udsendelse i radioen, og så *indfødte* podcasts på den anden, dvs. podcastprogrammer, som er produceret til at skulle udgives som podcasts, og som ikke oprindeligt har været udsendt i radioen (LN;18, OO;7, DG;71 og 118, HL;10, PI;152). Helle bruger f.eks. *Mads og Monopolet* som et eksempel på den ene hovedkategori af podcastindhold (HL;10): et (gammelt og succesfuldt) radioprogram, der får forlænget sin levetid ved at lyttere, der ikke kunne lytte med på udsendelsestidspunktet, kan tilgå indholdet på et senere selvvalgt tidspunkt som podcast. Og så bruger hun den danske podcast *Third Ear* som eksempel på de indfødte podcasts: Producenterne bag *Third Ear*, Krister Moltzen og Tim Hinman, har begge en radio-baggrund, da de har arbejdet på DR med montageprogrammet *Ultralyd*, men det indhold, de udkommer med i *Third Ear*, er altid udkommet online først og fremmest, og i de fleste tilfælde også udelukkende (Brovall; 2015).

Pia inddeler også sine podcasts i de to nævnte kategorier:

...podcasts er flere ting. Det er radioprogrammer, som jeg kan høre, når jeg har lyst. Dvs. jeg kan downloade dem på min telefon, og jeg kan abonnere på dem. Og sådan nogle ting, men jeg behøver ikke tænde for radioen på det tidspunkt, hvor udsendelserne kommer, [...] Og den anden slags podcast, jeg lytter til, er sådan programmer, der er produceret decideret til at blive lagt ud som podcasts, altså sådan uafhængige producenter, der koncentrerer sig om et eller andet emne eller fordyber sig i et eller andet emne [...], som jeg så interesserer mig for, og derfor vælger at abonnere på (PI;7)

Men Pia afgrænser også den indfødte podcast-kategori lidt her til de programmer, der fordyber sig i et emne, og som er produceret af *uafhængige* producenter. Dette kan ikke siges om alle indfødte podcastprogrammer, men det er træk, som er typiske for de programmer, Pia godt kan lide at lytte til. Omvendt er disse karakteristika også nogle, der bliver fremhævet af flere informanter om den indfødte kategori. Ove betegner f.eks. også podcasten – i modsætning til taleradio - som værende "...et medie, som graver lidt dybere (ofte MEGET dybere) og har fokus på et eller få emner..." (OE;307). Stig fremhæver også nicheinteresserne og det *ultra-smalle* indhold, der *går i dybden*, samt producenter bag, der hverken er begrænsede af lyttertal eller reklamer men udelukkende af emnet (SG;231 og 233).

Der er desuden en særlig genre eller fortælleform, som af flere informanter bliver fremhævet som værende typisk for de indfødte podcasts (DG;40), og som i høj grad er sammenlignelig med den udbredte narrative og personlige fortælleform, der fremhæves af podcastforskningen, som jeg var inde på i afsnit 4.3.3. Et eksempel herpå er Dagmar, der især lytter til

podcasts som bl.a. *Third Ear*, *P1 Dokumentar* og *Strangers* (DG;28,34), som ofte er minutløst redigerede og teknisk bearbejdede ned til mindste detalje, som har god lyd (DG;401), og hvor strukturen er tilrettelagt efter et narrativt forløb, så det udgør en sammenhængende, fængende fortælling (DG;35 og 27, OO;7). Disse *fortællende* podcasts, som Dagmar foretrækker, er endvidere typisk bygget op omkring en *nær personlig historie* (DG;397) med almindelige mennesker og deres personlige oplevelser i centrum for fortællingen. Også Silje er "...glad for mærkelige personlige fortællinger..." og *sammenhængende historier* i podcasts (SJ;18 og 62). Og både Maj, Otto og Søs nævner *Third Ear* som deres yndlingspodcasts, netop fordi de er "...nogle vildt dygtige fortællere..." (MJ;64), fordi de er gode til at skabe lydbilleder og bygge deres historier op (OO;52), fordi "...deres produktioner er så utrolig gennemarbejdede..." og fordi de er rigtig gode til at fortælle historier med *dramaturgiske virkemidler* (SS;22). Bent opdeler også sine podcasts i tre kategorier, hvor den tredje er en såkaldt *storytelling*-kategori, der har en særlig form og fokus på den personlige fortælling, med *Serial*, *Third Ear* og *Strangers* som eksempler herpå (BT;77 og 188). Endvidere beskriver Boris sine yndlingspodcasts som: "...velproducerede, der er en god fortælling i det, der er folk, der har gjort noget arbejde og, ja, som er gode til at fortælle en god historie..." (BS;102) og også Karen nævner *Serial* og *Third Ear* som nogle af de *narrative podcasts*, hun særligt går efter (KE;36). Stig bruger desuden betegnelsen *hovedværk* om en podcastepisode, hvilket tyder på en opfattelse af podcasts som noget, der ikke bare spontant bliver spyttet ud, men som er velovervejet og gennembearbejdet (SG;321). Hvor de indfødte podcasts i første omgang er defineret ud fra en teknisk eller formel skelnen, hvor betegnelsen henviser til programmernes tekniske udsendelseshistorik og afsenderforhold, så synes kategorien således desuden at være domineret af en særlig genre, nemlig de teknisk velproducerede og personlige fortællinger - en karakteristik, der, som nævnt, bakkes op af podcastforskningen.

Herudover er der blandt informanterne delte meninger om, hvorvidt podcastens indhold udelukkende kan være lyd, eller om det også kan være video-/tv-programmer. Hvor Line, Sanne, Stig, Jon og Liv alle mener, at podcasts udelukkende er lydligt indhold (LN;18, SN;35, SG;22, JN;19, LV;21), så mener Kate, Bent, Karen og Mads, at det godt kan være video-filer, der kan downloades eller abonneres på (KT;18, BT;9, KE;7, MS;17). Uanset opfattelsen heraf, så er der stort set ingen af informanterne, der bruger podcastet video-indhold. Kun Mads abonnerer på nogle enkelte video-podcasts, men ser dem sjældent (MS;17). Så podcasten er i praksis primært et lydmedie for dem.

8.2 Podcasten vs radioen – on demand vs linearitet

Hvor jeg i det ovenstående har vist, hvordan flere informanter oplever, at kategorien af de indfødte podcasts er stærkt repræsenteret af en bestemt form og genre, så flyder de to kategorier (indfødte podcasts og podcastede radioprogrammer) indholdsmæssigt mere

sammen for andre informanter: de opfattes som mere enslydende og som indeholdende noget af det samme. Dette oplever Anne især er tilfældet ved nogle af de indfødte podcasts, der trækker på og leger med klassiske radiogenrer og -former, hvor det bliver svært at skelne rent indholdsmæssigt, hvad der er hvad:

...Jeg synes det er meget overlappende [...], altså, fordi der er jo også mange radioudsendelser der senere bliver lagt ud som podcasts [...], så det er lidt svært. Og så er der jo de der podcasts, som decideret leger med det her, som f.eks. *Welcome to Night Vale*, som lader som om, de er radio, og *the Bugle* [...] som også var lavet som, lidt som en radionyhedsudsendelse, men som bare virkelig tog pis på alt. (AE;111)

For Anne er indholdet af podcastede radioprogrammer og indfødte podcasts i mange tilfælde så enslydende, at det udelukkende er hendes viden om de formelle omstændigheder bag dette indhold, der gør hende i stand til at skelne imellem dem (AE;113).

For enkelte informanter gælder denne manglende skelnen ikke blot indholdet men faktisk også medierne selv: Nogle informanter betragter og omtaler podcast som var det blot en udvidelse eller videreudvikling af radiomediet. Det gælder især de informanter, som lytter til podcastede radioprogrammer, og som før podcasten lyttede meget til radio. Her betyder podcast-teknologien for dem primært, at tilgangen til radioens programmer bliver udvidet, og herudover oplever de ikke den store forskel. F.eks. siger Bent følgende om det at lytte til *Orientering* fra DRs P1:

...nogle gange hører jeg det så imens det kommer, andre gange kan jeg godt gå ind og så sætte en del af det på senere på dagen, ikke [...] så i de tilfælde tænker jeg nærmest ikke så meget over om det er flow eller podcast (BT;64)

Andre informanter oplever dog en mere mærkbar forskel i kraft af podcast-tilgangen til radioens programmer, fordi den giver dem en følelse af frihed og uafhængighed (PI;7, OO;94). Endvidere betyder den for nogle informanter, at de nu har tilgang til radioprogrammer, som de før slet ikke kunne lytte til pga. udsendelsestidspunktet (KT;13 og 63, LN;9, FJ;199, JN;13, LV;15). For Maj har podcast-tilgangen til radioens programmer f.eks. betydet, at hun er begyndt at høre taleradio-programmer, som hun ellers aldrig rigtig lyttede til før. For de programmer, der blev sendt på hhv. Radio24syv og på P1 på de tidspunkter, hun havde mulighed for at lytte, vakte ikke hendes interesse. Men nu, med podcasten, har hun fået mulighed for at danne sig et overblik over kanalernes samlede programpaletter, hvilket har resulteret i, at hun er begyndt at lytte til meget mere taleradio og særligt til P1 – som podcast (MJ;155).

Hos enkelte informanter omtales podcasten således blot som en teknologi, der kan anvendes til at tilgå andre mediers indhold – i ovenstående især radioens programmer, men også andre indholdstyper nævnes. Det kommer Bent blandt andet ind på. For ham er det nye og

tiltalende ved podcasten især den betydning, den får for bl.a. radioens tilgængelighed (BT;-205), men også for tilgangen til f.eks. forelæsningsrækker fra universiteter, der udgiver optagede versioner af udvalgte forelæsninger som podcasts. Det drejer sig nemlig her ikke om deciderede *forelæsnings-podcasts*, der er lavet til podcasting, men blot om lydoptagelser af noget, der først og fremmest er "...lavet til en undervisningssituation..." (BT;109). På samme måde omtaler Anne også podcasten som et middel til at skaffe sig adgang til en masse forskellige forelæsninger på *London School of Economics*, som hun også holder af at lytte til: "...så får man ligesom adgang til det uden at man overhovedet går på universitetet..." (AE;200)

I disse tilfælde beskrives podcasten altså primært som en teknologi, der kan bruges til at "...tilgå alverdens lyd..." (SG;203), som Stig siger – dvs. som en indgangsportal eller platform til at tilgå og udforske forskelligt indhold, der oprindeligt tilhører andre medier eller sammenhænge.

Sidst men ikke mindst er der en del informanter, der hyppigt bruger radio-betegnelsen også om podcasts, men uden at de dermed oplever, at podcasts og radio er det samme (MJ;13, BT;99, DG;433, KT;18, SJ;115, SG;22, BS;19). I disse tilfælde lader det til, at radio-betegnelsen blot er et nærliggende ord at bruge, i mangel af bedre, eller i en tid, hvor podcast-begrebet endnu ikke helt har fundet sig til rette i hverdags sproget, på samme måde som radio-begrebet har.

Det gælder f.eks., når Helle anvender radiobetegnelsen også om *Third Ear*, som aldrig har været sendt i radioen (HL;10), og det gælder Birk, der benytter radio-begrebet til at betegne sine podcastprogrammer, selvom størstedelen af dem er indfødte podcasts (BK;32).

8.2.1 Radioen er lineær

Selvom der således er nogle informanter, der ikke sætter skarpe (analytiske) grænser for, hvornår der er tale om radio, og hvornår der er tale om podcast, og selvom enkelte også nogle gange bruger radiobetegnelsen som synonym for podcasts, så er der derimod ingen, der gør det modsatte: rigtig mange informanter har nemlig en forholdsvis klar opfattelse af, hvad radio i isoleret forstand er: det er *lineær radio*. Det bliver især omtalt som både *flow* (Carl WSH;50 og 344, Rolf WSH;57 og 59, BK;32 og 96, LV;80, SN;36, KE;106, BT;17,33, 38, 55,64,77,111 og 168, DG;71 og 117), *klassisk* (MJ;32 og 155), *normal* (BK;32,36 og 40), *almindelig* (MJ;155, BT;107) og *traditionel* radio (Rolf WSH;57, PI;152), men det henviser i alle tilfælde til radioudsendelse, hvor lytningen foregår synkront med udsendelsestidspunktet, dvs. lineær radio, hvor man tænder for en kanal og lytter til *det, der er* (BK;36, Rolf WSH;57, KE;106). Det er her tydeligt i informanternes udtalelser, at det ikke er selve afspilningsapparatet, der henvises til, når talen går på denne *klassiske* radio, for det foregår f.eks. både ved at hente indholdet via en app (MJ;32-34, BT;64, Rolf WSH;57) og afspille det via bluetooth-højtalere (MJ;32-34) eller sågar et *Apple*-tv (Ida WSH;51). Det drejer sig derimod

om, at det er en anden form for broadcasting end ved podcasten, nemlig én der foregår synkront med modtagelsen.

Lineær radio lyder anderledes

Udover at være denne bestemte form for udsendelsespraksis baseret på en bestemt tidslighed er den lineære radio også for flere informanter kendetegnet ved en bestemt type indhold, der matcher denne.

For det første er radioens fortællestruktur, ifølge Birk, knap så krævende at følge med i, som podcasts ofte kan være (BK;72 og 108). Radioprogrammer består i langt højere grad af tale som *snak* – for snakkens skyld – som man ikke på samme måde behøver at koncentrere sig om (BK;110).

Derudover består radioen ofte af aktualitetsbetonet indhold, som primært er aktuelt (og dermed relevant) på udsendelsestidspunktet, idet det omhandler nyheder og aktuelle begivenheder. Det er f.eks. også i de tilfælde, hvor han vil følge med i, hvad der er sket ude i verden, at Mads tænder for den *almindelige* radio:

...om morgenen er der P1 Morgen hvor det sådan er, hvad er der sket i løbet af natten, og har russerne smidt bomber i hovedet på noget, eller [...] Så det er sådan mest aktualitet, for at høre lidt med i hvad der sådan er sket. (MS;33)

Og det er netop pga. kombinationen af aktualitet, *snik-snak* og musik, at Dagmar ofte vælger mange af de mest almindelige radioprogrammer fra som podcast – de er ikke interessante, når de bliver taget ud af deres tidsmæssige og udsendelsesmæssige kontekst og lyttet til senere som podcast: "Det er for det første altid meget aktuelt og sjældent interessant et par dage senere. For det andet er det spækket med snik-snak og musik - på P3. Det er den form for flow-radio, jeg ikke hører på podcast." (DG;17)

Og netop det med musikken er også for flere informanter en stor forskel på, hvad den lineære radio byder på ift. podcasts: Hvor de fleste podcastede radioprogrammer, informanterne lytter til, stammer fra en taleradiokanal (typisk DRs P1 og Radio24syv), så består den lineære radio også i høj grad af musikradiokanaler, som primært sender musik kædet sammen af tale, og denne musik præger i høj grad også den almindelige radio og indholdet heri (MS;161, Rolf WSH;59, AE;6, MJ;155,160-161 og 165)⁵⁵.

⁵⁵ Line skiller sig særligt ud på dette punkt, da hun lytter til op til flere musik-podcastprogrammer, primært podcastede musikradioprogrammer (LN;244). Der er dog her ofte tale om mere end bare musik, idet hun foretrækker musik-programmer med en oplysende, kuraterende karakter (LN;16), hvor musikken f.eks. er struktureret med et særligt tematisk fokus for øje, og hvor der også ofte er en del informerende og formidlende tale, der forbinder musiknumrene. Det gælder f.eks. *P7 Mix Maraton*, der tager en bestemt kunstner, musiker eller musik-periode op (LN;179), og jazzhistorie-podcasten *Cæcilie Norby på P8 Jazz* (LN;200).

Herudover oplever især Anne, at reklamerne i hhv. radioen og podcasts lyder meget forskelligt:

...i podcasts synes jeg tit, at de selv laver reklamerne. De har det på en anden måde [...] i radio så er det jo, så er det sådan noget produceret, ikke også, [...] med musik og larm og så videre, øhm, skiftende stemmer og så videre, men i podcasts - i dem jeg har hørt - der får sponsorerne værterne til at læse op, eller sige selv [...] noget om det produkt, så reklamen er ikke så, øh, forstyrrende. (AE;6)

Generelt oplever flere informanter også at kunne høre, når radioens indhold er struktureret til at skulle passe ind i et flow. Selvom der selvfølgelig er mange variationer på tværs af både podcasts og radioprogrammer, så er podcast-programmer generelt mere komprimerede i formen, mere gennemarbejdede og mere fokuserede omkring et specifikt emne (Rolf WSH; 402, DG;117-118). I almindelige radioprogrammer kan man ofte høre, at de er produceret til netop dette: at formen er *målrettet radioen* og produceret *til flow* (DG;71 og 79). Det gælder f.eks. værtens måde at tale på, og denne kan, ifølge Ove, til hans store irritation, faktisk også genfindes i indfødte podcasts, hvor henvendelsesformen og tale-strukturen fra radioen nogle gange bliver efterlignet (OE;101).

Lineær radio (kan) bruges og opleves anderledes

Udover at rumme forskellige typer indhold, så fremhæver flere informanter også nogle konkrete forskelle i brugsmulighederne ved de to medier, hhv. lineær radio og podcast. Brugsmuligheder, som har stor betydning for, hvilke situationer og formål medierne er relevante for.

Lavpraktisk er der helt åbenlyse forskelle i handlingsmulighederne som hhv. radiolytter og podcastlytter. Som radiolytter kan du f.eks. ikke navigere i indholdet og *få overblik* over mulighederne på samme måde, som du kan med podcasts (FJ;208). Du kan kun vælge mellem radiokanalerne og det indhold, de udsender på det pågældende tidspunkt, og selvom de fleste radiostationer nok har en online programguide, så har man som radiolytter stadig ikke lige så gode forudsætninger for at danne sig et overblik over indholdet, som man har som podcastlytter, hvor et digitalt interface og metadata kan bidrage med information herom (FJ;208).

Som podcastlytter kan man desuden forholde sig til afgrænsede episode-enheder, hvorimod man som radiolytter tager stilling til hele *flader*, dvs. kanaler, og deres samlede profil, når man skal tage stilling til, hvad man vil lytte til. Denne forskel kan f.eks. ses i informanters sprogbrug, hvor radio, som nævnt, bliver omtalt som et *flow*, man sætter i gang ved at tænde for radioen, hvorimod podcasts omtales i stykvis og i enheder, man *sætter på*, ligesom man sætter en plade på (MS;171, 175, PI;49 og 106, BT;38,52,55,64 og 139, Rolf WSH;384 og 459, BS;146).

Sidst men ikke mindst er der også den store forskel (som informanterne også generelt fremhæver som meget betydningsfuld, jf. afsnit 4.3.4), at som radiolytter er du begrænset til de tilgængelige kanaler og det indhold, de sender i nuet, imens du som podcastlytter sammensætter dit eget flow i form af en personligt sammensat playliste af indhold, der er blevet gjort tilgængeligt på mange forskellige tidspunkter, for nyligt og for flere år tilbage, produceret af både professionelle som amatører, og både indenfor og udenfor det geografiske område, du befinder dig i på lytte(beslutnings)tidspunktet. Anne udtrykker det som en større frihed fra andre som podcastlytter i modsætning til radiolytteren: "Der er ingen andre, der disponerer over din tid." (AE;117). Samtidig kommer denne selvbestemmelse også, ifølge Bent, på bekostning af en positiv spontanitet og uforudsigelighed, som han til gengæld oplever som radiolytter, hvor han "...ikke altid lige selv bestemmer." (BT;38).

Udover at handlings- og brugsmulighederne er forskellige for hhv. radio- og podcastlytteren, så taler adskillige informanter også om radioen som værende et medie, der passer ind i nogle særlige og ofte anderledes situationer og praksisser end dem, hvor de normalt ville finde en podcast frem på smartphonen.

Adskillige informanter omtaler radioen som noget, man bruger som *baggrundsstøj* (FJ;212, LV;80, SJ;52, HL;65, SN;36, 269, 270 og 276, OE;125 og 130), og som man har til at *køre i baggrunden* (Carl WSH;344, OE;303, HL;16, SN;273, MJ;32). Radioen bliver af flere informanter sat op imod podcasten som noget, man sjældent lytter koncentreret til, men som man opmærksomhedsmæssigt går *ud og ind ad* (BK;42) - som Silje udtrykker det: "Jeg sætter radio eller tv på, når jeg skal have baggrundsstøj [...]. Jeg sætter podcast eller streamer mine tv-udsendelser, hvis jeg har i sinde rent faktisk at lytte efter." (SJ;52)

Både Maj og Sanne har f.eks. også et fast lørdagsritual med radioprogrammet *Mads og Monopolet* som baggrundslyd og stemningssætter til deres morgenaktiviteter. I det hele taget oplever Sanne, at radioen i sig selv *hører sig til* om morgenen. Ikke som et medie i fokus, men som en form for ritualiseret, stemningsskabende lydflade, der fanger hendes opmærksomhed på en indirekte måde ved at *vække* hende vha. musikalsk baggrundsstøj (SN;269).⁵⁶

Radioen hører således for mange informanter til en bestemt situation og funktion i hverdagen, som er anderledes end podcasten. Det er især morgenerne, der fremhæves, hvor radioen agerer stemningsskabende baggrundstæppe i hjemmet for de aktiviteter, der foregår i dette tidsrum (SN;4, 217 og 271, DG;10-11, SJ;3, 51 og 57, BS;148, HL;16, JN;108, 110, 112, og 114, KE;96, MS;33 og 175, MJ;157, Ida WSH;61). For de af informanterne, som bor sammen med andre, er radiolytningen også i højere grad en fælles praksis, end podcasten er, som herimod hovedsageligt bliver lyttet til privat, i egne høretelefoner.

⁵⁶ Denne beskrivelse er desuden i høj grad i tråd med Larsens analyser af morgenradioens funktion som bl.a. tidsangiver, stemningsskaber og et medie, der igangsætter og understøtter opvågningen, morgenrytmen og morgenrutinerne (Larsen, 2001).

Jeg har spurgt ind til mine informanternes oplevelse af at høre en radioudsendelse, når det er hhv. live (høres på udsendelsestidspunktet) og som podcast. Nogle informanter oplevede ikke den store forskel (RT;62, BT;64). Men det gjorde derimod Sanne, som fremhæver en kvalitet ved den lineære radio, som hun ikke mener, podcasten kan give hende, nemlig bevidstheden om, at der (potentielt) er et usynligt lytterfællesskab, der lytter samtidigt med hende selv. Et fællesskab der er samlet i tiden men på tværs af rum, hvor man "...gør noget sammen", selvom vi ikke nødvendigvis er sammen." (SN;267). Også Boris nævner en form for oplevet socialitet ved de lineære broadcastmedier, idet man tilgår det samme indhold på samme tid (BS;160). Denne sociale kvalitet oplever Sanne primært at være knyttet til de mere populære programmer, hvor der er et større publikum, og det begrundes hun særligt i den *aflæste* effekt af den synkrone lytning: nemlig at programmerne kan bruges som en kilde til samtaleemner bagefter, hvor man kan snakke med om det givne programindhold⁵⁷. Jon fremhæver også vigtigheden af at lytte til enkelte programmer på udsendelsestidspunktet i radioen, fordi disse udsendelser ofte rummer tidsmarkører (JN;128 og 136). Da risikerer hans forestilling om at have en (para)social interaktion med værterne at falde sammen, hvis disse markører ikke stemmer overens med hans egen tid (Horton & Wohl, 1997). Dertil kommer alle de af radioens programmer, der indeholder en stor mængde aktualitetsindhold, som mister interesseværdien når de lyttes tidsforskudt.

8.3 Podcasten i relation til andre medier

Til spørgsmålet om, hvorvidt hun altid hører podcasts, når hun pendler i s-toget, svarer Helle:

Der er nogle gange, hvor jeg læser en avis eller lige surfer på nettet og tjekker Facebook, og jeg prøver også, øh, at læse bøger og sådan, der er mange ting at vælge i den her time i toget [...]. Nogle gange er det lidt efter humør, [...] og hvis man er i gang med noget spændende, så er det også det, der afgør, om det er det, man griber fat i, men der er podcast én af mulighederne. (HL;30)

Som citatet viser, så er der mange forskellige mediebrugs-muligheder udover podcasten, der tilbyder sig i Helles pendlingsituation.

Generelt kommer informanterne også ind på mange andre medier, former for mediebrug og medieindhold, de bruger i hverdagen, udover podcasts. Nogle medier deler plads med (eller bliver afløst af) podcasts, idet de er relevante, brugbare medier i de hverdagssituationer, hvor podcast også er det. Andre mediepraksisser fremhæves af informanterne som sammenligningsgrundlag, fordi de har sammenlignelige funktioner.

⁵⁷ Dette er, hvad man indenfor medievidenskaben kalder for *social skillemønt*, dvs. "...dagsaktuel 'offentlig viden'...", som man kan tale om i kollegiale og venskabelige situationer (Larsen, 2001, s. 31).

Disse forskellige former for mediebrug vil jeg ikke gå i dybden med her, men blot kort skitsere i det følgende:

- Podcasten bliver i høj grad sammenlignet med det at **læse, især bøger**: både fordi podcastlytningen kommer til at erstatte brugen af andre skriftlige medier, men også – og især – fordi der er tale om samme fokuserede, fordybende praksis, som når man f.eks. læser en skønlitterær bog. Adskillige informanter kommer ind på podcastens slægtskab med lydbøger, både hvad angår form, funktion og typiske brugssituationer, som disse to indgår i.
- Mange informanter kommer ind på **audiovisuelle medier** som film, tv og videoer på Youtube, da disse medier fylder rigtig meget i deres hverdag også: At lytte til podcasts bliver her sammenlignet med det at se film og serier, idet medieindholdet i alle tilfælde gives udelt opmærksomhed fra brugeren. En enkelt informant, Liv, sammenligner også sin egen podcastbrug med tv, idet hun bruger podcasten som sit *nyhedsfeed* hvor hun vha. RSS-teknologien kan holde sig løbende opdateret med nyheder og aktualitetsbetonet indhold.
- Udover radio og lydbøger er **musik** i høj grad et nærliggende alternativ til at høre podcasts i de typiske podcastlyttesituationer: Men musikken får langt fra samme funktion som podcasten, idet den primært bliver anvendt som stemningssætter og humørregulator, og giver ikke på samme måde som podcasten input til hjernen.
- Podcasten uden sammenligning: Til trods for ovennævnte sammenligninger påpeger flere informanter desuden, at podcasten kan noget særligt, som de ikke finder i andre medier. Det handler her ofte om indholdets karakter, som de finder mere åbent og dybdegående end i andre medier.

8.4 Teoretiske refleksioner: Et medie, der minder lidt om radio

Som fremlagt i ovenstående afsnit bliver podcasten f.eks. både beskrevet som en bestemt kategori af programindhold (de personlige fortællinger), og som en form for teknologi eller platform, der giver adgang til online fil-versioner af forskelligt indhold, som de også kan finde andre steder, herunder som en teknologisk udvidelse (vha. tidsforskydning) af radioen. Alligevel er det ikke disse perspektiver, der dominerer i mine informanternes udlægninger af podcast-fænomenet, men det er derimod et medieperspektiv: podcasten bliver af informanterne i overvejende grad beskrevet som et medie.

I de følgende afsnit vil jeg karakterisere podcasten som et medie samt redegøre for, hvilket mediebegreb jeg lægger til grund for denne karakteristik. Introduktionen af det specifikke mediebegreb, som jeg bringer i spil i nærværende analyse, har to formål: For det første inddrager jeg medieteorien for klarhedens skyld, dvs. for at gøre klart, hvad jeg taler om, når

jeg anvender ordene i nærværende afhandling (begrebet *podcastmediet* og herunder ordet *medie* i det hele taget). For det andet inddrager jeg en bestemt kobling af medieteori som analyseredskab: som en konstruktiv rammeforståelse til at begrebsliggøre og konceptualisere podcastfænomenet, som det bliver fremlagt i empirien, til at anskueliggøre nuancerne heri samt differentiere det fra lignende fænomener – og til hermed at fremhæve podcastens særpræg, funktion og betydning i informanternes hverdag.

8.4.1 *Hvad er et medie?*

I min anvendelse og forståelse af mediebegrebet tager jeg især afsæt i medieforskeren Niels Brüggers medieteoretiske udlægning og hans begreb om mediets *mediatet* i *Theoretical reflections on Media and Media History* (Brügger, 2002). Med dette medieteoretiske perspektiv fokuserer Brügger på mediets materielle beskaffenhed og dennes afgørende betydning for måden, mediet *er medie på*, dvs. mediets specifikke væremåde, hvilket Brügger benævner som mediets *mediatet* (på engelsk *mediacy* (Brügger, 2002, s. 44-52)). Et medie determineres i Brüggers udlægning som kombinationen af specifikke genstande, som, anvendt i samspil om et bestemt kommunikativt formål mellem en eller flere afsendere og en eller flere modtagere, muliggør en bestemt form for kommunikation imellem disse afsendere og modtagere (Brügger, 2002, s. 37-38 og 48-49). Mediet er her vel at mærke ikke reduceret til at udgøre én eller flere af disse genstande – det er f.eks. ikke et specifikt apparat, ej heller er det det konkrete indhold i dette apparat, men derimod et *setup* af forskellige fysiske genstande, som kombineret sætter rammen for en bestemt kommunikationsform, hvormed noget indhold afsendes og modtages på en for det specifikke medie særlig måde (Brügger, 2002, s. 40).

Set gennem disse briller er podcast-mediet således ikke en bestemt afspilnings-app på smarttelefonen eller den konkrete podcast-lydfil, men derimod det, der er "...in between..." (Brügger, 2002, s. 44): det er hele den specifikke kombination af teknisk udstyr - af lydproduktions-, distributions- og afspilnings-udstyr - der tilsammen udgør det materielle grundlag, der gør det muligt for lytteren at lytte til en bestemt podcastudsendelse, og som, i kraft af sin særlige materielle beskaffenhed (både hos podcasteren i den ene ende, og hos lytteren i den anden) muliggør denne bestemte kommunikationsrelation mellem dem, der anvender mediet. Lydfilen og appen er i denne optik blot to af de genstande, som i praksis-samspillet med andre genstande (lydoptagere, mikrofoner, høretelefoner mm.) udgør podcastens materielle beskaffenhed (Brügger, 2002, s. 48).

Ved at tage udgangspunkt i dette mediebegreb stiller jeg skarpt på den fysisk-materielle side af mediet, samt hvorledes denne – og den specifikke organisering heraf – får afgørende betydning for den måde, der gennem mediet (kan) kommunikeres på (Brügger, 2002, s. 48). Brüggers begreb *mediatet* betegner her mediets særlige væremåde, dvs. den specifikke måde mediet rammesætter kommunikation i kraft af de genstande, det består af, og måden

hvorpå disse er organiseret, idet de tilsammen fastsætter mediets mulighedsrum af potentielle brugsegenskaber (Brügger, 2002, s. 42-43 og 47).

Medier i praksis

I nærværende analyse tager jeg afsæt i den praksis og den *podcastens medietet*, der kommer til udtryk i mine informanternes beretninger. Jeg vil ikke forsøge at definere podcasten som medie i nogen endegyldig og abstrakt forstand, men har herimod fokus på at indfange og beskrive det aktuelle, *praktiserede* medie, som viser sig i min empiri.

Styrken ved Brüggers medieperspektiv er, at det især belyser den materielle dimension ved mediet og dennes afgørende betydning. Men hvad dette perspektiv hermed også let kan komme til at skygge for, er den praktiske, menneskelige dimension ved mediet. Før vi meningsfuldt kan tale om et medie, må der være nogen, der bruger dette medie. Før vi meningsfuldt kan tale om et bestemt setup af genstande, der rammesætter en bestemt kommunikationsform, må der være nogen, der bruger disse genstande til netop det. Ellers forbliver de blot fysiske genstande med tænkte potentialer. Af den grund vælger jeg at kvalificere Brüggers mediebegreb ved at inddrage medieforskeren Nick Couldrys perspektiv på medier som praksisser (Couldry, 2012; Couldry, 2004). Han påpeger i sin bog *Media, Society, World*, at hvis man kun fokuserer på mediets tekniske *essens*, så glemmer man et væsentligt aspekt ved fænomenet, nemlig mennesket (Couldry 2012; s. 7). I stedet opfordrer han til, at medieforskningen fokuserer på praksis, hvordan medier indgår i forskellige praksisser, og hvilken betydning de hermed får for det sociale. På samme måde ønsker jeg, ved at inddrage Couldrys perspektiv her, at nuancere Brüggers mediebegreb, så det i højere grad tager højde for den praktiske og menneskelige dimension ved medierne: et medie er et medie i kraft af, at mennesker bruger det som sådan, og er altså ikke noget, der aktualiserer sig selv.

Couldry introducerer begrebet *media manifold*, som betegner et "...complex web of delivery platforms, behind which lies the effectively infinite reserve of the internet..." (Couldry, 2012, s. 16). Han beskriver hermed en bevægelse over mod en tilstand, hvor medierne, traditionelle som nye, digitaliseres og hermed smelter sammen til en mangfoldighed af medier, der kan bruges og kombineres på kryds og tværs:

...all media are already – or are on the way to becoming – digital, convertible into information bits of basically the same type. The installation of internet access as a basic capacity of many devices (fixed and portable) means that we increasingly use a connected range of media rather than single media in isolation... (Couldry, 2012, s. 16)

Pointen er her, at i kraft af denne udvikling hen imod en tilstand af *media manifold*, så bliver det i højere grad svært - og på sin vis også irrelevant - at forsøge at udpege, definere og generalisere omkring enkelte medier som enestående medier, rent teoretisk og a priori. Her er det mere aktuelt at tage udgangspunkt i den medierelaterede praksis, som udspiller sig i

virkeligheden, for at få en forståelse af mediernes funktion og betydning - i en given situation, og i kraft af en bestemt praksis (Couldry, 2012, s. 17).

8.4.2 Mit begreb om mediet – og podcasten

Med afsæt i både Brüggers og Couldrys iagttagelser, betragter jeg således et medie som *en bestemt kombination eller et setup af bestemte fysiske genstande/materialer, der anvendes til kommunikative formål mellem en eller flere modtagere og afsendere*. Disse fysiske materialer, og måden hvorpå de kombineres i en bestemt kommunikativ praksis, sætter rammerne for (dvs. både muliggør og begrænser), både hvem og hvordan der kan kommunikeres, og hvordan det kommunikative indhold kan tage sig ud, modtages, bruges og distribueres - imens den aktuelle praksis hermed i en given situation (måden hvorpå genstandene aktuelt bliver anvendt af både afsendere og modtagere) bestemmer, hvordan et givent medie aktuelt tager sig ud.

Det er dette mediebegreb, jeg finder, bedst indfanger mine informanternes udlægninger af, hvad fænomenet podcast overhovedet er for noget.

Ud fra denne mediedefinition beskrives podcasten i overvejende grad af mine informanter som et medie: et medie der netop udgøres af (kombinationen af) forskellige (og i flere tilfælde varierende) teknologier - både apparater som mp3-afspillere, høretelefoner og smartphones, hardware og software som f.eks. bestemte podcatcher-apps, audioformater såsom mp3-filer og RSS-teknologien – og som tilsammen muliggør en bestemt brugspraksis for både afsenderne og modtagerne af medieindholdet.

På afsendersiden er podcastmediet karakteriseret ved bl.a. en stor åbenhed og forskellighed ift. hvem der bruger mediet, på indholdssiden fremhæver informanterne især de minutiøst producerede, personlige og fortællende podcastprogrammer, og på modtagersiden er mediet især kendetegnet ved den form for on demand-mediebrug, som i høj grad præger og har betydning for, hvorledes informanterne bruger og oplever mediet i deres hverdag.

Med afsæt i ovenstående mediebegreb og afhandlingens empiriske analyse kan jeg således specificere podcasten som medie med følgende punkter:

1. Podcastmediets kommunikative indhold består af digitale lydfiler, der tilgængeliggøres via internettet.
2. Mediets afsendere er (og kan være) alle (organisationer, institutioner og enkeltpersoner), der bruger hhv. optage- og redigerings-udstyr samt internetadgang til at tilgængeliggøre disse lydfiler på internettet.
3. Mediets modtagere er alle, der bruger internettet samt teknisk udstyr (typisk en smartphone med internetadgang) til at modtage og afspille disse lydfiler på et selvvalgt tidspunkt.
4. Lydfilerne tilgængeliggøres typisk som podcastprogrammer, der består af serier af enkelte episoder, der udkommer én efter én med jævne mellemrum over en længere eller kortere periode.

5. Lydfilerne tilgængeliggøres typisk, så de kan downloades og gemmes samt overføres til andre afspilningsenheder.
6. Lydfilerne tilgængeliggøres typisk vha. RSS-teknologi, således at modtagerne kan abonnere på lydfilerne vha. et RSS-feed og herved indstille deres modtagerenhed til automatisk at downloade eller notificere, når nye lydfiler tilgængeliggøres.

Punkterne 1-6 udgør således tilsammen podcastmediets mulighedsrum, hvor punkt 1-3 beskriver de faste elementer i definitionen af mediet, imens punkt 4-6 er variabler, som kan forekomme, og også gør det i flere konkrete tilfælde af mine informanternes brug af mediet. I nærværende afhandling har fokus været på punkt 3, og her har forskellige materialer/genstande vist sig at blive anvendt på forskellige konkrete måder på tværs af empirien, dvs. at der har været forskellige brugspraksisser og hermed også forskellige brugsfunktioner og -oplevelser forbundet hermed på modtagersiden af podcastmediet – men der har i høj grad også været ligheder på tværs af informanternes beretninger.

Forskellene i oplevelserne og brugen af podcasts mht. punkt 4 har jeg primært redegjort for i afsnit 5.4.3 og 5.5.2, hvor jeg kommer ind på serialitetens betydning for mine informanternes oplevelser og praksisser. Her kommer jeg også ind på abonnements-funktionen vha. RSS-teknologien i punkt 6 og dennes betydning, som den kommer til udtryk i mine informanternes udtalelser. Mht. punkt 5. har jeg desuden vist, hvordan forskellige informanter både downloader indholdet før brug eller blot streamer det i lyttesituationen, og hvilken betydning dette havde for dem.

8.4.3 Podcast- og radiomediet: en lidt for oplagt sammenligning?

Der er mange gode grunde til at sammenligne podcasten med radio pga. de helt basale ligheder mellem de to, idet de begge er lydmedier, der indebærer udsendelsen af lydoptagelser (en kombination af lyde, tale og musik) fra én til potentielt mange, og idet en del af podcastens indhold er identisk med radioens i form af optagede, podcastede radioprogrammer. Som Berry også gør opmærksom på, er det desuden meget naturligt at forsøge at forstå det ukendte på baggrund af det velkendte: "When evaluating any new medium or technology we often turn to the familiar as a point of reference. Podcasting was no different, drawing obvious comparisons with radio" (Berry, 2016a, s. 7).

I medie- og kommunikationsleksikonet beskriver radioforsker Per Jauert "*Relationen mellem radio som teknologi og brugen af radioen som medie*", hvor podcasten også fremstilles som en teknologisk videreudvikling og udvidelse af radioen i en digital sammenhæng (Jauert, 2013). Han konstaterer her:

Dermed har radioen udviklet sig fra at være et broadcast- og et her og nu-medie til også – i kraft af den nye teknologi – at være et lagermedie, hvor man "on demand" kan tilegne sig og bruge

radioens programmer. Ikke kun i det øjeblik, de udsendes, men også når det passer den enkelte lytter. Hermed er det blevet vanskeligere at skelne mellem hvornår "et lydprodukt" er "radio" og hvornår det er "audio". (Jauert, 2013)

Dette brede radiobegreb, som altså kan rumme udsendelse af både et flow nu-og-her, men også tidsforskudte enkeltprogrammer, er analytisk upraktisk fordi det netop, som Jauert pointerer, bliver vanskeligt at skelne: Begrebet radio bliver så rummeligt, at det ikke længere er anvendeligt til at udpege noget konkret, men i stedet agerer som samlebegreb for en masse forskellige kommunikationsformer, -indhold og -praksisser. Og i en mere snæver forstand, hvor det i dette afsnit handler om at udpege podcastens særegenhed ift. radioens måde at være medie på, bliver vi heller ikke klogere.

Som vist i ovenstående (afsnit 8.2) sammenligner adskillige informanter podcasten med radioen, både funktionsmæssigt men især sprogligt, hvor radio-begrebet anvendes til at betegne både podcastmediet og -indholdet. Størstedelen af informanterne oplever dog samtidig, at der er stor forskel på at være hhv. radio- og podcast-lytter ift., hvilke brugs- og oplevelsesmuligheder de to medier tilbyder for sine lyttere.

I det følgende afsnit vil jeg beskrive podcasten i relation til radiomediet og her udpege væsentlige ligheder men også de vigtige forskelle herimellem, for at tydeliggøre podcastens særegenhed som selvstændigt medie. Det gælder brugs- og oplevelsesmæssige forskelle og ligheder, som jeg har dokumenteret gennem ovenstående analyser af empirien, men det gælder også forskelle og ligheder, som udledes teoretisk vha. især litteratur fra radioforskningen.

I den forbindelse vil jeg argumentere for at stramme radiobegrebet op og anvende det i en smallere version end den, der typisk bliver anvendt i dag, hvor radioen findes i rigtig mange former og varianter. Dette for at vise og tydeliggøre, hvad der særligt kendetegner podcasten i sin forskellighed herfra, dvs. som et greb der støtter op om afhandlingens ærinde og fokus – ikke for at definere radioen i endegyldig forstand. Som Berry fremsætter det: "It is not a problem about fixing what radio is but is about offering a framework to consider what *podcasting* is (or might be) as a distinct form." (Berry, 2016a, s. 10)

Forskelle og ligheder

Ser man på de væsentligste kendetegn ved radiomediet, sådan som de er blevet behandlet og fremhævet i radioforskningen, så fremkommer der nogle helt bestemte, tydelige ligheder og forskelle ved de to mediers beskaffenhed og medietet.

Det, der især kendetegner radiomediet, er dets lydlighed. En lydlighed som gør, at radioen er blevet opfattet som et personligt medie, idet lyden opleves inde i os selv, og idet lytteren aktivt forestiller og skaber imaginære billeder ud af lydene, der kommer ud af radioen, hvilket medvirker til at forstærke oplevelsen af intimitet (Hendy, 2000, s. 118-119; Poulsen, 2006,

(s. 38)). Som et lydligt medie deler podcasten dette kendetræk med radioen (som vist tidligere).

Radioen og podcasten deler også det kendetegn, at de begge er broadcastmedier: de bruges til at kommunikere fra én til mange. De deler begge den principielt altruistiske tankegang bag broadcasting, idet udsendelserne tilgængeliggøres for et ubegrænset, udefineret publikum (Scannell, 2014, s. 44). Udover de teknologiske forudsætninger, der skal være opfyldt (modtager- og afspilningsapparater, og en bestemt geografisk placering for radioens vedkommende), så er både podcastens og radioens indhold tilgængeligt for alle uden undtagelse⁵⁸.

Men et andet kendetegn ved radioen, der er blevet behandlet i stort omfang inden for radioforskningen, er også dens særlige tidslighed som et lineært medie. Radioen er et *nu-og-her* medie, hvor lyden bliver modtaget (lyttet til) i samme nu, som den blev udsendt (envejs-synkronicitet), og samtidigt er det også et flygtigt medie, idet lyden også forsvinder i selvsamme nu. Den lineære radio er samtidig et push-medie, hvor afsenderen er programtilrettelægger af et flow eller en flade, der produceres og tilrettelægges til at skulle udsendes på et bestemt tidspunkt af dagen, ugen, måneden og året.

Radioens kulturelle og samfundsmæssige betydning som dette nu-og-her-medie er især kendetegnet ved dens evne til at kæde afsendere og lyttere sammen i et fælles nu (Chignell, 2009; Crisell, 2012; Scannell, 1996; Scannell, 2014; Hendy, 2000). Radioen sender i nuet, omhandler ofte begivenheder i nuet (aktualitet) og lyttes til i nuet, hvorfor den skaber en oplevelse af liveness og samvær med den, der taler i radioen, men også med et forestillet lytterfælleskab af synkront lyttende. Radioen lægger sig op af lytternes hverdag, både indholdsmæssigt og stemningsmæssigt, og agerer hermed en form for indslusningsværktøj ind i et fælles (lokal)samfund, en tidsangiver og *social skillemønt* (Larsen 2001; Scannell, 1996; Scannell, 1988).

Det er netop også denne udgave af radioen som et lineært medie, som informanterne fremhæver ift. oplevelses- og især brugsmæssige forskelle på at være hhv. radio- og podcastlytter: radioens allerede færdigtilrettelagte flade lægger man som radiolytter typisk ind som baggrundstæppe for dagens aktiviteter, mens podcasten i højere grad opfattes og anvendes som *kompakte enheder – honningdepoter* – som man selv lægger ind i passende huller i hverdagen, og som man giver sin fulde opmærksomhed som en primær aktivitet. Det er altså denne fremstilling af radioen som lineær radio, der matcher mine informanternes beskrivelser af radioen som medie bedst, og samtidig er det også disse særlige karakteristika ved radioen som lineært medie, der især bliver fremhævet i radioforskningen.

⁵⁸ Dette er dog for podcastens vedkommende for tiden under forandring, idet der f.eks. gøres forsøg på at samle podcastindhold i brugerbetalingstjenester, som nævnt i afsnit 1.1 og 2.1.3.

På denne baggrund medregner jeg i det følgende, udover lydigheden, også denne særlige tidslighed som et lineært medie som værende et essentielt træk ved mediet, når jeg anvender begrebet radio, idet det er et karakteristikum, der – som jeg vil tydeliggøre i nedenstående - har helt afgørende betydning for radioens mediatet, og hermed de brugs- og oplevelses-muligheder, mediet tilbyder sine brugere. Denne tidslighed er således en *kernepille* i det radiobegreb, jeg opererer med i det følgende: radioen er udsendelse af et flow (en flade) af lydudsendelser, som modtages og lyttes til i samme nu, som de udsendes. Uanset om denne udsendelse så er faciliteret ved hjælp af radiobølger eller som et online stream, så er der altså dette bestemte tidslige forhold mellem afsender og modtager.

Sammenligning ift. mediernes tre områder

Jeg vil i det følgende kort skitsere og opsummere de væsentligste forskelle, når man sammenligner podcasten med lineær radio ift. disse to mediers mediateter og de brugsmæssige rammevilkår, de hermed sætter i de tre områder af mediet: afsender-, indholds- og modtagerområdet. Denne skitsering bygger jeg op som et sammendrag af dels mine informanternes erfarings- og oplevelsesbaserede skildringer af de to medier, og dels de karakteristika ved hhv. podcastmediet og radiomediet, som bliver fremhævet af forskningen herom.

Afsenderområdet:

1. Afsendere – hvem taler?:

Der er stor forskel på, hvem afsenderne i det hele taget er i hhv. radioen og podcasten: er det f.eks. kun professionelle, ansatte radiofolk og fagligt og teknisk kyndige, der har kompetencer og ressourcer til at drive en radiokanal (radioen) - eller kan det være et spænd af alle mulige forskellige aktører, fra helt almindelige mennesker, der er amatører i kunsten at producere lydindhold, og til f.eks. tidligere radioansatte, der ser en større frihed i at producere podcasts (Berry, 2016a, s. 9)? (Denne opfattelse af podcastens afsendere som værende en mangfoldig skare og potentielt set *alle*, kom mange informanter, som nævnt, også ind på - bl.a. Stig, i sin fremstilling af podcasten som det mest demokratiske medie af alle (SG;231), samt i Pias begreb om podcastens *uafhængige producenter* (PI;7))

2. Hvilken rolle indtager afsender?:

I radioen er henvendelsesformen og emnerne præget af, at den, der taler, repræsenterer en større organisation/institution, nemlig radiostationen, og hermed ikke udelukkende taler *for sig selv*. I podcast-programmer tales der oftere lige *fra posen* fra én privatsfære til en anden (Madsen, 2009, s. 1199; Berry, 2016a, s. 14) (Dette oplever flere informanter også, hvilket jeg især har uddybet i afsnit 6.3.3, hvor podcastens mange programmer med personlige fortællinger fremhæves)

3. Hvad produceres der (til)?:

Som radioproducent producerer man den enkelte udsendelse med henblik på, at den dels skal indgå i et større hele - radiokanalens flade - dels skal passe til det konkrete tidspunkt og den afgrænsede periode, udsendelsen skal udsendes (Berry, 2016a, s. 12 og 16). Som podcast-producent producerer man derimod ikke til en bestemt flade men derimod enkeltprogrammer – enheder – der skal kunne modtages og anvendes på et (for afsenderen) ukendt, (for modtageren) selvvalgt tidspunkt.

Indholdsområdet:

4. Indholdets karakter og spændvidde:

Som informanterne også har påpeget, kan en podcast og et radioprogram i nogle tilfælde lyde helt ens, især når der er tale om podcastede radioprogrammer. Men herudover kan der også være store forskelle på indholdets karakter, genrer og kvalitet, pga. ovenstående forskelle i afsenderområdet (punkt 1-3). Hvor radioprogrammernes stemmer, henvendelsesformer og toner er indrettet efter det flow og det tidsrum, indholdet skal sendes ud på, er der derimod væsentlig større variation i podcastens indhold både mht. tone, genre, kvalitet og kompakthed – fordi modtager-situationen ikke ligger fast, og fordi der er en større variation ift. hvem afsenderen kan være og hvilken målsætning denne har med indholdet (Berry, 2016a, s. 15-16) (f.eks. gav flere informanter udtryk for betydningen af podcastens brede indholds-palet, som en konsekvens af en mangfoldighed af afsendere, som nævnt i afsnit 8.1.2).

5. Distributionens/udgivelsens form og beskaffenhed:

Mange informanter var inde på, at det, der hhv. sendes ud via radioen, og som tilgængeliggøres med podcasten, grundlæggende er to forskellige former for indhold (som også nævnt i afsenderområdet ovenfor), hvor radioens udsendelsesaktivitet indebar udsendelsen af et flow eller en flade af indhold, der er opbygget efter en bestemt kanalprofil og til at matche et bestemt tidspunkt, imens podcastens indhold udgøres af enkeltstående (eller kæder af) enheder, man kan plukke ud og sætte på, som nævnt i afsnit 5.5.2 (Scannell, 1996; Scannell, 1988).⁵⁹

⁵⁹ Punkt 4 og punkt 5 er i høj grad sammenlignelige med den skelnen, medieforskeren Hanne Bruun laver i sit oprids af to forskellige, parallelt eksisterende tv-paradigmer, nemlig hhv. det *lineære* og det *non-lineære tv-paradigme*. Her noterer hun, at disse to paradigmer adskiller sig bl.a. på deres rent tekstuelle kendetegn: Hvor det lineære tv-paradigme er baseret på "Schedules and content mirroring and structuring the temporal structures of the everyday life of an audience" samt "Temporal standardisation of content to fit distribution structures", så har indholdet i det non-lineære paradigme "no fixed temporal logics" imens det distributionsmæssigt er struktureret efter, ikke tidslige, men rumlige strukturer og filer (Bruun, 2019, s. 88).

Modtagerområdet:

6. Bredden i udvalget:

Radioens indhold er begrænset til det, der udsendes lige nu og her (Berry, 2016, s. 11-12). Hvorimod podcastlytteren kan vælge mellem alskens programmer, der er optaget og udsendt nu som tidligere (både podcastede radioprogrammer og indfødte podcastprogrammer) (Jeg har i min undersøgelse dokumenteret, hvordan informanterne navigerer og udvælger indhold til bestemte situationer, men også, hvordan dette valg til tider kan virke uoverskueligt, så de tyr til radio eller musik i stedet, hvor valget er nemmere, jf. afsnit 5.4.4).

7. Håndterbarhed og navigation:

I kraft af de metadata, der er knyttet til lydindholdet (billeder og tekst) og det digitale interface, som det udkommer og anvendes i, er lydindholdet i langt højere grad håndterbart og mulig at navigere i for podcastlytteren, ikke blot på tværs af udsendelser, men også i den konkrete udsendelse (man kan pause, spole, genlytte mm.) (Hilmes, 2013). Radiolytteren har mere begrænsede muligheder at indrette sin lyttepraksis efter: her kan man blot stille ind på en station eller trykke på *play* (evt. udvælge baseret på metadata) og høre, hvad der kommer lige nu. Som vist i ovenstående analyser har disse brugsmuligheder stor indflydelse på praksis: både ift. hvordan informanterne udvælger på baggrund af specifikke metadata, men også hvordan de via håndterbarheden kan tilpasse deres lyttepraksis til specifikke situationer, som nævnt ovenfor. Dette aspekt er det, der i allerhøjeste grad bliver fremhævet i informanternes karakteristik af podcasten som fænomen: at den er on demand, og bruges på selvvalgte vilkår (jf. afsnit 8.1.1).

8. Indholdets tidslighed og tidsmæssige relation:

Radioudsendelserne er flygtige (forsvinder i samme nu) og radiolytteren lytter ofte samtidig med andre med-lyttere (og endda også samtidig med, at værten taler ved live-transmissioner). I modsætning hertil er podcastudsendelserne varige - de er tilgængelige lige indtil de slettes – og podcastlyttere lytter efter al sandsynlighed alene, dvs. ikke samtidigt med andre. (Denne forskellighed qua de to mediers forskellige tidsligheder er jeg også inde på i ovenstående analyser, bl.a. i afsnit 6.4 om betydningen af liveness og lytterfællesskaber).

I ovenstående gennemgang er der således tydelige og væsentlige forskelle – både i afsendersituationen og modtagersituationen – ift. om der er tale om lydfiler delt af både professionelle lydproducenter og *almindelige* mennesker på internettet til lagring og modtagelse af alle interesserede i en ubegrænset periode - eller om der derimod er tale om en radiostation, der udsender lydindhold til en bestemt kanals flade, og som kun kan høres nu og her for herefter at være forsvundet for altid.

Et radiobegreb, der er defineret så bredt, at det kan rumme begge dele, finder jeg, som sagt, uhensigtsmæssigt, da det bliver upræcist. Det bidrager ikke til at synliggøre podcastens særegenhed som medie (hvilket jeg i ovenstående har argumenteret for, at det er: et medie). Samtidig nedtoner et så bredt radiobegreb også betydningen af et særtræk ved radioens mediatet, som (som beskrevet ovenfor), ifølge adskillige radioforskere, har spillet en betydningsfuld rolle gennem tidens løb, både for den enkelte lytter og i et bredere samfundsmæssigt perspektiv - og som også, ifølge mine informanter, stadig den dag i dag spiller en særlig rolle – nemlig radioens tidsmæssige linearitet⁶⁰.

Jeg er med ovenstående analyser således nået frem til en besvarelse af mine spørgsmål og refleksioner i det første relevansperspektiv, som jeg indledte afhandlingen med (afsnit 1.1): I ovenstående analytiske sammenstilling – og naturligvis især i punkterne i modtagerområdet – bliver det tydeligt, at der er væsentlige forskelle mellem det at lytte til en podcast og det at lytte til et radioprogram, der bliver sendt ud som radio – også selvom der måtte være tale om præcist det samme podcastede radioprogram. Som mine analyser af informanternes praksis og oplevelse af og med podcastmediet har tydeliggjort, er der for podcastlytteren tale om nogle særlige brugs- og oplevelsesmuligheder - muliggjort af podcastmediets særlige mediatet - som ikke genfindes i radiolytterens tilfælde, hvorfor podcast-programmet bruges og opleves på en anden måde. Hermed får podcastmediet en anden rolle og betydning for lytteren, end radioen får i selvsamme hverdagslige kontekst.

⁶⁰ Hermed ikke sagt, at man ikke meningsfuldt og med fordel kan anvende et bredt inkluderende radiobegreb i andre sammenhænge. Jeg anerkender også, at der i virkeligheden findes en masse varianter af radiomediet der, hvad angår deres mediatet, er kendetegnet ved at ligge et sted imellem radio- og podcastmediet.

9. KONKLUSION OG PERSPEKTIVER

I det følgende vil jeg opsummere forskningsprojektets primære bidrag og konklusioner. Afslutningsvist vil jeg komme ind på projektets sekundære bidrag og metodiske styrker og svagheder samt pege på relevante perspektiver for den fremtidige forskning i fænomenet.

9.1 Forskningsprojektets fokus og hovedbidrag

Med det forskningsprojekt, som nærværende afhandling er baseret på, satte jeg mig for at undersøge podcastlytning som praksis, og herunder hvilke oplevelser, betydninger og funktioner denne lyttepraksis tilvejebringer hos lytterne i en hverdagslig kontekst.

Mit samlende, overordnede forskningsspørgsmål, RQ1, angik således, hvordan podcasten blev brugt og i hvilke situationer. Herunder arbejdede jeg ud fra to øvrige forskningsspørgsmål, der spurgte ind til hhv. hvilke brugsmæssige motiver, der lå til grund for udvælgelsespraksissen, samt hvilke funktioner og roller i hverdagen podcasten hermed blev givet (RQ2), og desuden hvorledes podcasten blev oplevet i relation til lytterens egen mentale tilstand og aktiviteter samt i relation til de forskellige konkrete, fysiske lyttekontekster, som lyttepraksissen fandt sted i (RQ3).

Jeg gik åbent og eksplorativt til værks i min undersøgelse, og podcast-fænomenet var således ikke defineret på forhånd, men blev i stedet begrebsliggjort på baggrund af de indsigter i informanternes betragtninger og praksisser hermed, som forskningsprojektet tilvejebragte. Indkredsningen af podcasten som et medie (der har både klare ligheder med, men også væsentlige forskelle ift. radiomediet), som mine analyser således også har tilvejebragt, kan betragtes som et af forskningsprojektets sekundære bidrag.

9.1.1 Analytiske konklusioner

Mine undersøgelser har vist, at podcasten i udpræget grad er et pull-medie, hvor lytteren er i kontrol og på godt og ondt er tvunget til aktivt at tage stilling til og udvælge specifikt indhold ud af et hav af tilgængelige podcasts med forskellige emner, genrer og stilarter (Berry, 2016, s. 12). Her har informanterne i høj grad udvalgt podcasts på baggrund af personlige interesser og værdier og et ønske om at fordybe sig i lydindhold, der på forskellig vis omhandler disse - som Nyre omtaler podcasting fra lytterens perspektiv: "It is self-selected in the extreme, and the engagement starts on the inside, from the listener's interests, and grows outward." (Nyre, 2015, s. 294).

Samtidig er udvælgelsen af podcasts også i høj grad præget af hensynet til lyttekonteksten og aktiviteterne heri, som dette indhold skal kunne matche. Overordnet er podcastlytning som lyttemodus blevet karakteriseret som *podcastfokuseret multitasking*: hvor lytteren ty-

pisk er fokuseret på at lytte til podcasten som deres primære aktivitet, imens vedkommende gør andre ting, som ikke kræver meget opmærksomhed. De typiske lyttesituationer, som podcasten inddrages i - såsom transportsituationer og hjemlige gøremål - er også netop kendetegnet ved, at de muliggør disse to ting: mentalt fokus på podcasten og udførelsen af øvrige fysiske aktiviteter.

Den aktive udvælgelse af indhold, og den dertil hørende kontrol over egen mediebrug ift. både tid og sted, var noget, der havde stor betydning for informanterne, idet den gav en oplevelse af frihed og autonomi. Men denne valgfrihed, som kendetegner podcasten som pull- og on demand-medie, blev i nogle tilfælde også oplevet som en byrde, idet udvælgelsen kunne synes besværlig og kompleks.

En interessant observation er desuden, at valgfriheden også syntes at medføre en form for loyalitet og forpligtelse overfor det udvalgte indhold, idet podcastlytteren tager *ejerskab* over det indhold, vedkommende på egen hånd har udvalgt: Både en kvalitativ forpligtelse, idet podcastlytteren forpligter sig på at høre efter – fokuseret - således at indholdet gives en reel chance for at vise sit værd. Men også en kvantitativ forpligtelse, hvor lytteren forpligter sig på at lytte til et længere udsnit af den kæde af episoder, som podcastprogrammet består af. Podcastlytningen bliver her håndteret som en kæde af enkeltstående *lytteaftaler*, som lytteren indgår med det udvalgte program – og som indgås under hensynstagen til både den aktuelle podcasts eget flow og hverdagens øvrige aktiviteter, rytmer og forløb.

I den forbindelse bliver podcastens funktion som også et push-medie tydelig, idet podcastlytteren forholder sig til podcastprogrammet som et flow eller et lytteforløb. Som dette forløb over tid indgik podcasten i (og etablerede) en form for hverdagsritualer, og lytterne oplevede at opbygge medierede bekendtskaber, eller ligefrem venskaber, med de medvirkende i podcastprogrammerne.

Forskningsprojektet har desuden belyst, hvorledes kombinationen af denne on demand-baserede valgfrihed og lydligheden bevirker, at podcasten opleves som et meget personligt medie.

Lyd opleves som værende tæt på og nærmest indeni lytteren selv, hvilket er en følelse, der forstærkes af informanterne udbredte brug af høretelefoner, samt af de ofte meget personlige beretninger og henvendelsesformer, der præger flere af podcastene. Samtidig er podcastlytteren på sin vis medskaber af en visuel side af podcastindholdet, idet lytteren bruger sin forestillingsevne til at danne egne mentale billeder af det hørte. Podcastmediet opleves således som et individuelt, personligt medie, hvor lytteren ikke blot er herre over, hvilket indhold der lyttes til hvornår, men også er aktiv medskaber af sine egne mentale *oversættelser* heraf.

Podcasten er samtidig et mobilt medie, der inddrages i mange forskellige hverdagskontekster, hvori lytteren er i gang med parallelle aktiviteter. Her oplever informanterne at bevæge sig i to parallelle *verdener* på samme tid: podcastens verden og den fysiske hver-

dagsverden. Mine analyser fremlægger her, hvorledes podcastlytteren så at sige *ser dobbelt*, idet de to billeder, som hver verden (re)præsenterer – den visuelle side af de af podcastlytteren skabte imaginære, forestillede podcastuniverser og -karakterer på den ene side, og de perciperede billeder af den fysiske kontekst, der lyttes i, på den anden – smelter sammen som kombinerede erindringer af bestemte (og ofte særlige) lytteoplevelser. I nogle tilfælde viste podcastlytningen også at medføre en form for *positiv, nyfortolkende indstilling* overfor den aktuelle hverdagssituation, idet podcastlytterens mentale indstilling ift. podcasten blev overført til den hverdagslige lyttekontekst, som hermed blev oplevet i et andet lys og med fornyet opmærksomhed.

Selvom podcasten således i høj grad blev oplevet som et personligt medie, og podcastlytning som noget, der hovedsageligt bliver praktiseret alene, så var praksissen samtidig omkranset af både synlige og forestillede sociale relationer og fællesskaber: Informanterne tog del i en form for praksisfællesskaber, når de deltog i live-events eller talte om podcasts med venner og bekendte, og samtidig oplevede flere at tage del i en form for forestillede fællesskaber med visheden om, at de delte praksis, interesser og værdier med andre usynlige medlyttere.

Herudover muliggør podcastmediet i høj grad også et oplevet samvær med de medvirkende i podcastprogrammerne, hvor personerne bag de talende stemmer opleves som nærværende og helt tæt på, til trods for den reelle afstand i både tid og rum. I kraft af lytternes længerevarende engagement med enkelte podcastprogrammer opbygges også, hvad der blev betegnet som en form for venskabsforhold med værterne, som især bygger på det dybdegående kendskab til dem som personer, som den vedholdende lyttepraksis tilvejebringer.

Disse analyser af podcastlytning som praksis og de forskellige oplevelser af podcasten i hverdagen, som knytter sig hertil, tegner således et billede af podcasten som et medie, der spiller forskellige roller i lytternes hverdag, idet det netop kan skræddersys specifikt til lytterens egen hverdag og de forskellige behov, der opstår heri – dels i relation til konkrete hverdagssituationer, dels til mere overordnede målsætninger og aktiviteter, der går på tværs af hverdagens forløb. De mest fremtrædende funktioner, som podcasten fik i relation til informanternes hverdag, var:

- at *afskærme* lytteren fra uønskede situationer (kaotiske som kedelige)
- at *tilføje* et alternativt rum til hverdagen, hvori lytteren kunne udvide sin horisont i form af f.eks. viden og sociale relationer
- at fungere som en *ventil* til at regulere lytterens humør og stemning i bestemte situationer
- at være et effektiviserings- og *forbedringsværktøj* i hverdagen, hvormed man kan opleve at få mere ud af sin tid

9.1.2 Podcasten som hverdagsligt bearbejdningsrum og social brobygger

Inspireret af Schutz' begreb om *meningsprovinser* kan man således overordnet betragte podcasten som en særlig form for medieret meningsprovins, der anvendes som et *hverdagsligt bearbejdningsrum* for håndteringen og kvalificeringen af hverdagslivets meningsprovins. Undersøgelsen af podcastens hverdagslige rolle og funktion har tydeligt vist, at podcastmediet i allerhøjeste grad bruges til at understøtte og forbedre denne hverdag – at podcasten (ligesom alle andre teknologier) er *life supporting*, som Scannell udtrykker det: "...post-modern technologies [...] are not life threatening, but life supporting. They tell us – in their user-friendly ways – about who and what we are." (Scannell, 2014, s. 93).

Hvor jeg med forskningsprojektet har undersøgt podcastlytteres lyttepraksis med podcastmediet, har jeg samtidig hermed fået et indblik i dele af disse menneskers konkrete hverdagsliv, som podcasten inddrages i og anvendes til at forbedre. Et hverdagsliv, der på den ene side viste sig at være fyldt af kaos, travlhed og en overbelastning af ting, der skal bearbejdes, tages stilling til og reageres på – og som podcasten kan anvendes til at skærme sig fra, som en form for distraktion eller fokusering af bevidstheden. Og samtidig også et hverdagsliv, der på den anden side til tider var for kedsommelig, rutinepræget og indholdstomt – hvor podcasten kunne anvendes til at tilføre en ekstra dimension hertil, noget merværdi, i form af inputs, fortællinger, følelsen af menneskeligt nærvær mm.

I det bredere perspektiv har forskningsprojektet samtidig givet et interessant indblik i, hvordan podcasten også medvirker til at skubbe til grænserne for lytternes sociale relationer i det offentlige rum (især), idet podcasten anvendes til at udskifte og generelt kontrollere, hvem lytterne forholder sig til og forpligter sig på socialt. Det gælder f.eks. Jon, der har det svært med nærværet af de mennesker, der omgiver ham i den trange togkupé, hvorfor han forsøger at skærme sig herfra ved at lukke sig inde i podcastens *osteklokke*, hvori de talende mennesker herimod er behageligt selskab for ham (JN;94). Det gælder Anne, der bliver overvældet af menneskemængden i Londons gader, hvorfor hun bruger podcasten som et lydskjold, hvormed hun selv kan styre, hvem der taler til hende (AE;107). Og det gælder sågar Ove på sin arbejdsplads, hvor han lukker af for den sporadiske kommunikation med sine kolleger omkring sig for at kunne give sig hen til de trygge stemmer fra *propperne* i ørerne (OE;313). Det er tre af de mange empiriske eksempler på, hvordan de geografisk nære (men ofte personligt anonyme) medmennesker i lytterens omgivende, primært offentlige, rum – samt de sociale forbindelser og gensidige forpligtelser for hinanden, som knytter sig hertil – ved hjælp af podcasten sættes ude af spil og skiftes ud med geografisk fjerne (men ofte personligt nære) mennesker ved hjælp af podcastens virtuelle rum. Her rykker det *usynlige* talende menneske i podcasten tættere på lytteren og skaber i kraft af podcasten en lille personlig *lydboble* – en intim, personlig relation i lytterens egen lille privatsfære – som afgrænser sig fra det omgivende offentlige rum og de mennesker, der befinder sig i den, som herimod relationelt og socialt kommer på afstand af lytteren.

Dette kan ses som eksempel på, hvad medie- og kommunikationsforskeren Lukasz Swiatek betegner som podcastmediets evne til at "...enable connectivity for diverse publics..." (Swiatek, 2018, s. 173). Swiatek beskriver netop podcasten som et "...intimate bridging medium: a means of communication that generates a sense of intimacy..." mellem lytteren og de medvirkende i podcasten (Swiatek, 2018, s. 173). Podcasten bygger her bro over to forskellige skel: dels videnskølfter, idet mediet giver fri adgang til alverdens former for vidensområder - men samtidig giver mediet også mulighed for at krydse sociale grænser: "...boundaries between individuals and groups from different contexts; these contexts include diverse locations and socio-cultural backgrounds." (Swiatek, 2018, s. 174) Ovennævnte analytiske konklusioner er i høj grad forenelige med Swiateks pointe her, samtidig med at de også tydeliggør, at der med denne øgede forbindelse mellem geografisk og socio-kulturelt adskilte mennesker, som podcasten muliggør, også er andre, som frakobles og skabes afstand til, nemlig de geografisk nære medmennesker i det omgivende rum, hvori lytteren vælger at fordybe sig i podcaststemmernes beretninger.

Det er dog væsentligt her afslutningsvist at gøre opmærksom på grænserne for forskningsprojektets udsigelseskraft. Med projektet har jeg belyst samspillet mellem bestemte aspekter af podcastens brugsmuligheder og de konkrete dele af informanternes hverdagsliv, som disse finder anvendelse i. Det er primært disse bestemte dele af hverdagslivet, som undersøgelsen har muliggjort analyser af: dvs. ikke hele det hverdagslige liv, men de dele heraf, hvor podcasten har brugsmæssig relevans.

Det betyder bl.a., at undersøgelsen kun i mindre grad belyser de hverdagssituationer, hvor podcastmediet ikke bruges. F.eks. rummer empirien langt færre eksempler på, hvordan podcastprogrammer (og hermed også den førnævnte sociale relation med medvirkende heri) tilsyneladende fravælges eller nedprioriteres til fordel for allerede etablerede sociale relationer i den personlige, private sfære. F.eks. Birk, hvis lytteaktiviteter stopper ved indgangen til hjemmet: han oplever, at han isolerer sig, når han lytter til podcasts, og når han er i kollektivet, hvor han bor, vil han gerne kunne være *til stede* for de andre i hjemmet (BK;40 og 42). Stig ønsker f.eks. heller ikke at *virke afsondret* med hovedtelefoner på når han er hjemme med familien – der vil han gerne være *tilgængelig*, også selv når han står alene i køkkenet og laver mad, hvorfor han bruger højtalere til at afspille podcasts i disse situationer (SG;12). Disse begrænsninger af podcastpraksissen og hermed også den sociale betydning, som denne praksis indebærer, har jeg med forskningsprojektet fået belyst i det omfang, det var relevant ift. at forstå og afgrænse podcastlytning som praksisfænomen. Man må således medregne, at der er en hel række perspektiver på informanternes hverdagsliv, som denne undersøgelse ikke formår at belyse, fordi de foregår i hverdagslige situationer, som podcasten ikke bliver inddraget i: podcastmediets hverdagslige *ikke-brugssituationer*.

9.1.2 Metodisk bidrag

Som nævnt indledningsvist, udgør det metodiske design, jeg har udarbejdet i forskningsprojektet, til dels et selvstændigt, sekundært bidrag, idet jeg har (videre)udviklet metoder til at åbne op for og give indsigt i emnet. Gennem informanternes eget kreative, skabende arbejde har jeg fået dem til at reflektere over og italesætte egne erfaringer, tanker og oplevelser samtidig med, at disse varierende metoder muliggjorde forskellige alternative kommunikationsformer til det sprogligt berettende (det metodiske princip D). Jeg har ikke skabt noget grundlæggende nyt, men videreudviklet kendte metoder som interviews, logbogsføring og fokusgruppesamtaler ved at tilføje denne kreative dimension hertil i form af diverse øvelser, metafor-samtaler og LEGO-workshoppen i et unikt design, der forhåbentlig kan inspirere fremtidige kvalitative studier. Dette er der kommet en meget righoldig, mangefacetteret og udtryksfuld empirisamling ud af, der har rummet så mange sigende og interessante beretninger, at det til tider har været vanskeligt at vælge (og vrage) imellem dem under udarbejdelsen af den skriftlige analyse. Jeg har desuden vægtet udførlige, transparente beskrivelser af mine metoder, så fremtidig forskning kan vurdere styrker og svagheder herved mhp. egne projekter.

En væsentlig erfaring, der er kommet ud af disse metodeudviklinger, er desuden, at inddragelsen af kreative metoder og kommunikationsmuligheder – princip D – nødvendigvis må kombineres med princip E: inddragelse af informanterne og deres medbestemmelse i udformningen af metodetilrettelæggelsen. For at informanterne meningsfuldt og trygt skal kunne indgå i og udfolde sig under disse kreative – og til tider flyvske – metodiske rammer, bør informanterne inddrages i og informeres omkring de overvejelser og målsætninger, der ligger bag. Således at de har en forståelse for, hvad der forventes af dem, og hvad meningen med dem er, og ikke mindst så de har mulighed for at tage stilling til, om og hvordan disse metodiske rammer bedst kan passe til dem og deres kommunikative kompetencer og præferencer.

9.2 Perspektiver for fremtidig forskning

Sammen med disse dybdegående indblik i podcastlytning som praksis, som forskningsprojektet har muliggjort, følger selvfølgelig også væsentlige begrænsninger, som fremtidig forskning indenfor emnet med fordel kan tage op.

Bortset fra enkelte elementer - som f.eks. Stigs logbogsnoter, som minutiøst refererer hvert eneste podcastprogram, han har lyttet til i løbet af alle de dage, han har ført logbog - så bærer mit empiriske materiale generelt præg af at være beretninger om og erindringer af den praksis, som jeg har søgt indsigt i. Jeg har således ikke bygget undersøgelsen på konkrete observationer af informanternes faktiske praksis, men har måttet støtte mig til informanternes egne italesættelser heraf. Dette indebærer en risiko for, at der er væsentlige

forskelle herimellem. Fremtidige forskningsprojekter kunne derfor med fordel forsøge at inddrage og udvikle (digitale) metoder til at observere, registrere og måle den faktiske mediebrug og således bruge dette som grundlag for samtaler om podcastlytteres egne oplevelser og tanker herom.

Sådanne observationer af podcastlytteres faktiske lyttepraksis kunne også give nogle interessante indsigter i de anvendte afspilningsteknologiers (og de dertilhørende bruger-interfaces) betydning og rolle ift. denne praksis. Informanterne i mit forskningsprojekt har anvendt forskellige og varierende teknologier i deres lyttepraksis: der er f.eks. både forskelle i, hvorvidt de har anvendt computere eller smartphones til at afspille podcastene, mange har lyttet i høretelefoner, mens enkelte har anvendt højtalere, og dertil kommer – som nok det væsentligste – at informanterne har anvendt forskellige podcatcher-apps (nogle til iPhone, andre til Android-telefoner), som tilbyder meget forskellige udvælgelses-, organiserings- og afspilnings-funktioner for sine lyttere, og som også tilsyneladende er blevet anvendt på forskellig vis på tværs af empirien. I nogle tilfælde har jeg kunnet få adgang til at observere disse teknologier og den specifikke software, som informanterne har benyttet (f.eks. KE;7, DG;139-212). Men i langt de fleste tilfælde er indsigterne heri baseret på informanternes egne beskrivelser, hvilket har været besværliggjort af, at jeg ikke har kunnet se dem selv, samt at der på tværs af informanterne har været anvendt forskellige og i nogle tilfælde nogle for mig helt ukendte teknologiske værktøjer, idet disse teknologier – og især apps - hele tiden udvikles og skiftes ud af brugerne. Da den konkrete udformning af disse teknologier formodes at have en væsentlig betydning for, hvordan den faktiske lyttepraksis tager sig ud, idet de rammesætter og lægger op til bestemte former for brug, kunne dette aspekt være af afgørende og meget væsentlig betydning for fremtidige studier.

Hvis Quahs (2019) forudsigelser holder stik, og fremtidens podcastlyttere således i stigende grad bliver henvist til betalingstjenester for at lytte til podcasts, bliver udformningen af disse enkelte tjenester – både samlingen af podcasts, der lægges ind bag sådanne betalingsmure, men også brugerinterfacet, som podcastlytteren bliver præsenteret for i podcatcheren – væsentlig at undersøge nærmere. Her er det desuden interessant at se på, hvilken betydning denne begrænsning af valgfriheden får for lytternes udvælgelsespraksis, samt for deres lyttepraksis i det hele taget (idet valgfriheden har vist sig at spille så stor en rolle i nærværende undersøgelse).

Af andre relevante perspektiver på fænomenet, som nærværende undersøgelse ikke formår at behandle tilstrækkeligt, kan desuden nævnes indsigter i det konkrete podcastindhold, som lytterne lytter til. Jeg har i nærværende forskningsprojekt prioriteret en dybdegående forståelse af podcastlytning som praksis, hvorfor jeg kun har fået indblik i podcastens indholdsområde – podcastprogrammerne – i det omfang, det var relevant herfor. Informanterne har lyttet til rigtig mange forskellige (men også ens) programmer, hvorfor jeg ikke har

fundet det væsentligt at foretage analyser af konkrete podcastprogrammer, men jeg har i stedet forsøgt at danne overblik over og karakterisere dem *på afstand*, ud fra informanternes beskrivelser heraf. Undersøgelser, der går mere i dybden med de konkrete podcastprogrammer, som lytterne lytter til, som har fokus på at differentiere herimellem, og som eventuelt inddrager tekstanalytiske perspektiver på konkrete genrer, programmer eller episoder, kunne derfor være interessante. Hermed kunne man opnå en mere dybdegående receptionsanalytisk forståelse for, hvorledes podcastlytterne oplever og forholder sig til disse medieteksters konkrete indhold og udformning, samt hvilken betydning specifikke podcastprogrammer og -programtyper har for podcastlytningen som praksis.

10. LITTERATURLISTE

- Aalberg, T., & Elvestad, E. (2005). *Mediesosiologi*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Allen, R., & van den Berg T. (2014). *Serialization in Popular Culture*. New York: Routledge.
- Alvesson, M. (1999). *Beyond Neo-positivists, romantics and localists: A reflective approach to interviews in organization research*. Lund: Lund Institute of Economic Research – Working Paper Series, School of Economics and Management.
- Barker, M. (2013). *Live to your Local Cinema: The Remarkable Rise of Livecasting*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Barker, M. (2016). Coming a(live): A Prolegomenon to any Future Research on ‘Liveness’. I: Reason, M. & Lindelof, A. (Red.), *Experiencing Liveness in Contemporary Performance*. Routledge Advances in Theatre and Performance Studies. New York: Routledge.
- Barrios-O’Neill, D. (2018). Wild Listening: Ecology of a Science Podcast I: Llinares et al. (Red.), *Podcasting – New Aural Cultures and Digital Media* (s. 147-172), Cham: Palgrave Macmillan.
- Barrios-O’Neill, D., & Collins, M. (2018). At Home with the Weird: Dark Eco-Discourse in Tanis and Welcome to Night Vale. *Revenant Journal*, 3, s. 35–54.
- Berker, T., Hartmann, M., Punie, Y, & Ward, K. J. (red) (2006). *Domestication of Media and technology*. Maidenhead: Open University Press.
- Berry, R. (2006). Will the iPod kill the Radio star? Profiling Podcast as Radio. *Convergence*, 12(2), s. 143-162.
- Berry, R. (2015). A Golden Age of Podcasting? Evaluating *Serial* in the Context of Podcast Histories. *Journal of Radio and Audio Media*, 22(2), s. 170-178.
- Berry, R. (2016a). Podcasting: Considering the evolution of the medium and its association with the word ‘radio’. *The Radio Journal*, 14(1), s. 7-22.
- Berry, R. (2016b). Part of the establishment: Reflecting on 10 years of podcasting as an audio medium. *Convergence*, 22(6), s. 661-671.
- Berry, R. (2018). Just Because You Play a Guitar and Are from Nashville Doesn’t Mean You Are a Country Singer: The Emergence of Medium Identities in Podcasting. I: Llinares et al. (Red.), *Podcasting – New Aural Cultures and Digital Media*, Cham: Palgrave Macmillan.
- Birks, M., & Mills, J. (2011). *Grounded Theory – A Practical Guide*. London: SAGE.
- Blair, S., & Rillo, M. (2016). *Serious Work: how to facilitate meetings and workshops using the Lego Serious Play method*. London: Prommeet.
- Boehner, K., Vertesi, J., Sengers, P., & Dourish, P. (2007). How HCI Interprets the Probes. *Proceedings of the 2007 Conference on Human Factors in Computing Systems, CHI 2007, San Jose, California, USA, April 28 - May 3*, s. 1077-1086.

- Bolden, B., & Nahachewsky, J. (2015). Podcast creation as transformative music engagement. *Music Education Research*, 17(1), s. 17-33.
- Boling, K. (2019). True crime podcasting: Journalism, justice or entertainment?. *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media*, 17(2), s. 161–178.
- Boling, K., & Hull, K. (2019). Undisclosed Information – Serial Is My Favorite Murder: Examining Motivations in the True Crime Podcast Audience. *Journal of Radio and Audio Media*, 25(1), s. 92-108.
- Bonini, T. (2015). The ‘Second Age’ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC*, 41(18), s. 21–30.
- Bottomley, A. (2015a). Podcasting: A Decade in the Life of a “New” Audio Medium: Introduction. *Journal of Radio and Audio Media*, 22(2), s. 164-169.
- Bottomley, A. (2015b). Podcasting, Welcome to Night Vale, and the Revival of Radio Drama. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), s. 179–189.
- Bottomley, A. (red.) (2015c). Symposium: Podcasting: A Decade in the Life of a “New” Audio Medium [Særsektion]. *Journal of Radio and Audio Media*, 22(2), s.164-243.
- Brovall, S. (2015, 22. august). Danske podcastpionerer: »Vores historier har aldrig været målrettet unge hipsters«. *Politiken*. Lokaliseret d. 20. december 2018 på: <https://politiken.dk/kultur/medier/art5586364/Danske-podcastpionerer-%C2%BBVores-historier-har-aldrig-v%C3%A6ret-m%C3%A5lrettet-unge-hipsters%C2%AB>
- Brügger, N. (2002). Theoretical Reflections on Media and Media History. I: Brügger, N., & Kolstrup, N. (Red.), *Media History: Theories, Methods, Analysis*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Bruun, H. (2019). The delay economy of “continuity” and the emerging impatience culture of the digital era. *Nordic Journal of Media Studies*, 1, s. 85-101.
- Bryant, A., & Charmaz, K. (2007). Grounded Theory in Historical Perspective: An Epistemological Account. I: Bryant, A., & Charmaz, K. (Red.), *The SAGE handbook of grounded theory*. Los Angeles: SAGE.
- Bull, M. (2000). *Sounding out the city: Personal stereos and the management of everyday life*. Oxford: Berg.
- Bull, M. (2005). No Dead Air! The iPod and the Culture of Mobile Listening. *Leisure Studies*, 24(4), s. 343-355.
- Bull, M. (2007). *Sound Moves: iPod culture and urban experience*. London: Routledge.
- Buozis, M. (2017). Giving voice to the accused: Serial and the critical potential of true crime. *Communication and Critical/Cultural Studies*, 14(3), s. 254–270.
- Butnaru, D. (2015). Phenomenological Alternatives for the Lifeworld: Between Multiple Realities and Virtual Realities. *SocietàMutamentoPolitica: Revista Italiana di Sociologia*, 6(12), s. 67-80.
- CD Online. (2020a). Podcast, noun. Cambridge University Press. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/podcast>

- CD Online. (2020b). Vodcast, noun. Cambridge University Press. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/vodcast>
- Chadha, M., Avila, A. & Gil de Zúñiga, H. (2012). Listening In: Building a Profile of Podcast Users and Analyzing Their Political Participation. *Journal of Information Technology & Politics*, 9(4), s. 388–401.
- Chignell, H. (2009). *Key Concepts in Radio Studies*. London: Sage.
- Chion, M. (2012). The Three Listening Modes. I: Sterne, J. (Red.), *The Sound Studies Reader*. New York: Routledge.
- Chion, M. (2016). *Sound: An Acouological Treatise*. North Carolina: Duke University Press.
- Christensen, D. (red.) (2019). *Medieudviklingen 2018 – DR Medieforskning's årlige rapport om udviklingen i danskernes brug af elektroniske medier*. København: DR Medieforskning. Lokaliseret d. 28. november 2019 på: <https://www.dr.dk/om-dr/fakta-om-dr/medieforskning>
- Christensen, D. (red.) (2020). *Medieudviklingen 2019 – DR Medieforskning's årlige rapport om udviklingen i danskernes brug af elektroniske medier*. København: DR Medieforskning. Lokaliseret d. 23. januar 2020 på: <https://www.dr.dk/om-dr/fakta-om-dr/medieforskning>
- Chung, M., & Kim, H. (2015). College students' motivation for using podcasts. *Journal of Media Literacy Education*, 7(3), s. 13–28.
- Couldry, N. (2004). Theorising Media as Practice. *Social Semiotics*, 2(14), s. 115-132.
- Couldry, N. (2012). *Media, Society, World: Social theory and digital media practice*. Cambridge: Polity Press.
- Creswell, J. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design – Choosing among five approaches* (2. udgave). Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Crisell, A. (1986). *Understanding Radio*, London: Methuen.
- Crisell, A. (1994). *Understanding Radio* (2. Udgave). London: Routledge.
- Crisell, A. (2012). *Liveness and Recording in the Media*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Crofts, S., Fox, M., Retsema A., & Williams, B. (2005). Podcasting: A new technology in search of viable business models. *First Monday*, 10(9). Lokaliseret d. 7. november 2019 på: <https://journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/1273/1193>.
- Csikszentmihalyi, M. (1997). *Finding Flow: The psychology of engagement with everyday life*. New York: Basic Books.
- Cwynar, C. (2015). More Than a 'VCR for Radio': The CBC, the Radio 3 Podcast, and the Uses of an Emerging Medium. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), s. 190–199.
- Cwynar, C. (2019). Self-service media: Public radio personalities, reality podcasting, and entrepreneurial culture. *Popular Communication*, 17(4), s. 317–332.
- DDO Online. (2009a). Podcast, substantiv. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=podcast>

- DDO Online. (2009b). Podcaste, verbum. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Lokaliseret d. 26. januar 2020 på: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=podcaste&tab=for>
- Douglas, S. (1999). *Listening In – Radio and the American Imagination*. New York: Times Books – Random House.
- Dowling, D., & Miller, K. (2019). Immersive Audio Storytelling: Podcasting and Serial Documentary in the Digital Publishing industry. *Journal of Radio and Audio Media*, 26(1), s. 167-184.
- Dubber, A. (2013). *Radio in the digital age*. Cambridge: Polity Press.
- Durrani, M., Gotkin, K., & Laughlin, C. (2015). Review Essay: Serial, Seriality, and the Possibilities for the Podcast Format. *American Anthropologist*, 117(3), s. 593-596.
- Edison Research (2019). *The Podcast Consumer 2019 – a report from The Infinite Dial 2019*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <http://www.edisonresearch.com/wp-content/uploads/2019/04/Edison-Research-Podcast-Consumer-2019.pdf>
- Edmond, M. (2015). All Platforms Considered: Contemporary Radio and transmedia engagement. *New Media and Society*, 17(9), s. 1566-1582.
- Ellis, J. (1992). *Visible Fictions – cinema, television, video*. London: Routledge.
- Ellis, J. (2002). *Seeing Things – Television in the Age of Uncertainty*, London: I. B. Tauris.
- Euritt, A. (2019). Public circulation in the NPR Politics Podcast. *Popular Communication*, 17(4), s. 348–359.
- Fauteux, B. (2015). Blogging Satellite Radio: Podcasting Aesthetics and Sirius XMU's Blog Radio. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), s. 200–208.
- Feuer, J. (1983). The concept of live television: ontology as ideology. I: Kaplan, E. (Red.), *Regarding Television: Critical approaches – an anthology* (s. 12-21). Los Angeles: CA: The American Film Institute.
- Fiske, J. (2011). *Television Culture* (2. Udgave). London: Routledge.
- Florini, S. (2015). The Podcast “Chitlin' Circuit”: Black Podcasters, Alternative Media, and Audio Enclaves. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), s. 209–219.
- Florini, S. (2017). This Week in Blackness, the George Zimmerman acquittal, and the production of a networked collective identity. *New Media & Society*, 19(3), s. 439–454.
- Fox, R. (2008). Sober Drag Queens, Digital Forests, and Bloated “Lesbians”. Performing Gay Identities Online. *Qualitative Inquiry*, 14(7), s. 1245–1263.
- Gadamer, H. G. (2004). *Sandhed og Metode - Grundtræk af en filosofisk hermeneutik*. Aarhus: Systime.
- Gadamer, H. H. (2007). *Sandhed og Metode – Grundtræk af en filosofisk hermeneutik*, 2. udgave. Aarhus: Academica
- Gauntlett, D. (2007). *Creative Explorations – new approaches to identities and audiences*. London: Routledge.

- Gaver, B., Dunne, T., & Pacenti, E. (1999). Cultural Probes. *Interactions*, Vol 6(1), s. 21-29.
- Gram, N. (2013). *Når musikken virker: En undersøgelse af lydens mobilisering og mediering i det urbane rum [Ph.d.-afhandling]*. Aarhus: Aarhus Universitet, Institut for æstetiske fag, Akademiet for Æstetikfaglig Forskeruddannelse.
- Greer, A. (2017). Murder, she spoke: the female voice's ethics of evocation and spatialisation in the true crime podcast. *Sound Studies*, 3(2), s. 152–164.
- Gulddal, J., & Møller, M. (1999). *Hermeneutik – en antologi om forståelse*. København: Gyldendal.
- Hagedorn, R. (1995). Doubtless to Be Continued: A brief history of serial narrative. I: Allen, Robert C. *To Be Continued: Soap operas around the world*. London: Routledge.
- Hagedorn, R. (2018). Teknologi og kommerciel udnyttelse: Serien som fortælleform. *Passage 79: Fortsættes i næste nummer*, 33(79), s. 7-16.
- Hammersley, B. (2004, 12. februar). Audible revolution. *The Guardian*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på:
<https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia>
- Hancock, D. (2016). Welcome to Welcome to Night Vale: First steps in exploring the horror podcast. *Horror Studies*, 7(2), s. 219–234.
- Hancock, D. (2018). 'Put on your headphones and turn out the lights': Exploring Immersive Auditory Horror in 3D-sound Podcasting. *Revenant Journal*, Issue 3, s. 55–71.
- Have, I. (2018). A Lost Link Between Music and Hosts: The Development of a Morning Music Radio Programme. I: Michelsen, M. et al. (red), *Tunes for All? – Music on Danish Radio*, Aarhus: Aarhus University Press.
- Have, I., & Pedersen, B. S. (2012). Conceptualising the Audiobook Experience *SoundEffects*, 2(2), s. 79-95.
- Have, I., & Pedersen, B. S. (2016). *Digital Audiobooks: New media, users, and experiences*. New York: Routledge.
- Have, I., & Pedersen, B. S. (2018). "At læse en lydbog", i Andersen, Tore Rye (Red.), *Litteratur mellem medier*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Haygood, D. (2007). A Status Report on Podcast Advertising. *Journal of Advertising Research*, December 2007, s. 518–523.
- Heidegger, M. (2007). *Væren og Tid*. Aarhus: Klim.
- Heilesen, S. (2012). Human Behaviours with Podcasts I: Yan, Z. (Red.), *Encyclopedia of Cyber Behaviour*. Hershey: IGI Global.
- Helles, R. (2014). Medium Theory (Toronto-skolen). I: Kolstrup, S., Agger, G., Jauert, P., & Schrøder, K. (Red.), *Medie- og Kommunikationsleksikon* (3. udgave). Frederiksberg C: Samfundslitteratur.
- Hendy, D. (2000). *Radio in the Global Age*. Cambridge: Polity Press.
- Hill, A. (2016). Push-Pull Dynamics: Producer and Audience Practices for Television Drama Format *The Bridge*. *Television and New Media*, 17(8), s. 754-768.

- Hilmes, M. (2013). The New Materiality of Radio – Sound on Screens. I: Loviglio, J., & Hilmes, M. (Red.), *Radio's New Wave – Global Sound in the Digital Era*. New York: Routledge.
- Hjarvard, S. (1992). »Live« - om tid og rum I TV-nyheder. *Mediekultur: Journal of media and communication research*, 8(19), s. 21-38.
- Horton, D., & Wohl, R. (1997). Massekommunikation og parasocial interaktion: et indlæg om intimitet på afstand. *Mediekultur: Journal of Media and Communication Research*, 13(26), s. 27-39.
- Jacobsen, M., Hviid, M., & Kristiansen, S. (red.) (2005). *Hverdagslivet – sociologier om det upåagtede*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Jansson, A. (2000). A Matter of Attitude – Reflections on Phenomenology and Media Culture. *Nordicom Review*, 21(2), s. 227-241.
- Jauert, P. (2013). Radioens teknologi og sociale anvendelse. I: *Medie- og Kommunikationsleksikon Online*. Frederiksberg C: Samfundslitteratur. Lokaliseret d. 26. januar 2020 på: <http://medieogkommunikationsleksikon.dk/radioens-teknologi-og-sociale-anvendelse/>
- Jenkins, H. (2006). *Convergence Culture – Where Old and New Media Collide*. New York: New York University Press.
- Jensen, J. F. (2003). Det danske mediemiljø ved årtusindskiftet. I: Jensen, K. B. (Red.), *Dansk Mediehistorie 4, 1995-2003*, København: Forlaget Samfundslitteratur.
- Jensen, K. B. (1995). *The Social Semiotics of Mass Communication*. London: Sage.
- Jensen, K. B. (2012). Media Effects – quantitative traditions. I: Jensen, K. B. (Red.), *A handbook of Media and Communication Research – Qualitative and Quantitative methodologies, Second edition*. London: Routledge.
- Johnson, C. (2013). The Continuity of "Continuity": flow and the changing experience of watching broadcast television. *Key Words: A Journal of Cultural Materialism*, 11, s. 27-43.
- Johnson, P. (2015). Editor's Remark: The Golden Years, Then and Now. *Journal of Radio and Audio Media*, 22(2), s. 143-147.
- Jørgensen, A. (2009). *Hans-Georg Gadamer*. København: Anis.
- Katz, E., Blumler, J. & Gurevitch, M. (1973). Uses and Gratifications Research. *The Public Opinion Quarterly*, 37(4), 509-523.
- Klausen, H. B. (2019). 'Safe and Sound' – what technologically-mediated ASMR is capable of through sound. *SoundEffects: An Interdisciplinary Journal of Sound and Sound Experience*, 8(1), s. 88-103.
- Kreutzfeldt, J. (2015). Efterord: Dette er radioen! I: Jensen, E., Kreutzfeldt, J., Michelsen, M., & Svendsen, E. (Red.), *Radioverdener*, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Kvale, S., & Brinkman S. (2008). *Interview – Introduktion til et håndværk*, 2. udgave. København: Hans Reitzels Forlag.

- Lacey, K. (2013a). Listening in the Digital Age. I: Loviglio, J., & Hilmes, M. (Red.), *Radio's New Wave – Global Sound in the Digital Era*. New York: Routledge.
- Lacey, K. (2013b). *Listening Publics: The Politics and Experience of Listening in the Media Age*. Cambridge: Polity Press.
- Larsen, B. S. (2000). *Medier til hverdag: en undersøgelse af mediebrug og hverdagsliv* [Ph.d.-afhandling]. København: Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet.
- Larsen, B. S. (2001). Et Soundtrack til hverdagen – Radiobrug og hverdagsliv. *MedieKultur*, 17(33), s. 27-36.
- Laverty, S. (2003). Hermeneutic Phenomenology and Phenomenology. *International Journal of Qualitative Methods*, 2(3), s. 21-35.
- LeVasseur, J. (2003). The Problem of Bracketing in Phenomenology. *Qualitative Health Research*, 13(2), s. 408-420.
- Lindgren, M. (2016). Personal narrative journalism and podcasting. *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media*, 14(1), s. 23–41.
- Lindgren, M., & Hilmes, M. (2016a). Editors' introduction *RJ 14:1 Podcast 2016*. *Radio Journal*, 14(1), s. 3-5.
- Lindgren, M., & Hilmes, M. (red.) (2016b). Podcast 2016 [Særudgave]. *The Radio Journal*, 14(1).
- Llinares, D., Fox, N. & Berry, R. (red.) (2018). *Podcasting – New Aural Cultures and Digital Media*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Lombard, M., & Ditton, T. (1997). At the Heart of it All: The Concept of Presence. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 3(2). Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://academic.oup.com/jcmc/article/3/2/JCMC321/4080403#94940883>
- Lomborg, S., Thylstrup, N., & Schwartz, J. (2018). The temporal flows of self-tracking: Checking in, moving on, staying hooked. *New Media and Society*, 20(12), s. 4590-4607.
- Loviglio, J., & Hilmes, M. (2013). *Radio's New Wave – Global Sound in the Digital Era*. New York: Routledge.
- Luminary (2020). Luminary – a new way to podcast. *Luminary Media*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://luminarypodcasts.com/international>
- Madsen, V. (2009). Voices-Cast: A report on the new audiosphere of podcasting with specific insights for public broadcasting. *ANZCA09 Conference Proceedings*, s. 1191–1210.
- Madsen, V., & Potts, J. (2010). Voice-Cast: The Distribution of the Voice Via Podcasting. I: Neumark, N., Gibson, R., & van Leeuwen, T. (Red.), *Voice: Vocal aesthetics in digital arts and media*, s. 33–60. Cambridge: MIT Press.
- Markham, A. (2013). Remix Cultures, Remix Methods: Reframing Qualitative Inquiry for Social Media Contexts. I: Denzin, N., & Giardina, M. (Red.), *Global Dimensions of Qualitative Inquiry*, s. 63-82. Walnut Creek: Left Coast Press.

- Markman, K. M. (2012). Doing Radio, making friends, and having fun: Exploring the motivations of independent audio podcasters. *New Media & Society*, 14(4), s. 547–565.
- Markman, K. M., & Sawyer, C. E. (2014). Why Pod? Further Explorations of the Motivations for Independent Podcasting. *Journal of Radio & Audio Media*, 21(1), s. 20–35.
- Markman, K. M. (2015). Considerations—Reflections and Future Research. Everything Old is New Again: Podcasting as Radio's Revival. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), s. 240–243.
- McClung, S., & Johnson (2010), K. Examining the Motives of Podcast Users. *Journal of Radio & Audio Media*, 17(1), s. 82–95.
- McHugh, S. (2016). How podcasting is changing the audio storytelling genre. *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media*, 14(1), s. 65–82.
- McHugh, S. (2017). Memoir for Your Ears: The Podcast Life. I: Avieson, B., Giles, F. & Joseph, S. (Red.), *Mediating Memory: tracing the limits of memoir*, s. 104–122. Oxford: Routledge.
- McHugh, S. (2018). Telling Transcultural Stories: when African, Australian and German voices meet. I: Föllmer, G., & Badenoch, A. (Red.), *Transnationalizing Radio Research: New Encounters with an Old Medium*, s. 125–130. Bielefeld: Transcript Verlag.
- McMurtry, L. (2016). “I’m Not a Real Detective, I Only Play One on Radio”: *Serial* as the Future of Audio Drama. *The Journal of Popular Culture*, 49(2), s. 306–324.
- Menduni, E. (2007). Four steps in innovative radio broadcasting: From QuickTime to podcasting. *The Radio Journal. International Studies in Broadcast and Audio Media*, 5(1), s. 9–18.
- Meserko, V. (2014). Going Mental: Podcasting, Authenticity, and Artist–Fan Identification on Paul Gilmartin's Mental Illness Happy Hour. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 58(3), s. 456–469.
- Meserko, V. (2015a). The pursuit of authenticity on Marc Maron’s WTF podcast. *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies*, 29(6), s. 796–810.
- Meserko, V. (2015b). Standing Upright: Podcasting, Performance, and Alternative Comedy. *Studies in American Humor*, 1(1), s. 20–40.
- Mikos, L. (2016). Digital media Platforms and the Use of TV Content: Binge Watching and Video-on-Demand in Germany. *Media and Communication*, 4(3), s. 154–161.
- Miles, M., & Huberman, M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook, second edition*. Thousand Oaks: Sage.
- Morris, J., & Patterson, E. (2015). Podcasting and its Apps: Software, Sound, and the Interfaces of Digital Audio. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), s. 220–230.
- Morris, J. (2017). Suspended Animation: Ace Drummond, Buck Rogers, and the Sustained Desires of Seriality. *The Velvet Light Trap*, 79(1), s. 67–80.

- Murray, S. (2009). Servicing 'self-scheduling consumers': Public broadcasters and audio podcasting. *Global Media and Communication*, 5(2), s. 197–219.
- Murray, S. (2019). Coming-of-age in a coming-of-age: the collective individualism of podcasting's intimate soundwork. *Popular Communication*, 17(4), s. 301–316.
- Møller, S. H. (2019, 15. Okt.). Podcasts og Podcasting vol. 73 – Æblemanden er kommet indenfor. *Podcasts og Podcasting*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://www.getrevue.co/profile/spiri/issues/podcasts-podcasting-vol-73-aeblemanden-er-kommet-udenfor-202475>
- Nyre, L. (2015). Urban Headphone listening and the situational fit of music, radio and podcasting. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), s. 279–298.
- OED Online. (2008a). Podcast, n.. Oxford University Press. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: www.oed.com/view/Entry/273003
- OED Online. (2008b). Podcast, v.. Oxford University Press. Lokaliseret d. 14 januar 2020 på: <https://www.oed.com/view/Entry/273002>
- O'Meara, J. (2015). 'Like movies for radio': Media convergence and the *Serial* podcast sensation. *Frames Cinema Journal*, 8. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <http://framescinemajournal.com/article/like-movies-for-radio-media-convergence-and-the-serial-podcast-sensation/>
- O'Sullivan, S. L. (2019). Six Elements of Serial Narrative. *Narrative*, 27(1), s. 49-64.
- Otranscribe.com (2020). oTranscribe – A free web app to take the pain out of transcribing recorded interviews. *MuckRock Foudation*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://otranscribe.com/>
- Patterson, E. (2016). This American Franchise: *This American Life*, public radio franchising and the cultural work of legitimating economic hybridity. *Media, Culture & Society*, 38(3), s. 450–461.
- Pérez, J. (2012). Podcasting in Spain: A new business model or a reflection of traditional radio?. *The Radio Journal – International Studies in Broadcast & Audio Media*, 10(1), s. 23–34.
- Perks, L., & Turner, J. (2018). Podcasts and Productivity: A Qualitative Uses and Gratifications Study. *Mass Communication and Society*, 22(1), s. 96-116.
- Petersen, A. (2002). *Storbyens billeder: fra industrialisme til informationsalder*. København: Museum Tusulanum.
- Podcaststats.dk (2020). Nochmal præsenterer: Podcaststats – bagom danske podcastere. *Nochmal Consulting*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://www.podcaststats.dk/danske-podcastere/>
- Podimo (2020). Podimo – oplev en verden af podcasts. *Podimo*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://podimo.com/>
- Poulsen, I. (2006). Det imaginære rum. *Mediekultur: Journal of Media and Communication Research*, 22(40), s. 38-43.

- Purdy, M. (2000). Listening, Culture and Structures of Consciousness: Ways of Studying Listening. *International Journal of Listening*, 14, s. 47-68.
- Quah, N. (2019, 13. Sept.). We're entering the era of Big Podcasting. *The Vulture*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://www.vulture.com/2019/09/podcasting-history-three-eras.html>
- Rae, M., Russell, E. & Nethery, A. (2019). Earwitnessing Detention: Carceral Secrecy, Affecting Voices, and Political Listening in The Messenger Podcast. *International Journal of Communication*, 13, s. 1036-1055.
- Reason, M., & Lindelof, A. (2016). Introduction: Experiencing Liveness in Contemporary Performance I: Reason, M. & Lindelof, A. (Red.), *Experiencing Liveness in Contemporary Performance – Interdisciplinary Perspectives*, *Routledge Advances in Theatre and Performance Studies*. New York: Routledge.
- Retskrivningsordbogen. (2020). Podcast sb., podcaste vb, podcasting sb.. Dansk Sprognævn. Lokaliseret d. 14 januar 2020 på: <https://dsn.dk/?retskriv=podcast&ae=0>
- RiisenDK (2008, 27. februar). *Reklame for Kinder Æg#1*. *Yotube*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://www.youtube.com/watch?v=WWnRK4mMXAw>
- Ritter, E., & Cho, C. (2009). Effects of Ad Placement and Type on Consumer Responses to Podcast Ads. *CyberPsychology and Behaviour*, 12(5), s. 533-537.
- Robinson, M. (2017). *Television On Demand – curatorial culture and the transformation of television*. New York: Bloomsbury Academic.
- Rørdam, C. (2015). Radiolytning og radiomagasin. Idealer og realiteter i begyndelsen af 1930'erne. I: Jensen, E., Kreutzfeldt, J., Michelsen, M., & Svendsen, E. (Red.), *Radioverdener – Auditiv kultur, historie og arkiver*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Saldaña, J. (2010). *The Coding Manual for Qualitative Researchers*. London: Sage.
- Salvati, A. (2015). Podcasting the Past: Hardcore History, Fandom, and DIY Histories. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), s. 231–239.
- Scannell, P. (1988). Radio Times: The Temporal Arrangement of Broadcasting in the Modern World. I: Drummond, P., & Patterson, R. (Red.), *Television and its audience*. London: BFI.
- Scannell, P. (1996). *Radio, Television and Modern Life*. Massachusetts: Blackwell.
- Scannell, P. (2010). Foreword: The Ontology of Radio. I: O'Neill, B. (Red.), *Digital Radio in Europe – Technologies, Industries and Cultures*. Bristol: Intellect.
- Scannell, P. (2014). *Television and the Meaning of Live: An Enquiry into the Human Situation*. London: Polity Press.
- Schafer, R. (1993). *The Soundscape: Our Sonic Environment and the Tuning of the World*. Rochester: Inner Traditions International.
- Schiermer, B. (red.) (2013). *Fænomenologi – teorier og metoder*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Schrøder, K., Drotner, K., Kline, S., & Murray, C. (2003). *Researching Audiences*. London: Arnold.
- Schutz, A. (2005). *Hverdagslivets Sociologi: en tekstsamling*. København: Hans Reitzel.
- Sellas, T. (2012). A two-dimensional approach to the study of podcasting in Spanish talk radio stations. *The Radio Journal. International Studies in Broadcast and Audio Media*, 10(1), s. 7–22.
- Sellas, T., & Sergi Solà (2019). Podium Podcast and the freedom of podcasting: Beyond the limits of radio programming and production constraints. *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media*, 17(1), s. 63–81.
- Sellas, T. (2018). El uso del podcasting como herramienta de la identidad corporativa en la campaña del 90 aniversario de Iberia. El caso del podcast Aerolínea Momentos [The use of podcasting to communicate the corporate identity in the Iberia's 90th anniversary campaign. The case of the podcast Aerolínea Momentos]. *Communication Papers. Media Literacy & Gender Studies*, 7(15), s. 155–170.
- Sharon, T., & John, N. (2019). Imagining an ideal podcast listener. *Popular Communication*, 17(4), s. 333-347.
- Shaw, H. (2010). The Online Transformation: How the Internet is Challenging and Changing Radio. I: O'Neill, B. et al. (Red.), *Digital Radio in Europe*. Bristol: Intellect.
- Silverstone, R. (2006). Domesticating domestication. Reflections on the life of a concept. I: Berker, T., Hartmann, M., Punie, Y. & Ward, K. J. (Red), *Domestication of Media and Technology*. Maidenhead: Open University Press.
- Sloan, A., & Bowe, B. (2014). Phenomenology and hermeneutic phenomenology: the philosophy, the methodologies, and using hermeneutic phenomenology to investigate lecturers' experiences of curriculum design. *Qual Quant*, 48, s. 1291-1303.
- Soltani, F. (2018). Inner Ears and Distant Worlds: Podcast Dramaturgy and *The Theatre of the Mind*. I: Llinares et al. (Red.), *Podcasting – New Aural Cultures and Digital Media*, s. 147-172.
- Somdyala, W. (2018, 20. juli). Appointment listening: Why speciality music shows are so captivating. *TheMediaOnline*. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på: <https://themediainline.co.za/2018/07/appointment-listening-why-speciality-music-shows-are-so-captivating/>
- Soto-Sanfiel, M. (2012). Motivations to Participate in an Online Violent Gaming Community: Uses and Gratifications in an ethnographic Approach. I: Bilandzic, Helena et al. (Red.), *The Social Use of Media: Cultural and Social Scientific Perspectives on Audience Research*. Bristol: Intellect.
- Spinelli, M., & Dann, L. (2019). *Podcasting – The Audio Media Revolution*. New York: Bloomsbury Academic.

- Standing, M. (2009). A new critical framework for applying hermeneutic phenomenology. *Nurse Researcher*, 16(4), s. 20-30.
- Sterne, J. (red.) (2012). *The Sound Studies Reader*, New York: Routledge.
- Sterne, J., Morris, J., Baker, M., & Freire, A. (2008). The Politics of Podcasting. *The Fibreculture Journal*, 13. Lokaliseret d. 14. januar 2020 på:
<http://thirteen.fibreculturejournal.org/fcj-087-the-politics-of-podcasting/>
- Strover, S., & Moner, W. (2014). The Contours of On-Demand Viewing. I: Holt, J., & Sanson, K., *Connected Viewing – Selling, Streaming, and Sharing Media in the Digital Era*. New York: Routledge,
- Sup Park, C. (2017). Citizen News Podcasts and Journalistic Role Conceptions in the United States and South Korea. *Journalism Practice*, 11(9), s. 1158–1177.
- Swanson, D. (2010). Preaching, Prosperity, and Product Sales: A Profile of On-Demand Digital Audio Offerings of Christian Renewalist Ministries. *International Journal of Listening*, 24(2), s. 106–124.
- Swanson, D. (2012). Tuning in and hanging out: A preliminary study of college students' use of podcasts for information, entertainment, and socializing. *Social Science Journal*, 49(2), s. 183–190.
- Swiatek, L. (2018). The Podcast as an Intimate Bridging Medium. I: Llinares et al. (Red.), *Podcasting – New Aural Cultures and Digital Media* (s. 147-172). Cham: Palgrave Macmillan.
- Symons, A. (2017). Podcast comedy and 'Authentic Outsiders': how new media is challenging the owners of industry. *Celebrity Studies*, 8(1), s. 104–118.
- Søndergaard, H. (1994). *DR i tv-konkurrencens tidsalder*. Frederiksberg C: Samfundslitteratur.
- Tiffe, R., & Hoffmann, M. (2017). Taking up sonic space: feminized vocality and podcasting as resistance. *Feminist Media Studies*, 17(1), s. 115–118.
- Tolson, A. (2006). *Media Talk – Spoken Discourse on TV and Radio*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Tracy, S. J. (2014). *Qualitative Research Methods – Collecting evidence, crafting analysis, communicating impact*. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Tran, T. (2019). Creating sound in silences: The Second Wave podcast and pluralizing Vietnamese diasporic histories. *Popular Communication*, 17(4), s. 288-300.
- Tryon, C. (2013). *On-Demand Culture: Digital Delivery and the Future of Movies*. New Brunswick: Rutgers University Press,
- Tulley, C. (2011). IText Reconfigured: The Rise of the Podcast. *Journal of Business and Technical Communication*, 25(3), s. 256–275.
- Van den Bulck, H., & Enli, G. (2014). Flow under Pressure: Television Scheduling and Continuity Techniques as Victims of Media Convergence?. *Television and New Media*, 15(5), s. 449-452.

- Van Es, K. (2017). Liveness redux: On media and their claim to be live. *Media, Culture and Society*, 39(8), s. 1246-1256.
- Van Manen, M. (1990). *Researching Lived Experience – Human Science for an Action Sensitive Pedagogy*. New York: State University of New York Press.
- Van Manen, M. (2014). *Phenomenology of Practice – Meaning-Giving Methods in Phenomenological Research and Writing*, Walnut Creek: Left Coast Press.
- Vrikki, P., & Malik, S. (2019). Voicing lived-experience and anti-racism: podcasting as a space at the margins for subaltern counterpublics. *Popular Communication*, 17(4), s. 273–287.
- Wake, A., & Bahfen, N. (2016). Redefining radio: Implications for journalism education in an era of digital audio storytelling. *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media*, 14(2), s. 231–242.
- Wenger, E. (2004). *Praksisfællesskaber: Læring, mening og identitet*, København: Hans Reitzels Forlag.
- Williams, A. (2007). *Portable Music and its Functions*. New York: Peter Lang.
- Williams, R. (1974). *Television: Technology and Cultural Form*. London: Fontana.
- Wrather, K. (2016). Making 'Maximum Fun' for fans: Examining podcast listener participation online. *The Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media*, 14(1), s. 43–63.
- Yardley, E., Kelly, E., & Robinson-Edwards, S. (2018). Forever trapped in the imaginary of late capitalism? The serialized true crime podcast as a wake-up call in times of criminological slumber. *Crime, Media, Culture*, 15(3), s. 503–521.
- Yee, T. (2019). Podcasting and Personal Brands: Mapping a theoretical path from participatory empowerment to individual persona construction. *Persona Studies*, 5(1), s. 92–106.
- Yeates, R. (2018). Serial fiction podcasting and participatory culture: Fan influence and representation in The Adventure Zone. *European Journal of Cultural Studies*, s. 1-21.
- Ægidius, A. (2017). *Håndteringen af musikfiler i krydsfeltet mellem downloading og streaming – En undersøgelse af hverdagens digitale musikbrug og remedieringen af musikformater*. [Ph.d.-afhandling], Institut for Kulturvidenskaber, SDU, Odense
- Åberg, C. (1999). *The Sounds of Radio – on radio as an auditive means of communication*. Stockholm: Department of Journalism, Media and Communication, Stockholm University.

BILAGSFORTEGNELSE

- **Bilag A:** Rekrutteringsopslag på sociale medier
- **Bilag B:** Eksempel på oplæg pr. mail til potentielle informanter om at deltage i undersøgelsen
- **Bilag C:** Interviewguide
- **Bilag D:** Indledende skriftlige spørgsmål til logbogsinformanterne
- **Bilag E:** Oplæg til logbogsinformanter om udformningen af logbogsnoter
- **Bilag F:** Noter over interviewenes forløb og indhold
- **Bilag G:** Oversigt over anvendte øvelser og øvelsesbeskrivelser
- **Bilag H:** Handouts og øvelsesbeskrivelser fra LEGO-workshoppen
- **Bilag I:** Eksempler fra opsætning og databehandlingsværktøjer i Nvivo
- **Bilag J:** Hierarchy chart og liste over anvendte koder genereret i Nvivo
- **Bilag K:** Håndskrevet oversigt over anvendte koder kategoriseret under fire emner
- **Bilag L:** Overblik over anvendte koder, emneinddelt og organiseret i kodeklynger
- **Bilag M:** Skitse til analytisk rammestruktur
- **Bilag N:** Kategorisering af inspiration til nye podcasts
- **Bilag O:** Kategorisering af lyttesituationer og -aktiviteter
- **Bilag P:** Oversigt over anvendte afspilningsteknologier
- **Bilag Q:** Regler for tegnsætning i transskriberingen
- **Bilag R:** Informationer om informanterne – dataindsamling, demografi og mediebrug
- **Bilag S:** Vejledning til henvisninger og introduktion til bilag med empiriske informant-dokumenter
- **Bilag AE:** Interview med Anne
- **Bilag BK:** Interview med Birk
- **Bilag BS:** Interview med Boris
- **Bilag BT:** Interview med Bent
- **Bilag DG:** Dagmars logbogsdata
- **Bilag FJ:** Interview med Frej
- **Bilag HL:** Interview med Helle
- **Bilag JN:** Interview med Jon
- **Bilag KE:** Interview med Karen
- **Bilag KT:** Kates logbogsdata
- **Bilag LN:** Lines logbogsdata
- **Bilag LV:** Interview med Liv
- **Bilag MJ:** Interview med Maj
- **Bilag MS:** Interview med Mads
- **Bilag OE:** Oves logbogsdata

- **Bilag OO:** Interview med Otto
- **Bilag PI:** Interview med Pia
- **Bilag RT:** Ritas logbogsdata
- **Bilag SG:** Stigs logbogsdata
- **Bilag SJ:** Siljes logbogsdata
- **Bilag SN:** Sannes logbogsdata
- **Bilag SS:** Søs' logbogsdata
- **Bilag WSH:** Materialer fra LEGO-workshoppen

DANSK RESUMÉ

Podcastlytteren som hverdagskurator: en undersøgelse af podcastlytning som praksis, oplevelse og funktion i hverdagslivet

Streaming og on demand-mediebrug er en generel medietendens, der breder sig i disse år i kraft af digitaliseringen af medierne. Som et on demand-medie indebærer podcasten en meget stor valgfrihed for sine brugere, idet lytterne står overfor et næsten ubegrænset udvalg af programindhold at vælge imellem: ældre og nye programmer, fra amatører og fra professionelle producenter, fra ind- og udland, forskellige emner og genrer, og alt sammen gratis. Podcasten anses hermed som et godt udgangspunkt for at undersøge on demand-mediebrug og streamingkultur, samt de udvælgelsesmotiver og -strategier, der knytter sig hertil – fordi der på indholdsområdet i langt overvejende grad reelt *er* frit valg for podcastlytteren.

Podcasten er samtidig et mobilt medie, der, i kraft af sin lydlighed, kan inddrages i mange forskellige hverdagslige situationer og sammenhænge, idet det kun okkuperer høresansen, mens resten af kroppen er fri til at gøre andre ting. En undersøgelse af, hvilke situationer podcasten inddrages i af denne frie, aktive lytter – og ikke mindst hvordan og hvorfor – vil således ikke blot kunne give en unik forståelse af podcastlytning som praksis, men ville også kunne bidrage med et hverdagssociologisk indblik i podcastlytterens hverdag, samt hvordan denne håndteres med podcasten som en form for medie-værktøj hertil.

Med det forskningsprojekt, som nærværende ph.d.-afhandling baserer sig på, har jeg sat mig for at gøre netop dette. Den primære hensigt med projektet har været at undersøge podcastlytning som hverdagsligt praksisfænomen, og jeg opererede her med følgende tre forskningsspørgsmål, som styret projektet:

- **RQ1** - Podcastpraksisser: *Hvad karakteriserer podcastlytning som (mediebrugs)-praksis, og hvordan bliver podcasts brugt og i hvilke situationer?*
- **RQ2** – Brugsmotiver, udvælgelse og funktioner: *Hvordan bliver podcastene udvalgt og med hvilke motiver for øje, og hvilke funktioner får/gives podcastmediet hermed i en hverdagslig kontekst?*
- **RQ3** – Kontekstuelt forankrede lytteoplevelser: *Hvordan opleves podcastlytningen i situationen og herunder relationen mellem hhv. podcastindholdet (auditiv kontekst), lytteren (personlig kontekst) og lyttesituationen (fysisk kontekst), og hvad er lytteren rettet mod, både kognitivt, opmærksomhedsmæssigt og relationelt/socialt gennem lytteforløbet?*

Forskningsprojektet består af en omfattende kvalitativ, empirisk undersøgelse af podcastlytteres praksis med og oplevelser af podcast i hverdagslivet. Undersøgelsen består af inter-

views, logbogs- og workshopmateriale fra i alt 25 informanter, der fordeler sig således: 13 dybdeinterviews med indledende spørgsmål, 9 logbogsforløb med ugentlige øvelser samt én LEGO-workshop med i alt tre informanter, som byggede LEGO-modeller som et udgangspunkt for samtaler om podcastlytning.

Metodisk er jeg generelt gået åbent og eksplorativt til værks i dataindsamlingen, og jeg har benyttet en induktiv tilgang baseret på hermeneutisk fænomenologi og også inspireret af grounded theory. Jeg har i høj grad udviklet og inddraget kreative metoder, hvor informanterne har skullet besvare mine spørgsmål på flere og alternative måder end blot det sprogligt berettende: bl.a. ved at tegne skitser af og tage billeder fra lyttesituationer, ved at indtale egne podcast-optagelser, ved at bygge LEGO-modeller og ikke mindst ved at beskrive vha. metaforer.

Under databehandlingen og analyseprocessen er jeg ligeledes gået åbent og induktivt til værks, idet jeg har taget udgangspunkt i informanternes konkrete beretninger som basis for analysen, hvorefter jeg først efterfølgende har kvalificeret mine analyser ved at inddrage relevante teoretiske perspektiver.

Afhandlingen består af følgende kapitler:

Først et indledende kapitel hvori relevansperspektiver, forskningsspørgsmål og afhandlingens struktur præsenteres.

Hernæst et baggrundskapitel, der indplacerer projektet i og i relation til relevante forskningsfelter, især podcastforskningen som selvstændigt felt, men også i høj grad det medievidenskabelige fagfelt.

Tredje kapitel er et metodologisk kapitel, hvori jeg præsenterer mit videnskabsteoretiske standpunkt i den hermeneutiske fænomenologi, udleder mine metodiske grundprincipper herfra samt afslutningsvist redegør for mine konkrete metoder i undersøgelsens enkelte faser.

I fjerde kapitel beskrives, analyseres og diskuteres praksisfænomenet podcastlytning ud fra i alt fire perspektiver: praksis, oplevelser, funktioner og podcasten betragtet som et medie. I afhandlingens femte og sidste kapitel afslutter jeg med at konkludere, skitsere de vigtigste resultater og komme med forslag til væsentlige perspektiver for fremtidig forskning i podcastlytning.

Ph.d.-afhandlingens overordnede bidrag er en dybdegående beskrivelse af podcastlytning som praksisfænomen. Analysens resultater opsummeres i følgende afsnit:

Podcastlytning som praksis:

Podcastlytning er kendetegnet ved en fokuseret, multitaskende lyttemodus, hvor lytteren typisk er koncentreret om podcasten samtidig med at hun er i gang med andre parallelle, praktiske aktiviteter. Podcasten betragtes som et udpræget *pull-medie*, hvor lytteren udvælger specifikt indhold med henblik på at matche egne præferencer men også den konkrete

lyttekontekst, indholdet skal inddrages i. Denne aktive, selvstændige udvælgelse udmønter sig i både en *kvalitativ og kvantitativ forpligtelse* over for det udvalgte indhold, hvor lytteren forpligter sig på at høre efter og engagere sig heri over længere tid. Podcasten kan her samtidig betragtes som et *push-medie*, hvor lytteren betragter og behandler podcast-episoder som værende en del af et længere forløb – et podcastflow – som hun til en vis grad forpligter sig til at følge.

Podcastlytning som en oplevelse:

Podcastlytteren oplever på sin vis at *se dobbelt*, idet det forestillede mentale billede af det hørte i podcasten smelter sammen med det perciperede billede af omgivelser i lyttesituationen, hvilket resulterer i et samlet, sammensat erindringsbillede af lytteoplevelsen. Selvom podcasten i høj grad bliver brugt og oplevet som et meget personligt – endda intimt – medie, der primært bruges alene, så er lytteoplevelsen samtidig omkranset af (oplevede) sociale relationer: dels oplever lytteren de medvirkende som nærværende og som en form for tætte bekendtskaber og venner; dels oplever lytteren at tage del i et lytterfællesskab af podcastlyttere, der deler praksisser, interesser og værdier på tværs af tid og rum.

Podcastens rolle og funktion i hverdagen:

Podcasten bliver både brugt som et *skjold*, der skærmer lytteren fra uønskede elementer i hverdagslivet (kaotiske som kedelige), og til at tilføje en ekstra dimension til hverdagen i form af viden, perspektiver, indsigter og medierede (para-)sociale relationer. Podcasten bliver desuden brugt som et redskab til at regulere ens humør og stemning i bestemte situationer, og til at optimere hverdagen idet man kan multitaske: man kan stimulere *hjernen* samtidig med at man får noget fra hånden i form af praktiske hverdagsopgaver, der skal ordnes.

Podcastfænomenet set fra et lytterperspektiv:

Ph.d.-afhandlingen demonstrerer, hvordan podcastfænomenet betragtet fra et lytterperspektiv skal forstås som et medie, der minder om, men samtidig er væsensforskellig fra radiomediet i forhold til de potentielle og aktuelle brugspraksisser og -oplevelser, det muliggør for sine lyttere i en hverdagslig kontekst.

Ph.d.-afhandlingen rummer desuden et metodisk bidrag, idet det metodiske design bidrager med konkrete forslag til, hvorledes man ved inddragelsen af kreative, skabende metoder kan åbne op for et fænomen og igangsætte refleksion omkring det pågældende emnes betydning.

ENGLISH ABSTRACT

The podcast listener as an everyday life manager – An enquiry of podcast listening as practice, experience and function in the everyday life

Streaming and on demand media usage is becoming increasingly widespread these years as the media gradually have become digitalised. As an on demand medium the podcast entails a particularly large liberty of choice, since the podcast listener (theoretically) is confronted by an almost endless range of programmes to choose from: old and new, from amateurs and professionals, with divergent topics and genres, from home and from abroad, and all for free. This makes the podcast a very illuminating point of departure for studying on demand media usage and the practices of content selection tied to it: the podcast listener actually has this almost unconstrained freedom of choice in which she is both empowered and compelled to make her own decision on the level of specific content - and to select, not just channels, but specific programmes and episodes out of many available.

Furthermore, the podcast is a mobile medium and with its auditory quality it can be employed in many diverse everyday situations and contexts, since it only occupies the sense of hearing while the rest of the body can be engaged in other parallel activities. A study that enquires into the situations in which podcasts are used by this self-directed and unregulated podcast listener – and, not least, how and why - would then not only enable a unique understanding of podcast listening as a practice, but it would also provide a sociological insight into the everyday lives of the podcast listeners and how this life is carried out and managed by using the podcast medium as a sort of *media instrument* for this purpose.

With the research project that this PhD dissertation is based on, I decided to do exactly that: to enquire into the everyday practices with and experiences and functions of the podcast medium in an everyday life setting; podcast listening as a practice phenomenon. The project was guided by the following research questions:

- **RQ1** - Practices: *What characterises podcast listening as a practice? How is the podcast medium used and in which situations and contexts?*
- **RQ2** – Motivation, selection and function: *How are podcasts selected by the listeners, what motivates their choices, and which functions is the podcast content hereby given in an everyday life setting?*
- **RQ3** – Contextually embedded experiences: *What characterises the listening experience of the podcast listener, the mode of listening, and the relation between content, listener, and the physical surroundings of this experience?*

In terms of methodology, the research project is comprised of a comprehensive qualitative empirical study of 25 podcast listeners' uses and experiences of podcasts in their particular

everyday lives: 13 in-depth interviews, 9 listening diaries with weekly assignments, and one workshop with 3 participants, in which the informants were asked to build models out of LEGO bricks as a basis for conversations about podcasts.

I have generally proceeded openly and exploratively in the empirical data collection and I have taken an inductive approach informed by hermeneutic phenomenology and inspired by grounded theory. I have also applied creative methods in my research as the informants have been encouraged to express their experiences in non-traditional manners: e.g. they have been drawing sketches and taking pictures of their listening environments, they have made podcast-inspired recordings, they have built LEGO models, and they have to a great extent accounted for their own perspectives by using metaphors.

The data processing and the process of analysis have also been based on an inductive approach, as I have taken my informants' accounts as my starting point and used them as a precept for the focus and the execution of the analysis - and only after I had drafted the analysis outline did I start incorporating theoretical perspectives in order to qualify my empirical and analytical findings.

The PhD dissertation is structured in five parts:

Firstly, an introductory chapter in which the relevance of the study, the research questions, and the structure of the dissertation is outlined.

Secondly, a background chapter in which I place the research project in - and relate it to - relevant research fields: mainly research on podcast and podcasting, but the field of communication and media studies is also of great importance to the project.

Subsequently, the third chapter is a methodological one in which I present my scientific theoretical approach based on hermeneutic phenomenology by deducing from this a compilation of methodological principles that shaped my applied methods. Following this, I give an account of these applied methods and the ideas and motives behind them.

The fourth chapter presents my empirical and analytical findings which are continually discussed theoretically. The analysis chapter is additionally divided into four parts which comprise the four main focus points of the analysis: podcast listening as a practice, experiences of listening to podcasts, the main functions of the podcast medium in everyday life, and the podcast perceived as a medium with particular qualities and affordances, that permeates the practices and experiences of its users.

The fifth and final chapter consists of concluding remarks, an outline of the main findings of the research project, and suggestions for future research on podcast listening.

The PhD dissertation thus contributes by providing thorough descriptions of podcast listening as a practice phenomenon. The analytical findings are summarized in the following accounts:

Podcast listening as a practice:

Podcast listening is characterised by focused listening and also multitasking, as the podcast listener is typically concentrated on the podcast content while also doing different parallel (but not mentally demanding) activities.

The podcast is decidedly a *pull medium*, where the listener considers and selects specific podcast content for the purpose of matching not only her own preferences but also the specific situational context in which she intends to listen to the content. This practice of actively assessing and selecting specific content results in a sort of *quantitative and qualitative obligation* towards the selected content, as the listener commits herself to pay attention to it and to engage in it over a longer period of time.

At the same time, the podcast can also to some extent be considered a *push medium*, as the podcast episodes are regarded and treated as units or components of a larger course: a *podcast flow* that the listener to a certain extent commits herself to follow and engage with over time.

Podcast listening as an experience:

Podcast listening is experienced as *seeing double* in the sense that the imagined mental images of what is heard in the podcast are fused with the perceived images of the surroundings in the listening situation, creating an assembled mental imagery of the listening experience.

Even though the podcast is largely used and experienced as a personal – even intimate – medium, the experience and practice of podcast listening is nonetheless fringed with (experiences of) social relations: Partly because the listener experiences the (co)presence of the persons speaking in the podcasts and considers them as acquaintances and friends; partly because the listener considers herself as being a part of a listening community, sharing practices, interests and values with other podcast listeners across time and space.

The functions of the podcast in everyday life:

The podcast is used both as a *sound shield* for protecting oneself from unwanted elements in everyday life (chaotic or dreary), and as an instrument for providing an extra dimension to it, in the form of knowledge, insight, perspectives and mediated (para)social relations.

The podcast's role in everyday life is furthermore marked as a tool for regulating one's mood and state of mind in particular situations, and also as a way of optimising daily life as it enables the listener to be mentally active while also completing practical, tedious tasks.

The podcast phenomenon from a listener's perspective:

When studied from the point of view of the listener as demonstrated by this dissertation, the podcast phenomenon is understood as a medium that bears resemblance to but is also essentially different from radio in terms of the potential and actual media uses and experiences in an everyday life setting.

The research project additionally contains a minor methodological contribution, as the methodological design provides suggestions for using creative methods as a way of opening up a subject and as an initiator of reflections on the phenomenon in question.